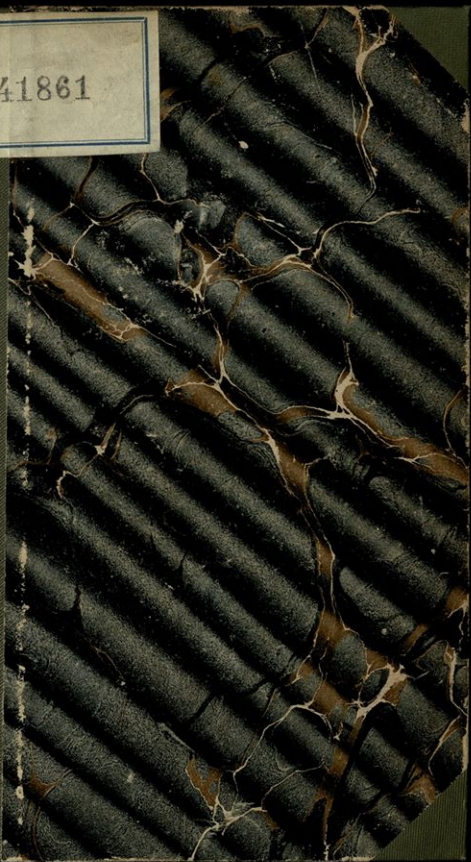

41861

Sadržaj knjige „Zakoni o javnim knjigama“.

I. dio (hrvatski).

Stvarno kazalo. — Oznaka zak. propisa.

- I. Opći zakon o zemljišnicima.
- II. Naputak (instrukcija) za ovržbu zakona.
- III. Dodatak zak. odredba.
- IV. 1. Zak. 6. velj. 1869, dz. 18. — 2. Zak. 11. svib. 1894, dz. 126.
- V. Zakon o dozvoljavanju prijekih puteva (bez tumača).
- VI. Zakon 25. srpnja 1871, dz. 96.
- VII. Propisi o osnivanju novih zemljišnika:
 1. za Dalmaciju. — 2. za Istru.

II. dio (slovenski).

Stvarno kazalo v slov. i hrvatskom jeziku. — Zaznamek razpisov itd.

- I. Železniške knjige. — II. Rudniške knjige. — III. Konverzija hipotečnih terjatev. — IV. Pristojbinske olajšave ob konverziji novčanih dolgov. (Bez tumača). — V. Predpisi o zastavnih listih. — VI. Meljoracijski zajmi. — VII. Olajšila ob vpisu ali izbrisu knjižnih pravic. — VIII. Radicirane obrti. — IX. Predpisi o cerkvenih posestvih glede javnih knjig. — X. Delitev dedine pri srednjih kmetijah. — XI. Razdelba in uredba skupnih zemljišč. — XII. Komasačija zemljišč. — XIII. Arondacija gozdnih mej. — XIV. Zemljiškoknjižni predlogi, sklepi, vpisi. — XV. Njih kolkovna in vpisna. — XVI. Različni predpisi za javne knjige in hipoteke. — XVII. Dodatek k agrarnim zakonom.

Dr. Ed. Volčič u Rudolfovom (Kranjska),

uredio je za društvo «Pravnik» u Ljubljani i dobiju se kod njega i u svim knjižarama pravne knjige:

a) hrvatske:

Zakon o dozvoljavanju prijekih puteva, a K 0'40. — **Opći zemljišnički zakon**, (I. dio „Zakona o javnim knjigama“), uvezano a K 3'60. **Opći zemljišnički zakon**, ukupno s II. dijelom (slovenski), „Zakoni o javnih knjigah“, uvezano a K 6'— . — **Tabela o zemljišničkoj biljegovini**, a K 0'80. — **Jezikovna naredba za Dalmaciju** 8 fil.

b) slovenske:

1. **Civilnopravni** (parbeni) **zakoni** s opširnim slov. i hrvatskim stvarnim kazalom XII. i 909 stranica, u platnu K 8'— . — 2. **Odvetniška tarifa**; odredbe o uporabi hrvatskoga i slov. jezika kod suda; sudske pristojbe, sa stvarnim kazalom (20 tabela), 1906 K 1'80. — 3. **Zakoni o javnih knjigah**, zemljišnih itd. sa svim odnosnim propisima, sa stvarnim kazalom u hrv. i slov. jeziku, s uzorcima knjižnih prijedloga i upisa. 1908. Dva dijela, ukupno 618 stranica, u platnu K 6. — 4. **Tabela o zemljiškooknjižni kolkovnici** K 0'60. **Poljudna pr. knjižica**.

Svezak I: **Zakon o dozvoljavanju poti za silo**, K 0'40. Svezak II. i III: **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**, K 0'80, rasprodano. — Svezak IV.—V: **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**, K 0'80. — Svezak VI.—X: **Predpisi o razdelbi in uredbi ter zložbi zemljišč**, K 2'— . — Svezak XI. i XII: **Predpisi zoper okvaro poljščine v slovenskih deželah**, 1908 K 0'80. — Ponatis iz ove knjižice: **Tabela s kaz. določili zaradi obrambe poljščine**. Napose za: a) Kranjsku, Korušku i Istru. b) Gorišku, Gradišku i Trst. c) Štajersku, a K 0'20.

Društvo «Pravnik» u Ljubljani izdaje mjesečnik «Slovenski Pravnik», u kojem se nalaze slovenski i hrvatski članci pravnog sadržaja. List stane 10 K na godinu. Ovo je društvo izdalo još slijedeće sudske knjige:

Kazenski zakon, uredio dr. J. Kavčič, uvez. K 6'— . — **Kazenskopravni red** (kazneni postupnik), K 5'60. — **Izvršilni red** (ovršni red), uredio Ivan Kavčnik, K 7'— . Te se knjige naručuju kod «Pravnika» i u knjižara.

Ako se ne dogovori drukčije, šalju se knjige poštom prema pouzecu te se k naznačenim cijenama pribroje samo istiniti pošni izdaci; kod narudžba do 2 K dodje najjeftinije, ako se unaprijed pošalje kupovina i 10 fil. poštarine u gotovom ili u pošnim biljezima.

Opći zemljišnički zakon

od 25. srpnja 1871, l. d. z. br. 95,

i ini zakoni, naredbe i raspisi, tičući se avstrijskoga prava o zemljišnicima, s odludžbama vrhovnoga sudišta do najnovijega doba i sa stvarnim kazalom,

uredio

dr. Edvard Volčič,

ces. kr. zem. sud. savjetnik u Rudolfovom.

I. natis.

U Ljubljani 1909.

Izdalo i založilo društvo „PRAVNIK“.
Natisnula „Zadružna tiskarna“ u Krškom.

41861

Urednik si pridržava sva prava.

030051409

Predgovor.

S priredjenjem ove knjige izveo sam nakanu, što sam ju izrekao prošle godine u predgovoru k slovenskoj knjizi «Zakoni o javnih knjigah». Na rad ponukalo me je strukovno priznanje, koje je ta slovenska knjiga postigla u «Mjesečniku pravničkoga društva u Zagrebu» (1908, str. 726.), kao što i društvo «Pravnik» u Ljubljani, koje je jamčilo za pokriće njezinih troškova. Kod izradjivanja promišljali su moji štovani suradnici i ja sam vrlo puno o tome, da li neka uzdržim nepromijenjene uredovne prijevode državnih zakona, koji — napose stariji — nipošto ne odgovaraju duhu jezika i njegovomu sadašnjemu razvoju. Odlučio sam se, kao što i kod slovenskog izdanja, za to, da ostane uredovni prijevod, te da se taj ispravi samo ondje, gdje bi mogla po sadašnjoj pravnoj terminologiji nastati kakva dvojba i da se primi sadašnji pravopis po pravopisnom rječniku hrvatske vlade od g. 1906. Ovdje moram također spomenuti, da sam rabio mjesto slova «đ» svuda znak «dj», jerbo moj štampar nema znakova «đ». Možda s tom odlukom nijesam učinio usluge geniju blagozvučnoga jezika, ipak se nadam, da sam bar ponešto udovoljio prijekojoj potrebi praktičnoga pravника, koja je potreba nedvoumno zahtijevala priručnu knjigu u toj struci. Djelo natisnuto je samo u malo stotina otisaka; domaći pak neka pravnici

sada pogadjaju i odluče, kakav neka bude jezik knjizi kod drugoga izdanja! Gdje nije bilo uređovnih prijevoda, nastojao sam, da uvedem u knjigu bolji jezik i pripomogli su mi do toga marljivi štovani suradnici: g. A. Kajfež u Rudolfovom, koji je preveo iz slovenske knjige dosad neprevedene propise i znatno mi pomogao kod tiskovne korekture; g. dr. T. Matić u Beču, koji je izgadio prijevod zakona od 6. velj. 1869, i g. Špiro Peručić u Pulju, koji je, premda u svom uredu vrlo zaposlen, glavna dva (I. i II.) dijela u knjizi pregledao, i usprkos ograničenoj jezikovnoj smjeri upozorio me na mnoge popune i popravke.

Budi time izrečena svima iskrena zahvala!

U pogledu sadržaja spominjem samo, da se slaže s onim I. dijela početkom pozvane slovenske knjige, s tom razlikom, da su — što se po sebi razumije — dodani posebni propisi, koji vrijede samo za Dalmaciju i Istru, ter da je iz II. dijela spomenute knjige uzet sastavak «Biljegovina i upisnina zemljišničkih prijedloga».

Nadalje spominjem još i to, da se na više mjesta pozivljam takodjer na zakonske propise, koji vrijede za kraljevinu Hrvatsku (kratica **H**).

U trgovinama dobivati će se taj hrvatski I. dio takodjer uvezan ukupno s II. dijelom slovenske knjige; pošto imade taj dio hrvatsko-slovensko stvarno kazalo, biti će takodjer Hrvatima pristupan.

U Rudolfovom mjeseca svibnja 1909.

Urednik.

- br. = broj.
 b. r. = bil. r. = bilježnički red.
 ces. nar. = cesarska naredba.
 ces. pat. = cesarski patent.
 cp. = cpr. = civilnopravni red, (vidi gp.).
 čl. = članak.
 dvd. = dvorski dekret.
 dz. . . . = list državnih zakona br. . . .
F = uredovni obrazac. Broj uza nj znači redni broj uredovnoj knjizi «Formularienbuch», u zaporci odnosni broj obrasca gp. (cp.), or.
 gp. = gradjanski postupnik.
 G. Z. = Gerichts-Zeitung.
H = zemljišnički propisi za kraljev. Hrvatsku (Grunt. red 15. pros. 1855).
 instr. = instrukcija (naputak) k opć. zemljišn. zakonu.
J. = knjiga judikata.
 jn. = jurisdikcijska norma.
 kp. = kazneni postupnik.
 n. min. prav. = naredba ministarstva pravde.
 o. = odludžba (odluka).
 ogz. = opći gradjan. zakonik.
 op. = opaska.
 or. = ovršni red.
 o. rud. z. = opći rudarski zakon.
 ov. z. = ovoga zakona.
 p. l. . . = p. z. l. br. . . = list pokrajinskih zakona broj...
 Plr. = plenarna odluka.
- Plsr. = plenisimarna odluka.
 prav. sud. vl. = pravilnik sudske vlasti, (vidi jn.).
 Prč. = «Pravnik» česki.
 Prs. = «Pravnik» slovenski.
 prisp. = prispodobi.
R. = repertorij odluka.
 rg. = razglas.
 rp. = rasp. = raspis.
 R. Z. = Richter-Zeitung.
 st. = stavak.
 str. = strana.
 stječ. r. = stječajni red.
 su. = zakon o sudskom ustrojstvu.
 sud. posl. = sudski poslovnik.
 t. = točka.
 uk. = ukaznik (naredbeni list) ministarstva pravde.
 uzb. = uredovni zbornik civilnih odluka.
 Uzb. = stariji ured zbornik civilnih odluka (dog. 1901).
 uzbk. = uredovni zbornik kaznenih odluka.
 Zb. = zbornik odluka vrhovnoga sudišta: Glaser-Unger.
 Z. B. = Zentralblatt.
 z. = zak. = zakon.
 zem. . . = zem. z. . . = list zemaljskih zakona broj. . .
 z. grunt. = opći zemljišnički (gruntovnički) zakon.
 Z. f. N. = Zeitschrift für das Notariat.
 zjz. = zbornik justičnih zakona.
 žel. k. = željeznička knjiga.

Brojevi u opaskama znače iste §§ odnosnih zakona; rimski pak brojevi znače članke njihovih uvedbenih zakona; kod odluka (odludžba) znači nazivnik ulomka stranu ili broj odnosnoga časnika.

Odluke vrhovnoga sudišta pod crtom u zaporkama (—) jesu nasuprotne načelima tamošnjih odluka bez zaporka.

Popravci.

(Uz broj redka dodano slovo **d** znači odozdo, **g** pa odozgo brojeno.)

Strana	Redak	Nije pravo:	već:	Strana	Redak	Nije pravo:	već:
14	19g	zemljiste	zemljište	127	16g	pravomoćnim	pravomoćnim
17	9d	razpolaganja	raspolaganja	128	15d	hipotekarne	hipotekarna
18	12g	prenos	prijenos			tražbine	tražbina,
26	9d	poslednjom	posljednjem			kojoj . . .	kojoj . . .
26	4d	pristojba nje	pristojba ne	138	4d	bivajo	bivaju
		više ne iz-	iznosi više	138	3d	morajo	moraju
		nosi 200 K;	200 K.	144	15g	upisisivanja	upisivanja
26	10d	15. kolov. 1896	15. kolov. 1895	149	9g	zazivlje	zazivlje
33	4g	§ 1422 opć.	§ 1422. opć.	152	1g	drug	dug
		gradj. zako-	gradj. zako-	152	6g i 18d	namjenjena	namijenjena
		nika	nika	174	6d	nasljednike	nasljednike
52	2g	1) Vidi op. 8	1) Vide op. 6.			stranaka	stranaka,
		kod § 20.	kod § 20.			koje . . .	koje . . .
58	11g	preijpis	prijepis			vlasništvu	vlasništvo
64	12d	će dozvoliti	će dozvoliti 7)	174	4d	naznačenih	naznačenih
		upis	upis	182	16d	Zakon 23. srp.	Zakon 25. srp.
66	nat-	Opći zemlj.	Opći zemlj.	189	nat-	1871.	1871.
	pis	zakon	zakon		pis	već	već
66	3d	nu da s umu	nu da su mu	226	12d	zemljišnici	zemljišnici
69	5g	izpraviti	ispraviti	230	2d	prinosnina	prenosnina
94	2d	podpis	potpis	237	3d		
95	14g	činovniku	činovniku				
121	2d	moci	moći				
122	12d	za čiju je iz-	za čiju je iz-				
		vršivu na	vršivu traž-				
		nepokret-	binu na ne-				
		nini . . .	pokretnini . .				
126	18d	ročista	ročišta				
126	16d	zanja	za nj, a				
126	6d	ročista	ročišta				
127	6g	zakraćenje	zakraćenje				

Sadržaj.

	Strana
Stvarno kazalo	
Popis zakonitih propisa	
I. Opći zakon o zemljišnicama	1.— 86.
II. Naputak (instrukcija) za ovržbu općega zemljišničkoga zakona	86.—120.
III. Dodatak zak. odredba:	
<i>a) i b) iz pravilnika sudske vlasti</i>	120.
<i>c) iz uvodn. zak. k ovršnom redu</i>	121.
<i>d) iz ovršnoga reda (or.)</i>	123.—134.
<i>e) iz sudben. poslovnika (sud. posl.)</i>	134.—146.
<i>f) iz zak. o sudskom ustrojstvu (su.)</i>	146.
IV. 1. Zakon 6. velj. 1869, dz. 18.	147.—156.
2. Zakon 11. svib. 1894, dz. 126	156.—166.
V. Zakon o dozvoljavanju prijekih puteva (7. srp. 1896, dz. 140.)	167.—177.
VI. Zakon o ispravljanju javnih knjiga (25. srp. 1871, dz. 96.)	178.—195.
VII. Propisi o osnivanju novih zemljišnika:	
1. za Dalmaciju:	
<i>a) zakon 10. velj. 1881, p. l. 15.</i>	196.—205.
<i>b) nar. min. prav. 7. srp. 1881, p. l. 29.</i>	206.—223.
2. za Istru:	
<i>a) zakon 11. ožuj. 1875, dz. 29.</i>	224.—227.
<i>b) nar. min. prav. 16. ožuj. 1875, dz. 30.</i>	227.—230.
<i>c) nar. c. kr. preds. viš. zem. sud. u Trstu 3. pros., pl. br. 6.</i>	230.
VIII. Biljegovina i upisnina zemljišničkih prijedloga (prošnja)	231.—237.
IX. Jezikovna naredba za Dalmaciju	238.—240.

Alfabetско kazalo.

Brojevi uz riječi znače stranice knjige; v. znači: vidi.

- A**dministrativne vlasti, vidi uprava.
- Advokati**, v. odvjetnici.
- Amortizacija**, v. usmrdba.
- Anilinska tinta**, 21.
- Banka**, avstro-ugarska, isprave vjeresijskog odijela, 20.
- Baštinik**, upis protiv neupisanoga, 18. — osiguranje na nepokretnine, koje su njega zapale, 18. — pravo predavati prošnje, 54. — v. oporučnik.
- Biljeg spisa**, 143.
- Biljegovina**, 231.
- Biljezi** doneseni za uknjiženje, postupak s njima, 87.
- Bilježnik**, isprave, na temelju kojih se uknjižuje, 28.
- Blagdan** v. praznici.
- Brisanje**, uknjižbenih prava, 4. — uložaka, 3. — prava za doba života, 29. — predbilježbe, 35, 36, 37, 38. — s dodatkom, 38. — kako se čini, 101. — v. uknjižba, predbilježba, zabilježba.
- Brojevi**, vidi redni brojevi.
- Brojovne molbe**, 71, 138.
- Cesija**, v. prijenos.
- Ceste**, odjelivanje zemljišta za njih potrebe, 156.
- Crvena tinta**, uporaba u zemlj. stvarima, 101. — u dnevniku, 90.
- Činidbe**, ponavljajuće se, njih brisanje, 29.
- Dalmacija**, osnivanje zemljišnika, 196.
- Deponiranje**, v. položba sudbena.
- Dioba zgrada**, 10.
- Dnevnik zemljišnika**, 86, 90. — potvrda, da su ur. djela obavljena, 106. — v. napisnici, crvena tinta.
- Dohodak**, v. renta.
- Dopunidbeni svesci** glavne knjige, 197.
- Dopunjavanje zemljišne** knjige, 205.
- Dosjelost**, zabilježba tužbe, 49.
- Dostava**, u zemlj. stvarima, 77, 106.
- Dostavnice**, boja, za inozemstvo, 108. — posebno čuvanje, 91.
- Doznačenje**, hipot. tražbine, zabilježenje doznačenja, 130. — mjesto isplate, 130.
- Dozvola upisa**, 64, 66.
- Dražbe ovršne**, zabilježivanje, 50. — dobrovoljne nemaju pravnog značenja, 51.
- Dražbeni kupac**, upis prava

- vlasništva, 64, 129.
- Dražbeno ročište**, zabilježenje, 17.
- Dužnosti**, v. činidbe.
- Edikti**, v. izroci.
- Eksekucija**, v. ovrha.
- Ekstabilacija**, vidi izknjiženje, odnosno brisanje.
- Ekstrakti**, v. izvaci.
- Erar**, upis njegovih tražbina, 28, 32.
- Ferijalne stvari**, v. praznici.
- Finančna prokuratura**, obavješćenje, 78.
- Glavna knjiga**, sastoj, 3. — vrijednost upisa, 4. — novih zemljišnih knjiga, 197.
- Glavni uložak**, 70. — upisivanje promjena, 73. — oznaka u zemljišniku, 97.
- Godišnji prihodi**, v. renta.
- Gruntovnica**, vidi zemljišnik.
- Gruntovničar**, vidi voditelj gruntovnice.
- Gruntovnička stvarnost**, v. zemljišničko biće.
- Gruntovnički**, vidi zemljišnički.
- Hektografirani spisi**, 21. — molbe nijesu dopusne, 56.
- Hipotekarna tužba**, v. tužba. — zabilježba, 42.
- Hipotekarne tražbine**, ovrha, 12, 128, 142. — predbilježba brisanja, 33. — prijenosa, 38. — zabilježba reda, 39. — usmrdbе starih, 76.
- Hrvatska**, v. Ugarska.
- Imovine upravljanje**, stega, 15, 39.
- Indices**, v. upisnici.
- Indikacijski nacrti** = sadržajni nac.
- Instrukcija**, v. naputak.
- Intabilacija**, v. upis.
- Iskazi**, o zaostalim porezima, temelj uknjižbe, 28.
- Ispravnik** (knjiga isprava), 5. — umjesto knjiga glavnih, 102. — zagledavanje, 113, zbirka isprava, 5, 102.
- Isplata prije isteklog roka** kod zemljišničke razdiobe, 151, 163.
- Isprave**, ovjerovljenje, 24, 26. — poziv na nje, 4. — temelj uknjižbi i predbilježbi. v. uknjižba i predbilježba. — javne, 23, privatne, 24. — izvorne, 57. — prijevodi, 59. — potvrda na njih o gotovom upisu, 70, 103, 118. — ugarske, v. Ugarska.
- Istodobnost**, v. upis.
- Istra**, osnivanje z. 224.
- Izbacanje zemljišničkih spisa** je isključeno, 144.
- Izbrisanje**, v. brisanje.
- Izbrisna tužba**, zabilježba, 44. — postupak, 45. — radi zagode ili dosjeloosti, 49.
- Izroci**, kod uređivanja zemljišnika, 180, 186, 189.
- Izvaci zemljknižni**, kod zajedničkih hipoteka, 75. — davanje, 114. — obav-

- ljanje, 118. — podatka iz katastra, 117.
- Izvješća ureda zemlj**, 112.
- Izvlaštenje**, zabilježenje, 17.
— za prijeke puteve, 167.
- Izvornik**, v. isprave.
- Izvržba upisa**, 68, 96. — potvrda, 70, 103. — po drugom sudu dozvoljenoga upisa, 64.
- Izvršivost**, zabilježba, 17, 123.
- Javna imovina** (j. dobro) ne uvršćuje se u zemljišnike, 196.
- Javnost zemljišnika**, 7, 113.
— načelo javnosti, 22, 43, 185.
- Jamac**, v. poruk.
- Johaniti**, v. Maltezi.
- Justifikacija**, v. opravdanje predbilježbe.
- Kamati**, uknjižba založnog prava, 12, 14.
- Kancelarija** i njezini poslovi, v. sudska kanc.
- Katastar**, sudaranje sa zemljišnikom, 198.
- Katastralna općina**, nepokretnine u njoj čine glavnu knjigu, 197. — mapa, kod cesnih i vodnih naprava, 158.
- Katastarske čestice** (parcele), numeracija 210. — vlasti, njihovo obavješćivanje, 80.
- Katastarski podaci**, v. izvaci.
- Kavcijske hipoteke**, v. kreditne hip.
- Kaznena prijava**, zabilježba, 48.
- Kolektivna** (ukupna) dostava, 79.
- Kongregacija**, v. manastir, samostan.
- Konkurs**, otvorenje, zabilježenje, 17. — uknjižba založnog prava poslije, 19. — kod upisa prava, za koje se je zabilježio red, 41.
- Kopije**, v. katastarska mapa.
- Kotarski** (inokosni) sudovi, oblik prijedloga, 56. — rješavanje prijedloga, 120, 135, 141.
- Kreditna hipoteka**, 12.
- Kuće**, v. zgrade, služnosti.
- Kumulacija molba**, v. ujedinjivanje m.
- Kuratele**, zabilježba, 17.
- Legalizacija**, temelj uknjižbi, 24. — privatnih isprava, 24. — inozemskih, 27. — polakšice, 24. — ukinuta za neznatne zemlj. stvari, 26.
- Legitimacija**, predavati molbe, 54, 64.
- Lista broj kod zemlj. spisa**, 91.
- Lustracija**, 93.
- Maloljetnost**, predbilježba, 16, 64.
- Malteški red**, 20.
- Manastir**, v. samostan.
- Mapa**, v. katastarska m.
- Nadležnost**, u stvarima zemlj., 52.

- Nadziranje**, zemlj. vodstva, 119.
- Nagode** ovršne, temelj uknjižbe, 28.
- Napisnici** o zemljišn. prošnjama, 71. — upisivanje u dnevnik, 87, 90. — njihovi prijepisi, 63.
- Naputak** za ovržbu opć. zemlj. zakona, 86. — uporabljivanje na knjige rudarske, 120.
- Nazadne** kupnje pravo, predbilježba, 31.
- Nedjelja** nije odbijati kod rokova, 55. — počivanje sudske službe, 114.
- Neznatne** zemlj. stvari, v. legalizacija.
- Notar**, v. bilježnik.
- Numeracija** knjižnih uložaka, 205.
- Obava** upisa, v. upisi.
- Obavjerenje**, v. legalizacija.
- Oblik** prijedloga, v. prijedlozi.
- Odbijanje**, gl. uskrata.
- Odcjepljivanje**, zemljišta, 51, 147. — potreba političke dozvole, 156. — radi cesta i vodovodnih naprava, 156.
- Odjeljivanje**, v. odcjepljivanje.
- Odluka**, sadržaj 67. — zabilježba uskraćene, 68. — dostava i izdavanje, 77, 106. — upisivanje, 68. — potpis, 142. — rješavanje, 63, 121. — obavješćenje, 78.
- Odvjetnici**, njihova potpisa ne treba, 82.
- Oficijalno** načelo, 53.
- Olovka**, upisivanje, 93, 96. — potvrda primnice, na dostavnicama, 109. — kod bilješka, 115.
- Općina**, dužnost kod osnivanja zemljišnika, 205.
- Oporučnik**, upisi protiv njega, 18, 19.
- Opravdanje**, v. predbilježba.
- Originalia**, v. isprave.
- Osiguranje**, ovrha s predbilježbom založnoga prava, 32.
- Osobne** sposobnosti, raspolaganja, 64. — osobni odnošaji 15. — zabilježba, 39.
- Ostavština**, upis zemljišta iz ostavšt., 18.
- Otpis**, v. odcijepljivanje.
- Otpovjed** hipotekarne tražbine, 42.
- Ovrha**, radi osiguranja predbilježbom, 32. — ograničenje, 124. — obavljanje po knjižnom sudu, 121.
- Ovršni** postupak, potreba ispravnih prijepisa, 5. — spisi, savez s knjižnim molbama, 144. — troškovi, pravo založno, 14.
- Oznaka** upisnih prava, 97.
- Paginiranje** i parifiranje z. uložka, 205.
- Parcele**, v. katastarske p.
- Parnica**, spisi i zemlj. prijedlozi, 143. — troškovi, v. založno pravo.

- Platežni nalozi**, temelj uknjižbe, 28.
- Plodine** nepokretnine, stećenje stvarnih prava, 57.
- Pobijanje** knjižnih upisa, 22, 44, 184.
- Pobjna tužba**, 17, 44.
- Podnesak**, v. prijedlog.
- Podrumi**, ulošci za nje, 190.
- Pogrješka** upisna, v. upisi.
- Podzaložno pravo**, 12. — ograničenje izbrisane hipotekarne tražbine, 38.
- Polaganje** (sudbeno), temelj predbilježbi brisanja, 33.
- Ponude** poviška, zabilježba dosudjenja, 126.
- Popis**, o naručenim prijepisima i izvodima, 118.
- Porezi**, v. iskazi.
- Posredna općina**, v. katastralna o.
- Porezni uredi**, ovlaštenje za zemljknjižnje molbe, 54.
- Poruk**, pravo upisa, 55.
- Posjedovni listovi**, sastavljanje i ispravljanje, 203 raba za zemlj. uloške, 204.
- Poslovni broj** u zemlj. stvarima, 90.
- Poslovno vrijeme**, 114.
- Postupak** u stvarima zemlj. 52. — s ureda, op. 3. kod § 75. zz. — ob osnivanju zemljišnika, 199.
- Pošta**, nije odbijati kod rokova, 55, 151.
- Potvrda** upisa na ispravi, 70, 103, 118. — na odluci 103. — u dnevniku, 106. — iz spisa, 119. — da se nije podigao prigovor protiv zemlj. razdiobe, 151.
- Pouzdanje** u javne knjige, vidi publiciteta.
- Povrat** u stanje prijašnje radi zanemarenog roka, 55, 151, 193.
- Površina**, iskaz, 118.
- Prava stvarna**, predmet upisa, 8. — stećenje, dokinuće, 4. — nadjenje, 202. — knjižnih ovrha, 131. — oznaka u odluci, 67. — zakonite oznake kod upisa, 97. — upisana s ureda, 53. — zajednička, upis, 55.
- Pravni lijekovi** u ispravnom postupku, 179, 181, 186, 187, 193. — razlog, knjižnih prava, 19, 30. — založnomu pravu, 31.
- Pravo**, do prijedloga, 54. — prijekupa, predbilježba, 31.
- Praznici**, računanje rokova, 55. — rješavanje zemljišničkih stvari, 63.
- Preča** kapnja = pravo prijekupa.
- Predajne** isprave, uknjižba, 28.
- Predbilježba**, 8. — dopustnost, 30. — za erar, 33. — kao ovržba osiguranja, 31. — založnog prava, 32. — obligatornih prava, 32. — za brisanje duga hipotekarnoga, 33. — opravdanje, 33. — iz-

- brisa, nova, 36, 37. —
moć, 33, 37, 38. — mje-
sto uknjižbe, 57.
- Prednjak**, knjižni, 17. —
neknjižni 54.
- Prednosti** ustup, 23.
- Preglednice** za zemlj. spise,
91.
- Prenotacija** = predbilježba.
- Presude**, pravomoćne, te-
melj uknjižbi, 28. — ne-
pravomoćne temelj pred-
bilježbi, 32.
- Prigovor**, protiv odijeljenja
zemljišta, 151. — u is-
pravnom postupku, 187.
- Prijava**, v. napovjed.
- Prijedlozi**, pravo do njih,
54, 55. — oblik, potreb-
nosti, 56. — odbijanje, 66.
— ujedinjivanje, 57. —
prilozi, 57. — dozvola, 64,
66. — sravnivanje sa
stanjem zemljišnika, 93.
- Prijenos**, uknjižbenih prava,
4. — prava založnog, 11.
— predbilježbe, 37. —
zabilježivanja reda 39. —
- Prijeki** put, dozvola, 168.
— utok, uknjiženje, 172,
173. — prijelaz u vlas-
ništvo, 174. — raširenje
176. — otpadnuće, troškovi,
176, 177. — služnosti
kod prijeke dražbe, 176.
- Prijepisi** isprava, zadržanje,
4. — uzimanje ispisa, 7,
114. — prienos, 60. —
prosudjivanje i pohranji-
vanje, 104, 113. — na-
vedba araka, 104. — ve-
zanje, 91. — naručeni,
118. — oblik, 105. — u is-
pravnom postupku, 185.
- Prijevod** isprava, 59.
- Prijoriteta**, v. red. (upisi-
vanja).
- Prisilna** uprava, 16, 124.
— osnova založnog pra-
va, 122.
- Pristojba** prijepisa, 60. —
nema kod narudžba, 119. —
ob odjelivanju zemljišta,
164. — u ispravnom po-
stupku, 193. — uknjižba
28. — predbilježba, 32.
- Promjena** zemljišta, 152. —
dokaz zaokruženja, 153.
- Prošnja** za uknjižbu sadr-
žaje u sebi i prošnju za
predbilježbu, 57; nipošto
pak obratno, 66.
- Propinacijska** prava, 19.
- Publiciteta** = javnost.
- Punomoć**, uknjižba 24. —
za prijedloge, 54. — do-
stava, 80.
- Putevi** prijeki, 167. — v.
ceste, prijeki put.
- Radiranje** kod upisa nije
dozvoljeno, 69.
- Rasuda**, vidi odluka, odn.
odludžba, odn. presuda.
- Realni** tereti, vidi tereti.
- Red**, pri upisivanju 22, 90.
— red prvenstva u stva-
rima zemljišnika, 136. —
zabilježba reda, 40. —
red prošnja kod zajed-
ničkih hipoteka, 75. — red
prvenstva predmet zabi-
lježbe, 16.
- Redni brojevi** upisa, 100.

Registratura zemljišnička, 111, 144.

Registri, v. upisnici, indices.

Rekurzi, 82. — predavanje, odvjetački potpis, rok, 82. — zabilježba, 84. — protiv dviju jednakih odluka 84, 150, 188. — u zazivnom postupku, 154. — kod odjeljivanja zemljišta za potrebe javnih cesta ili puteva, 156. — u postupku radi prijekog puta, 172. — vidi pravni lijekovi.

Relacija, vidi izvješća.

Rente, založno pravo zaostalim, 15.

Revizija, protiv dviju suglasnih osuda u parnici na opravdanje, 36. — o tužbi na brisanje, 47.

Revizijski rekurs, vidi rekurs (protiv dviju suglasnih odluka).

Rok, za tužbu na opravdanje, 35. — za tužbu na brisanje, 45. — u zemljišn. postupku, 55. — prigovora protiv odjeljenja zemljišta, 151. — u ispravnom postupku, 180, 184, 186, 188, 193. — nedopusnost povrate u predjašnje stanje i rekurs, vidi ta dva pozivnika.

Rokovi, njihovo produljenje, 55. — u ispravnom postupku 193.

Rubrike zemljišn. prijed-

loga (prošnja), 62.

Rudarske knjige, uporaba zemlj. z., 1. — naputka k. zemlj. z., 134. — vidi ispravni postupak.

Sadržajni nacrti, pribavljanje 206, 208.

Sastavni dio, vidi zemljišnik, zemljišničko tijelo.

Sekvestracija, zabilježba, 16.

Servitute, vidi služnosti.

Simultane hipoteke, vidi uzajamne, odn. zajedničke hipoteke.

Skrbništvo, zabilježba produge, 16, 59.

Služnosti, uknjižba, 11. — za prijeke puteve, 167.

Spisi u zemlj. stvarima, pohranjivanje, 110. — zagledavanje, 113. — uređjivanje, 90, 91, 93. — njihove korice, 110. — izbacanje, 144.

Spravivanje, gl. lustracija, **Stječaj**, vidi konkurs.

Stvarni tereti, vidi tereti (trsi).

Sudišta, predavanje prošnja, 56. — rješavanje, 120, 121.

Sudska kancelarija u zemljišnim stvarima, 107.

Sudski dvori, vidi sudišta. — pečat zemljišničkih ureda, 70. — dani predavanja prošnja, 136.

Suvlasništvo, stvarno pravo 9. — upis, 10.

Sveci, vidi praznici.

- Tabularne odluke**, vidi odluke.
- Telegrafične prošnje**, vidi brzojavne.
- Tereti**, predmet uknjižbe, 8. — stari, prijava, 186, otvorenje novog lista, 188. — realni, njihova uknjižba 11.
- Tijelo zemljišničko**, vidi zemlj. tijelo.
- Tinta**, zabrana bilješka iz zemljišnika, 115. — vidi crvena tinta. — tintna jest olovka dozvoljena kod potvrda primnica, 109.
- Tužba**, vidi zabilježba i predbilježba. — na opravdanje, rok za nju, predmet parnice, 35. — kod zajedničkih zaloga, 75. — glede valjanosti, 46.
- Ugarska**, ovjerovljenje isprava, 27.
- Ujedinjivanje prošnja**, 57, 164, 165.
- Uknjižba**, pojam 8. — rabokupnih prava, 15. — služnosti i realnih (stvarnih) tereta, 11. — prava vlasništva, 10. — založnog prava, 11. — temelj, 19, 23.
- Uloga**, vidi prošnja.
- Ulošci zemljišnički**, njihov opseg i brisanje, 3. — njihovo označivanje, 57. — novi, na početku (kod otvorenja), 102. — bez novoga vlasnika, 150. — vidi zemljišnik.
- Uništenje**, vidi izludžba.
- Upisi gruntovnički (zemljišnički)**, vrsti, 8. — posljedica. pobijanje, 22, 44, 184. — ad numerum, 22. — o stegama i protudržnostima, 67. — potvrda o obavljenom upisu, 70, 103, 119. — providjenje rednim brojevima, 100. — pogriješke, 69. — istodobnih prošnja, 69, 96. — u novo osnovane gruntovnice, valjanost, 180, 184. — propust, pravna posljedica, 69. — s ureda, 53. izvršba (izvršivanje, obavljanje), 68, 96.
- Upisnici**, 111, 199.
- Uporabno pravo**, 9. — uknjižba, 15. — predbilježba, 31.
- Uprava javna**, javne (administrativne) vlasti, njihovo zahtijevanje temelj predbilježbi, 12. — vidi odcepljivanje.
- Ureda radi (s ureda)** obavljeni upisi, vidi upisi.
- Uskrata prijedloga**, 66, 68.
- Usmrdba (amortizacija)** starih tražbina hipotekarnih, 76.
- Ustanovljivanje zemljišnika**, vidi osnivanje.
- Utok**, vidi rekurs.
- Uzajamne hipoteke**, vidi zajedničke hipoteke.
- Uzdržavanje**, novci za to, založno pravo zaostalim, 15.
- Uzgredni uložak**, 71. — označenje u zemljišniku, 97.

- Vežanje**, zbirke isprava, 91.
- Vidimiranje**, vidi prijepisi.
- Viši zemaljski sud**, ovlaštenje, da može preinačiti uredovno poslovanje, 113.
- Vjera**, u javne knjige vidi javnost.
- Vjeresijska hipoteka**, v. kreditna hip.
- Vjerovnik baštinikov**, pravo na osiguranje, 18. — podzaložni, pravo prijave u ispravnom postupku, 189.
- Vlasništvo**, uknjižba, 9. — predbilježba, 37. — dražbenog kupca, 126, 129. — stege, 198.
- Vlastovnica**, 198.
- Voditelj gruntovnice**, (zemljišnika), jamstvo za prijepise i izvode, 7. — objava upisnih riječi, 94. — nadziranje, 119.
- Vodne naprave**, odjeljivanje zemljišta radi tih, 156.
- Vrednota krunska**, propisi za zemljišničke stvari, 98. 99.
- Zabilježba**, 8. 15. — osobni odnošaji, 15, 39. — njezin predmet, 15. — stječaja, 16. — kuratele, 17. — u ispodbojnoj parnici, 17. — tužba izvlaštenja, 17. — u postupku kod odjeljivanja, 149, 155. — prijave zahtjeva i prigovora u ispravnom postupku, 182, 187. — uknjižnoga reda, 39. — zajedničke hipoteke, 71. — istodobnih prošnja, 69. — inih primjera i u ovršn. postupku, 16. — tužbe, 42, 44, 48.
- Zabilježaj**, vidi zabilježba.
- Zabilježivanje**, da teče tužba, 42. — vidi tužba.
- Zabrana otudjivanja** zbog pogodbe, 9. — u ovrsi, 17 — 125, 134.
- Zagledavanje**, vidi zemljišnik.
- Zagoda**, zabilježba parnice, 49. — pravo na dozvolu prijekoga puta nije podložno zastari (zagodi), 170.
- Zajam**, red za nj, 39.
- Zakupna prava**, vidi uporabna prava.
- Zajedničke hipoteke**, pojam, 13. — propisi o njima, 70. oznaka, prijavljivanje, upisivanje, napomena glavnog uloška, 71. — upisivanje promjena, 73. — tužba na opravdanje, 75. — izvodi gruntovnički, 75.
- Založna tužba**, vidi hipotekarna tužba.
- Založno pravo**, uknjižba, prijenos, 11, 12. — predmet, 13, 14. — nakon obustave dražb. postupka, 12, 127. — za troškove i kamate, 14. — za rente i ponavljajuće se platiže, 15. — kod izvršivih tražbina, 12, 122. — predbilježba, 31. 32. — za odštetu kod prijekoga puta, 175. — utemeljenje, 67. — vidi zajedničke hipoteke, (-o jamstvo).

- Zastara**, vidi zagoda.
- Zastupnici**, zakoniti, pravo predavati prošnje, 54.
- Zastupništvo**, vidi odvjetnici.
- Zazivni postupak kod zemlj. razdiobe**, 149. — u njem nema revizijskog rekurza, 150. — povraćaj prigovornih troškova, 151.
- Zemljišničar**, vidi voditelj gruntovnice.
- Zemljišnički sud**, odluka o dozvoli drugoga sudišta, 64. — stvarnost (tijelo), cijelost, 3, 9, 10. — odjeljivanje dijelova imovine, 147. — bez promjene vlasnika, 149, 150. — stanje, savrnavanje prošnje s njim, 93.
- Zgrade**, v. dioba.
- Zemljišnički ured**, izvješća, 112. — vidi voditelj gruntovnice.
- Zemljišnički zakon**, uporaba na rudarske knjige, 1. — naputak (instrukcija), 86.
- Zemljišnik**, njegovi dijelovi, 3. — javnost, 7. — novi, početni njegov dan, 179. — zagledavanje, 113. — dopunidba upisom novih nepokretnina, 189.

Popis

u toj knjizi priopćenih, odnosno sadržajem navedenih zakona, naredba i raspisa (razglasa).

Debelo natisnuti brojevi koncem svake stavke znače stranice knjige.

Godine 1853:	1875:
5. srp. ces. pat. dz. 150,	11. ožuj. z. dz. 29. za Istru.
§ 39 — 163.	224. — 227.
1869:	1876:
6. velj. z. dz. 18. — 147-156.	3. pros. nar. c. kr. predsj.
1871:	viš. zem. sud. u Trstu,
25. srp. z. dz. 76, § 1. — 20.	p. l. br. 6. — 230.
25. srp. z. dz. 96. — 178.-195.	1879:
1872:	30. ožuj. z. dz. §§ 1.—3. 10.
12. siječ. nar. min. prav. dz.	1880:
5. — 86. — 120.	4. svib. rasp. min. prav. br.
1874:	6054. — 80.
30. siječ. rasp. min. prav.	1881:
br. 1173. 79.	10. velj. z. p. l. 15. za Dal-
	maciju. — 196. — 205.

7. srp. nar. min. prav. p. 1.
29. za Dalm. — 206.—223.
1882:
4. lip. z. dz. 67. §§ 1.—5.
24. — 25.
11. stud. nar. min. fin. i prav.
dz. 159. — 60. — 61.
1884:
19. siječ. rasp. min. prav.
br. 2105, — 78.
1885:
31. ožuj. nar. min. prav.
br. 3268. uk. 31. — 62.
1886:
16. siječ. nar. min. prav.
uk. 5. — 61.
1889:
9. siječ. nar. uk. 4. 190.
1890:
5. lip. z. dz. 109 . . . 26.
1894:
11. svib. z. dz. 126. 156-166.
13. listop. nar. min. prav.
br. 20724 uk. 26. — 157.
1895:
1. kolov. z. dz. 110. (uv. z.
k prav. s. vl.) čl. XVII. 120.
1. kolov. z. dz. 111. (pra-
vilnik s. vl.) §§ 5; st. 1; 7,
st. 3; 118, 119, 121 - 120.
1896.
27. svib. z. dz. 78 (uv. z. k.
ovršn. r.) čl. XIII, XVI.
i XXVIII. — 78, 121
27. svib. z. dz. 79 (ovršni red)
§§ 34, st. 2, 87-89, 96. 123.
§§ 88, 130, 134. . . 124.
§§ 135, 139, st. 1 i 148,
st. 2 125.
§§ 156, st. 2; 158, 159,
br. 3., 171, st. 3., 173, 183.
st. 3. — 126.
- §§ 186, st. 3; 188, st. 1;
199, st. 1; 207, 208.—127.
§§ 216, st. 2; 218, st. 2;
220, st. 4; 228.—128.
§§ 237; 239 br. 1. i 8; 320.
— 129.
§§ 321.—324. . . . 130.
§ 328, st. 1. i 2; 350.—131.
§§ 370.—373. . . . 132.
§§ 374. i 375. . . . 133.
§ 382, br. 6 i 384 . 134.
7. srp. z. dz. 140. 167.—177.
27. stud. z. dz. 217 (z. o sudsk.
ustr.)
§ 54, st. 1; § 81, st. 3.
i 4. 146.
1897:
5. svib. nar. min. prav. dz. 112
(sudski posl.)—134.—146.
18. ruj. nar. min. prav. uk. 36.
1898: 79.
17. pros. nar. min. prav. dz.
225. 89.
1899:
5. stud. nar. min. prav. br.
24006, uk. 1899/363. — 5.
8. pros. nar. min. prav. uk. 55.
1900: 99.
24. ruj. nar. min. prav. uk. 38.
158.
9. listop. rasp. preds. viš.
zem. sud. u Beču, Präs.
9519. 159.
1908:
29. velj. nar. min. fin. br. 7557,
uk. IV. 231.
14. ruj. uk. 11. 159.
1909:
26. travnja p. l. br. 13.
(Jezikovna min. nar. za Dal-
maciju).

I.

Opći zakon o zemljišnicima.

Zakon od 25. srpnja 1871, dz. 95.,

kojim se uvodi općeniti zakon gruntovnički.¹⁾

(Uvedbeni zakon).

S privolom jedne i druge kuće vijeća cesarevinskoga naredjujem, kako slijedi:

Članak I. Slijedeći općeniti zakon gruntovnički¹⁾ doći će u krepost poslije šest mjeseca od dana proglašenja²⁾ ovoga zakona, i to za sve javne knjige (kao vlastelovnice i feudovnice, gruntovnice, gradske knjige, rudarske knjige), koje se vode o stvarnim pravima, stečenim, stegnutim ili dokinutim na nepokretna dobra, upisana u ovim knjigama.

¹⁾ Pravo: opći zemljišnički zakon.

²⁾ U XXXVII. kom. dz., izdanom 15. kolovoza 1871; n. min. prav. 7. veljače 1872, br. 1438, izjavlja, da se imade navedeni rok brojiti po koledaru, prema tome je taj zakon stao na snagu dana 15. velj. 1872.

Članak II. Ako se uslijed zemaljskoga zakona¹⁾ zavedu nove gruntovnice ili knjige rudarske, bit će općeniti zakon gruntovnički za svaku novo zavedenu gruntovnicu ili rudarsku

knjigu krepostan od onoga dana, kojega ju započnu voditi.²⁾

¹⁾ Vidi dotične zem. zakone na drugom mjestu ove knjige.

²⁾ Prisp. §§ 3. i 5. z. 25. srpnja 1871, dz. 96.

Članak III. Ona ustanova općenitoga zakona gruntovničkoga, da se uknjižba na temelju privatnih isprava obaviti može jedino onda, ako su potpisi na njima sudbeno ili bilježnikom ovjerovljeni,¹⁾ nema vrijediti glede onih isprava, koje sačinjene budu prije, nego što će ovaj zakon gruntovnički doći u krepost.

¹⁾ § 31. z. grunt.

Članak IV. Onoga dana, kojega u krepost dodje općeniti zakon gruntovnički, prestati će svi zakoni i naredbe, koje se tiču predmeta ovoga zakona, u koliko su njim samim uređeni. Glede knjiga rudarskih valja se povrh¹⁾ općenitoga zakona gruntovničkoga držati i odnosnih propisa²⁾, sadržanih u općenitom zakonu rudarskom.

¹⁾ = izim.

²⁾ Vidi dot. propise rud. z. 23. svibnja 1854, dz. 146.

Članak V. Izvržba¹⁾ zakona ovoga nalaže se ministru pravosudja, koji će izdati naredbe potrebite za provedbu²⁾ općenitoga zakona gruntovničkoga, zatim ministru financija.

¹⁾ = Provedenje. — ²⁾ Naputak pod II., drugi dot. propisi u dodacima knjige.

Općeniti zakon gruntovnički.

(Opći zemljišnički zakon).

Glava prva.

O gruntovnicama u opće.

§ 1. Gruntovnica¹⁾ sastoji iz glavne knjige i iz zbirke isprava iliti ispravnika.²⁾

¹⁾ Prisp. § 2. i 6. ov. z. i § 3. z. o željezn. knjizi.

²⁾ Prema min. prav. 11. travnja 1878, br. 3676, zemljišnička je mapa dio zbirke isprava.

§ 2. Glavna knjiga postaje iz gruntovničkih uložaka.¹⁾

Ulošci gruntovnički namjenjeni su, da se na njih upisuju:

1. gruntovničke stvarnosti i promjene na istima;

2. stvarna prava, odnoseća se na stvarnosti gruntovničke, i promjene istih prava.

¹⁾ Vidi zem. z. o nar. grunt. i § 3. željezn. knjige.

§ 3. Svaka gruntovnička stvarnost ima se smatrati kao cijelost.¹⁾

Veličina njezina može se promijeniti jedino gruntovničkim ispisom ili pripisom pojedinih nepokretnina ili česti njihovih.²⁾

Ako se ispišu svekolike nepokretnine, upisane u kojem gruntovničkom ulošku (§ 11.), ili ako prestanu biti predmetom gruntovničkim, tad se uložak imade izbrisati.

¹⁾ § 5. i § 9, st. 1. želj. k. — ²⁾ §§ 11. i 74. ov. z.

§ 4. Steći, prenijeti, stegnuti i dokinuti mogu se uknjižbena prava (§ 9.) jedino upisom istih u glavnu knjigu.¹⁾

¹⁾ Prisp. §§ 431.—446., 451., 453., 454., 469., 481., 526. i 1446. o. gr. z.

§ 5. U glavnu knjigu imadu se upisati bitne ustanove prava¹⁾ uknjižbenih. Ako se iste ne dadu u kratko izreći, tad treba u glavnoj knjizi pozvati se na točno označena mjesta u ispravama, koje služe za podlogu uknjižbi, i vrijedit će to toliko, kao da su dotična mjesta u glavnoj knjizi upisana.

¹⁾ Prisp. §§ 98., 102. z. grunt., 7., 9. instr.

§ 6. Pri gruntovnici imade zadržati se ovjerovljen prijepis svake isprave¹⁾, kojoj se na temelju obavi uknjižba.²⁾

§ 3. Prisp. o. kod §§ 1. i 3. z. 6. velj. 1869, dz. 18. u ovoj knjizi.

§ 4. 1. Uknjižba u glavnoj knjizi imade pravnu snagu, premda ne odgovara sadržaju isprave, koja joj služi temeljem. Nema obveznosti, koja bi čerala na upogled u zbirku isprava, 28. siječ. 1897, br. 346., Zb. 15954.

2. Prisp. o. 4. kod § 17.

§ 5. Suprug, za kojega je na temelju ženidbenog ugovora i u njem utanačene zajednice dobara uknjiženo pravo suvlasništva, ne može samo onda slobodno raspolagati sa svojom polovicom, kad je u glavnoj knjizi točno označeno mjesto ugovora, koje kaže na pravo drugog supruga. 7. ruj. 1893, br. 8101, Uzb. 955; (18. list. 1887, br. 8221, Uzb. 302).

Ukladanjem ovih prijepisa postaje zbirka isprava²⁾, a upisivanjem tih prijepisa postaje ispravnik iliti knjiga isprava.

¹⁾ Vidi § 74, st. 1. z. grunt. i § 19. instr. — § 15, st. 2. z. 24. travnja 1874, dz. 49.

²⁾ N. min. prav. 5. stud. 1899, br. 24006, uk. 1899/363: Po § 6. z. grunt. zadržati je kod gruntovnice ovjerovljen prijepis svake isprave, kojoj se na temelju obavi uknjižba. Zbirka isprava ima da popunjuje uknjižbu u glavnoj knjizi, koja mora da ima po § 5. z. grunt. samo bitne oznake knjižnih prava, i neka dopušta u svako doba uvid u temelj upisa. Kao temelj upisa brojiti je ispravu samo onda, ako čini neposredno razlog, na temelju kojega se je uknjižba zamolila i dozvolila, i to ako je uknjižba glavni predmet prijedloga. Nasuprot se uknjižba ne izvrši na temelju isprave u smislu opć. z. grunt., kad se upira knjižni upis samo kao nuždan supojav sudačkog zaključka, koji se ne tiče u prvom redu čina gruntovničkoga, ili pak na kakov ovržbeni događaj. Gdje se knjižni upis ne kaže svrhom dozvole, već samo posljedicom ili izvršbom zaključka, koji služi drugoj kakvoj svrsi, ne tvori temelja gruntovničkomu upisu isprava, koja bijaše podana dozvoljujoćemu sudištu, nego temelji upis na sudačkom zaključku samom, kojega dio je. Iz toga zaključka se u takvim slučajevim, razabire sve, što je potrebno za razumijevanje upisa; kakovu možda zaželjenu dopunidbu ili pojašnuće knjižnoga upisa dobiti će se dakle u spisima gruntovničkog sudišta. Isprava, koja je možda dodana, nema samostalnoga značenja za uknjižbu. — S tog obzira nije potreba donášati prijepisa isprava: kod dozvole prisilne uprave i knjižnoga zabilježenja prisilne uprave (§§ 98. i 374. or.), kod brisanja ovoga zabilježenja (§ 129. or.), kod dozvole prisilne dražbe i zabilježenja zavedenja dražbenoga postupka (§ 134. or.), kod uknjižbe zabrane prodavanja, opterećivanja u slučajevima §§ 148. i 384. or. i kod brisanja tih zabilježenja (§ 188. or.), kod zabilježenja utanačenja dražbenog ročišta (§ 173. or.), dosudjenja (§§ 183. i 199. or.) i zakraćenja dosudjenja (§ 186. or.) i kod podijelivanja i zakraćenja sudske dozvole na preuzeće u smislu § 200., br. 1, or. stavljenog prijedloga kod brisanja knjižnih zabilježenja, koja se odnose na obustavljeni dražbeni postupak (§ 207. or.),

kod uknjiženja zahtjeva naknade u slučaju § 222. or., kod zabilježenja doznačenja u svrhu ućeravanja uknjiženjem osigurane tražbine (§ 322. or.) i kod knjižnog prijenosa uknjiženjem osigurane tražbine, koja bijaše na mjesto isplate doznačena, kao što i kod brisanja za ćerajućega vjerovnika po § 320, br. 1. or. uknjiženoga založnoga prava (§ 324. or.). — Istotako nije konačno od potrebe donijeti prijepise isprava kod uknjiženja vlasničkoga prava dražbenoga kupca i kod brisanja zabilježenja dražbenog postupka (§ 237. or.), kao što i kod brisanja tereta i prava, što su uknjižena na dražbom prodanoj nekretnini, a dražbeni ih kupac nije na se primio (§ 237. or.). Navlastito nije potrebno, da se donesu prijepisi zaključka o dosudjenju, zaključka o razdiobi najviše ponude, o namirama vjerovnika i dr. Ovdje nastaje prije svega pitanje, su li ispunjeni dražbeni uvjeti, što pak čini istraživanje, koje se ne tiče opstanka preduvjeta za dozvolu zemljišničke molbe, nego koje spada sasvim u opseg ovršnog prava. Radi se ovdje u prvom redu o zaključku (koncu) ovršnog postupka, kojemu su uknjiženja samo čisti izvodni čini. Inače ne mogu stranke nipošto sasvim dobiti temelja ispravama za takova uknjiženja, jerbo se strankama bistveni savezni članak reda isprava, t. j. dražbeni uvjeti, ne izdavaju. Potreba je dakle uvijek sudskih spisa, da se doćera savez. S obzirom na savez dotičnih zaključaka za zemljišnički promet priporučuje se u slučajevima §§ 222. i 237. or., da se donese otpravak uknjižbu dozvoljujućega zaključka, gdje nastupa ovršno sudište ujedno kao zemljišno sudište (§ 157. sud. posl.). — Nasuprot donijeti je za zbirku isprava: prijepis ovršnog naslova kod uknjiženja založnoga prava za prisilnu osnovu založnoga prava (§ 88. or.) i kod zabilježenja izvršivosti prava založnoga (§ 89. or.), nadalje prijepis ovršnog naslova kod uknjiženja prava založnoga za izvršive tražbine u redu prednosti zabilježenja dražbenoga postupka (§ 208. or.) i kod uknjiženja založnoga prava za izvršivu tražbinu na uknjiženjem osiguranu tražbinu, odnosno kod knjižnoga zabilježenja izvršivosti (§ 320. or.), kao što i kod predbilježenja založnog prava kao ovrha u svrhu osiguranja (§ 374. or.), konačno prijepis ovršnog naslova i isprava, koje su možda nužne za dokaz o prednjacima u smislu § 22. z. grunt., kod knjižnih upisa u svrhu ovrhe traženja, što smjera na

podijeljenje, prijenos, ograničenje ili ukidanje kakovog knjižnog prava (§ 350. or.). — U tim se slučajevima tiče prijedlog stavljen u ovršnom postupku prije svega osnove knjižnoga kojega prava ili knjižnih posljedica postojećega prava. Namjerava i postigne se knjižno osiguranje ili izvajanje ovršnoga prava i tome najbliže postavljena gospodarstvena svrha, da se prisilno uveljavljaju prava. Istotako nije potrebno, da se donose prijepisi u slučajevima, gdje se oni već nalaze u zbirci isprava (§ 19. n. min. prav. 12. siječnja 1872, dz. 5), te se može zadržati umjesto prijepisa pod uvjetima § 90. z. grunt. takodjer prvopis u zbirci isprava.

³⁾ Prisp. §§ 18.—21.

§ 7. Gruntovnica¹⁾ je javna.

Svatko može u prisutnosti gruntovničkoga kojega urednika zagledavati²⁾ u gruntovnicu i iz nje uzimati prijepisa ili izvoda, koje je voditelj gruntovnice držan³⁾ izdavati pod svojim jamstvom.⁴⁾

¹⁾ = zemljišnik; § 1. z. grunt. — ²⁾ § 31. instr. i. § 288., st. 2. sud. posl. ³⁾ je držan = imade.

⁴⁾ §§ 32.—40. instr., § 288, st. 2. sud. posl. i § 56, st. 3 su. Prisp. § 170. H.

§ 6. 1. Znanje kakove pogriješke izuzimlje svaku vjeru u javnu knjigu. 4. velj. 1891, br. 1141, Prč. 1892/516.

§ 7. 1. Sud nema prava, ma kogod izuzeti od upogleda u zemljišnik, u odnosne registre i zbirku isprava. 22. svib. 1883, br. 6099, Not. 1883/145.

2. Uknjiženje kupovne pogodbe ne nadomješća obavješćenja po § 1019. ogz.; zemljišnik je doduše javan, nego uknjiženje (upis unj) nije obavješćenje. 25. srp. 1900, br. 10513, uzb. 299.

Glava druga.

O gruntovničkim upisima.

Prvi odsjek.

O upisima u opće.

1. Vrsti*) upisa.

§ 8. Gruntovnički upisi ili su: ¹⁾

1. uknjižbe (bezuvjetno stečena prava ili brisanja — intabulacije i ekstabulacije), ²⁾ kojima se bez ikakovoga opravdanja, ili

2. predbilježbe (uvjetno stečena prava ili brisanja — prenotacije), ³⁾ kojima se jedino pod uvjetom kasnijega opravdanja stiču, prenose, stežu ili prestaju prava uknjižbena; ili su napokon

3. gole zabilježbe (adnotacije).

*) = Načini.

¹⁾ Prisp. § 9, st. 2. i 3. instr. — ²⁾ §§ 431., 445., 451. i 481. ogz. — ³⁾ §§ 438., 445., 453. i 481. ogz. —

2. Predmet uknjižbe ili predbilježbe.

§ 9. U gruntovnicu mogu se upisivati jedino prava stvarna ¹⁾ i tereti ²⁾, zatim pravo nazadnje kupnje i pravo prékupa (§§. 1070 i

§ 8. Knjižnim zabilježenjem ne mogu se steći stvarna prava na nepokretninama niti se može predbilježbom promijeniti pravo založno za godišnju rentu u pravo založno za tražbinu, koje su kamati jednaki ovoj renti. 12. list. 1899, br. 14973, Prč. 1899/857.

1073. opć. gradj. zak.), kao i pravo uporabno (1095. opć. gradj. zak.)³⁾.

¹⁾ Prisp. §§ 308., 431., 451., 481. i 1236 opć. gradj. zak. — ²⁾ § 12. z. grunt.

³⁾ §§ 19. i 37. z. grunt.

Posebne ustanove s obzirom:

a) na pravo vlasništva:¹⁾

§ 10. Suvlasništvo glede nepokretnine, spadajuće na stvarnost koju gruntovničku, može se u koliko posebni propisi ne dopuštaju iznimaka,²⁾ upisati jedino podijelovima, opredijeljenim u razmjeru naprama cijelosti, n. p. na polak, na trećinu.³⁾

¹⁾ O upisima za c. kr. erar (ne »vojnički erar« i slično) vidi obj. uk. 1901/204. — ²⁾ Vidi § 6, st. 2. želj. k. —

³⁾ Vidi op. 1. kod § 11. ov. z.

§ 9. 1. To se pravo može prenositi s jedne nepokretnine na drugu, ako time ne budu prikraćena prava drugih osoba (zemljišničkih vjerovnika). 15. pros. 1887, br. 10883, Zb. 11886; (28. list. 1890, br. 12221, Zb. 13449, Uzb. 594); 17. list. 1890, br. 7356, Zb. 13347.

2. Zabrana otudjivanja zbog sklopljene pogodbe imade samo svojstvo obveze, ne spada dakle među prava, koja se po § 9. mogu upisivati (uknjižiti); njezino uknjiženje nema dakle snage. 28. velj. 1900, br. 1414, G. Z. 1901/47.

3. Predmet uknjiženja nije obveza, da će se pivo i rakija primati samo od stanovitoga poduzetnika (a ne od drugoga) i ovoj obvezi odgovarajuće pravo. 25. velj. 1896, br. 563, J. 133., Z. B. 15724. Uzb. str. 57; usprkos tome obavljeno uknjiženje ne utemeljuje realnog tereta. 15. ruj. 1896, br. 10512, Zb. 15821; 19. srp. 1899, br. 7490, uzb. 681.

§ 10. 1. Vlasnikom nepokretnine mogu biti uknjiženi: pučka škola: 6. srp. 1902, br. 10046, uzb. 616; nerodjeno dijete. 17. srp. 1903, br. 8658. Prč. 1903/531.

2. Vidi o. 1. kod § 35.

§ 11. Upisi, kojima se stiče vlasništvo na pojedine sastojine¹⁾ stvarnosti gruntovničke, mogu se obaviti jedino po ustanovama zakona od 6. veljače 1869 (dz. 18), koji govori o od-cijepljivanju sastojina gruntovničke koje stvarnosti.²⁾

¹⁾ Z. 30. ožujka 1879. dz. 50:

§ 1. Glede stvarnih (materijalnih) česti kakove zgrade, koje su takove, da se ne mogu smatrati kao samostalne tjelesne stvari, kao na pr. glede pojedinih kata¹⁾ ili prostorija jedne iste zgrade, ne može se zadobiti samostalno pravo vlasništva te u tu svrhu ne može se ni ishoditi upis u gruntovnicu.

Na koliko se glede takovih česti, zgrada ili prostorija mogu izvoditi i u gruntovnicu upisivati isklopna i za dalji prijenos valjana prava porabna, to se prosudjivati ima po ustanovama općega državnoga zakonika i općega zakona gruntovničkoga.

¹⁾ = katova

§ 2. Pravni odnošaji, koji su prije nastale kreposti ovoga zakona jurve izvedeni takovim diobama, koje se ne slažu s ustanovom prve točke paragrafa 1, ostaju netaknuti ustanovom ovom, i, u koliko ne padaju pod ranije jurve, za pojedina područja izdate diobene zabrane, mogu u buduće biti predmetom upisivanja u gruntovnicu, kao i inih gruntovničkih prijenosa.

Nego česti, koje su nastale na ovaj način, ne će se moći u napredak još više komadati.

§ 3. Ako podje za rukom česti naznačene u § 2., složiti u jedno, ne će se moć iste više rastaviti niti obaška opteretiti.

Ovrsi mogu se podvrći samo česti, u jedno složene, makar da se radi o pravu, stečenom prije, nego što su se složile.

Nego ako u svrhu, da se razdijeliti može kupovina, potrebno bude, imat će se pojedine česti napose procijeniti.

Prisp. takodjer § 5. z. o osnivanju novih zemljišnika u Dalmaciji i Istri. — ²⁾ Taj z. dolazi kasnije u toj knjizi.

b) na služnost i terete realne;

§ 12. Kod služnosti i tereta realnih ima se naznaniti čim točnije sadržaj i veličina prava, koje upisati valja; novčane vrijednosti označiti nije potrebno.

Ako su služnosti stegnute na stanovite prostorne granice, imadu se iste točno označiti.

c) na pravo založno;

§ 13. Pravo založno može se upisati ili na svukoliku stvarnost gruntovničku ili pak, ako je vlasništvo glede nje upisano na više osoba, tad na dio svakoga pojedinioga suvlas-

§ 12. 1. Na idealnom dijelu nepokretnina ne može se dozvoliti uknjiženje služnosti; a ako se je to zbililo, ne imade vlasnik neobveznog dijela prava, da se žali. 16. srp. 1889, br. 8267. Prč. 1891/13.

2. Služnost jest ograničenje prava vlasništva, koje je obvezno za svakog stjecatelja s njom opterećenog zemljišta, te okolnost, da je upisana u teretovnici, ne promjeni njezinog pravnog svojstva. 24. list. 1883, br. 12370, Not. Z. 1885/257.

3. Obveznosti, koje nijesu određene po brojevima, ne mogu se takodjer uknjižiti kao realni tereti. 4. velj. 1874, br. 951, Zb. 5243.

4. Knjižni teret godišnje daće određene po brojevima, uknjižiti se imade u obliku založnoga prava, a ne realnog tereta. 12. kolov. 1884, br. 9103. Zb. 10129; 20. kolov. 1884, br. 9452, Zb. 10136.

5. Može se uknjižiti uzdržanje i ako nije naznačena najviša zanj obvezatna svota. 3. kolov. 1892, br. 9314, Zb. 14344.

6. Služnosti se »mogu«, a ne »moraju« ograničiti na pojedino zemljište (česticu), koje opterećuje odnosna služnost. 28. velj. 1900, br. 2755, Prs. 1900/146.

7. Prisp. o. 2. kod § 9.

nika,¹⁾ a nipošto na pojedine sastojine gruntovničke stvarnosti, niti na ikoju čest onoga dijela, koji je pripisan kojemu suvlasniku u gruntovnici.

Prenijeti tražbinu hipotekarnu i steći pravo podzaložno slobodno je glede tražbine svekolike, kao takodje i glede česti joj, razmjerno i brojem²⁾ ustanovljene.

¹⁾ Prisp. § 85, st. 3. ov. z.; §§ 87. i 88. or.

²⁾ Odredbe glede ovrhe na uknjiženjem osigurane tražbine vidi kod §§ 320.—324. or. te kod § 177. sudb. posl. pod III. ove knjige. F 241 (175), 242 (176), 245 (179).

Vidi propise glede obrane prava posjednika založnih cedulja, i o pridobivanju prava hipotekarnih za dijelne zadužnice, o konverziji hipot. tražbina.

§ 14. Založno pravo može se upisati samo glede svote novčane, koja je brojem ustanovljena. Kod tražbine okamaćene ima se ubilježiti i količina kamata.¹⁾

Ako se založno osigurati imadu tražbine takove, koje nastati mogu iz dozvoljene vjeresije, iz prihvaćena posloводства ili povodom data* poručanstva ili naknade štete, tad se u ispravi, kojoj se na temelju obavlja upis, imade naznačiti skrajnja ona svota, do koje će da dopire vjeresija ili poručanstvo.²⁾

§ 13. 1. Zemljišnički vjerovnik, čije se založno pravo drži zemljišta vlasnog više suvlasnicima, može zahtijevati isplatu cijele svoje tražbine takodjer iz najviše ponude jednog idealnog dijela prodanog zemljišta. 16. svib. 1905, br. 7574, uzb. 801, R 186. — Prisp. o. 1. kod § 15.

2. Prava uporabna nijesu predmet prava založnog, dakle takodjer ne predbilježbe založnoga prava. 10. ožuj, 1885, br. 2666, Zb. 10468; (23. rujna 1896, br. 11077, Zb. 15857).

Ako u ispravi nije svota ova navedena, tad se ista naznačiti imade u prošnji.

Ako se u ovom slučaju prituži onaj, proti komu je ishodjen upis, da je odveć velika svota naznačena za upis, tad će u roku, koji mu pripada za utok, moći zahtijevati, da se iznos smanji, o čem će sud, koji je dozvolio upis, saslušavši stranke, izreći presudu i po pravičnoj rasudi³⁾ ustanoviti⁴⁾ svotu.

¹⁾ Vidi § 63, br. 2. or.; nadalje op. 1. kod § 13. ov. z. i § 208 or. — F 142 (110), 143 (111), 206 (153) i 207 (154). — * = danoga.

²⁾ §§ 171, st. 3. i 224. or. — ³⁾ Vidi § 22. z. 7. lip. 1883, dz. 92 (komasacijski z.) i § 6. z. 7. lipnja 1883, dz. 94. (razdiobeni z.). — ⁴⁾ Vidi § 16, st. 2. instr. i prisp. § 23, st. 2. ter § 24, st. 1.

§ 15. Založno pravc može se za jednu istu tražbinu upisati nerazdjelno na dvije ili više stvarnosti gruntovničkih ili tražbina hipotekarnih. (Zajednička hipoteka).¹⁾

Vjerovnik je u takovom slučaju vlastan,

§ 14., st. 1. 1. Založno se pravo u opće ne može uknjižiti za sudom naložene daće ili čine, koji se ne imadu obaviti plaćanjem u novcu. 17. trav. 1883, br. 3965, Zb. 9390.

2. Založno pravo u osiguranje zakupodavca na zakupnikovom zemljištu dozvoljeno je samo u novčanoj svoti, brojem odredjenoj. 7. trav. 1875, br. 3503, Zb. 5684.

3. Prisp. o. 1. kod § 17. i uopće kod § 36.

§ 14, st. 2.—4. 4. Temeljem administrativne izvlastbene presude ne može se dozvoliti uknjiženje založnoga prava u osiguranje odštete u približno najvišoj svoti. 6. lip. 1882, br. 6343, Zb. 9011.

5. Prisp. odludžbe kod § 38. uopće.

tražiti isplatu svekolike tražbine iz svake pojedine založene stvari²⁾.

¹⁾ §§ 106.—114. z. grunt.

²⁾ O postupku glede tražbina na uzajamnim hipotekama vidi § 222. or.; o utješivanju dotičnih ovrha § 96. or. Prisp. također op. 1.—2. kod § 14. i z. 6. veljače 1869, dz. 18. u dod. — F 150, 151.

§ 16. Pravo založno, stečeno za koju tražbinu, ide, negledeć na osobite ustanove, također i troškove¹⁾ parbene i ovršne.

¹⁾ Ove su naredbe popunjene s § 216, br. 2. or. (vidi pod III.)

§ 17. Trogodišnji zaostaci kamata, koji izviru iz ugovora ili iz zakona, uživaju jednako prvenstvo s glavnicom.¹⁾

¹⁾ Vidi o. 1. kod § 16, nadalje §§ 216, br. 2. i 217, br. 2. or.

§ 15. Ako se hipotekarnom tražbinom opterećeno zemljište idealno dijeli, tad svaki idealni zemljišni dio odgovara za sav iznos odnosno hipotekarne tražbine. 4. velj. 1903, br. 1626, uzb. 653; 15. ožuj. 1905, br. 4004. J. Bl. 1907/13. — Prisp. o. 1. kod § 13.

§ 16. 1. Parbenim troškovima prouzročenim sekvestracijom po § 16. ne pristoji založno pravo, pridobljeno za tražbinu. 25. lip. 1895, 7666. R 160, Zb. 15519.

§ 17. 1. Ako je za kamate uknjižene glavnice upisano ovršno založno pravo, onda se ne protivi §-u. 33. stječ. r. i §-u 17. z. grunt., da se kod razdiobe najveće prodajnine doznače također za više nego tri godine, od dražbenog dana natrag zaostali kamati. 18. stud. 1873, br. 11398, J. 106, Zb. 7652. (19. srp. 1881, br. 8156, Zb. 8451); — nego ovakovi stariji zaostaci kamata mogu se iz najveće prodajnine doznačiti uvijek samo po redu prednosti, u kojem se je steklo za njih založno pravo, pa ma bilo ovo za njih uknjiženo ad numerum ili per juksta glavnice. 18. stud. 1879, br. 11398, J. 106, Zb. 7652; dakle u istome redu s glavnicom samo onda, kad je ovršno založno pravo za kamate uknjiženo istodobno s glavnicom. 30. ožuj. 1887, br. 1350, Zb. 11519.

§ 18. Zaostalim trogodišnjim¹⁾ tražbinama glede godišnjih prihoda, novaca za uzdržavanje ili drugih plateža, koji se ponavljaju, pripada isto prvenstvo, koje uživa i samo pravo²⁾ berivno.

¹⁾ O starijim zaostacima vidi §§ 217, br. 2. i 219. or.; o jošte nedospjelim § 372. or.

²⁾ O tražbinama zak. prednosti vidi § 216. or. Prisp. takodjer § 44. z. 7. lipnja 1883, dz. 92., § 1. z. 6. srpnja 1896, dz. 144 i § 21. z. 7. srpnja 1896, dz. 140.

d) na prava uporabna.

§ 19. Kod uknjižbe ili predbilježbe prava uporabnih nije potrebno navesti svote, kojom bi se osigurala kakova naknada štete (§ 1121. ogz.).

3. Predmet zabilježbe.

§ 20. Gruntovničke zabilježbe mogu se učiniti u svrhu:

a) da se vide osobni odnošaji, navlastito stege glede upravljanja imovine, s tom pravnom posljedicom, da se onaj, koji u dotičnom

2. Vjerovniku, kojemu zbog prekinute dosjelosti pristoje kamati za dalje nego 3 godine, imadu se doznačiti iz razdiobene mase u redu prednosti glavnice ipak samo trogodišnji kamati od dosudjenja natrag. 24. velj. 1903. br. 2606, uzb. 668.

3. Kod razdiobe najveće predajnine ponovne dražbe mjerodavan je za doznačivanje dan ponovne dražbe. 18. rujna 1883, br. 11059, Zb. 9569.

4. Pogodjenim, a ne uknjiženim, kamatima ne pristoji za glavicu uknjiženo založno pravo. 23. rujna 1879. br. 10498, Zb. 8669 (16. svib. 1889, br. 5496, Zb. 12740).

§ 18. Vidi o. 3., 4. i 5. kod § 12.

§ 19. 1. Dopusno je uknjiženje uporabnih prava na idealne dijelove više suvlasnicima vlasnih zemljišta. 6. lip. 1893, br. 6640, Zb. 14729.

ulošku gruntovničkom ishodi upis, ne bude mogao pozivati na to, da mu ovi odnošaji nijesu poznati; n. p. zabilježba glede maloljetnosti,¹⁾ skrbništva,²⁾ glede produge očinske ili skrbničke vlasti,³⁾ glede proglašene punoljetnosti, raspisana stječaja,⁴⁾ ili b) da se obrazlože stanovite pravne posljedice koje su polag propisa građanskoga postupnika ili zakona ovoga s tim skopčane, kao n. p. zabilježba o redu prvenstva,⁵⁾ o odcjepljenim zemljištima,⁶⁾ o zajedničkim hipotekama,⁷⁾ o odpovjedi tražbine hipotekarne,⁸⁾ o parnici tekućoj,⁹⁾ o sekvestraciji,¹⁰⁾ o ovršnoj dražbenoj prodaji¹¹⁾.

1) §§ 21., 152., 187. i 244. ogz. — 2) 21., 269, 270. i 273. ogz. — 3) §§ 172. i 251. ogz. § 52. z. grunt. — 4) § 88. stječ. r. — 5) § 53. i slijed. z. grunt. — 6) § 3., st. 3., § 13., st. 2. i § 14., st. 4. z. 6. veljače 1869. dz. 18. i § 3. z. 11. svibnja 1894. dz. 126. — 7) §§ 106. i 107. z. grunt. — 8) § 59. z. grunt. — 9) Vidi §§ 34., 59., 61., 66., 69. i 70. z. grunt. — 10) §§ 98. st. 1., 103. st. 2., 129. st. 4., 334., 374. st. 1., 159., 199. st. 4. i 384. or. te § 254. ces. pat. — 11) § 72. z. grunt., čl. XXVI., §§ 183. st. 3. i 199. st. 1. or.

Primjeri knjižnih zabilježjenja nalaze se takodjer kod §§ 30., 48., 88., 89., 99., 100., 103., 109., 112., 120. i 130. z. grunt., nadalje u §§ 3. i 13. z. 6. veljače 1869. dz. 18., u § 3. z. 11. svibnja 1894. dz. 126., u §§ 8. 15. i slijed. z. 26. srpnja 1871. dz. 96.; u § 1. z. 14. svib. 1888. dz. 88.; (nekoji ovih zakona u dodatku). Istotako u § 20. i 34. izvlazbenoga z. 18. veljače 1878. dz. 30.; u § 117. rudarskoga z. i u min. n. 16. ožujka 1858. dz. 41.; u § 46. z. 16. ožujka 1884. dz. 36. — Prisp. min. n. 31. studena 1856. dz. 204. te §§ 158. i 230. ces. pat. 9. kolovoza 1854. dz. 208.

Zabilježjenja po ovršnom redu.

(Izvršivosti §§ 88.—89. or.; § 320. st. 1. or. — Prisilne uprave: §§ 98., 103. or. (F 159); §§ 158. i 199. or.;

F 185. (138). — § 201. or. F 201. — Doznačenja: § 322., st. 1. or. — Zavedenja dražbenoga postupka: §§ 134., st. 2. (239, br. 1.); 135., 139. or. i 170. sud. posl. — Utanačenja dražbenog ročišta: § 173., st. 1. or. — Dosudjenja: § 183, st. 3. or. — Zakraćenja dosudjenja: § 186., st. 3. or. — Dosudjenja zbog poviška: § 199., st. 1. or. — Zabrane otudjivanja, opterećivanja ili zalaganja uknjiženjem osigurane tražbine: § 148., st. 2. or. — O neumjesnosti utoka: § 239., br. 8. or.

U pogledu zabilježenja kod sredstava osiguravanja vidi §§ 382., br. 6. i 384., st. 2. i 3. or.

4. Knjižni prednjak.

§ 21. Upisi dopušteni su jedino proti onomu,¹⁾ koji se u vrijeme podnešene prošnje

§ 20. 1. Nabranje § 20. nije taksativno, ipak se ne može dozvoliti zabilježenje, koje se ne daje uvrstiti među primjere, koji su navedeni u § 20., jer bi s njime ne postali očiti osobni razmjeri u § 20., lit. a. označene vrsti, niti bi se ustanovili pravni posljeci, koji su po propisima cpr. reda ili z. grunt., koji su u savezu sa zemljišničkim zabilježenjima. 29. veljače 1876, br. 20, Zb. 6051.

2. (Otvorenje stječaja). Zabilježenje stječajnoga otvorenja ne daje stječajnim vjerovnicima má baš nikakvih knjižnih prava. 7. pros. 1875, br. 13412. G. Z. 1877/5.

3. (Kuratele). Zabilježiti se smije okolnost, da je u toku postupak, neka se vlasnik zemljišta stavi pod kuratelju. 3. list. 1882, br. 11602, Zb. 9118; takovo naime zabilježenje utemeljuje pomišljaje o njegovoj sposobnosti pravnog razpolaganja (§ 94., br. 2.) 25. velj. 1896, br. 2178. Links 4518.

4. (Zabilježenje izvlaštenja). Dozvoljeno je zabilježenje, da se je uplatila izvansudsko određena odšteta za izvlašćena zemljišta (§ 34. z. 18. velj. 1878, dz. 30.) 13. velj. 1900, br. 1488. C. B. s. 444.

5. (Zabilježenje ispodbojne tužbe). Za postignuće ove moraju biti podani uvjeti kakvoga osjguravajućega pripomočka. 28. stud. 1899, br. 17061, Zb. 772.

nalazi u gruntovnici upisan kao vlasnik nepokretnine ili prava onoga, glede kojega treba da se obavi upis, ili barem koji kao takov u isto doba bude uknjižen ili predbilježen (§ 432. opć. gradj. zak.).

¹⁾ Prisp. § 432. ogz., § 34., st. 2. or. i § 208., st. 1. i 2. or.

§ 22. Ako se je nepokretnina ili uknjiženo koje pravo na više osoba zasebice prenijelo drukčije a ne putem uknjižbe, moći će posljednji primalac, iskazav svoje prednjake, zahtijevati, da se prenos uknjižni obavi neposredno na njegovu osobu.¹⁾

Ako se je tražbina hipotekarna, koja je putem neuknjižbenim prešla na trećega koga, namirila, moći će dužnik zahtijevati, da se izbriše, i nemorajuć prije upisati izvanknjižbenoga prijenosa.

¹⁾ Ovrha kakvog traženja, što smjera na podijeljenje, prijenos, ograničenje ili ukidanje kakvog knjižnog prava, obavlja se odnosnim uknjiženjem i t. d. vidi § 350. or.

§ 23. Ako se prodade nepokretno dobro ili pravo uknjiženo, spadajuće na ostavštinu, tad se dozvoliti imade stječevniku, da se njegovu pravo upiše neposredno za oporučnikom.¹⁾

¹⁾ Prisp. § 810. ogz. i §§ 145. i 178. ces. p. t. 9. kolov. 1854, dz. 208.

§ 24. U koliko vjerovnici baštinikovi mogu ishoditi osiguranje na nepokretnine ili tražbine oporučnikove, koje su baštinika zapale, to određuje § 822. opć. gradj. zakonika¹⁾.

6. O zabilježenju tužba vidi o. kod §§ 59. i 61.; o otudjivanju o. 2. kod § 55.; o maloljetnosti o. 12. kod § 33.

7. Vidi o. 5. kod 59.

§ 21. Prisp. o. 2. kod § 60.

1) § 822. ogz.: Vjerovnici nasljednikovi mogu doduše, još prije nego je prisudjena nasljedniku ostavina, izmoliti, da se na zapalo mu nasljednje dobro stavi zabrana, zalog ili predbilježba. Ali takovo osiguranje može se dati samo uz naročiti uvjet, da ne škodi pravima, koja bi se pri raspravi o ostavini prijaviti mogla, i da postane kreposno tek od vremena, kad je nasljedniku prisudjena ostavina.

§ 25. Prava gruntovnička u koliko se još steći mogu po raspisanom jurve stječaju, to određuje stječajni¹⁾ red.

1) Vidi § 56., st. 3. z. grunt. i § 12. stječ. r.

5. Isprave.

§ 26. Uknjižbe i predbilježbe mogu se do-
zvoliti jedino na temelju isprava, koje su izdane
u obliku, propisanom, da budu valjane.¹⁾²⁾

Isprave ove, kada se radi o stečenju ili o
preinaki stvarnoga kojega prava, treba da sa-
državaju valjan pravni razlog.

1) §§ 883.—884. ogz.

§ 24. 1. S pristavkom § 822. ogz. obavljeno pred-
bilježenje legata mora se opravdati, kao što svaka druga
predbilježba. 21. stud. 1882, br 12732. Not. Z. 1883/117.

2. Vjerovnicima baštinika ne može se takodjer prije,
nego li mu bijaše dosudjena ostavina, dozvoliti ovršno
založno pravo na dohotke predmeta ostavine u smislu
§ 320. opć. s. pravilnika, s uzdržcima, navedenim u § 822.
ogz. Ova ovrha imade pak sva ograničenja, koja podavaju
kreposni zakoniti propisi i svojstvo označenog uzdržka.
Navlastito se ne imadu čisti dohoci odmah izručiti prosiocu
osiguranja, što više položiti ih je kod suda. Plss. 3. siječ.
1895, br. 14734 ex 1894. J., uzb. 1113.

§ 25. Zakonito založno pravo, koje postojaše za ka-
kovu pristojbinsku tražbinu već pri otvorenju stječaja, može
se uknjižiti ili drukčije utužiti takodjer poslije otvorenja
stječaja. (§ 12., br. 2 stječ. r.) 28. list. 1902, br. 14119, uzb. 639.

U pogledu potpisa valjanih isprava po općinskim zastupima, kotarskim i zemaljskim odborima vidi dotične drž. i zem. zakone. Kot štedionica, posudionica i drugih novčanih zavoda vrijede dotična oblastveno potvrđena pravila. Kod odijela hipotečne vjeresije Avstro-ugarske banke vrijede § 36. z. 27. lipnja 1878, dz. 67 i čl. 38 društvenih pravila, preuredjenih člankom I. ces. n. 21. rujna 1899, dz. 176.

Odnosne naredbe za viteški red Malteški uredjene su min. nar. 24. siječnja 1886, dz. 17.

Propise o opterećivanju i otudjivanju crkvenog imanja vidi u 2. dijelu (slovensko izdanje).

²⁾ O neizbežnoj potrebi bilježničkih isprava vidi § 1. z. 25. srpnja 1871, dz. 76, koji je zakon stupio u Dalmaciji u krepost 1. siječnja 1873.

Min. prav. izjavilo je s rasp. 14. listop. 1874, br. 13773, da su sudišta dužna, odlučno svakomu se usprotiviti, koji bi se ne htio ravnati po uredbama pozvanoga zakona, u svrhu, da se na ovaj način za vremena zaštite stranke, kojima ove uredbe nijesu poznate, više puta neproračunivih šteta. Istotako bi oslabila vjera u javne knjige, ako bi sudišta prenašala pravo vlasništva na temelju oblikom nevaljanih uknjiženja.

§ 26. 1. (Potrebitost bilježničkih isprava). *a)* Kupovne pogodbe i pogodbe zamjene supruga s drugim osobama, koje namjeravaju postignuće suvlasništva na pokretninama ili nepokretninama same po sebi ne valja držati ženidbenim pogodbama. *b)* Kupovne i nasljednačne pogodbe među roditeljima i djecom i osobama, koje se žene s djecom i jednake pogodbe zaručnika s drugim osobama, ne valja držati ženidbenim pogodbama, već zbog toga ne, jerbo bijaše sklopljenje zakona povodom pogodbi ili, jerbo je sklopljenje zakona uvjet valjanosti pogodbe. *c)* Kupovne pogodbe i pogodbe zamjene među zaručnicima samima ne valja već zbog toga držati ženidbenim pogodbama, jerbo je sklopljenje zakona povod pogodbi ili jerbo je sklopljenje zakona uvjet valjanosti pogodbe. *d)* Ako se pak dade iz ostalih pogodbenih odredaba ili drugih postranih okolnosti razabrati, da su htjeli pogodbenici gore pod *a—c* naznačenih pogodaba u istinu urediti pravni razmjer imanja supruga, tad se imade pravni posao prosudjivati po svome pravome svojstvu (§ 916., ogz.) takodjer, u ko-

§ 27. Isprave, kojim će se na temelju da obavi upis knjižni, treba da su proste od takovih očevidnih nedostataka, kojimi bi se oslabljivala¹⁾ njihova vjerodostojnost, i, ako imadu više araka, treba da su sašivene tako, da ne bude moguće nijednoga arka²⁾ podmetnuti.

U ispravama ovim imadu se označiti i osobe, koje udioništvuju kod pravnoga posla, tako, da se ne mogu uzeti za druge³⁾ a zatim će isprava sadržavati takodjer mjesto, dan, mjesec i godište, gdje i kada je izdana.

¹⁾ § 296. cp.

²⁾ U uredu ne smije se rabiti, napose ne za prijepise knjižne zbirke: anilinska tinta (n. min. prav. 26. travnja 1874, br. 5166), hektografirani spisi (n. min. prav. 9. lipnja 1882, br. 9121.).

³⁾ § 435. ogz., §§ 84. i 122. z. grunt..

liko se tiče bilježničkog pogodbenog oblika. Plss. 10. siječ. 1905, praes. 398 ex 1904. J. 166. uzb. 759.

2. Knjižno brisanje založnoga prava, uknjiženog za tražbine katoliških crkava, nadarbina in svećeniških zavoda, može se na temelju izbrisnih izvjava dozvoliti samo onda, ako su izvave učinjene po propisima zemljišničkoga zakona i ako izvjavljuju po nar. min. 20. lip. 1860, dz. 162 i 13. srp. 1860, dz. 175, pa bio odnosni novčani iznos ma kakavgodjer, da se je udovoljilo osobitim propisima, koji vrijede o otudjivanju ili opterećivanju crkvenog imanja. Plss. 14. ožuj. 1905, praes. 144 ex 1904, J. 167, uzb. 788.

§ 27. 1. Oblici isprave imadu se prosudjivati po doba njihovog izgotavljanja. Nedostatna oznaka dneva mjeseca nije zaprekom uknjiženju isprave, načinjene prije kreposti zemljišničkog z. 2. stud. 1881, br. 12392, Zb. 8541.

2. Na temelju isprave, koja ne naznačuje, gdje se je odnosna pogodba sklopila, ne može se obaviti niti uknjiženje niti predbilježenje u zemljišniku. 24. ožujka 1896, br. 3563, Z. f. Not. 1896/139; 17. kolov. 1899, br. 12400, Zb. 692.

3. Vidi odludžbe kod §§ 35. i 36.

6. Posljedica upisa.

§ 28. U koliko se mogu pobijati prava, što ih, oslanjajući se na javne knjige, steku treće osobe, ustanovljuje se u §§ 63 itd.¹⁾

¹⁾ Prisp. o. 5. kod § 21.

7. Red.

§ 29. Red pri upisivanju ravna se po urudžbenom broju, što ga na podnesak napiše vlast gruntovnička (§§ 438., 440. opć. gradj. zak.).¹⁾

Upisi, koji se obave uslijed podnesaka, prispjelih u isto doba, u jednakom su redu medju sobom (§ 103).

¹⁾ §§ 66., st. 2., 77., 61., 57., st. 2. sud. posl., § 10. n. min. prav 17. pros. 1898, dz. 225, §§ 135., 208., st. 1., 218., st. 3., 320., st. 3. or.

§ 29. 1. Ovaj § vrijedi takodjer za zabilježenje ovršne prodaje, koje ne valja propustiti, jerbo su se prodana zemljišta medjutim možda prenijela na ime drugoga. 27. srp. 1892, br. 8972, Zb. 1431.

2. Obavi li se kakovo uknjiženje zbog pobune zemljišničkog vodje tek kasnije, nego se je obavilo poslije запрошено i dozvoljeno uknjiženje, tad se imade doduše propustiti zabilježenje reda prednosti, koje pripada zakašnjem uknjiženju, nasuprot jest pak naznačiti dan i broj uloška prošnje, na koju se je dozvoljilo ovo uknjiženje. 18. pros. 1878, br. 13794, Zb. 7255.

3. Za red prednosti založnih prava nije mjerodavan (medju naredjivanjem zemljišnika očito pobunom nastavljeni) redni broj zemljišnika, što više dan stignuća zemljišničke prošnje. 17. list. 1882, br. 11294, Zb. 9131.

4. Prisp. o. kod § 56. i o. 1—2. kod § 104.

§ 30. 1. Zabilježba ustupa prednosti može se dozvoljiti takodjer na temelju neovjerovljene isprave. 18. stud. 1886, br. 13228, J. Z. 1887/51.

§ 30. Vjerovnik hipotekarni vlastan je tražbini hipotekarnoj, upisanoj u isto doba ili kašnje, ustupiti prednost pred svojom tražbinom hipotekarnom. Prava i prednost ostalih vjerovnika¹⁾ ostaju tim netaknuta.

¹⁾ § 218., st. 2. or.

Drugi odsjek.

O uknjižbi.

§ 31. Uknjižba (§ 8, br. 1) može se preduzeti jedino na temelju javnih¹⁾ isprava ili

2. *a)* Odredba § 218., st. 2. or. zbog općenitosti u njem postavljenog načela ne vrijedi samo, ako su prava, koje ustupi i koje dodje naprvo, hipotekarne tražbine, nego vrijedi za sve vrsti prava, kojima pripada knjižni red prednosti. *b)* Ustup prednosti imade i onda snagu, kad ustupljeno pravo nije prenosno kao što su osobne služnosti i uzdržanja. — *c)* Kad se nalaze ustupljeno i na njezino mjesto došlo pravo neposredno jedno za drugim, imade ustup prednosti posljedicom, da nastaje promjena reda prednosti obaju postavaka. — *d)* Iste posljedice nastupe, kad su zemljišnički vjerovnici, koji se nalaze medju njima ustupili za se prednost onomu, koji je postao upravičen. *e)* kad su medju ustupljenim pravima: uzdržanja, služnosti, pogodjenog i rokovnog prava i medju pravom, koje je stupilo na ustupljeno mjesto, uknjiženi ostali imaoci knjižnih prava, koji onomu, što je stupio naprijed, ne dadoše prednosti, tad se imade onaj, što imade prednost, isplatiti iz najviše ponude samo u toliko i na takov način, v koliko bi došlo ustupljeno mjesto samo do isplate, te se mu imadu iz založbene glavnice doznačiti napose kod uzdržanja, ako nijeso podani uvjeti pod *c)* i *d)*, samo za davanje uzdržanja uvedene novčane odštete, ne imade mu se pak doznačiti založbena glavnica sama. — *f)* Ustup prednosti postaje bezkrepostan, ako se ustupljena tražbina izknjiži poslije uknjiženja ustupa prednosti. — Plss. 12. siječ. 1904, Praes. 88 ex 1902, J. 159, uzb. 655.

takovih isprava privatnih²⁾, na kojima su potpisi potvrđeni³⁾ sudbeno ili bilježnikom.

Na temelju isprava, što ih ima ovlaštenik, može se uknjižba proti ovlastitelju samo onda dopustiti, ako punomoć, koju je ovaj izdao, glasi ili na stanoviti posao ili barem ako nije izdata ranije, nego uz godinu dana prije prošnje, podnešene uknjižbe radi.⁴⁾

¹⁾ §§ 292., 293. te o. kod ovoga § i 295. zp. u IV. sv. Pravn. zb.

²⁾ Vidi čl. III. i § 32., st. 3. z. grunt.

³⁾ Ovjeroviti potpise smije svaki kotarski sud (§ 121. jn.) — Min. prav. naručilo je sudovima, neka budu kod ovjerovljenja strankama na ruku, s rasp. 15. velj. 1872, br. 1992; 15. svib. 1873, br. 249; 8. velj. 1877, br. 1446; n. 24. svib. 1897, uk. 17, te ih podsjetilo, neka ne ovjerove, ako uvide, da nijesu dotične stranke vlasne sklapati pravne poslove (u. 28. lipnja 1902, br. 13921, uk. 1902/192). — O potankostima i obliku ovjerovljenja govore: §§ 57., st. 3. i 239. sud. posl.; 55. i 79. bil. r., § 285. ces. pat. 9. kolovoza 1854, dz. 208.

⁴⁾ Polakšice ovjerovljenja, odnosno njegova otprava.

Zakon od 4. lipnja 1882, dz. 67 s ustanovama o nepotrebitosti ovjeravljivanja nekih potpisa na zemljišničkim ispravama i o polakšicama dokaza o istovjetnosti kakove osobe kod ovjerovljenja potpisa i drugih pismenih svjedočenja (potvrda).

§ 1. Zakonitomu zahtjevu u pogledu udostovjerenja¹⁾ (potvrde) potpisa na ispravama privatnim sa strane suda ili bilježnika u svrhu uknjižbe u gruntovnicu²⁾ zadovoljiti će se, kad se potvrdi istovjetnost potpisa one osobe, od koje se pravo ima stegnuti, opteretiti, dokinuti ili na drugu koju osobu prenijeti.

¹⁾ = ovjerovljenja (legalizacije). — ²⁾ = zemljišnik.

§ 2. Ako je potpis izdatnika isprave privatne potvrdio sud ili bilježnik, ne će tad biti u svrhu gruntovničke¹⁾ uknjižbe od potrebe supotpis svjedoka, kako ga naredjuju §§ 434. i 445. općega gradjanskoga zakonika,

zatim § 114. općega sudovnika, § 182. zapadno-galičkoga sudovnika ter § 181., Regolamentoo giudiziario.

¹⁾ = zemljišničke.

§ 3. Nije od potrebe, da se sudbeno ili po bilježniku ovjerodostoji¹⁾ istovjetnost potpisa na ispravi privatnoj onda, kad je takova isprava providjena potvrđujućim očitovanjem vlasti državne, zemaljske ili kotarske, koja je zvana, da brani interes onoga, kojega bi se pravo imalo ograničiti, opteretiti, dokinuti ili prenijeti na drugu osobu.

¹⁾ = ovjerovi.

§ 4. Kad se k sudbenomu ovjerovljenju prizvati imaju svjedoci, koji će posvjedočiti istovjetnost osobe, trebat će, da su isti navršili barem dvadeset godina, da im se može potpuno vjerovati i da ih pozna onaj sudac, koji ustanoviti ima istovjetnost osobe. Ženska glava može se prizvati samo kao drugi svjedok za istovjetnost.

Predstojeće ustanove mjerodavne su takodjer i onda, kad se prosudjuje kakvoća svjedoka za istovjetnost, koje prizvati imade bilježnik u svrhu, da se sastaviti uzmogne spis bilježnički, ili da se obavi legalizacija ili kakova druga potvrda. Bilježnik ne može uzeti za svjedoka o istovjetnosti takove osobe, koja stoji u službi njegovoj. Ako istovjetnost koje osobe potvrdi drugi bilježnik, koji je prizvan k sastavljanju spisa bilježničkoga ili k preduzimanju legalizacije ili kakove druge potvrde, nije tad od potrebe, da se prizovu svjedoci za istovjetnost.

§ 5. Kod legalizacija sudbenih ili bilježničkih a tako i kod drugih potvrda bilježničkih ne će biti od potrebe, da se prizove drugi svjedok ovjerovni onda, kad onaj, kojega se potpis ima legalizovati, doprinese iskaznih papira, kanoti: izvadak iz matice rođenih i vijenčanih, domovnicu, putnicu, dekrete o naimenovanju, upisnicu, svjedodžbe o službi, uredovne obavijesti itd., u pogledu kojih govori posjed njihov, da je ona osoba, što ih pokazuje, istovjetna s osobom, za koju je taj papir odredjen, i kad proti toj pretpostavi ne bude postojala nikakova sumnja.

Pokazani papir iskazni imade se točno označiti ne samo u zapisniku, koji se sačini o uredovnom djelu, već takodjer i u potvrdi.

Zakon od 5. lipnja 1890, dz. 109. o uknjižbi neznatnih gruntovnih¹⁾ stvari na temelju isprava privatnih.

§ 1. U neznatnim stvarima gruntovnim¹⁾ nadomjestiti će se za gruntovnu uknjižbu propisani zahtjev sudbenoga ili bilježničkoga ovjerovljenja potpisa koje privatne isprave tim, što će naprema propisima ovoga zakona na shodni način supotpisati dva vjerodostojna muža kao svjedoci i to onda, kad uknjižba uzsljediti imade u kotaru dodijeljenom sudbenomu stolu prve molbe, u kojem je isprava sačinjena. Svjedoci imadu vlastoručno potpisati svoje ime i prezime, te navesti svoj zanat ili zanimanje svoje, prebivalište, dobu života, kao takodjer izjaviti, da im je onaj, kojega potpis kao istinit potvrđuju, poznat lično.

Prediduće ustanove ne će se uporabljivati:

1. na isprave vlastelovne;
2. na punomoći;
3. na isprave, u kojima nije naznačen iznos tražbine ili cijena ili vrijednost koje nepokretnine ili u opće kojega prava, ili u kojima navedena svota bez kamata i pristojba nuzgrednih nadmašuje iznos od 200 K.

Unutar gornjih granica uglavljuje zemaljsko zakonodavstvo, koje gruntovne stvari imadu se u smislu ovoga zakona smatrati kao neznatne.

§ 2. Ovaj zakon stupiti će u pojedinim zemljama istodobno sa zemaljskim zakonom u krepost, koji određuje u § 1. pridržanu ustanovu za dotičnu zemlju.

K ovomu državnomu zakonu dodju pokrajinski zakoni, i to: za Avstriju Doljnu i Gor., Česku, Korušku, Moravsku, Šlesku, Solnogradsku i Štajersku, svi od 26. ožujka 1891, za Kranjsku od 7. srp. 1896, Gorišku—Gradišku od 27. rujna 1904 i za Galiciju od 15. kol. 1896.

Osim po posljednjom zakonu jest po nabrojenim pokrajinskim zakonima imati u smislu § 1. cit. državnog zakona stvar neznatnom, kad se ima uknjižba obaviti na temelju isprave, v kojoj jest iznos tražbine ili vrijednost nepokretnine iliti prava označen odlučno te u kojoj navedena svota bez kamata i nuzgrednih pristojba nje više ne iznosi 200 K; u zakonu za Galiciju pak ova svota ne smije prestopiti 100 K.

§ 31. Vidi o. 1 kod § 30., o 5 kod § 33.

§ 32. Isprave privatne, na temelju kojih ima se uknjižba preduzeti, treba da povrh¹⁾ uvjeta, napomenutih u §§ 26. i 27., sadržavaju:

- a) točno oznaku nepokretnine ili prava, glede kojega se ima preduzeti uknjižba²⁾;
- b) naročitu izjavu onoga, komu se pravo ograničuje, opterećuje, dokida ili prenosi na drugo osobu, da pristaje na uknjižbu.

Izjava ova može se dati takodjer u posebnoj ispravi ili u prošnji gruntovničkoj. Nego u takovim slučajevima mora isprava ili prošnja, u kojoj se nalazi izjava, providjena biti svim onim, što se iskuje za uknjižbu.

Isprave, koje su sačinjene u inostranim državama, imadu ovjerovljene biti po avstrijskom poslanstvu ili vlasti konzularnoj, u koliko ne postoje glede stanovitih država zakonite iznimke.³⁾

¹⁾ = osim. — ²⁾ §§ 435. i 451. ogz. — ³⁾ Rasp. min. prav. 6. kolovoza 1877, broj 10546 naredjuje, da ovjerovljenja avstrijskih javnih bilježnika o priloženim prevodima uslijed reciprocitete medju zemljama, zastupanim u carevinskom vijeću i zemljama krune ugarske, ne trebaju kod ugarskih sudova nikakovih nadaljnih ovjerovljenja, istotako, kao što ih ne trebaju ovjerovljenja ugarskih javnih bilježnika kod avstrijskih sudova. Ugarski se javni bilježnici moraju u ovjerovljujućem pristavku po-

§ 32. 1. Bez privole hipotekarnih vjerovnika ne smije se kod kakovog zemljišta uknjiženo zabilježenje realnog prava niti brisati, niti kod odijeljenja kojeg dijela prenijeti na odijeljeni dio. 7. velj. 1882, br. 984, Zb. 8866. i 23. trav. 1895, br. 4685, Zb. 15471;

2. k tomu treba takodjer, da privoli vlasnik služućeg zemljišta. 16. srp. 1895, br. 8325, Zb. 15534; 28. stud. 1899, Zb. 774.

3. Prisp. o. kod §§ 35., 36. i 112.

zivati na dozvolu kr. ug. ministarstva prav., da su upravičeni naredjivati isprave i prevode u dotičnom jeziku.

Ostali ugarski tumači se moraju u svom ovjerovljenju pozivati na svoju kod dotičnog suda učinjenu prisegu.

Upogledu isprava ostalih država vidi op. kod § 293. cpr. u IV. sv. Prav. zb.

§ 33. Javne isprave, na temelju kojih mogu se preduzeti uknjižbe, jesu :

- a) isprave, koje je sačinila o pravnim poslovima javna oblast¹⁾ ili bilježnik²⁾ u granicama uredovnih svojih povlastica, ako su providjene svim ovim, što zahtijeva § 32. ;
- b) nagode ovršne, koje su sačinili sudovi³⁾ ili druge u tu svrhu ovlaštene⁴⁾ oblasti ili osobe⁵⁾ ;
- c) platežni nalozi o pristojbama zakonitim i prinescima, zatim iskazi o zaostalim (nenamirenim) porezima i javnim daćama, u koliko su ovršni⁶⁾ po postojećim zakonima ;
- d) druge isprave, koje imaju svojstvo sudbeno ovršne odluke javne koje oblasti. Ovamo spadaju imenito pravomoćne presude⁷⁾, sudbeno potvrđenje ili uglavljene dijelidbe kupovnine za ovršno prodane nepokretnosti i prava ; sudbene predajne isprave⁸⁾ o prodanim dobrima, predajne isprave i potvrđnice raspravnih oblasti (§§ 177. i 178. patenta od 9. kolovoza 1854, br. 208, drž. zak. lista).⁹⁾

¹⁾ § 292. cpr. — ²⁾ §§ 1., 2., 3., 54., 68. i 69. bil. r. — ³⁾ § 1., br. 5, 7 i 11 or. — ⁴⁾ § 1., br. 15 or. — ⁵⁾ § 3. bil. r. i § 1. br. 16 or. — ⁶⁾ § 1., br. 13 or. — Čl. III. or. — O ovlaštenju c. kr. poreznih ureda, da podaju ovršne prošnje za erar, vidi min. u. 18. siječ. 1898,

dz. 28. — ⁷⁾ § 436. ogz., §§ 1.—4., 6.—12., 14. i 16. or.
— ⁸⁾ § 237., st. 3. or. — ⁹⁾ Prisp. takodjer odluke kod § 31.

§ 34. Ako je pravo,¹⁾ koje nema za predmet ponavljajućih se činidba, upisano izrično samo za doba života koje osobe, to će se uknjižba brisanja njegova moći dozvoliti takodjer i na temelju same smrtovnice ili proglasa²⁾ smrti.

§ 33. a) 1. Bilježniška isprava s dodatkom izvršivosti jest izvršiva kao što izvršiva nagodba, učinjena kod suda, na takove isprave ne imade se uporabljivati § 33. a), nego § 33. b). 7. rujna 1880, br. 10240, Zb. 8084.

§ 33. c) 2. Uknjiženje ovršnog založnog prava u svrhu ućerivanja poreznih iznosa kao kazni ne može se dozvoliti na temelju iskaza zaostataka, nije li iskazana pravomoćnost kaznene odredbe. 25. rujna 1888, br. 11430, Zb. 12363; (11. trav. 1883, br. 4167, Zb. 9776).

3. Iskaz zaostalih općinskih daća jest javna isprava u smislu § 33. c) 30. stud. 1880, br. 13648, Not. Z. 1881/16.

§ 33. d) 4. Na temelju dosudnice o ostavini dozvoliti se imade uknjiženje, premda se ne nalazi u ispravi niti osobiti pravni naslov, niti dozvola uknjiženja. 13. velj. 1883. br. 1634, Not. Z. 1883/137.

5. Za uknjiženje ovršnog založnog prava na temelju presude obranika nije potrebno, da je zabilježenje obraničke pogodbe sudom ili javnim bilježnikom ovjerovljeno. 25. trav. 1883, br. 498, Zb. 9407.

6. Na temelju iskaza o zaostacima kod osiguravonica protiv nezgoda radnika, kotarskih, prometnih, građevnih i zadružnih bolesničkih blagajnica, i bratskih skladnica može se dozvoliti ovrha pod uvjetom, da je politička k tome pozvana vlast potvrdila pravomoćnost i izvršivost tih iskaza o zaostacima. Pless. 7. stud. 1899, br. 486. Präs. J. 144, uzb. 124.

7. Zabilježba maloljetnosti zemljišnjeg vlasnika nije zapreka uknjiženja izvršivog založnog prava na temelju kakove presude. 13. trav. 1880, br. 4188, Zb. 7941.

8. Prisp. o. 4 kod § 14.

Za takova prava, kojim su predmet ponavljajuće se činidbe, može se dozvoliti uknjižba brisanja na temelju ove isprave, istom pokle³⁾ minu tri godine dana iza dana smrtnoga, već ako je baštinik ishodio, da mu se zabilježi tužba na platež zaostataka.

¹⁾ §§ 529., 1393. i 1448. ogz.

²⁾ Vidi § 16., st. 2 i § 23., st. 2. instr.

³⁾ = pošto.

Treći odsjek.

O predbilježbi (prenotaciji).¹⁾

a) Kada je dopuštena.

§ 35. Kad prinešena isprava ne zadovoljava svim posebnim uvjetima za uknjižbu, uglavljenim u §§ 31.—34., ali ipak zadovoljava općenitim uvjetima (§§ 26., 27.) za gruntovnički upis, tad se može na temelju njezinom dozvoliti predbilježba (§ 8. br. 2)²⁾.

¹⁾ Čl. XIII, br. 5 or. — ²⁾ Prisp. §§ 438., 453., 481. i 445. ogz.

§ 34. Uknjiženjem osigurana pogrepština smije se brisati sa smrtnicom, koja svjedoči, da je ovlaštenik umro pred više od 30 godina. 14. trav. 1873, br. 4675, Zb. 4973.

§ 35. 1. Predbilježba založnog prava može se dozvoliti na temelju privatne isprave, odgovarajuće zahtjevima §§ 26., 27. i 36. također onda, kad ova isprava ne naznačuje točno zemljišta, na kojem neka se provede predbilježba. 26. stud. 1873, br. 11450, R. 64, Zb. 5153; (1. velj. 1876, br. 795, Zb. 6007).

2. Predbilježba ostalih stvarnih prava osim založnog prava može se obaviti na temelju privatnih isprava, koje odgovaraju zahtjevima §§ 26. i 27., a da ne treba napose iskazivati naslova odnosnog stvarnog prava. — 4. stud. 1873,

§ 36. Predbilježbi za ishodjenje prava založnoga imade mjesta samo onda, kad se dovoljno izkaže¹⁾ kako tražbina, tako i pravni razlog na pravo založno.

¹⁾ §§ 449., 451., 453., 1368. ogz., § 1, br. 5, 7 i 11 or. — Prisp. §. 87. H.

§ 37. Predbilježba glede prava nazadne kupnje¹⁾, prava prekupa²⁾ i prava uporabnoga³⁾ obaviti se može samo onda, kada se dostatno potvrdi, da pravo postoji i da se pristaje na upis.

¹⁾ §§ 1068.—1070. ogz. i § 9. z. grunt. — ²⁾ § 1072. i slijed. ogz. i § 9. z. grunt. — ³⁾ § 1090. i slijed. ogz. i § 9. z. grunt.

br. 10690, R. 61, Zb. 5120; ovako osobito predbilježbu prava vlasništva na temelju punktacija bez izričite oznake pravnog naslova pridobijenoga vlasništva. 30. stud. 1892, br. 13892, J. B. 1893/71.

3. Za predbilježbu potrebna je samo valjanost isprave. 10. ruj. 1895, br. 10897, Zb. 15568.

4. Vidi o. 5 kod § 36.

§ 36. 1. Dovoljna je izjava dužnika, da jamči sa svim svojim imanjem (dobrima), pokretnim i nepokretnim. 31. ožuj. 1875, br. 3287, Zb. 5677.

2. Na temelju mjenica zastarijelih i nepravog oblika ne smije se zabilježiti založno pravo. 6. svib. 1879, br. 4998, Zb. 7447.

3. Na temelju ispisa iz trgovačkih knjiga imade se predbilježba založnog prava, ako i predleži uvjet § 21. uv. z. k trg. z., dozvoliti samo onda, kad je dokazan pravni naslov založnog prava. 29. list. 1872, br. 11121, R. 25, Zb. 4763.

4. Na temelju obrtničke punomoći, koja zasjegurava povratak svih izdataka i isplatu zasluška, ne smije se predbilježiti založno pravo. 25. lip. 1895, br. 7929, Zb. 15523.

5. Dopusna je predbilježba založnog prava na drugom zemljištu, nego što ga dužnik dao u zalog, a ne bijaše njegovo, jerbo može vjerovnik u smislu §. 458. ogz. zahtijevati drugi primjeren zalog, kad založno pravo na zemljištu danom u zalog nije provedivo. 11. rujna 1873, br. 8395, Zb. 5078.

§ 38. Predbilježba biva:

- a) na temelju sudbenih presuda prve ili više molbe, kojimi se stvarno pravo doduše bezuvjetno dosudjuje ili ne dosudjuje, ali koje nijesu još postale pravomoćne;
- b) na temelju sudbenih odredba, kojima se dozvoljuje predbilježba kao ovržba¹⁾ osiguranja radi²⁾;
- c) na temelju zahtijevanja javnih vlasti u slučajevima, kad su ove po svom djelokrugu zvane ureda radi narediti založno osiguranje tražbina državne blagajnice³⁾ ili onih zaklada ili zavoda, koji stoje pod upravom državnom, zemaljskom ili općinskom, zatim naknadnih tražbina iz uprave imovina, koje se nahode pod skrbi⁴⁾ sudbenom.

¹⁾ = ovrha.

²⁾ Nepromijenjeni ostanu: propisi opć. zemlj. z. ob osiguravanju prava sa zemljišničkim predbilježenjem (Čl. XIII, br. 5 or.). Vidi §§ 370.—377. or. i § 25. z. 12. srpnja 1872, dz. 112.

³⁾ O ovršnom osiguravanju na temelju zaključaka o naknadi, koji su izdati putem upravnim uredi stalne vojske, vojn. mornarice i domobranstva, vidi z. 6. lipnja 1886, dz. 72, § 7.

⁴⁾ Prisp. § 88. H.

§ 38. a) 1. Ovrha u svrhu osiguranja (§ 370. or.) dopusna je na temelju proglašene, a strankama jošte nedostavljene, presude. 12. lip. 1900, br. 8288, uzb. 254.

2. Predbilježbe po §. 38. a) nije dozvoliti na temelju još nepravomoćne presude upravne vlasti, 23. velj. 1898, br. 2323, Zb. 47.

§ 38. b) 3. Ovrha u svrhu osiguranja s predbilježbom se može i onda zahtijevati, kad je za istu tražbinu već uknjiženo pogodbeno založno pravo. 28. pros. 1894, br. 15348, Zb. 15345.

4. Vidi o. kod § 41.

§ 39. Ako se iznos duga hipotekarnoga, koji se ne može platiti vjerovniku zbog kojegagod razloga, navedena u § 1425. opć. gradj. zakonika, ili glede kojega uslijed § 1422 opć. gradj. zakonika imade vjerovnik istom svoja prava odstupiti platiocu, položi sudbeno, tad se dopušta predbilježba u svrhu brisanja ili u svrhu prijenosa tražbine na platioca, pošto se donese uredovna isprava o položenom iznosu pri sudu.

b) Opravdanje.

§ 40. Svakom se predbilježbom stiče, prenosi, ograničuje ili dokida pravo stvarno samo pod uvjetom, da se predbilježba imade opravdati, i samo u onoliko, u koliko ista bude opravdana¹⁾.

¹⁾ §§ 438. i 453. ogz. ter § 228. or.

§ 38. c) 5. Prošnje erara moraju odgovarati obličnim zahtjevima §§ 83.—85. i 92. takodjer onda, kad se imadu postignuti zemljišničke predbilježbe. 23. rujna 1884, br. 10946, Z. f. N. 1886/151.

6. Prijedlogu predanom od fin. prokurateure uslijed naloga političke zemaljske vlasti za uknjiženje realnog tereta patronata, ima se udovoljiti, ako nalog ne imade svojstva sudsko izvršivog izreka, dozvoliv barem predbilježbu. 10. list. 1877, br. 11760, Zb. 6574.

7. Ne imade se dozvoliti po § 38 c) predbilježba založnog prava traženju naknade odštete gospodarstvenih kotarskih posudionica protiv članova njihovih ravnateljstva i nadzorništva. 9. ruj. 1903, br. 12915, Prč. 1903/819.

§. 39. Predbilježba izbrisa hipot. tražbine dopusna je takodjer samo glede djelomičnog iznosa, položenog na korist hipotekarnih vjerovnika. 11. stud. 1884, br. 12721, Zb. 10549.

§ 40. 1. Prisp. o. 1. i 2. kod § 24.

§ 41. Opravdanje biva:

- a) na temelju izjave, valjane za uknjižbu, od strane onoga, proti kojemu je predbilježba ishodjena;
- b) u slučajevima § 38. iskazom o nastaloj ovršnosti predbilježene presude sudbene ili pravomoćnom presudom nadležne vlasti, koja odlučiti ima, da li osigurani zahtjev¹⁾ postoji;
- c) presudom, koju je nadležni sud putem parnice izrekao proti onomu, proti kojemu je ishodjena predbilježba.

¹⁾ Prisp. §§ 228. i 221. or.

§ 42. Ako se što opravdati ima putem parnice¹⁾, imat će onaj, koji predbilježbu traži, za 14 dana, računajući od dana dostavljene odluke predbilježne²⁾, predati tužbu kod suda nadležnoga.

U parnici opravdenoj ima tužitelj dokazati pravni razlog, kojim stiče pravo uknjižno, koje traži, s toga glede predbilježena prava založnoga ima navesti ne samo ispravnost tražbine nego i pravni razlog, kojim stiče pravo založno a i veličinu³⁾ toga prava. Tuženiku je prosto, učiniti sve prigovore proti tomu, da pravo uknjižno postoji, baš i onda, kad proti odluci, kojom se

§ 41. b) 1. Na temelju mjeničnopravnoga naloga isplate dozvoljena predbilježba založnoga prava jest ovršni naslov za osjeganje, te se mogu započeti ovršni koraci nastaviti takodjer protiv novom vlasniku. 11. sječ. 1876, br. 13685 i 13693, Zb. 5977, 5978.

2. Za opravdanje predbilježbe, dozvoljene po § 38 b), ne smije se uopće dati rok, taj se dakle niti produžiti ne može. 28. sječ. 1890, br. 1007, Zb. 13131.

je predbilježba dozvolila, nije podnio utoka ili ga je podnio ali bez uspjeha.

¹⁾ § 41, c) z. grunt. te §§ 438. i 453. ogz. —
²⁾ §§ 439. i 453. ogz. — ³⁾ §§ 449. i 1368. ogz.

§ 43. Rok, do kojega se može podići tužba opravdana, ima se navesti u odluci predbilježnoj. S važnih razloga može se rok ovaj i produljiti.

Rokovnica¹⁾ ima se predati kod suda gruntovničkoga i valja postupati š njom po postupniku građanskom²⁾.

¹⁾ = prošnja o roku. — ²⁾ Cp. nije promijenio ustanova o tom roku (čl. II.).

§ 44. Ako onda, kada se predaje prošnja za predbilježbu, teče jurve parnica o postojanju prava predbilježena, ne će trebati posebne tužbe na opravdanje, dokle god se po propisima građanskoga postupnika tražba protegnuti može još i na opravdanje predbilježbe¹⁾.)

¹⁾ Vidi § 235. cp.

§ 45. Ako opravdanje bude zanemareno, moći će onaj, proti komu se je dozvolila¹⁾ predbilježba, iskati, da se ista izbriše.

Ako sud gruntovnički vidi iz spisa, da je tužba na opravdanje za dobe podignuta ili da rok za opravdanje još teče onoga dana, kojega se prošnja brisanja radi predaje, ima se tad prošnja

§ 42. 1. Tužba na isplatu predbilježene tražbine ne sadržaje sama po sebi zahtjeva za opravdanje predbilježbe. 20. veljače 1894, br. 1898, Zb. 15025.

2. Prisp. o. 2. kod § 41.

§ 43. 1. Prosilac imade za predbilježbu u postupku po § 43, odn. § 45. z. grunt. povratiti troškove onome, koji je predbilježen. Plss. 6. svib. 1902, br. 12567 ex 1898, uzb. 607, R. Z. 1904/45.

brisanja odbiti. Ako li sud toga ne vidi, ima se narediti na kratko vrijeme ročište, na kojem će onaj, koji predbilježbu traži, imat dokazati, da rok za opravdanje još teče ili da je tužba za dobe podignuta, u protivnom slučaju ima se dozvoliti brisanje predbilježbe.

Tužba na opravdanje imade smatrati se kao za dobe predana, ako se — premda po izmaku roka, ustanovljena za nju, — predade ipak prije, nego li prošnja za brisanje ili barem onoga istoga dana, kojega i ova.

¹⁾ Prisp. §§ 439. i 453. ogz.

§ 46. Ako se predbilježba prizna kao opravdana, imat će se na prošnju dotičnika učinjeno opravdanje primjereno pravomoćnoj presudi upisati u gruntovnici.

Ako li se nasuprot predbilježba ne prizna kao opravdana, tad će se na prošnju dotičnika imat na temelju pravomoćne presude¹⁾ izbrisati.

¹⁾ § 47. z. grunt.

§ 47. Ako se predbilježba izbriše s toga, što se tužitelju predbilježeno pravo nije konačno dosudilo¹⁾ ili što se predbilježba nije priznala kao opravdana²⁾, ili što se onaj, koji ju je ishodio, bezuvjetno nje odrekao, tad će se svaka predbilježba istoga prava³⁾, koja na temelju iste isprave iznova bude zamoljena, ureda radi od-

§ 46. 1. Tužiteljeva revizija protiv dviju suglasnih osuda, s kojima bijaše njegov zahtjev zavrnut u opravdanjućem postupku, ne sprečava brisanja predbilježbe u smislu § 46. 12. rujna 1872, br. 9281. R. 20, Zb. 4703.

2. Brisanje može se dozvoliti takodjer temeljem osude, kojom se tužba opravdanja zavraća »za sada«. 9. siječ. 1883, br. 156, Zb. 9251.

biti, ili, ako je to propušteno i ako se je učinila iznovična predbilježba, imat će se opet izbrisati ova predbilježba, čim prijavi protivnik, da se je jedanput jurve predbilježba izbrisala.

¹⁾ § 259, st. 2. cpr. Prisp. § 48, st. 2. z. grunt. — ²⁾ § 46, st. 2. z. grunt. — ³⁾ § 105. z. grunt., § 16. instr.

§ 48. Ako se je nasuprot predbilježba izbrisala jedino zato, što tužba na opravdanje nije bila za dobe¹⁾ predana, moći će se istina iskati nova predbilježba, nego imat će ova pravnu krepost tek od onoga časa, kojega predana bude nova prošnja.

Vlasniku nepokretnine ili prava uknjižnoga prosto je takodjer udariti putem parnice²⁾ uzazivne, i u slučaju, ako ova povoljno bude riješena, dati to zabilježiti u gruntovnici i tako predusresti iznovičnomu dozvoljavanju predbilježbe.

¹⁾ § 45. z. grunt. — ²⁾ Sada: da se utvrdi nebiće predbilježenoga prava. Čl. XXXIX. cp.

§ 49. Ako proti onomu, koji je uknjižen kao vlasnik nepokretnine, isposlovana bude predbilježba prava vlasništva, moći će se kako proti uknjiženomu, tako i proti predbilježenomu vlasniku dozvoliti istina dalnje uknjižbe, nego pravni njihov opstanak zavisit će od toga, da li će se predbilježba prava vlasništva opravdati ili ne.

Ako predbilježba bude opravdana, tad se prigodom upisa opravdanja imadu ureda radi¹⁾ izbrisati svi oni upisi, koji su proti uknjiženu vlasniku ishodjeni bili, iza kako je stigla ona prošnja, uslijed koje se je predbilježilo pravo vlasništva.

Naproti ako predbilježba prava vlasništva bude izbrisana, imadu se ujedno izbrisati ureda radi¹⁾ i svi upisi, koji su učinjeni s obzirom na ovu predbilježbu.

Ustanove ove valjat će i onda, ako se je proti posjedniku založno osigurane tražbine ishodila predbilježba prijenosa tražbine na drugu osobu.

¹⁾ = s ureda.

§ 50. Ako se je brisanje prava samo predbilježilo, moći će se s obzirom nanj dozvoliti istina dalnji upisi n. p. prava podzaložnih ili ustupa (cesija)¹⁾; nu pravni njihov opstanak zavisit će o tom, da li će se predbilježba brisanja opravdati ili ne.

Ako predbilježba bude opravdana, imat će se prigodom upisa opravdanja izbrisati ureda radi²⁾ svi oni upisi, koji su glede izbrisana sada prava medjutim bili dozvoljeni.

¹⁾ §§ 442. i 1394. ogz. — ²⁾ = s ureda.

§ 51. Kad na tražbini hipotekarnoj onda, kada se zahtijeva njezino brisanje, imade još prava podzaložnih¹⁾, tad se brisanje tražbine može dozvoliti samo s tim dodatkom, da će pravna njezina krepost glede podzaložnih prava nastati onda stopram²⁾ kad se ista izbrišu³⁾.

§ 49. 1. Ako se dozvoli brisanje predbilježene tražbine, izbrisati se imadu takodjer ujedno medjutim na nju dozvoljena uknjiženja istotako, kao što kad se izbriše predbilježba prava vlasništva (§ 49. z. grunt.) i kao što kad se opravda predbilježba izbriša. — 18. velj. 1874, br. 734. J. 87, Zb. 5272.

§ 50. 1. Prisp. o. 1. kod § 49.

Dalnjih upisa na ovu tražbinu hipotekarnu ne će se više dozvoljavati, ako se je brisanje uknjižilo⁴⁾; nu ako je brisanje samo predbilježeno, tad se mogu dopustiti samo s pravnom posljedicom § 50.

¹⁾ § 454. ogz. — ²⁾ = tek onda. — ³⁾ Vidi § 8. z. 22. velj. 1907, dz. 48. — ⁴⁾ Sada vrijedi § 324, st. 2. or. Prisp. F 245 (179).

Četvrti odsjek.

O zabilježivanju¹⁾ (adnotaciji).

1. Zabilježivanje¹⁾ osobnih odnošaja.

§ 52. Odnošaji, pomenuti u § 20. a) zabilježivat će se, kao i zabilježba ova brisat će se na prošnju dotičnika, zakonitih njihovih zastupnika ili pozvanih za to sudova na temelju dokaznih isprava²⁾.

¹⁾ = Zabilježba. — ²⁾ §§ 26, st. 1. i 27. z. grunt. ter §§ 292—294. i 296., nadalje čl. VII, br. 1. i 2. cp.

2. Zabilježivanje*) reda.

§ 53. Vlasnik ima pravo zahtijevati zabilježbu u gruntovnici, da je nakan prodati svoju nepokretninu ili učiniti na nju zajam, kojega se količina ima naznačiti, u svrhu, da sebi tim od časa učinjene ove prošnje osigura i utvrdi uknjižni red za ona prava, koja se uslijed ovih poslova budu imala upisati.

§ 51. 1. Prisp. o. 4. kod § 61.

§ 52. 1. Prisp. o. 2. i 3. kod § 20.

S istim pravnim posljeticom može zahtijevati hipotekarni vjerovnik, da se zabilježi namjeravani ustup ili brisanje¹⁾ njegove tražbine.

Nego zabilježba ovakovih prošnja dozvolit se može samo onda, kada je uknjižba prava, koje se upisati imade, odnosno kada je brisanje prava postojećega dopusno, i kada je potpis na prošnjama udostovjeren²⁾ sudbeno ili bilježnikom.

*) = zabilježba.

¹⁾ Prisp. konverzijski z. 22. velj. 1907, dz. 48. —

²⁾ = ovjеровljen = obavjeren.

§ 54. Odluka, kojom se prošnja dozvoljuje, izdat se ima samo u jednom otpravku; a otpravak taj treba da je providjen potvrdom o obavljenoj zabilježbi¹⁾.

¹⁾ §§ 16, st. 3., 23, st. 2. i 24. instr.

§ 55. Zabilježba reda gubi svoju moć nakon šestdeset dana iza dozvole. Ovo se ima napomenuti u odluci, navedši dan po koledaru, kojega će rok ugasnuti.

§ 56. Prošnja za upis prava ili brisanja, za koje se je red zabilježio, ima se, predloživ otpravak one odluke, kojom se zabilježba dozvoljuje, doprinijeti uz rok,*) uglavljen u. § 55.

§ 53. 1. Prisp. o. 1. kod § 55.

§ 55. 1. Ako se je postigla zabilježba prednosnoga reda za nakanjeno otudjenje, vknjižba se pak otudjenja nije provela po tom redu prednosti, jerbo ne bijaše predložen otpravak zaključka, koji dozvoljava zabilježenje, onda se smije takodjer naknadno, ali samo u roku od 60 dana § 55. z. grunt. zamoliti zabilježenje reda u zabilježenom redu prednosti te brisanje uknjiženja, izvršenih poslije zabilježbe reda prednosti. 27. lip. 1905, br. 10484, uzb. 911.

Ako se uslijed ove molbe dozvoli uknjižba ili predbilježba, zadobit će uknjižba red zabilježeni. Ovršena¹⁾ uknjižba ima se navesti na prije pomenutom²⁾ opravku.

Uknjižba po zabilježenom redu može se dozvoliti i onda, ako se je nepokretnina ili tražbina hipotekarna, iza kako se je zamolila zabilježba reda³⁾, prenijela na treću osobu ili ako se je opteretila.

Ako vlasnik nepokretnine ili hipotekarni vjerovnik pade pod stječaj prije, nego što predana bude prošnja za uknjižbu, moći će se uknjižba dozvoliti samo onda, ako je isprava o poslu izdana bila prije dana, kojega se je otvorio stječaj i ako dan izdadbe njezine potvrđen bude⁴⁾ sudbeno ili bilježnikom. Ne odgovara li isprava ovim uvjetima, imat će se prosuditi po propisima reda stječajnoga da li se može ili ne može uknjižba dopustiti⁵⁾.

*) = u roku.

1) = Obavljena. — 2) Vidi §§ 16, 23, 24. instr.

3) Prisp. § 208, st. 2 or. — 4) Nepromijenjeno po or. (čl. XIII. or.). — 5) § 25. z. grunt. ter §§ 1—3., 11—13. stječ. r.

§ 57. Ako se dozvoli, da se prodaja nepokretnine ili ustup ili brisanje tražbine uknjiži po zabilježenom redu, ima se tad na prošnju stranke, za koju je učinjena uknjižba, odrediti ujedno i brisanje onih upisa, koji su glede ove

§ 56. 1. Medjusobni red temeljem zabilježenja reda prednosti zapredno uzetih i uknjiženih zajmova određuje se po § 29. z. grunt. 25. kolov. 1880, br. 9361, Zb. 8073.

2. Vidi o. kod § 55.

nepokretnine ili tražbine ishodjeni bili, pošto je predana bila prošnja za zabilježbu.

§ 58. Ako prošnja za upis ne bude podnešena prije izmaka roka ustanovljena, ili ako iznos, za koji je učinjena zabilježba reda, ne bude iscrpljen do izmaka toga roka, ne će zabilježba imat kreposti i imat će se izbrisati¹⁾ ureda radi.*)

Prije nego što mine rok zakoniti, može se brisanje zabilježbe dozvoliti samo onda, ako se doprinese opravak odluke o dozvoli zabilježbe. Brisanje ima se zabilježiti²⁾ na ovom opravku.

¹⁾ Vidi §§ 16, 23, 24. z. grunt. — ²⁾ Vidi § 29. instr. — *) = s ureda.

3. Zabilježivanje otpovjedi i tužbe hipotekarne¹⁾.

§ 59. Zabilježbu sudbeno ili bilježnikom udostovjerene²⁾ otpovjedi tražbine koje hipotekarne, zatim zabilježbu tužbe hipotekarne ima dozvoliti na prošnju vjerovnikovu sud grunтовниčki³⁾ onda, kad se dokaže, da je onaj, proti komu je naperena otpovjed ili tužba, upisan kao vlasnik založene nepokretnine, i kad se dokaže, da teče tužba hipotekarna.

§ 57. 1. Vidi o. kod § 55.

§ 59. 1. Zabilježenje hipot. tužbe može zahtijevati samo tužitelj, nipošto tuženik. 9. list. 1894, br. 12224, Zb. 15221.

2. Po § 59. treba dokazati, da je tužba u toku, ne samo, da je predana. 9. ruj. 1893, br. 10405, Zb. 14800.

3. Na zahtjev vjerovnika s nadzaložnim pravom dozvoliti se imade takodjer zabilježenje sudskog ili javnim bilježnikom posvjedočenog otkaza postavka, uknjiženog nadzaložno na hipotekarnoj tražbini, kao što i zabilježenje

I sud parbeni može odmah dozvoliti, da se zabilježi tužba hipotekarna.

¹⁾ Ovi su propisi ostali nepromijenjeni (čl. XIII, br. 7. or.). — ²⁾ = ovjerovljene = obavjerene. — ³⁾ § 119. jn: Sudsko otkazivanje hipotekarnih tražbina (§ 59. z. grunt.) treba uvijek da biva kod suda zemljišne knjige.

Avstro-ugarska banka ulaže takova otkazivanja kod c. kr. zemaljskog sudišta u Beču (§ 34. pravila). — Prisp. § 322, st. 2. or.

§ 60. Zabilježba takova imat će tu posliedicu, da će otpovjed ili tužba kreposna biti takodjer i proti svakomu kašnjemu vlasniku zaloga, i da se napose ovržba na založenu nepokretninu povesti može neposredno proti svakomu vlasniku ove nepokretnine na temelju pravomoćne

tužbe na isplatu nadzaložno uknjiženoga postavka, ako je onaj, protiv koga ide otkaz ili tužba, uknjiženi vlasnik založene hipot. tražbine i ako jest iskazano, da je tužba u toku. 24. velj. 1874, br. 1599. R. 68. Zb. 5281.

4. Dopusna je zabilježba tužbe u zemljišniku uknjiženoga suvlasnika kojeg zemljišta protiv drugog suvlasnika na razdvojenje vlasniške zajednice kod zemljišta i dozvola njegove prodaje po sudskoj dražbi. 20. kolov. 1872, br. 8683, R. 18, Zb. 4690.

5. Istotako i u smislu § 103. o. rud. z. predane tužbe na sudsku procjenu nepokretnina, izvlaštenih u rudarske svrhe. 13. stud. 1900, br. 15373, Zb. 367.

Zabilježenje tužbe nije dopusno:

6. na uspostavu prijašnjeg stanja u svrhu dokončanja hipotekarne tužbe. 14. siječ. 1875. br. 9539, Zb. 5600;

7. na ustanovidbu, da je hip. tražbina uvjetna. 18. pros. 1889, br. 10925, Zb. 13550;

8. na priznanje, da je tražbina, uknjižena bez navedbe novčane vrijednosti uplativa u konv. kovu ter da se imadu platiti trogodišnji zaostali kamati. 23. srp. 1890, br. 8566, Zb. 13354.

presude, izrečene o zabilježenoj tužbi ili na temelju ovršne nagode.¹⁾

¹⁾ Vidi § 34, st. 2. or.

4. Tužbe za brisanje i zabilježivanje parnice.¹⁾

§ 61. Ako onaj, koji scijeni²⁾, da je uknjižbom³⁾ kojom povrijedjen u svojem uknjiženom pravu, uknjižbu s razloga ništetnosti pobija putem parničnim, i ako traži povratu prijašnjega stanja: moći će zabilježbu takove parnice u gruntovnici zaiskati ili u isto doba s tužbom ili kašnje. Zabilježenje parnice može se zaiskati kako kod suda parničkoga tako i kod suda gruntovničkoga.

Posljedica zabilježbi parnice bit će ta, da će presuda, koja bude izrečena o tužbi, sasvim kreposna biti i proti onim osobama, koje su stekle prava uknjižnih istom iza onog doba, pošto je prošnja za zabilježbu parnice stigla sudu gruntovničkomu⁴⁾.

¹⁾ Vidi čl. XIII, br. 7. or. — Nadalje vidi §§ 69. i 70. z. grunt., ter § 46. pobojnoga z. 16. ožuj. 1884, dz. 36.

²⁾ = misli. ³⁾ Prisp. § 45. z. grunt. ⁴⁾ Vidi § 220, st. 4. or.

§ 60. 1. Propis §a 72 nije iznimka pravila §a 60. Ako se je zabilježenje hip. tužbe uknjižilo jošte prije dražbe, je uknjiženje ovršnoga založnoga prava za utuženu tražbinu dopusno takodjer poslije dražbe. 22. svib. 1894, br. 6215, Zb. 15121.

2. Vidi o. 5. kod § 59.

§ 61. 1. Zemljišnička zabilježenja parnice dopusna su samo u slučajevima, navedenim u §§ 20, 59.—71. taksativno. 4. velj. 1873, br. 1017, Zb. 4869; 15. listop. 1885, br. 11837, Zb. 10762. — (Teorija i praksa dopuštaju ovakove zabilježbe i u drugim slučajevima).

§ 62. Kad se tužba za brisanje podići ima proti onim osobama, koje su stekle neposredno prava uknjižbom onom, proti kojoj se traži brisanje, ili koje su njom oprostile se kakova tereta, ili kad se tužba osniva na takovim odnošajima, koji postoje neposredno medju tužiteljem i tuženikom, tad se trajnost prava tužbenoga ima prosuditi polag postojećih građansko-pravnih ustanova o zagodi.

§ 63. Nego tko je voljan i proti trećim osobama kao ništetnu pobijati uknjižbu, o kojoj je po propisu obaviješćen bio, da se je dozvolila, imat će uz rok¹⁾, koji bi ga išao za utok

2. Zabilježba parnice imade se izvršiti samo na tužbu i to samo o uknjiženom, nipošto pak o predbilježenom postavku. 1. listop. 1884, br. 11170, Zb. 10187.

3. Zabilježba tužbe je dopusna i onda, kad se uknjižba ne ispodbija radi prvotne ništetnosti tabularnog spisa, nego radi kasnijega ugasnuća pravnog naslova, na kojem temelji. 28. pros. 1888, br. 14764, Zb. 12497 i dr.; (2. ožujka 1875, br. 1739, Zb. 5645);

navlastito tužbe na brisanje založnoga prava, jerbo bijaše odnosna tražbina uplaćena ili položena kod suda. 20. kolov. 1885. br. 5830, R 128, Zb. 10666.

4. Ako se hipoteke drži nadzaložno pravo, onda se imade uz zabilježbu parnice ugoditi izbrisnome zahtjevu pod uvjetom odredba § 51. z. grunt. 9. lip. 1891, br. 7045, Zb. 13810.

5. Zabilježba parnice, protuzakonito dozvoljena, ne provroćuje, da bi imala dotična presuda u smislu zemljišničkog zakona uzvratnu moć od zabilježenja dalje. 7. svib. 1889, br. 372, Zb. 12722.

6. Vidi odludžbe kod § 127.

§ 62. 1. Trogodišnji rok dosjelogosti § 1467. ogz. jest ujedno rok zagode; odredbom § 62. z. grunt. nije dignuta szaga § 1467. ogz. grunt. te vrijedi onaj trogodišnji rok nagode takodjer protiv neposrednoga stjecatelja knjižnoga prava. 2. trav. 1902, br. 1247, Prč. 1902/317.

proti dozvoli iste²⁾), zaiskati u suda gruntovničkoga zabilježbu, da je uknjižba ta prijeporna, i ili podjedno ili najkašnje za šestdeset dana po izmaku roka utočnoga u istinu predati tužbu proti svim osobama, koje su pobijanom uknjižbom zadobile uknjižno koje pravo ili ishodile nanj drugih uknjižba ili predbilježba.

Pošto ovi rokovi minu, moći će se presuda na brisanje pobijane uknjižbe proti trećim osobama, koje su još prije zabilježene parnice ishodile na nju inih prava uknjižnih, izreći samo onda, ako glede valjanosti³⁾ njezine nisu bile u dobroj vjeri.

¹⁾ = u roku. — ²⁾ § 127. z. grunt. — ³⁾ §§ 28. i 68. z. grunt.

§ 64. Ako se pak tužitelj o dozvoli uknjižbe¹⁾, za koju tvrdi, da je nevaljala, bilo s koga mu drago razloga nije, kao što je propisano, obavjestio, tad će tužbeno pravo na brisanje iste proti trećim osobama, koje su dalnjih uknjižnih prava na nju ishodile u dobroj vjeri, ugasnuti stopram za tri godine dana, računajući od onoga časa, kad se je pobijana uknjižba zaiskala pri sudu gruntovničkom.²⁾

¹⁾ § 125. z. grunt. — ²⁾ Vidi z. 25. srp. 1871, dz. 96

§ 65. Ako tužitelj odustane od tužbe, ili ako odbijen bude pravomoćnom presudom, ili ako nije uručio tužbe u slučaju § 63. u pro-

§ 63. 1. Rok tužbe na brisanje uknjižbe protiv trećih lica, koja su nanj stekla daljne uknjižbe, počima s prvim uknjiženjem. 13. ožuj. 1879, br. 704, Zb. 7644.

2. Odredba § 63. vrijedi i kod ovršne uknjižbe 2. pros. 1879, br. 12018, Zb. 7674.

pisanom roku, tad će se na zahtijevanje protivne stranke odrediti, da se zabilježena parnica izbriše.

Ako se pravomoćnom presudom ili nagodom ukine sasvim ili stranom pobijana uknjižba, dozvolit će se na prošnju tužitelja brisanje pobijane uknjižbe na onaj način i u onom opsegu, kako je to izrijekom navedeno u presudi ili nagodi, i ujedno naredit će se, da se izbrišu zabilježena parnica i sve one uknjižbe i predbilježbe, koje su glede prava, koje se izbrisati ima, zaiskane bile istom poslije roka, kojega je prošnja za zabilježbu parnice prispjela sudu gruntovničkomu.¹⁾

¹⁾ Prisp. § 68. ov. z.

§ 66. Tko tvrdi, da je uknjižba ishodjena bila uslijed čina, zabranjenog po zakonima kaznenim, moći će u svrhu, da pravni posljedak, označen u § 61, potkrijepi proti kašnjim uknjižbama, kod suda gruntovničkoga, doprinesav potvrdu od nadležene vlasti, da je kod nje učinjena kaznena prijava, zamoliti predbilježbu, da je uknjižba ta prijeporna.

Nego ako se zabilježbom parnice postići ima ta posljedica, da pravo na očitovanje nevaljanosti koje uknjižbe sačuvano bude i proti osobama trećim, koje su još prije zabilježene parnice stekle na nju prava knjižnih u dobroj

§ 65. Usprkos propisa §a 505., zadnji st. cp., po kojem revizijska pritužba protiv potvrđujuće presude druge molbe ne imade odgodne moći, ne smije se temeljem ovakve presude prije presude vrhovnog sudišta dozvoliti brisanje zabilježene parnice. 28. kolov. 1902, br. 12118; uzb. 626. Istotako za vremena kreposti prijašnjih parničnih zakona. 27. ožuj. 1873, br. 2642. R. 44, Zb. 4915.

vjeri, imat će se prošnja za zabilježbu parnice doprinijeti sudu gruntovničkomu uz onaj rok¹⁾, koji bi stranku išao za utok proti dozvoli uknjižbe²⁾.

¹⁾ = u onom roku. — ²⁾ Prisp. § 220, st. 4. or.

§ 67. Ako sud kazneni izjavi, da se ima izbrisati uknjižba ujedno s pravima knjižnim, stečenim možebit prije zabilježbe, označene u § 66, imat će sud gruntovnički, kad povrijedjena stranka doprinese o tom presudu s potvrdom njezina pravomoćja, narediti, da se ovo brisanje izvede po ustanovama § 65. Ako sud kazneni nasuprot izreče, da je optuženik kriv, ali ne izreče, da se preduzeti ima brisanje, i ako povrijedjenu stranku glede tražena brisanja uknjižbe otpravi na put parnice građanske), tad će stranka imat pravo podignuti tužbu na izbrisanje uknjižbe i gorinavedenih prava knjižnih uz rok²⁾ od šestdeset dana, pošto pravomoćnom postane ova odredba. Pošto mine bezuspješno ovaj rok i takodjer ako sud kazneni ne izreče, da je optuženik kriv, imat će se na prošnju onoga, komu je do toga stalo, da se uzdrži³⁾ uknjižba, dozvoliti brisanje zabilježene parnice.

¹⁾ § 366. kp. — ²⁾ = u roku. — ³⁾ § 68. ov. z.

§ 68. Ako se zabilježba parnice tražila bude s razloga, što nije podignuta tužba na brisanje u rokovima, opredijeljenim u §§ 63. i

§ 66. 1. I u slučaju naznačenom u § 66, može da zatraži zabilježbu parnice samo ko je opterećen uknjižbom, glede koje ima se provesti ta zabilježba. 13. kolov. 1872., br. 8378. R. 16, Zb. 4685.

67., imat će sud gruntovnički, ako mu nije ništa protivna znano, narediti ročište na kratko vrijeme, na kojem će onaj, koji je ishodio zabilježbu parnice, imat dokazati, da je tužba podignuta za dobe¹⁾, u protivnom bo slučaju dozvoliti će se, da se zabilježba izbriše.²⁾

¹⁾ = pravodobno. — ²⁾ § 59. ov. z.

§ 69. Ako knjižni vlasnik ili vjerovnik, kojemu je na dobro ili na tražbinu pravo¹⁾ uknjiženo s razloga, da je to pravo ugaslo zagodom, podnese tužbu da se izbriše sasvim ili stranom²⁾, moći će se dozvoliti³⁾, da se zabilježi parnica.

¹⁾ § 118. ov. z. — ²⁾ = djelomice. — ³⁾ Prisp. § 220, st. 4. or.

§ 70. Zabilježiti parnicu može se dozvoliti i onomu, koji uslijed dosjlosti (§ 1498. opć. gradj. zakonika)¹⁾ traži, da mu se dosudi stvarno koje pravo.

¹⁾ Prisp. § 220, st. 4. or.

§ 71. Nego parnična zabilježba tužbe na brisanje poradi zagode (§ 69.) ili tužbe na dosudjenje kojega prava stvarnoga uslijed dosjlosti (§ 70.) ne vrijedi proti osobama trećim, koje su, oslanjajuć se na gruntovnicu, zadobile uknjižbe ili predbilježbe prije roka, kojega je prošnja za zabilježbu parnice stigla k sudu gruntovničkomu. Dosjedjeno pravo, koje se dosudi, uživat će prednost pred svim upisima, koji su učinjeni

§ 70. Tužba na dosjlost služnosti može se zabilježiti; § 70. ne zahtijeva, da se radi o već uknjiženom stvarnom pravu. 10. trav. 1894, br. 4141, Zb. 15087.

tek iza zabilježene parnice, i imadu se izbrisati sva prava, koja su s njim u opreci a upisala su se poslije zabilježene parnice.

U ostalom valja postupati po ustanovama § 65.

5. Zabilježivanje ovršne dražbe.

§ 72. Sud onaj, pri kojem je ovršna dražba nepokretnine koje ili tražbine hipotekarne¹⁾ obavljena, ima odrediti, da se to u gruntovnici²⁾ uredovno zabilježi.

Posljedica je ovoj zabilježbi, da će dalnji upisi proti dosadanjemu vlasniku jedino onda valjati, ako se dražba proglašiti nekreposnom³⁾.

Ako se proti ovrši nije prigovorilo ili ako prigovor bude konačno-valjano odbijen, tad se imadu na prošnju dionika izbrisati svi upisi, koji su iza zabilježbe ovršne dražbe ishodjeni proti dosadanjemu vlasniku, a i upisi, koji su s obzirom na njih⁴⁾ još učinjeni.

¹⁾ § 321. or.: Tražbine uknjiženjem osigurane ne smiju se unovčiti prodajom na javnoj dražbi. — ²⁾ Čl. XXVI. or.: Odredbe § 72. z. grunt., koje se tiču zabilježenja ovršne dražbe, treba da vrijede za zabilježenje podijeljena dosudjenja (§ 183. or.). — §§ 183, st. 3.; 186, st. 3 i 199. or. — ³⁾ §§ 156, 237. or. — ⁴⁾ § 136. or.; 170, 313, br. 8. or.

§ 72. 1. Odredbe ovrš. reda glede stjecanja prava vlasništva na nepokretnine dosudjenjem na prisilnoj dražbi (§§ 237, 156. or.) i propisi o knjižnem zabilježenju takovog dosudjenja (§ 183. or., čl. XXVI. or., § 72. z. grunt.) ne vrijede za dobrovoljne dražbe. 3. svib. 1889, br. 4839, uzb. 137.

2. Zabilježenje ovršne dražbe ne utemeljuje stvarnog prava, nije dakle dopusno uknjiženje založnoga prava protiv dražbenoga kupca, koji još nije uknjižen kao vlasnik. 19. pros. 1882, br. 14608, Zb. 9816.

§ 73. U koliko sud gruntovnički ili sud parnički imade u drugim slučajevima narediti koju zabilježbu, ustanovljeno je stranom¹⁾ u ovom zakonu²⁾, stranom¹⁾ u zakonu od 6. veljače 1869 (drž. zak. lista br. 18)³⁾, a stranom¹⁾ i u građanskom postupniku i u redu stječajnom⁴⁾.

¹⁾ = djelomice. — ²⁾ §§ 20, 52.—72. ov. z. — ³⁾ Vidi IV. u toj knjizi. — ⁴⁾ § 88. stječ. r.

Peti odsjek.

O odcjepljivanju¹⁾ sastojina stvarnosti gruntovničke.*)

§ 74. Otpisati sastojinu gruntovničke*) stvarnosti i pripisati ju drugoj stvarnosti gruntovničkoj*) ili otvoriti za nju nov uložak, dopušteno je samo onda, ako je dio, koji se odcijepiti ima, označen točno, bude li potrebno, nacrtima ili mapama, od kojih se ima sačuvati jedna kopija u zbirci isprava, i ako isprave, koje tražbu potkrepljuju, odgovaraju zahtjevima, propisanim za uknjižbu prava vlasništva²⁾.

Pri odcjepljivanju ovom imade se postupati po §§ 13.—15. zakona od 6. veljače 1869, (drž. zak. lista br. 18)³⁾.

3. Knjižno zabilježenje obavljene dobrovoljne dražbe ne imade pravnog značenja te ne priječi, da se protiv sadašnjega vlasnika obavljaju daljna uknjiženja 3. svib. 1899, br. 4839, Zb. 602.

4. Prisp. o. 1. kod § 29. i o. 1. kod § 60.

5. Kod razdiobe najviše ponude, polučene prisilnom dražbom nepokretnina, imadu se u obzir uzeti također valjane promjene, koje su se zbile u zemljišniku poslije zabilježena dosudjenja do rasprave o razdiobi. 15. svib. 1902, br. 6717, uzb. 560.

*) = zemljišničke (-oj.).

¹⁾ Vidi op. 8. kod § 20. — ²⁾ Glede dioba šuma vidi § 21. šum. z. 3. pros. 1852, dz. 250 i § 31. ces. pat. 5. srpnja 1853, dz. 130. Na te uredbe upozoruje min. prav. s n. 29. stud. 1903, uk. 1903/33. ³⁾ Vidi pozv. z. i z. 11. svib. 1894, dz. 126 u toj knjizi. — Tu i u kazalu nabrojene su odredbe, koje preinačuju sadržaj ovoga paragrafa. — Prisp. § 134. H.

Glava treća.

Postupak u stvarima gruntovničkim¹⁾.

Prvi odsjek.

Ustanove općenite.

1. Nadležnost.²⁾

§ 75. Izuzam slučajeve, ustanovljene u zakonu ovom, zatim one, koji su ustanovljeni u zakonima o sudbenom postupku³⁾, imade se dozvola za upis zaiskati kod onoga suda gruntovničkoga, pri kojem se nalazi uložak, u koji se ima preduzeti upis.⁴⁾

¹⁾ = zemljišničkim; vidi § 88, st. 2. or. — ²⁾ Čl. XVII. jn. (vidi dodatak III.) — Nadležnost za vođenje zemljišnih knjiga određuje § 118. jn.; za vođenje zemljišnih knjiga

§ 74. 1. Knjižni otpis idealnih čestica i pripis istih k drugome zemljištu nije dopustan; pogodba protivna sadržaja ne vrijedi; suvlasnici imadu pravo utoka. 20. siječ. 1903, br. 587, Prs. 1903/111.

§ 75. 1. Za dozvolu prisilne osnove založnoga prava s uknjižbom založnoga prava na temelju kaznene osude nije nadležan kotarski sud, u području kojega imade ob-

u Beču min. prav. n. 19. pros. 1892, dz. 225 i 26. listop. 1893, dz. 154, z. 21. pros. 1905, dz. 208 i min. n. 27. pros. 1905, dz. 210. — ³⁾ §§ 59, 61, 108. i 111. z. grunt.; § 13. z. 6. velj. 1869, dz. 18, §§ 177. i 246. pat. 9. kolov. 1854, dz. 208. — ⁴⁾ Vidi §§ 1, 4. i 88, 208. or. F. 142 (110), 143 (111), 206 (153), 207 (154). Nadalje vidi §§ 375, 237. or. 173. i 157. sud. posl.

2. Načelo postupka.

§ 76. Izuzamši slučajeve, opredijeljene u ovom zakonu¹⁾, ne odredjuje sud upisa ureda radi²⁾, već samo na prošnju stranaka ili vlasti.³⁾

¹⁾ §§ 47, 49, 50, 58, 65, 67, 72, 88, 89, 99 do 101, 106, 107, 109, 113, 129, 131. i 133. z. grunt. Izim ovih odredjuju se upisi s ureda: *a)* po zemljišničkom odijelu u slučajevima: §§ 3, 13. i 14. z. 6. velj. 1869, dz. 18; § 8. i 15. z. 25. srp. 1871, dz. 96; po §§ 7.—9. (za Kranjsku 6.—8.) z. zemaljs. o naredjenju zemljišnika u dodatku; u ispravnom postupku kod uknjižbe zemljišta u smislu predzadnj. st. min. n. 15. siječ. 1904, br. 25007/3, uk. s. 45. *b)* po neprijep. odij.: § 17. z. 7. srp. 1896, dz. 140. (z. o dozvoljavanju prijekih puteva); § 34., st. 2. z. 18. velj. 1878, dz. 30. izvlazb. z.); § 2. z. 23. svib. 1883, dz. 82 (upis prava s ispravama o dosudjenju ostavština); zbog različitih osobitih zakona, koji se tiču stavbišta u Prazi i dr. *c)* po stječajnom odij.: razglas stječaja, § 88. stječ. r. *d)* po odij. dovoljujućem ovrhu ili privremenu odredbu: §§ 98, 374, 134. i 383. or.; 384, st. 2. or.; *e)* po ovršnom odijelu, §§ 129, st. 4. i 130, st. 2. or.; 173, st. 1. or.; 158, 159. i 98. or.; 159, br. 3. or.; 148, st. 2. or.; 188, st. 1. or.; čl. XXVI. i §§ 183, st. 3, 199, st. 1. i 186, st. 3. or.; 207. or.; 324. or. 177. sud. posl.; 322, st. 1. or.; 323. or. — ²⁾ ureda radi = s ureda — ³⁾ Upravičuju ih različiti državni i zemaljski zakoni.

vezanik opću podsudnost u prijepornim stvarima (§ 4, br. 6. or.), što više jest nadležan onaj sud, kod kojega se nalazi uložak, u koji se ima provesti uknjižba (§ 88, br. 1. or.). 10. srp. 1900, br. 9714, uzb. 279.

3. Pravo, predavati prošnje.

§ 77. Kada tko u ime drugoga koga prosi, treba da bude dokozano, da je ovlašten predavati prošnje gruntovničke.

Općenita punomoć dovoljna je za predavanje prošnje upisa radi u ime onoga, komu je upis na korist¹⁾.

Zakonitim ili sudbeno odredjenim zastupnicima ne treba posebne povlasti za to, da ishode upis prava od osoba onih, koje su ima doznačene, da ih zastupaju, ili pak da ishode brisanje tereta s imetka, koji je povjeren²⁾ njihovoj upravi.

¹⁾ Prisp. § 123, br. 4. z grunt. — ²⁾ Vidi §§ 322. i 328. or. Porezni je ured ovlašten da zatraži osiguranje i ućeranje direktnih poreza, pristojbi i prvima sličnih javnih daća u mjestima, gdje nema fin. prokurate (n. min. prav. i fin. 18. siječ. 1898, dz. 28.); takodjer i brisanje pristojbi (n. fin. min. 11. srp. 1878. br. 9318). Vidi takodjer § 18. z. 30. lip. 1884, dz. 116. (o vodarskim zadrugama). — Prisp. § 119. H.

§ 78. Kad onaj, kojemu je nepokretnina ili pravo knjižno pripalo izvanknjižbenim načinom, ustupi komu drugomu nanj pravo, koje je predmetom javnih knjiga, tad može taj drugi tražiti, da se upišu prava njegovog prednjaka.¹⁾

¹⁾ Vidi §§ 328. i 350. or.

§ 79. Ako vjerovnik ne posluži se podjeljenim mu pravom, da zadobije pravo za-

§ 77. 1. Prodavalac zemljišta ima u smislu §§ 21, 22. i 53. pravo da provede uknjiženje prava vlasništva na korist stjecatelja. 10. rujna 1890, br. 7863, Zb. 13390.

2. Hipotekarni vjerovnik nije ovlašten bez punomoći hipot. dužnika zamoliti brisanje založnoga prava. 19. pros. 1883, br. 14269, Links 277.

ložno na nepokretninu ili na pravo knjižnog svoga dužnika, moći će i poruk tražiti, da se preduzme upis u ime vjerovnikovo.

§ 80. Za upis prava zajedničkih, koja se ne dadu razmjerno napram cijelosti razdijeliti, može moliti svaki učesnik za se i u ime drugih učesnika¹⁾.

¹⁾ Vidi § 97.

4. Rokovi.

§ 81. Rokovi, koji nijesu ustanovljeni na koji dan po koledaru,¹⁾ pričimlju teći od dana poslije dostave.

Kad se računaju rokovi, nije slobodno odbijati praznika, nedelja ili blagdana, zatim ni onih dana, kojih se je nalazilo na pošti pismo, koje se ima predati sudu gruntovničkomu.

Ovi rokovi, izim roka za opravdanje predbilježbe (§ 43.) i roka, do kojega se ima doprinijeti izvorna isprava (§ 88.) ili prijevod (§ 89.), ne mogu se produljiti.

¹⁾ § 55.

§ 82. Nema mjesta povrati u stanje prijašnje, kad se zanemare rokovi, ustanovljeni u zakonu ovom.

§ 78. 1. Iznimke u § 78. od pravila u § 77. ne smiju se raztegnuti na ine slučajeve. 22. lip. 1875, br. 6734, Zb. 5769.

2. Hipot. vjerovnik ovlašten je zatražiti opravdanje predbilježbe vlasništva, koju je postigo kupac hipot. dobra. 9. velj. 1897, br. 1256, Zb. 15960.

§ 81. Vidi o. kod § 55.

Drugi odsjek.

O prošnjama.

1. Oblik prošnje.

§ 83. Kod sudišta imadu se prošnje grun-
tovničke¹⁾ predavati pismeno; kod inokosnih
sudova može prošnja biti i usmena.

Ako je prošnja usmena, tad držeci se pro-
pisa, postojećih za sadržaj prošnja pismenih, ima
se sastaviti napisnik i prositelj uputiti, da izjavi,
što stanovita zahtijeva.²⁾

¹⁾ = zemljišničke.

²⁾ O dopusnosti telegrafičnih prošnja vidi §§ 97. i
98. sud. poslov. — Jednostavne prošnje može primati sudska
kancelarija (§ 321, br. 6. sud. poslov.). Pismene prošnje
imadu se crnilom pisati. (Rasp. min. prav. 19. lip. 1902,
br. 13285, uk. str. 156. i obj. min. prav. u uk. 1904.
str. 103.)

2. Što je pri svakoj prošnji potrebno.

§ 84. U svakoj prošnji ima se navesti sud
grunтовnički¹⁾, pri kojem ju valja predati²⁾, zatim
ime i prezime, stališ i prebivalište prositeljevo
i osoba onih, koje se obavijestiti³⁾ imadu o
rješidbi, i ako su one osobe juristične (korpor-
racije itd.), tad i naslov, koji ih ide, i njihov
zastupnik.

¹⁾ zemljišnički. — ²⁾ Vidi § 30, st. 1, 2. i 4. sud.
posl. — ³⁾ §§ 122. i 123. z. grunt. i § 54, br. 1. or.

§ 84. Za dozvolu zemljišničkog upisa odlučuju samo
u § 94. označeni zahtjevi, u § 84. opisane oznake odnose
se samo na obavješćivanje sudionika (§§ 123, 135. z. grunt.).
11. listop. 1873, br. 11074, Zb. 5135.

§ 85. Gruntovničke¹⁾ uloške, na kojima se imade preduzeti upis, navesti valja s istom onom oznakom, pod kojom su u gruntovnici²⁾.

U prošnji ima se točno navesti, što da se upiše u gruntovnicu³⁾.

Prošnja za uknjižbu sadržaje mučke u sebi i prošnju za predbilježbu, ako prositelj nije naročito izključio predbilježbe⁴⁾. Ako može ili ako želi prositelj steći pravo stvarno jedino na plodine nepokretnine, tad će to naročito napomenuti⁵⁾:

¹⁾ = zemljišničke. — ²⁾ = zemljišniku. — ³⁾ § 54, br. 2. i 3. or. — ⁴⁾ § 96, st. 2. z. grunt. — § 320, st. 2. or. — ⁵⁾ §§ 457. i 631. ogz.; 243. i 244. pat. 9. kolovoza 1854, dz. 208. i § 218, st. 3. or.

3. Ujedinjivanje prošnja.

§ 86. Više upisa, koji se potkrepljuju jednom te istom ispravom, zatim upis kojega prava u više gruntovničkih¹⁾ uložaka²⁾ ili upis više prava u jedan uložak gruntovnički³⁾ može se iskati jednom jedinom prošnjom⁴⁾.

¹⁾ = zemljišničkih. — ²⁾ Vidi § 108. — ³⁾ zemljišnički. — ⁴⁾ Prisp. § 123. H.

4. Prilozi.

a) Izvornici¹⁾.

§ 87. Isprave, na temelju kojih ima se preduzeti upis, priklopiti treba u izvorniku.

§ 85. Kad se nema udovoljiti zahtjevu za uknjiženje ovršnoga založnoga prava koje tražbine, ima se ipak dozvoliti predbilježanje založnoga prava kao ovrhu za osiguranje. 5. stud. 1895, br. 13239, Z. f. N. 1898, str. 130.

Ako se izvorna isprava nalazi kod suda gruntovničkoga²⁾ bilo među spisima uredovnim bilo u pohrani ili ako je priklopljena prošnji, koja je jurve uručena, dovoljno će bit, doprinijeti njezin prijepis i navesti, gdje se izvornik nahodi.

¹⁾ Vidi op. 2. kod § 6.

§ 88. Ako izvornika nije moguće s mjesta doprinijeti, jer se nalazi kod druge koje vlasti, tad će se to navesti u prošnji i priklopit će se vidimovan preijpis¹⁾.

Ako se ne bi moglo zadovoljiti prošnji ni onda, kad bi izvorna isprava bila pri ruci, tad ju valja odmah odbiti.

Ako bi se pak pod uvjetom onim moglo zadovoljiti prošnji, tad treba istu u svrhu, da sačuvan bude red prava odnosnoga, u gruntovnici²⁾ zabilježiti s dodatkom: »dok stigne izvornik«.

Podjedno ima se prositelju, ako izvorne isprave nema uredovno poslati sud gruntovnički, kod kojega se nalazi, odrediti primjeran rok, do kojega da prinese ispravu; ako ispravu izvornu pošalje sud gruntovnički³⁾ ili ako se preda u odredjenom roku, tad će se imat riješiti prošnja u samoj stvari.

Ako se ne doprinese isprava izvorna u podijeljenom ili produljenom⁴⁾ roku, tad će se prošnja s mjesta odbiti i zabilježba ureda radi⁵⁾ izbrisati⁶⁾.

§ 87. Da je bila isprava, na temelju koje se imade provesti uknjiženje, već kod kojega prijašnjeg uknjiženja kod zemljišničkog suda, ne može to oprostiti prositelja, da predloži izvornik. 10. svib. 1892, br. 5782, zb. 14244. i dr.; (31. ožuj. 1885, br. 3671, Zb. 10506. i dr.).

1) § 108. — 2) = zemljišniku. — 3) = zemljišnički.
— 4) § 81, st. 2. — 5) = s ureda. — 6) § 29. instr.

b) Prijevodi.

§ 89. Ako isprave nijesu sastavljene u takovom jeziku, u kojem se mogu pri sudu gruntovničkom uručivati podnesci, tad ima se doprinijeti vjerodostojan¹⁾ prijevod.

Kad nema prijevoda i kad se ne vidi ni iz prošnje, da ju valja svakako odbiti, tad će se u svrhu, da sačuvan bude red prava odnosnoga, zabilježiti prošnja u gruntovnici s dodatkom: «dok stigne prijevod». U isto doba ima se odrediti prositelju primjeran rok, do kojega da podnese prijevod. Ako se doprinese prijevod u odredjenom ili produljenom²⁾ roku, tad će se riješiti prošnja u samoj stvari; u protivnom slučaju imade se odbiti i zabilježba izbrisati³⁾ ureda radi⁴⁾.

¹⁾ § 287. i slijed. ces. pat. 9. kolov. 1854, dz. 208. —

²⁾ § 81, st. 3. — ³⁾ § 29. instr. Prisp. § 70. H. — ⁴⁾ = s ureda.

c) Prijepisi.

§ 90. U koliko prijepisa trebalo bude za zbirku isprava (§ 6.), bit će isti prosti od biljegovine. Ako se ne doprinesu prijepisi ili ako nijesu za porabu,¹⁾ tad će se izvornici pričuvati²⁾ u zbirci isprava, a stranke će se obavijestiti, da

§ 88. Kod riješenja prošnje madjarskog kojeg suda za provedenje dozvoljenoga uknjiženja založnoga prava na temelju ovršnog naslova, koji nije priklopljen u izvorniku, ima se uporabljivati § 88, st. 3. i 4. 30. stud. 1897. br. 14405, Zb. 16150.

će ima prosto biti, izvadjati izvornike, donesav naknadno valjanih prijepisa. U onim pak slučajevima, kad prošnja, u kojoj se traži upis pri više sudova gruntovničkih*), ima s ispravom izvornom ići od jednoga suda gruntovničkoga*) do drugoga, imat će svaki sud gruntovnički*), ako nema tu prijepisa, koji su za njegovu gruntovnicu potrebni ili ako isti nijesu za porabu, izdati ih i uzeti u to ime dvogubu pristojbu, ustanovljenu za povjerene³⁾ prijepise⁴⁾.

Gruntovničar*) imade na uložnim ili u knjigu isprava uvedenim prijepisima ureda radi⁵⁾ potvrditi, da se slažu s izvornim ispravama.

¹⁾ § 17, st. 3. instr. — ²⁾ § 17, st. 5. instr. — ³⁾ = obavjere = ovjerovljene. — ⁴⁾ Financijalne oblasti prve molbe mogu oprostiti od polovice pristojbe, koja se ima ubrati, ako se ne doprinesu uporabni prijepisi isprava. (Rasp. min. fin. 3. kolov. 1894, br. 10214. u prilozi 8. fin. uk. pod br. 37.). — ⁵⁾ ureda radi = s ureda. — *) = zemljišnički (-ih, -oga, -čar.) *) zemljišnik.

§ 91. U koliko se prijepisi imadu prinijeti u svrhu, da se odmjeriti mogu pristojbe¹⁾, to ustanovljuju posebni propisi.

¹⁾ Vidi § 17, st. 2. instr.

Naredba ministarstva financija i pravosudja od 11. studena 1882, dz. 159, o prijavi pristojbi podvrženih pravnih poslova o predmetima gruntovničkima¹⁾.

§ 1. Prijava pravnoga posla, sklopljena o predmetu zemljišnika, za koji se platiti ima neposredno pristojba, smatrati će se kao u pravo doba učinjena, kad se prošnja za knjižni upis, koji se provesti ima na temelju pravnoga posla, preda dotičnomu gruntovničkome¹⁾ sudu uz vrijeme²⁾, što je za prijavu opredijeljeno u zakonu pristojbenom.

¹⁾ = zemljišničkim (-omu). — ²⁾ uz vrijeme = u vremenu.

§ 2. K prošnji gruntovničkoj¹⁾, koja se osniva na ispravi o pravnom poslu, označenom u § 1, ima se priviti nebiljegovan prijepis takove isprave u svrhu, da se uzmogne priopćiti vlasti onoj, koja je naredjena za odmjerivanje pristojba.

Voditelj zemljišnika imade prosuditi prijepis i u slučaju, ako se slaže s izvornikom, udostovjeriti²⁾ prijepis ureda radi³⁾.

Stranki je prosto zahtijevati, da se sudbeno priredi prijepis ovjerovljeni tim, što će položiti biljegovke, koje su potrebite za uredovno ovjerovljeni prijepis.

¹⁾ = zemljišničkoj. — ²⁾ = ovjeroviti = obavjeriti. ³⁾ ureda radi = s ureda.

§ 3. Prijepis, naznačen u § 1., ne će se predložiti iliti sudbeno prirediti onda, kad stranka dokaže, da je u prijašnje doba o pristojbi podvrženom poslu učinjena jurve-prijava.

§ 4. Ako stranka nije udovoljila predstojećim propisima ili ako nije prijepis, što ga je podnijela, za porabu, priredit će se tad ovjerovljeni prijepis gruntovničke isprave ureda radi¹⁾ i ućerati od stranke dvostruka pristojba, što je odredjena za uredovno ovjerovljene prijepise.

¹⁾ ureda radi = s ureda.

§ 5. Sud gruntovnički ima priopćiti vlasti, naredjenoj za odmjerivanje pristojba nebiljegovan otpravak odluke, koju je stvorio o predlogu naznačenom u § 2., uz prijepis isprave gruntovničke; u slučaju pak § 3., pozvati se u samoj odluci na dokaz, što ga je doprinijela stranka, da je bio prijavljen posao podvržen pristojbi.

Nar. min. prav. 16. siječ. 1886, uk. 5. o postupku kod ućerivanja i zaračunavanja pristojbi za sudsku napravu isprava, koje valja pošiljati pristojbinskim uredima ili ih čuvati u sudskoj zbirci isprava.

Obzirom na nar. min. prav. 31. ožuj. 1885, br. 32168, uk. 31, i dotični napatuk o formalnom opraviljanju i zaračunavanju neposrednih pristojba, odredjuje min. prav. sporazumno s fin. min. ovako:

Ima li sud prigodom predatka kakvog zemljišničkog prijedloga ili prigodom uredovnog čina u smislu § 2., z. 23. svib. 1883, dz. 82, spraviti za pristojbinski ured u smislu § 4., nar. min. prav. i fin. 11. stud. 1882, dz. 159, § 3., sl. d. ces. nar. 6. ožuj. 1851, dz. 67 i al. 3 op. 4 k. tarifnoj točki 45. pristojbinskog zakona, uredovno obavje-

reni prijepis pravne isprave, na koju se upira predlog, ili na temelju koje se ima obaviti uknjiženje s ureda, i ako stranka nije donijela za to potrebitih biljega, mora sud u svrhu učeranja dvojnog pristojbinskog iznosa, koji je određen za uredovno obavjerene prijepise, tu okolnost prijaviti pristojbinskomu uredu u odluci o prijedlogu odn. o uredovnom upisu.

Istotako moraju sudovi postupati, ako treba spraviti uredovno obavjereni prijepis isprave, koja je temeljem uknjiženja, za sudsku zbirku isprava (§ 2. gore označ. zemljišničke novele od 23. svib. 1883, dz. 82 i § 90. z. grunt.)

Ustreba li toga, kad se uvezuje zbirka isprava, (§ 20. ovržb. prop. k z. grunt.), tad se imade to prijaviti pristojbinskomu uredu u svrhu učeranja obične, za uredovno obavjerene prijepise određene, pristojbe.

Treba uvijek paziti, da sazna pristojbinski ured, koja stranka i za koliko araka ima plaćati pristojbu. Pristojbu propiše stranci pristojbinski ured nalogom isplate. — Zračunavanje učeranih pristojbi imade se provesti u F registru u dijelu: »Stalne neposredne i biljegovne pristojbe.«

U ovoj nar. označena nar. min. 31. ožuj. 1885, uk. 31. određuje:

Prijava pristojbinskomu uredu o temeljima pristojbinskog odmjerivanja u obliku izvida, propisanih s nar. 23. ožuj. 1852, dz. 82 otpada. Sudovi pak moraju, kad valja obavijestiti pristojbinski ured o kakovom zemljišničkom uredovnom činu, u zemljišničkoj odluci, namijenjenoj pristojbinskom uredu, ako joj nije dodan obavjeren prijepis za uknjiženje uručene izvorne isprave, uvijek primjetiti, da li je uplaćena pristojba za izvornu ispravu u biljezima i u kojem iznosu. Uzmogne li se pak iz izvorne isprave same razabrati, da bijaše već za odmjerjenje pristojbe prijavljena, ili da je pristojba za nju već uplaćena, moraju sudovi prijaviti podatke za pristojbinsko zračunavanje odnosnomu odmjerbenomu, poreznomu ili dohodarskomu uredu.

5. *Otpravci prošnja i rubrika.*

§ 92. Prošnje gruntovničke imadu se, u koliko nema zakonite iznimke,¹⁾ predavati u jednom²⁾ primjerku.

Prošnjama ima se priklopiti toliko rubrika, koliko će se obavijesti imat izdati o riješenju prošnje. Nego ako rubrike ove i ne budu priklopljene, ne će se toga radi moć odbiti³⁾ prošnja.

Na rubrikama treba da je u bitnim točkama naznačeno zahtijevanje, sadržano u prošnji.

U mjesto rubrika mogu se predati potpuni prijepisi prošnje. U ovom slučaju imat će se kazati, komu da budu dostavljeni.

Ako je prošnja data u napisnik, tad će sud sačiniti potrebite rubrike, i ako se zahtijeva, izdati potpunih prijepisa napisnika za obavijest dotičnika.

¹⁾ § 108. z. grunt. i § 14, st. 3. i § 13, st. 1. z. 6. velj. 1869, dz. 18. — ²⁾ § 13, st. 1. z. navedbenog u op. ¹⁾ — ³⁾ § 53, st. 2. or.

Treći odsjek.

O rješavanju prošnja.¹⁾

1. Prosudjivanje i odlučivanje.

§ 93. Čas, kojega prošnja koja prispije k sudu gruntovničkomu, odlučan je za prosudjivanje²⁾ prošnje dotične.

¹⁾ Čl. XXXV. gradj. parb. post.: Propisi gradj. parbenog postupnika o sudskim praznicima ne uporabljaju se na poslove kaznenog sudbenog postupka, na postupak stječajni, niti na rješavanje zemljišničkih stvari. — ²⁾ §§ 29. i 110. z. grunt. ter §§ 3, i 8. instr.

§ 93. 1. Po § 93. odlučno je vrijeme, kad zemljišnička prošnja faktično prispije zemljišničkom sudištu. 2. listop. 1888, br. 11608, Zb. 12373.

§ 94. Sud gruntovnički ima prošnju i njezine priloge točno presuditi i može gruntovnički upis dozvoliti samo onda,¹⁾

1. kada se iz gruntovnice glede nepokretnine ili glede prava ne vidi nikakova zapreka proti zahtijevanom upisu;²⁾

2. kad nema temeljita razloga proti tomu, da su oni, kojih se upis tiče, sposobni raspolagati s predmetom, na koji se upis odnosi³⁾ ili kad nema ništa, što bi poticalo na misao, da prositelji⁴⁾ nijesu ovlašćeni predavati prošnje;

3. kad je prošnja potkrijepljena sadržajem doprinešenih isprava, i

4. kad su isprave u onom obliku, kakov se traži za to, da se dozvoliti može uknjižba, predbilježba ili zabilježba.⁵⁾

Pri upisima gruntovničkim, kojih ne dozvoli⁶⁾ sud gruntovnički, već koji drugi sud, držati će se sud gruntovnički toga pravila, da će samo odlučiti, da li se z obzirom na stanje gruntovnice upis može dopustiti; glede drugih uvjeta odlučivati imade sud onaj, koji će dozvoliti upis.

¹⁾ Vidi § 19, st. 2. br. 5. sud. posl. — ²⁾ Prisp. §§ 21.—25. z. grunt. — ³⁾ § 20. z. grunt. — ⁴⁾ § 77. i slijed. z. grunt. — ⁵⁾ §§ 26, 27, 31.—39., 52. z. grunt. — Odbiće predloga zbog toga, što površina, koja se ima odijeliti, nema ulomnog broja čestice, nije zakonito, pošto zemljeknjižni

2. Uknjiženje prava služnosti, doduše u redu dozvoljeno, a griješkom pravodobno ne provedeno u zemljišniku na teret služnog zemljišta, ne smije se više obaviti protiv volje novog vlasnika istoga zemljišta. 8. listop. 1898, br. 15151, Prs. 1898/399.

3. Vidi o. 2. kod § 94.

sud ima dati potrebitu oznaku novoj čestici s katastralnim brojem (ulomkom) te ju trajno označiti. (Obj. uk. 1902, str. 159. o pripisivanju i otpisivanju podijeljenih česti).

⁶⁾ § 75. z. grunt. i § 37, st. 2. jn. — ⁷⁾ § 156, st. 2. or. — § 157, st. 1.; 168. sud. posl. — Propise glede crkvenih zemljišta vidi u II. dijelu knjige.

§ 95. Sud gruntovnički¹⁾ ima o svakoj prošnji gruntovničkoj, osim slučajeva, ustanovljenih u §§ 45., 68. i 104. ovoga zakona, zatim zakona od 6. veljače 1869, drž. zak. lista br. 18. ne saslušav stranaka²⁾ i u pravilu (§ 88. i 89.) ne pozivajuć stranke preda se stvoriti od-

§ 94. 1. Uporabni ugovor o kući, koja je pod prisilnom upravom, utanačen bez dozvole prisilnog upravitelja, samo s vlasnikom kuće ne vrijedi kao ni upis toga ugovora u zemljišnik. 11. stud. 1905, br. 16887, Prč. 1906/58.

2. Zemljišnički se prijedlog ima prosudjivati po vremenu njegove predadbe sudu; ako je dakle u ono vrijeme odstranjena već zapreka prositeljeve maloljetnosti, predlog se ne može odbiti, jer je isprava spravljena još za vremena maloljetnosti. 17. stud. 1891, br. 13749, Zb. 13984.

3. Dražbeni kupac (ujedno hip. vjerovnik) nepokretnine ovlašten je da pita brisanje na nekretnini uknjiženih tereta. 6. kolov. 1885, br. 9189, Zb. 10658.

4. Vidi o. 3. kod § 20. i o. 7. kod § 33.

5. Zemljišnički sudac nema prosudjivati, kakove bi posljedice uzmogla imati predložena isprava protiv drugih osoba. 20. list. 1887, br. 11874, Zb. 11795.

6. Na temelju ugovaranja, uzetoga iz sadržaja isprave, koja je prošnji priložena, ne smije se dozvoliti uknjiženje. 21. rujna 1897, br. 11653, Zb. 16111. 27. ruj. 1898, br. 10968, Zb. 314.

7. Ostale odluke vidi kod §§ 26, 27, 31—33, 35, 36. i 38.

8. Zemljišnički sud, zamoljen od ovršn. suda za obavu uknjiženja, ne može je odbiti, što nema potrebitih propisanih prijevoda. 17. pros. 1889, br. 8806, Zb. 12899.

luku u samoj stvari i naročito navesti u odluci, koju izdati ima, da li se dozvoljuje ili odbija prošnja.³⁾

Ako se prošnji zadovoljiti ne može sasvim, ali se pak djelomično, naredit će se upis, u koliko ima mjesta, a odbiti onaj dio prošnje, kojemu nije moguće zadovoljiti.

Ako se odbija prošnja sasvim ili djelovito, imadu se navesti u odluci svi razlozi, koji su proti dozvoli.

¹⁾ Rješavanje kod sudova zbornih i kotarskih: § 5., st. 1. i 3. ter § 7., 3. jn. § 10, st. 1.—4., § 19, br. 5. i 21, br. 7. sud. posl., § 198, st. 4. sud. posl. Vidi takodjer n. min. prav. 4. srpnja 1896, uk. 21, u kojoj se strogo nalaže vršenje danih propisa. — ²⁾ § 3. z. o melioracijskim zajmovima 6. srp. 1896, dz. 144. — ³⁾ Prisp. § 47, st. 1. z. grunt.; § 3, 9.—11. z. 6. velj. 1869, dz. 18, § 11, st. 2. z. 7. lipnja 1883, dz. 92 i § 237. or.

2. Osobite ustanove

a) glede dozvole.

§ 96. Više ili što drugo, nego li je stranka zaprosila, ne može se dozvoliti, bila ona uslijed doprinešenih isprava i ovlaštena zahtijevati što više ili što drugo.

Ako se je tražila samo predbilježba, ne će se moć narediti uknjižba, bila ova i na svom mjestu (§ 85.).

§ 97. Ako se vidi iz koje isprave, da je onomu, koji je stekao stvarno koje pravo, podijelila se dozvola za uknjižbu, nu da s umu ujedno nametnute stege glede raspolaganja sa

§ 95. Vidi o. kod § 85.

stećenim pravom ili pak protudužnosti, glede kojih je ugovorena istodobna uknjižba za ovlaštenike pri tom, ne će se moć dozvoliti upis onoga prava, ako podjedno glede ugovorenih stega ili protudužnosti ne bude uknjižba ili napram vrsti isprave barem predbilježba¹⁾ zaiskana.

Prošnju za istodoban upis prava zamjenitih može doprinijeti kako jedna tako i druga stranka.

¹⁾ Vidi § 3. n. min. prav. 6. siječ. 1899. uk. br. 1. (za Tirolsku).

§ 98. U odlukama, kojima se dozvoljuje upis, treba da budu naznačeni ulošci gruntovnički, na kojima će se imat obaviti upis; nadalje imadu se napomenuv isprave¹⁾ na temelju kojih je dozvola izrečena, navesti osobe, za koje, i predmeti, na kojima će se imat obaviti upis, napokon prava, koja valja upisati²⁾, a i bitne ustanove³⁾, i to riječima, koje valja u glavnu knjigu⁴⁾ upisati (5).

¹⁾ K tome spadaju takodjer oglazbeni listki mjeračkog činovnika, zapisci o saslušavanju stranki i t. d. (Obj. prav. min. 4. srp. 1896., uk. br. 21.) — ²⁾ Navedene u obj. pozvanom u op.¹⁾ — ³⁾ § 88, st. 3 or. — ⁴⁾ § 102, z. grunt. i § 7, st. 1. ter § 9, st. 2. instr. Vidi takodjer § 17, st. 3,

§ 97. 1. Uknjiženje prava vlasništva na temelju predajne isprave ne smije se radi toga odbiti, što ima baštinič prava protiv drugih osoba, za čije obveznosti tak nije ugovoreno u predajnoj ispravi da budu istodobno uknjižene. 15. rujna 1881, br. 10450, N. Zt. 1882/139.

2. Na zemljište, stečeno po kridataru prije otvorenja stječaja, može se uknjiženje založnoga prava, koje bijaše ugovoreno kao istodobno u smišlu § 97. z. grunt., obaviti takodjer istodobno s uknjiženjem prava vlasništva, zaprošenim za ovo zemljište u ime kridatara. 12. siječ. 1897, br. 314, Zb. 15936.

z. o dozvoljavanju prijekih puteva 7. srp. 1896, dz. 140 i § 12 z. o dijelomičnim zadužnicama, 24. trav. 1874, dz. 49. — O upisivanju pripisa česti k opstojećim knjižnim tjelesima vidi okružnicu Lvovskog viš. zem. sudišta u uk. 1899/149.

b) glede uskrate.

§ 99. Ako se odbije¹⁾ prošnja za uknjižbu ili predbilježbu, imat će se odbita prošnja zabilježiti u gruntovnici.

Ovo se zabilježiti ne će, kada se dobro ili pravo, na koje se traži upis,

a) ne može razabrati niti iz prošnje, niti iz priloga, ili kad isto nije upisano u knjigama suda gruntovničkoga²⁾;

b) kad je upisano na drugu koju osobu, a ne na onu, proti kojoj se po sadržaju isprave može obaviti uknjižba ili predbilježba³⁾. Učinjena zabilježba ima se navesti na odluci⁴⁾.

¹⁾ §§ 101, 131, i 132. z. grunt. — ²⁾ § 3, st. 3. instr. ³⁾ § 6, st. 5. instr. — ⁴⁾ § 16, st. 3. i § 23, st. 2. instr.

§ 100. Ako je drugi koji sud odbio prošnju za uknjižbu ili predbilježbu a ne sud gruntovnički, tad će se ovaj imat uredovno umoliti, da se zabilježi uskrata.

§ 101. Čim doznade sud gruntovnički, da je odluka, kojom se je odbila uknjižba ili predbilježba, propustom utoka postala pravomoćna, tad će uredovno izbrisati zabilježbu odbite prošnje i obavijestiti¹⁾ o tom učesnike.

¹⁾ § 131. z. grunt. i § 29. instr.

Četvrti odsjek.

O izvršbi upisa.

§ 102. Upis u gruntovnicu može se preduzeti samo na pismeni nalog suda gruntov-

ničkoga i ne inače, nego što je sadržaj naloga¹⁾ toga.

Ako se po stanju gruntovnice pokaže, da se nalog koji izvršiti ne može, tad će se podijeljeni nalog moć izpraviti jedino novim nalogom suda gruntovničkoga.

¹⁾ Vidi §§ 4.—15. instr.

§ 103. Svaki upis (§ 8.) ima sadržavati osim oznake: kakove je vrsti, dan, mjesec, godinu i onaj broj podnesni, pod kojim je prispjela vlasti gruntovničkoj prošnja, kojoj će se na temelju obaviti upis.¹⁾

Ako prispije sudu gruntovničkomu u isto doba više prošnja, koje se odnose na istu stvarnost gruntovničku, tad će se pri svakom upisu, koji se glede njih učini, zabilježiti podnesni brojevi prošnja, koje su prispjele u isto doba, s dodatkom, izražujućim njihovu istodobnost.²⁾

¹⁾ Prisp. § 8. instr., — ²⁾ § 29, st. 2. z. grunt. i § 8, st. 2. instr.

§ 104. U gruntovnici ne smije se ništa istrti (radirati), niti na drugi koji način učiniti nečitljivim ono, što je upisano.

Ako se kod upisa učini pogrješka i ta se opazi još za sama upisivanja, imat će se ista popraviti i bez naloga suda gruntovničkoga.

Pogrješka, koja se opazi istom iza dovršena upisa, može se ispraviti samo po nalogu suda gruntovničkoga; ovaj će, ako bi uslijed pogrješke nastati mogla kakova pravna poslje-

§ 102. 1. Prije obavješćenja stranki dopustan je opoziv i brisanje uknjiženja, dózvoljenog uslijed neispravne lustracije 5. ruj. 1894, br. 10737, Zb. 15215.

dica, saslušati¹⁾ učesnike.

¹⁾ Vidi obj. prav. min. 26. list. 1894, uk. br. 40.

§ 105. Izvorna isprava, kojoj je na temelju preduzet upis, providjet će se potvrdom, da je upis obavljen.¹⁾

U potvrdi ovoj, na koju se ima udariti pečat uredovni,²⁾ napomenuti će se bitni sadržaj upisa i označiti ono mjesto glavne knjige, gdje se upis nalazi.

Ako je od isprave koje predloženo više izvornih otpravaka, tad će se na svaki ovaj otpravak metnuti potvrda.

Ako je upis obavljen na temelju više isprava, koje su medju sobom u savezu, imat će se potvrda pridati svakoj i pri tom napomenuti ostale isprave.

¹⁾ § 15. instr. — ²⁾ Zemljišnički uredi mogu uporabljivati općeniti uredovni pečat, ne treba posebnog. (§ 37. instr.). [N. min. prav. 16. velj. 1872, br. 1880 i 21. velj. 1872, br. 2043].

Peti odsjek.

O hipotekama zajedničkim.

1. Ustanovljivanje uloška glavnoga.

§ 106. Kod hipoteka zajedničkih (§ 15.), koje postaju upisom u različite uloške grun-

§ 104. 1. Zemljišnički sud jest po zakonu dužan, uredovno ispraviti kod uknjiživanja potkralu se pogriješku, ali ne u prvotnom, već samo u tekućem redu prednosti. 10. srp. 1894, br. 9982, Z. f. N. 1894/246.

2. Sud višeg stepena može odrediti ispravak samo za one učesnike, koji su uložili utok. 24. svib. 1898, br. 7319, Zb. 193.

3. Prisp. o. 3. kod § 29., o. 2. kod § 93. i o. 1. kod § 102.

tovničke, označiti se ima jedan uložak glavni a drugi kao ulošci uzgredni. Ako takove oznake nema, tad će se smatrati glavnim onaj uložak, koji je u prošnji naveden na prvom mjestu.

Ako se zaište, da hipoteka, koja jurve jamči za istu tražbinu, raširena bude i na druge uloške gruntovničke, tad će se prvobitno opterećeni¹⁾ uložak smatrati kao uložak glavni.

Kod glavnoga uloška imadu se opaskom²⁾ napomenuti uzgredni ulošci, a pri svakom uzgrednom ulošku ima se napomenuti uložak glavni.

¹⁾ Vidi op. kod § 15. ²⁾ § 20/b z. grunt. — Prisp. § 106. i slijed. H.

2. Prijavljivanje i upisivanje hipoteka zajedničkih.

§ 107. Kad zamoli vjerovnik, da se raširi pravo založno, koje jamči za tražbinu njegovu, dužan će biti hipoteku, koja jurve postoji za ovu tražbinu, prijaviti, da se zajedničko jamstvo uzmogne zabilježiti.

Na vjerovnika pasti će šteta, koja nastane sa zamučanja postojeće jurve hipoteke.

Ako se s koga mu drago razloga nije zabilježilo zajedničko jamstvo, može hipotekarni dužnik iskati zabilježbu. Troškove, koji odatle tegnu nastati, nadoknadić će vjerovnik, ako glede toga nanj krivnja pada.

Kad sud gruntovnički, dozvoljujuć uknjižbu ili predbilježbu prava založnoga za tražbinu koju, opazi, da je pravo koje založno za ovu

tražbinu upisano u knjigama njegovim ili u knjigama drugoga suda gruntovničkoga, imat će ureda radi gledati na to, da uložak, u koji je upisano pravo založno, smatra kao glavni uložak i da one sudove gruntovničke, kojim je u knjigama ova tražbina već upisana, o tom obavijesti.

§ 108. Upis zajedničke hipoteke kod više sudova gruntovničkih može se us priklop izvornih isprava iliti udostovjerenih¹⁾ prijepisa (§ 88.) u isto doba tražiti kod pojedinih sudova gruntovničkih ili pak u jednoj jedinoj prošnji zahtijevati.

U prvom slučaju imadu se u svakoj prošnji napomenuti glavni i uzgredni ulošci.

U drugom slučaju imat će se prošnja kod onoga suda gruntovničkoga, kod kojega će se da vodi glavni uložak, uručiti i navesti onaj red, po kojem da se prošnja pošalje ostalim sudovima gruntovničkim rješenja radi.

¹⁾ = obavjerenih = ovjerovljenih.

§ 109. Kad više sudova gruntovničkih kod prvobitnoga ili kasnijega upisivanja zajedničke hipoteke sudjelovati ima, imat će svaki od njih glede predmeta hipotekarnih, koji se u knjigama njegovim nalaze, o pitanju uknjižbe ili predbilježbe prava založnoga samostalno izreći odluku i objaviti ju onomu sudu gruntovničkomu, kod kojega je glavni uložak.

Utok proti izrečenim odlukama ima se uručiti kod onoga suda gruntovničkoga, koji je odluku izrekao.

Ako uknjižba ili predbilježba, koju je sud gruntovnički u uzgrednim ulošcima dozvolio,

bude putem utoka ukinuta ili izbrisana, imat će se ovo brisanje saopćiti sudu gruntovničkomu glavnoga uloška zabilježbe radi.

§ 110. Za red zajedničke hipoteke odlučan je kod svakoga predmeta hipotekarnoga onaj rok, kojega je prispjela prošnja za dozvolu upisa onomu sudu gruntovničkomu, kojemu je u knjigama upis preduzet.

3. *Upisivanje promjena na glavnom ulošku.*

§ 111. Svekolike prošnje gruntovničke, koje se odnose na pravo založno, jamčeće zajednički u više uložaka, imadu se predati kod onoga suda gruntovničkoga, kod kojega je glavni uložak i prosuditi naprema stanju ovoga uloška.¹⁾

Ako je prošnja uručena kod drugoga kojega suda gruntovničkoga, povratit će se ista s naputom, da ju predati valja pri sudu gruntovničkom glavnoga uloška.²⁾

¹⁾ § 93. z. grunt. — ²⁾ §§ 95. i 114. z. grunt.

§ 112. Svekolike promjene, koje se na zajednički jamčecem pravu založnom učiniti imadu prenosom, stegom, opterećivanjem, brisanjem ili inako, upisat će se jedino u glavnom ulošku. Za ove upise može se u gruntovnici odrediti poseban list i nanj pozvati se kod glavnoga uloška.

Upis promjena u glavnom ulošku valjat će pravno tako, kano da je izveden u svim jurve postojećim ili u budućim uzgrednim ulošcima; nu djelovito ili posvemašnje brisanje hipoteke zajedničke glede svihkolikih predmeta hipote-

karnih ima se zabilježiti i u svim ulošcima uzgrednim a brisanje prava založnoga glede pojedinih uložaka uzgrednih¹⁾ u ovim.

¹⁾ Vidi §§ 10, 13, st. 3. i 15. instr., § 171. sud. posl.

§ 113. Kad se pravo založno izbriše glede predmeta hipotekarnoga, koji je upisan u glavnom ulošku, izbrisati će se i svikoliki iza toga preduzeti upisi u glavnom ulošku i prenijeti u uzgredni uložak istoga suda gruntovničkoga, koji će uložak, u koliko postoji¹⁾ još zajednička hipoteka, u buduće valjati kao glavni uložak.

Ako u knjigama ovoga suda gruntovničkoga nikakova nema uzgredna uloška, sud će ovaj, u koliko ne bude tu očitovanja vjerovnika hipotekarnoga, odrediti, koji uzgredni uložak da se smatrati ima u buduće kao uložak glavni i poslat će ureda radi sudu gruntovničkomu novoga glavnoga uloška vjerodostojne prijepise od upisa, postojećih u knjizi glavnoj, a i ovamo odnoseće se prijepise od isprava.

Da se je uzgredni koji uložak promijenio u glavni uložak, obznanit će se svim sudovima gruntovničkim, kod kojih ima uzgrednih uložaka, i uredovno zabilježiti to kod svakoga postojećega uzgrednoga uloška.

¹⁾ § 13, st. 3. instr.

§ 112. 1. Na temelju namire, koja potvrđuje isplatu tražbine i dozvoljava brisanje u glavnom ulošku, može se dozvoliti brisanje kod uzgrednih uložaka. 23. ruj. 1870, br. 10434, Zb. 7581.

§ 113. 1. Djelomično brisanje založnoga prava, koje tereti ujedno različita zemljišta, kod glavnog uloška ne opravdava promjene glavnoga uloška u uzgredni uložak. 17. kolov. 1857, br. 9564, Zb. 11710.

§ 114. Sudu gruntovničkomu, na koji predje vodjenje glavnoga uloška, poslati se imadu one prošnje gruntovničke, koje se ne mogu više riješiti zbog toga, što je jurve izbrisano pravo založno u ulošku uzgrednom, a imadu se i prositelji o tom obavijestiti.

Red prošnja¹⁾ ovih medju sobom ravna se po brojevima podnesnim suda gruntovničkoga predjašnjega glavnoga uloška.

¹⁾ Vidi § 29. z. grunt. i op. kod ovog §.

4. Tužba na opravdanje.

§ 115. Za opravdanje predbilježbe prava založnoga, koja pri raznim sudovima gruntovničkim za istu tražbinu jamči zajednički, iziskuje se samo jedna tužba na opravdanje.

Tužba na opravdanje podići će se ili kod općenitoga suda vjerovnika¹⁾ hipotekarnoga ili pak kod suda takova, koji je realna instancija²⁾ za predmet hipotekarni, na koji je dozvolila³⁾ se predbilježba.

¹⁾ U njemačk. izvorniku: des Hypothekarschuldners, dakle u istini dužnika. — ²⁾ Čl. XV. jn. — ³⁾ § 95. jn.

5. Izvodi gruntovnički.

§ 116. U izvodima gruntovničkim o takovim ulošcima, koji se s obzirom na zajedničku hipoteku vode kao uzgredni ulošci, valja pozvati se na glavni uložak a i zabilježiti, da

§ 115. 1. Pod općom podsudnosti, navedenom u § 115, st. 2. razumijeva se takodjer kavzalni sud i s tužbom na isplatu može se ujediniti ujedno tužba na opravdanje predbilježenja. 17. lip. 1879, br. 6812, Zb. 7517.

su promjene, koje su preduzete na zajednički upisanom pravu založnom¹⁾, uvršćene samo u glavnom ulošku.

¹⁾ § 37, st. 3. instr.

6. Prelazna ustanova.

§ 117. Kad se o zajedničkoj hipoteki, koja je u raznim ulošcima gruntovničkim ishodjena prije, nego što u krepost, dodje zakon ovaj imadu preduzimati dalnji pisi, označit će se u prošnji novoga upisa radi i onaj uložak, koji će se imat voditi kao uložak glavni.

U ovaj uložak prenijeti valja sve upise, koji su nakon osnutka zajedničke hipoteke glede nje učinjeni u drugim ulošcima. — Prijenos ovaj zabilježiti će se uz oznaku glavnoga uloška u ostalim ulošcima, koji će se u buduće imat smatrati kao ulošci uzgredni.

Šesti odsjek.

O usmrdbi (amortizaciji) starih tražbina hipotekarnih.

§ 118. Ako je minulo barem pedeset godina, odkako je tražbina hipotekarna uknjižena, a ako imadu i drugih još na nju odnosećih se upisa, odkako je posljednji upis obavljen, i ako nije moguće saznati ni onih, koji su po glasu upisa ovlaštenici, a ni baštinika i naslijednika njihovih, a nisu isti za sve to vrijeme dizali ni glavnice ni kamata, niti se je na ikoji drugi način tražilo pravo, moći će dužnik¹⁾ zaiskati u sudu gruntovničkoga, da se učini

potrebno za usmrdbu iliti amortizaciju.²⁾

¹⁾ Čl. XXVII. or. — ²⁾ Vidi z. 31. svib. 1875, dz. 52. o brisanju omanjih uknjiženih dugova.

§ 119. Prositelj ima u prošnji navesti razloge, s kojih traži usmrdbu (amortizaciju). Kad sud gruntovnički obnadje uslišati prošnju, pozvati će izrokom sve one, koji imadu prava na tražbinu hipotekarnu, da ih prijave.

§ 120. U izroku imade se točno označiti uknjižba sa svim upisima, koji se na nju odnose, i odrediti rok od jedne godine dana za prijavu tražbina, navedši posljednji dan po koledaru, koji se s obzirom na prvi oglas izroka ima od prilike ustanoviti.

Izrok pribit će se kod suda i uvrstiti triput u novine, odredjene za sudbene¹⁾ oglase. Sudu gruntovničkomu bit će prosto, uvrstiti izrok takodjer i u druge ovozemske i inozemske novine.

¹⁾ = sudske.

§ 121. Ako pravo koje prijavljeno bude uz rok izročni, imat će se tražitelj amortizacije o tom obavijestiti i pridržano je učesnikom, odluku o pravu takovu potražiti putem pravde.

Ako pak rok izročni mine bezuspješno, dozvolit će sud gruntovnički na zahtijevanje prositeljevo odlukom amortizaciju uknjižbe kao takodjer i upisa, koji se na nju odnose, a podjedno i brisanje istih.

Sedmi odsjek.

○ dostavi.¹⁾

§ 122. U svakoj odluci navesti se imadu osobe, kojima da se ista dostavi; nadalje ima

se napomenuti ona osoba, kojoj valja uručiti ispravu izvornu.²⁾

¹⁾ Nepromijenjeni ostaju: propisi o dostavi sudskih odluka, kojima se dozvoljavaju uknjiženja, makar se dostava izvršila, dok ovrha teče (Čl. XIII, br. 2. or.).

²⁾ Sudišta neka ne propuste kod izdavanja zemljišničkih i drugih odluka, napose ovršnih i onih u razdionom postupku najviše ponude, dostaviti c. kr. fin. prokuraturi, kad ta odluka nije nastala uslijed njezinog prijedloga, potrebite podatke a koji se dadu razabrati iz spisa, knjižnih ispisa i lustracija, da uzmogne fin. prokuratura i napose upravni odijel ili zaklada, koje se tiče, razabrati razlog obavješćenja. Nasuprot daje c. kr. fin. min. nputak c. kr. fin. prokuraturama, neka se obično obrate dotičnim upravnim vlastima, da saznadu potrebite podatke iz zemljišnika, te tako olahkoti sudovima posao. (Rasp. min. prav. 19. siječ. 1884, br. 2105).

Razlog neka se označi na odluci samoj, što kraćom opaskom, n. pr.: c. kr. fin. prok. u noe (u ime) poreznog erara, noe vjerezakonske zaklade i t. d. (Rasp. min. prav. 11. svib. 1898, br. 9740).

§ 123. Uredovno imadu se o rješidbi prošnja gruntovničkih, povrh*) prositelja, obavijestiti osobe sljedeće:

1. Onaj, kojemu se na vlasništvo stiče pravo knjižno ili kojega se prava knjižna ustupljaju, opterećuju, stežu¹⁾ ili dokidaju, ili proti kojemu biva gruntovnička zabilježba²⁾.

2. Ako se dozvoli djelomično ili posve-mašnje brisanje upisa, dostavit će se tad odluka i svim onima, za koje na upisanom pravu imade još upisa ili predbilježba.

3. Odluke o uknjižbi ili predbilježbi, kojima se jurve upisana prava trećih osoba zalažu³⁾ ili ustupljaju⁴⁾, imadu se dostaviti i vlasniku dobra.

4. Ako upis ishoden bude proti vlastodavcu na prošnju njegova opunomoćenika, do-

staviti će se odluka vlastodavcu, već ako je povlada dokazana punomoćjem, koje odgovara kojemu god od uvjeta §-a 31.⁵⁾

5. O svakom otpisu i pripisu glede koje nepokretnine ima se obavijestiti i oblast, koja vodi⁶⁾ katastar.

*) = osim.

1) § 3. z. 6. srp. 1896, dz. 144, zadnji st. : O dozvoli uknjiženja rente zbog melioracije treba da se po propisu §-a 124. z. grunt. s ureda obavijeste i sva lica, za koja postoje starija stvarna prava na zemljištu, koje se ima ameljolirati.

2) Zemaljsku je vladu obavijestiti o stjecanjima, promjenama tereta na nepokretninama svećeničkih redova i kongregacija. (§ 7. n. min. za bog. i nastavu 13. lip. 1858, dz. 95). — Vidi takodjer odredbe u op. § 26.

Ukupna (kolektivna) dostava za rješidbe više sudišta kod poslova, koji su u savezu. Min. prav. rasp. 30. sijeć. 1874, br. 1173. Min. prav. pristaje uz izrečeno mnijenje vrh. sudišta u pogledu dostavljanja odluka kojega zaprošenoga zemljišničkoga sudišta, da je zaprošeno zemljišničko sudište po propisima z. grunt. zvano obavijestiti učesnike i takodjer sudište, koje je zamolilo, o dozvoli uknjiženja, izrečenoj po sudištu, koje zamolilo, o određenoj njegovoj provedbi i o odbijajućim odlukama, koje su izašle zbog zemljišničkih zapreka.

Nar. min. prav. 18. rujna 1897, uk. 36. : Kad se imade u navedenim slučajevima (kod zemljišničke razdiobe nepokretnina, kod uknjiženja uzajamnih hipoteka, kod ovršnih i osijeguravajućih odredbi, gdje imadu dva ili više sudova sudjelovati) stranci istodobno dostaviti više od različitih sudova izdanih zaključaka, koji stoje u savezu, tad sudovi, koji u toj stvari prije uredovaše, ne imadu izdavati osobitih dostavnica — pa bio način dostave koji god, — što više, ima samo sud, koji dostavlja, načiniti dostavnicu, kod dostavljanja poštom, poštansku primnicu, koja se imade dodati poštanskoj pošiljci, u kojoj neka se navedu osim odluke dostavljajućeg suda po datumu i poslovnom broju rješenja svih ostalih sudova, kojih rješenja imadu zajedno dostaviti. — Kod dostavljanja poštom imade se na-

vesti na zavoju pošiljke samo ime suda, koji pošilja, i njegov poslovni broj. Dostavljajući sud imade poslije stignuća dostavnice (povratne prijammice) odmah poslati svakomu učesnom sudu obavjereni prijepis o tome. Vidi također § 159. sud. posl.

³⁾ Prisp. § 455. ogz. — ⁴⁾ Vidi §§ 1395. i 1396. ogz.

⁵⁾ Rasp. min. prav. 4. svib. 1880, br. 6054.: Punomoć izdana od stranke, protiv koje se je provelo zemljišno uknjiženje, spada među punomoćja, na koja valja uporabljivati odredbe §-a 123, br. 4. z. grunt., ako se i punomoćje ograničuje na pravo primati knjižnu odluku i ima se ta odredba uporabljivati, ma da se nalazi povlada u posebnoj ispravi, ili pak u kojoj zemljeknjižnoj prošnji i to tako, da se naprosto imenuje opunomoćenik za dostavu. Nar. min. prav. 23. list. 1885, uk. 72. izvadja, da se ne imadu zemljišničke odluke dostavljati opunomoćenicima vlastodavaca, protiv kojih se je dozvolilo uknjiženje, ako potpis na punomoći ne bude obavjeren, jerbo bi to bilo protiv §§ 124, br. 4. i 31. z. grunt. — Ovo vrijedi i kad je ovlastitelj potpisao prošnju sam i dao ovlašteniku samo dozvolu, da primi zemljeknjižnu odluku. — Poteškoće mogu se lahko svladati, da se možda u prošnji predloži, neka se o rješidbi osim ovlastitelja obavijesti također i ovlaštenik, kojemu neka se vrate također i izvorne isprave.

O dostavama javnim i komanditnim društvima vidi čl. 117, 167. i 196. trg. z.; obrtnim i gospodarstvenim zadrugama čl. 235. trg. z. i § 21. z. 9. trav. 1873, dz. 70; u slučaju likvidacije čl. 143, 172. i 244. trg. z. i § 50. naved. zadružn. z. O dostavama u registru brisanoj firmi vidi nar. trg. min. u uk. 1885, st. 76. O zastupanju po fin. prokuratoru i odn. dostavama vidi min. nar. 9. ožuj. 1898, dz. 41. kod čl. IV. gradj. post. Pravn. zbirka sv. IV.

⁶⁾ O obavješćivanju katastarskih vlasti vidi nar. min. prav. 26. stud. 1886, uk. 49. Z. o društvima s ograničenim jamčenjem (6. ožuj. 1906, dz. 58) § 18/4: Odaja izjave ili dostava pozivnica i ostalih dostava za društvo obavlja se pravovaljano prema svakoj osobi, koja je ovlaštena potpisivati ili supotpisivati.

§ 123. Prisp. o. 1. i 2. kod § 84. i o. 1. kod § 125.

§ 124. Dostavljanje osobama, označenim u § 123., brojke 1—4 obavljat se ima po propisima, koji su o dostavljanju u vlastite ruke¹⁾ sadržani u gradjanskom postupniku.²⁾

O učinjenoj dostavi ima se izdati posebna prijavnica.

Isprave izvorne, u koliko se u prošnji ne ište druga kakova odredba, imadu se uručiti onomu, koji ih je predao.

Sudovi gruntovnički dužni su bditi, da se brzo i točno dostavljaju odluke u stvarima gruntovničkim.

¹⁾ Prisp. §§ 24. i 25, st. 1. instr. ; čl. XIII, br. 2. or., po kojem ostaju nepromijenjeni propisi o dostavi sudskih odluka, kojima se dozvoljavaju uknjiženja, makar se dostava izvršila, dok ovrha teče.

²⁾ Prisp. §§ 87.—122. cp. — Min. prav. podsjetilo je sudove, da točno paze na odredbe ša 124. (N. 2. trav. 1891, uk. 11.).

§ 125. Okolnost, što je dostava obavljena neuredno ili dapače što nije možda ni obavljena, ne daje prava pobijati valjanost uknjižbenoga upisa.¹⁾ Onaj, koji iz knjižnoga upisa izvodi za se prava ili oprost od dužnosti kakovih, nije držan dati dokaza o obavljenoj²⁾ dostavi.

¹⁾ § 64. z. grunt. — ²⁾ Vidi §§ 23.—26. instr. — Prisp. § 141. H.

§ 125. 1. Dostava zemljeknjižne odluke skrbniku baštinka valjana je i poslije nastupa baštine pa baštinik ne može zahtijevati ponovne dostave u svoje ruke. 6. svib. 1874, br. 3674, Zb. 5358.

Osmi odsjek.

O utoku (rekurzu).

1. Predadba utoka.

§ 126. Odluke gruntovničke ne mogu se preinačiti na pritužbu. Proti odlukama ovim dopušta se jedino pravno sredstvo utoka.

U utoku nije slobodno navoditi ni novih podataka, a nije slobodno ni dodavati novih isprava.

Utoci imadu se svagda predati sudu prve molbe. Kod sudišta mogu se predati samo pismeno a kod sudova inokosnih takodjer i usmeno u napisnik.

Pismenim utocima imadu se dodati i rubrike, potrebite za obavješćivanje dotičnika.

Utok, koji predan bude neposredno pri sudu druge ili treće molbe, ima se otpraviti natrag.

Pritužbe o zatezanju mogu se podnijeti neposredno višim sudovima.¹⁾

¹⁾ Vidi § 239, br. 1. i 8. or.

§ 127. Rok za utok opsiže pri dostavama u području višega suda zemaljskoga trideset dana, a izvan toga područja šezdeset dana (§ 81).¹⁾

§ 126. 1. Ako se je uložio utok protiv odluke, koja dozvoljava ovrhu, ne treba ulagati još i žalbu protiv odluke, s kojom bijaše stranka obavješćena o obavi ovrhe, izim kad ova odluka po svom sadržaju ne daje uzroka samostalnomu žalbenomu sredstvu. Otpadnućem prve odluke izgubi takodjer odluka o obavi posljedicu i snagu. 29. svib. 1901, br. 7726, Prč. 1902/53.

2. Utocima u stvarima zemljišničkim ne treba odvjetničkog potpisa. 16. ožuj. 1898, br 3724, Zb. 66.

Zakašnjene utoke odbit će odmah sud prve molbe, makar u gruntovnicu upisana zabilježba nepovoljne odluke i ne bila još izbrisana.²⁾

¹⁾ 14 dana iznosi rok za ulaganje utoka protiv dozvole uknjiženja založnoga prava za izvršivu tražbinu (§ 88, br. 2. or.), protiv dozvole zabilježenja izvršivosti (§ 89, st. 2. or), protiv uknjiženja založnoga prava u redu prednosti zabilježenja u smislu § 208. or. U stvarima, koje se tiču željezničkih knjiga, traje rok za ulaganje utoka 14 dana (§ 43. z. 19. svib. 1874, dz. 70). — ²⁾ Prisp. § 143. H.

§ 127, st. 1. U § 127. naredjeni rok vrijedi:

1. kod pobijanja odluke o zaprošenom zabilježenju tužbe. 29. list. 1895, br. 12844, Zb. 15607;

2. kod utoka protiv odluke o brisanju predbilježenja radi izostalog opravdanja. 28. kolov. 1878, br. 9334, Zb. 7123.

3. kad vlasnik nepokretnine pobija uknjižbu, obavljenu nsljied ovrhe na hipotekarnoj tražbini. 25. svib. 1881, br. 5708, Zb. 8408;

4. kod pobijanja odluke o uknjiženju prava vlasništva temeljem predajne isprave. 12. siječ. 1897, br. 289, Zb. 15939.

Rok utoka cpr. reda, odn. ovršnoga i izvanparb. postupka vrijedi:

5. protiv odluka sudišta uslijed prijedloga za zabilježenje pobojne tužbe (§ 46. z. 16. ožuj. 1884, dz. 36). 30. stud. 1904, br. 17110, uzb. 852; 1. lip. 1898, br. 7570, Zb. 204;

6. u § 88, br. 2. or. odredjeni rok uporablja se analogno u pogledu odluka o dozvoli zabilježenja založnoga prava kao ovrhe za osiguravanje po § 374. or. 23. trav. 1901, br. 5458, uzb. 405;

7. kod utoka protiv zavrnuća prošnje za knjižno osiguravanje alimentacijskih iznosa naredjenih s ureda. 29. siječ. 1879, br. 764, Zb. 7310.

St. 2. 8. Zakašnjeni utoci u zemljišničkim stvarima ne mogu se pripustiti pa se i nazivali ništetnim žaobama. 11. ruj. 1883, br. 10138, JB. 1884/495.

9. Vidi o. kod § 12. z. 9. velj. 1869, dz. 13.

§ 128. Utoci, predani za dobe, imadu se uz privitak spisa, potrebnih za njihovu odluku, predložiti sudu druge molbe ili na vlastitu odluku ili u slučaju, ako je utok naperen proti odluci suda druge molbe, tad zato, da otpremljeni budi na treću molbu.¹⁾ O tom se imadu obavijestiti osobe, kojima je pobijana odluka bila dostavljena. Utočnika nije potrebno obavijestiti.²⁾

¹⁾ Vidi §§ 206. i 208. sud. posl. i n. min. prav. 6. svib. 1898, uk. 11. — ²⁾ Prisp. § 126, st. 4. z. grunt.

§ 129. Ako utok udara na dozvolu koje uknjižbe ili predbilježbe, zabilježiti će se u gruntovnici, i zabilježba ova u slučaju, ako utok bude odbijen,¹⁾ izbrisati.

Ova zabilježba a tako i brisanje izvesti će se ureda radi.

¹⁾ Prisp. § 133, st. 2. z. grunt.

§ 130. Ako sud druge molbe odbije utok, tad daljemu utoku nema mjesta, i ako takov ipak bude učinjen, imat će ga natrag opraviti sud prve molbe.

Ako utok bude uslišan, može se proti tomu upraviti utok na treću molbu, i pri tom valja se držati propisa §§ 126.—129.

Rješidbi utoka imat će se, kad se odluka, proti kojoj je isti bio naperen, preinači ili iz bitno različitih razloga potvrdi, dodati i razlozi rješidbe.

§ 128. Žaoba protiv odluke, s kojom bijaše odbijen prijedlog za popunjenje zemljišnika, ide na nadležan sudski dvor prve molbe. 20. stud. 1900, br. 15506, Prč. 1903/774.

§ 130. 1. Iznimka općega principa ša 130. vrijedi samo, kad se izvanredan revizijski utok tiče prošnje, kojom

2. Moć, koju imade rješidba utoka.

§ 131. Ako nepovoljnom rješitbom utoka potvrđena bude odluka uskratna¹⁾, imat će se ureda radi učiniti, da se u gruntovnici upisana zabilježba odluke izbriše i da se dotičnici obavijeste.

¹⁾ Vidi § 99, st. 1. ov. z.

§ 132. Ako li sud druge molbe dozvoli¹⁾ uknjižbu ili predbilježbu, koju je sud prve molbe odbio, tad će se ova dozvola upisati u gruntovnici. Moć ovoga upisa bit će takova, kao da je upis obavio se onda, kada je prva prošnja bila predana.

¹⁾ § 99, st. 1. ov. z.

§ 133. Ako sud druge molbe ukine brisanje, koje je dozvolio bio sud prve molbe, uspostaviti će se tad izbrisana uknjižba ili predbilježba.

Ako pak sud druge molbe odbije drugu koju uknjižbu ali predbilježbu, koju je sud prve molbe bio dozvolio, zabilježiti će se ova odredba u gruntovnici, ali i upisano pravo ne će se izbrisati dotle, dok ili ne izreče odluke treća

je postupati po c. pr. redu ili drugom kojem osobitom zakonu. 13. velj. 1900, br. 1488, C. B. s. 444.

2. Izvanredni rev. utok u zemljišničkim stvarima izključen je, ako je i ostavinska raspravna oblast izdala rješidbu. 1. lip. 1887, br. 6265, Zb. 11616.

3. § 130, st. 1. pretpostavlja dvije jednake odluke nižih sudova; ne smije se dakle uporabljivati, kad se reviz. utok uloži proti odluci višega suda, kojom se odbijao predlog za otpravak zemljišničkog izvotka. 7. svib. 1873, br. 4389, Zb. 4992.

4. Vidi o. 3. kod § 3. z 6. velj. 1869, dz. 18.

molba ili ne mine rok, odredjen za utok proti odredbi druge molbe. Ako treća molba potvrdi, odluku prve molbe, tad će se izbrisati zabilježba, koja je učinjena povodom utoka. Ako treća molba potvrdi preinačujuću odredbu druge molbe ili ako za dobe ne bude¹⁾ uložen utok, izbrisat će se uknjiženo ili predbilježeno pravo.²⁾

¹⁾ Vidi § 29. instr. — ²⁾ Prisp. § 109, st. 3. ov. z.

II.

Naputak (instrukcija) za ovržbu općega zemljišničkoga zakona.

Naredba ministarstva pravde od
12. siječnja 1872, dz. 5,

kojom se izdaje naputak za ovržbu općenitoga zakona gruntovničkoga.

Na temelju članka V. zakona od 25. srp. 1871 (drž. zak. lista br. 95) izdaje se ovim za ovržbu općenitoga zakona gruntovničkoga naputak, kako slijedi:

Vodjenje dnevnika.¹⁾

§ 1. Svikoliki podnesci, koji dodju ka gruntovničkomu kojemu sudu a tiču se upisa, koji treba da obavljeni budu u gruntovnicama

toga suda, tako isto i svikoliki spisi, odnoseći se na upise takove, kao što su n. pr. dopisi uredovni,²⁾ utoci, riješidbe utoka, izvješća uredovna, imadu, čim pobilježeni budu u podnesnom napisniku, uvesti se u dnevnik, koji se vodi pri uredu gruntovničkom.

Ovi podnesci i spisi imadu se u tu svrhu svaki put, kada se zaglavi napisnik podnesni, u silnim pak slučajevima odmah, čim se ubilježe u napisniku podnesnom, predati³⁾ gruntovničaru, t. j. uredniku, kojemu je vodjenje gruntovnice povjereno, ako li ured gruntovnički ima posebnog svoga predstojnika, imadu se predati tomu predstojniku.

Podnesci i spisi imadu se u dnevnik uvesti odmah, čim se prime.⁴⁾

¹⁾ Za sve u § 96, st. 1. sud. posl. navedene uloške (zapisnike) voditi je samo jedan dnevnik (§ 77. sud. posl.) Vidi op. ¹⁾ kod § 2. instr. Vidi § 76. sudb. posl.

²⁾ § 231, st. i. sud. posl. — ³⁾ §§ 81. 126, st. 2, 69. sud. posl. — O biljezima donesenim za uknjiženje vidi takodjer § 9. n. 17. pros. 1898, dz. 225, kod § 22. instr. Za uknjiženje donesene biljegovke imade uvijek razveljaviti činovnik predatnog odjela kod onoga suda, gdje se podnese odnosna prošnja, takodjer kad valja prošnju ustupiti za upis nadležnomu knjižnomu sudu. (N. 29. srp. 1899, uđ. 31). — ⁴⁾ Vidi takodjer § 77. sud. posl.

§ 2. U dnevniku treba da u posebnim rubrikama budu podaci slijedeći:

1. Praesentatum, t. j. broj podnesni ujedno z danom, kojega je dotična stvar stigla k sudu gruntovničkomu; podnesci i spisi, predani u isto doba uredu gruntovničkomu, imadu se tu uvesti po redu brojeva podnesnih¹⁾;

2. ime stranaka in predmet podneska;

3. stvarnost gruntovnička, na koju se odnosi podnesak;

4. dan in kratka oznaka o sadržaju rješidbe sudbene, n. pr. dozvoljeno, samo predbilježeno, odbijeno;

5. oznaka one knjige (gruntovnice), odnosno onoga izvoda gruntovničkoga, ako takov služi umjesto gruntovnice, gdje se je što upisalo, i to po svesku i listu ili po strani;

6. osobe, kojim se što ima dostaviti;

7. dan, kojega je redovito dostavila se stvar svakoj od osoba²⁾ prije pomenutih;

8. slučajevi, gdje ured gruntovnički imade ureda radi paziti, kad će rok koji isteći, ujedno s oznakom, koji je skrajni čas toga roka³⁾);

9. zamjenita oznaka podnesnih brojeva od podnesaka i spisa, koji su medju sobom u savezu tim, što se odnose na to, da se provede jedno te isto zahtijevanje upisa⁴⁾ radi.

Predstojnici sudova mogu narediti, da se i drugi podaci, nego što su ovdje propisani za dnevnik, upisuju ili u dnevniku ili bilježe napose, ako to potrebno bude, da se laglje pregledati može poslovanje u uredu gruntovničkom. S istoga razloga moći će se kod sudova, koji mnogo posla imadu, narediti i to, da se pojedini podaci, koji bi se po gore navedenim ustanovama uvoditi imali u dnevnik, kao n. pr. o dostavama, o uredovnim izvješćima, ne upisuju u dnevnik nego u posebne zabilježnice. Ove zabilježnice imadu se zatim smatrati kao cjelovite sastavine dnevnika⁵⁾.

¹⁾ § 77. sud. posl.: Dnevnik za zemljišne predatke držat će se po formularu br. 8, i baš, ako su zemljišne

stvari razdijeljene medju više sudaca, za sve suce zajedno. — Odmah, čim se osnuje dnevnik, upisat će se u nj oni zapisnici na sudu sastavljeni, u kojima se pita koje zemljišno upisivanje ili čije rješenje može dovesti do takovoga upisivanja. — Odnosno na uređenje i vođenje dnevnika za zemljišne predatke, vrijede propisi naredbe ministarstva pravde 12. januara 1872, l. d. z. br. 5.; ipak na mjesto broja 1 §-a 2 ove naredbe stupa ova odredba:

«1. broj, koji predatak prima u dnevniku i dan, u koji je stigao na predavalište zemljišnoga suda ili dan, u koji je bio sastavljen zapisnik, s kojim se pita koje zemljišno upisivanje ili čije rješenje može dovesti do takovoga upisivanja (broj prikazanja, präsentatum); brojevi imaju biti redomični od 1. januara do zadnjega decembra svake godine; treba pomnjivo izbjegavati svaki slomak, svako preskakanje ili ponavljanje kojega broja; predaci (napisnici) upisivat će se susljedice, kako su stigli na predavalište i baš svaki predatak pod poseban broj redomičnih brojeva dnevnika; isto tako upisivat će se predaci, koji su u istu doba stigli na predavalište, svaki pojedini pod poseban broj i baš kojim-mu drago redom, izuzevši predatke, koji su predati na koji sudski dan; ali oni predaci, koji se odnose na istu nekretninu ili na isto pravo zemljišno upisano, označivati će se u dnevniku s bilješkom: «u isto doba z br. . . . » kao predaci, koji su u isto doba stigli. — Broj dnevnika postaviti će se na predatak ispod bilješke prikazanja jasnim pismom ili pečatom. — Ostaju u snazi propisi naredbe ministarstva pravde 24. novembra 1896, l. n. m. p. br. 48., po kojima se u dnevniku imaju označivati redomičnim brojevima u crvenilu zemljišne stvari, koje se imaju upisivati u poslovni iskaz s tom mjerom, da se ovo označenje ima stavljati u prvu rubriku dnevnika pod broj dnevnika. — Gornje će se odredbe primjenjivati predacima, koji se odnose na vođenje željezničke knjige s preinakama, koje potiču iz §-a 31 naredbe ministarstva pravde 31. maja 1874, l. d. z. br. 87. — U zemljama, u kojima se drže arhivski zapisi, gornje će se odredbe isto tako shodno primjenjivati predacima, koji davaju povoda kojemu upisivanju u arhivske zapise. — Dnevnik za predatke arhivskih zapisa voditi će se po formularu br. 9. — Stavak 1. i 2. toga §-a preinačuju §§ 1. i 10. nar. min. prav. 17. pros. 1898, dz. 225, koja glasi u cijelosti:

Dnevnik za zemljišničke predatke.

§ 1. Za sve predatke (zapisnike,) koji su predmetom uknjiženja u zemljišnik, vlastelinsku knjigu i naftovno knjigu suda ili se tiču takovih uknjiženja, zatim za sve ostale predatke (zapisnike) imenovane u § 76, stavku 1, poslovnika, ima se voditi samo jedan dnevnik (§ 77 poslovnika). — Gdje se je do sada us taj dnevnik vodio osobit dnevnik za stvari rudarske knjige, može se pri tome ostati; inače imaju se i predaci (zapisnici) u stvarima rudarske knjige upisivati u zajednički dnevnik za zemljišničke predatke.

Biljeg spisa i poslovni broj u zemljišničkim stvarima.

§ 2. Biljeg spisa i poslovni broj imaju se za zemljišničke spise (zemljišna, vlastelinska, rudarska, naftovna, željeznička knjiga) na različit način sastavljati. — Za sastavljanje biljega spisa ostaje u vrijednosti propis §-a 264, stavka 3, poslovnika, dok se poslovni broj ima sastavljati brojem dnevnika i brojem godine (n. pr. 2546/99). U stvarima željezničke knjige treba pred poslovni broj metnuti riječi «željeznička knjiga» u skraćenom obliku (n. pr. želj. knj. 107/99), a ondje, gdje se vodi osobit dnevnik za stvari rudarske knjige, imaju se u spisima u stvarima rudarske knjige pred poslovni broj metnuti riječi «rudarska knjiga» u skraćenom obliku (n. pr. rud. knj. 54/99).

§ 3. Svako pismo, koje dolazi k zemljišničkim spisima (zemljišna, vlastelinska, rudarska, naftovna, željeznička knjiga), ima se označiti poslovnim brojem (§ 266, stavak 2 do 4 poslovnika); naprotiv biljeg spisa ima se dodati samo onim predacima, zapisnicima i ostalim pismima, što ostaju među spisima, izuzevši dostavnice i povratnice. Na opravcima zaključaka, zatim na dostavnicama i povratnicama bilježiti će se samo poslovni broj. — Pisma, što spadaju među iste zemljišničke spise, imaju se uzimati k spisima po redu brojeva dnevnika, a tekući redni brojevi imaju se bilježiti samo u preglednici. — U dnevniku za zemljišničke predatke (stvari željezničke knjige, stvari rudarske knjige) treba podvući oznaku uloška, po kojoj se sastavlja biljeg spisa (§§ 264, 275 poslovnika).

Posebno čuvanje i vezanje prijepisa od zbiraka isprava.

§ 4. Prijepisi određeni za zbirke isprava (§ 6. zakona 25. jul. 1871, l. d. z. br. 95) zatim izvorne isprave zadržane na njihovu mjestu imaju se označiti poslovnim brojem predatka ili zapisnika (§ 2), kojemu pripadaju, te se imaju urediti po redu poslovnih brojeva i napose od ostalih zemljišničkih spisa čuvati u tvrdim koricama, pa u primjerenim razmacima vremena vezati u ne predebele knjige. Stupaju opet u život odredba §-a 17, predzadnjega stavka, naredbe ministarstva pravde od 12. januara 1872 (l. d. z. br. 5), da prijepisi od isprava moraju imati po rubu prazan prostor od širine potrebite za vezanje i odredba §-a 20, stavka 2. iste naredbe. — Da zbirka isprava ne bi postala odviše opsežna, sudovi imaju na shodan način nastojati, da se prijepisi od nekoliko zemljišničkih isprava, koje spadaju k istomu predatku (zapisniku), po mogućnosti smjeste na istome listu. Ali predaci se ne smiju odbijati s toga, što su prijepisi na drugi način udešeni.

Posebno čuvanje dostavnica i povratnica.

§ 5. Dostavnice i povratnice, koje se tiču zemljišničkih spisa, imaju se urediti po redu poslovnih brojeva i čuvati u tvrdim koricama napose od ostalih zemljišničkih spisa, po godinama ili po odsjecima od godine.

Označivanje zemljišničkih spisa brojem lista.

§ 6. Zemljišnički spisi ne će se označivati tekućim brojem lista (§ 261, stavak 2, poslovnika).

Preglednice za zemljišničke spise.

§ 7. Na pregledima spisa za zemljišničke spise, koji se imaju voditi po formularu br. 58 poslovnika (§ 275 poslovnika), nema se u trećem stupcu «Kratko označenje sadržaja», upisati ništa drugo već samo broj dnevnika. Otpada označenje broja lista u stupcu 4 i označenje vrste rješidbe u stupcu 5.

Uputnice u zemljišničkim spisima.

§ 9. Može se propustiti, da se umetne uputnica po 275, stavku 2, poslovnika, ako je na pregledu zemljiš-

ničkih spisa zabilježeno. ka kojim je spisima predatak (zapisnik) donesen. — Kod zajedničkih hipoteka niti se u spisima sporednoga uloška ima umetnuti uputnica, niti se u pregledu spisa dodanom tim spisima ima učiniti kakva bilješka u smislu prvoga stavka.

Upotreba biljega donesenih u ime upisnine.

§ 9. Dopušta se da biljege donesene za plaćanje upisnine činovnik predatnika prilijepi ili na posebnom listu papira (§ 11, sl. g. naredbe ministarstva financije i pravde od 28. decembra 1897, l. d. z. br. 306. za provedenje carske naredbe 26. decembra 1897, l. d. z. br. 305, kojom su promijenjene neke zakonske odredbe o sudskim pristojbinama) ili na samom predatku (zapisniku). — U pogledu biljega, koji se na ovaj način upotrebe i kojima se po propisu uništi vrijednost, otpada koliko potvrda sa strane pisarničkoga činovnika zemljišničkoga ureda, koja je predviđena u § 69. poslovnika, toliko zabilježnje u dnevniku za predatke u stvarima zemljišnih knjiga ili knjiga o arhivskim zapisima.

Postupanje sa zemljišničkim prijedlozima podnesenim usmeno kod suda.

§ 10. Zapisnici, u kojima se predlaže kakvo uknjiženje, ili kojih rješavanje može dovesti do kakvog uknjiženja, po pravilu će se kod suda sastavljati samo u one poslovne sate, za kojih je predatnik otvoren. Ako se zapisnik svrši docnije nego li se predatnik zatvara, tada će se zapisnik poslati činovniku, kojemu je povjereno vodjenje dnevnika za zemljišničke predatke, tek pošto se predatnik idući put opet otvori. — Sudski glavari imaju se za to brinuti, da se zapisnici sastavljeni kod suda u kojima se predlaže kakvo uknjiženje, ili kojih rješavanje može dovesti do kakvog uknjiženja, odnesu i predadu činovniku, kojemu je povjereno vodjenje dnevnika, u isto doba sa zemljišničkim predacima, koji u predatniku stignu do završetka tih zapisnika, ili sa zemljišničkim zapisnicima koji su sastavljeni u sudske dane.

Vredjivanje starih spisa po zemljišničkim ulošcima.

§ 11. Ukida se odredba §-a 4. naredbe ministra pravde od 5. maja 1897 (l d. z. br. 113), da se po propisu §-a 275. poslovnika imaju uređivati i spisi, koji su prije 1. januara 1898 postali u zemljišničkim stvarima. U koliko su zemljišnički spisi, koji su postali prije 1. januara 1898, već bili uređeni po zemljišničkim ulošcima, neka pri tome i ostane.

Početak valjanosti i prijelazne odredbe.

§ 12. Ova naredba stupa u život 1. januara 1899. Prijepisi od isprava ili izvorne isprave, koje su tekom godine 1898 bile uzete k zemljišničkim spisima, imaju se najdalje do 1. aprila 1899 opet izvaditi iz tih spisa. providjeti brojem dnevnika i godine predatka (zapisnika), kojemu pripadaju, i čuvati po propisu §-a 4, pošto se urede po redu tih brojeva.

²⁾ Prisp. § 26, st. 2. instr. — ³⁾ Vidi § 29. instr. — ⁴⁾ Odredbe o spisovnom i poslovnom broju (§§ 264, st. 2. i 266, st. 4. preinačuju §§ 2. i 3. naredbe pod op.¹⁾ ovoga §-a — ⁵⁾ § 311, st. 1. sud. posl.

Sravnivanje sa stanjem zemljišnika.

§ 3. Pošto podaci navedeni u § 2. pod br. 1, 2 i 3, upisani budu u dnevnik, imat će se podnesak gruntovnički sravniti sa stanjem gruntovnice i pri tom broj podnesni zabilježiti olovkom na onom mjestu u gruntovnici, gdje će se da obavi zahtjevan upis¹⁾.

Nego zabilježivanja toga ne će trebati onda, ako nastanu okolnosti, pod kojima se odbijena prošnja nema zabilježiti po § 99 a) općenitoga zakona gruntovničkoga.

Ako podnesak ne slaže se sa stanjem gruntovnice ili ako ne sadržaje svega onoga, na što po stanju gruntovnice gledati valja pri

rješavanju: imat će gruntovničar pismeno upozoriti suca na ove okolnosti.

Ako ne bude povoda primjedbi takovoj, imat će se i to zabilježiti. U jednom i u drugom slučaju može se primjedba gruntovničareva upisati na podnesku, ako se isti nema povratiti stranki, ili pak na posebnom listu.

Podnesci gruntovnički imadu se po tom čim prije, i to najkasnije u 24 sata, iza kako su stigli k sudu gruntovničkomu, predati urednicima sudačkim, koji su zvanj rješavat ih. Ovaj rok prekoračit se može s dozvolom predstojnika od suda samo onda, kada neobično navale poslovi ili kad su poslovi vrlo teški.

¹⁾ Prisp. § 6, st. 4. i 5. instr.

Upisivanje.

§ 4. Ako pri dozvoljenom gruntovničkom upisu bude razloga slutiti ili bojati se, da bi gruntovničar mogao sumnjati, na kojem bi mjestu i kojim riječima valjalo što upisati i upis potvrditi: imat će sud, rješavajuć podnesak, dati uputu gruntovničaru, kojim riječima da što upiše i potvrdi, a i na kojem mjestu u gruntovnici da obavi upis, a na kojoj ispravi da upis potvrdi¹⁾.

¹⁾ Vidi op. 1) kod § 5.

§ 5. [Sudbeno riješeni podnesci gruntovnički i spisi imat će se, pošto na koncepte od odluka stavljen bude kod sudišta «Expeditatur» predsjednikov, kod sudova kotarskih pak podpis suca kotarskoga (§§ 206, 249. naputka za

sudove od 3. svibnja 1853, drž. zak. lista br. 81), neposredno predati uredu gruntovničkomu još prije, nego izdate budu odluke sudbene.

Sudbena rješidba, koja na ovaj način stigne k uredu gruntovničkomu, i kojom se upis gruntovnički dozvoljuje ili naredjuje, imat će za ured gruntovnički valjati kao nalog u smislu § 102. općenitoga zakona gruntovničkoga. Drugoga naloga izvršbe radi ne će trebati.

Prije upisa imadu se rubrike dnevnika ispuniti po onom, što u sebi sadržaje rješidba.]¹⁾

¹⁾ Sada vrijedi: Sudački zaključci, uslijed kojih ima slijediti koje zemljišno upisivanje (zemljišne odluke), prije opravljanja, prikazat će se na pregled činovniku, komu je povjereno vođenje zemljišnika (zemljišnomu uredu) u svrhu da izvrši upisanje.

Ne treba davati posebne naredbe da izvrši ni u sudačkom zaključku niti će se ta naredba dodati usmeno ili pismeno kada se šalje zaključak; predavanjem voditelju zemljišnika (zemljišnomu uredu) zaključka, s kojim se dozvoljava, dan je pismeni nalog, koji se po §-u 102 općega zakona zemljišnih knjiga, zahtijeva od zemljišnoga suda. To ne isključuje da zemljišni sud, svomu zaključku za upisanje, pristavi kao dodatak pouke za voditelja zemljišnika, kada se je bojati, da bi voditelj zemljišnika mogao biti u dvojbi, na kojem će mjestu i s kojim će riječima izvršiti upisanje i njegovu potvrdu; ali, i gdje nema takovih pouka, mora se izvršiti upisanje na osnovu zaključka, s kojim se dozvoljava, ne čekavši dalje pismene naredbe izvršenja. (§ 198, st. 1. i 2. sud. posl.) — Vidi § 198, st. 4. sud. posl. u dodatku III.

Kad se voditelju zemljišnika (zemljišnomu uredu) ili kojemu drugomu odjelu ili kojemu namješteniku sudske kancelarije davaju nalozi za upisivanja, predbilježenja ili za druge pismene bilješke i u tu mu se svrhu prikazuju odnosni spisi na uvidjaj (Vid. zemljišnik; Vid. registar pljenidaba; Vid. dostavni činovnik itd.), kancelarijski činovnik ili kancelarijski pomoćnik, koji ima da izvrši upisanje, predbilježenje ili pismenu bilješku, na potvrdu da je vidio

spise i da je izvršio nalog, bilješki uvidjaja dodati će svoj potpis (ime) i broj (redni broj, broj dnevnika itd.) registra, knjige, popisa ili predbilješke, gdje je obavio upisanje. (§ 93. sud. posl.).

Zemljišna zabilježnja tečenja spora, kao n. pr. zabilježenje hipotekarne tužbe, tužbe za izbrisanje, tužbe za priznavanje kojega stvarnoga prava uslijed dosjelogosti itd., koje se dozvole u kojem drugom odjelu (u parničnom odjelu) zemljišnoga suda, izvršivat će se u zemljišniku, a da upravljač zemljišnoga odjela ne prihvati zaključka niti što odredi i baš na osnovu zaključka, koji mu u matici treba prikazati (Vid. zemljišnik).

Vrijedi isto za izvršivanje zaključaka, kojima koji odio zemljišnoga suda, koji se ne bavi zemljišnim stvarima, naredjuje izbrisanje takovih zemljišnih zabilježnja. (§ 138. sud. posl.)

§ 6. Upisi, koji se činiti imadu u smislu rješidbe sudbene, treba da se obave odmah na mjestu, kamo spadaju po uredbi postojećih gruntovnica¹⁾.

Postupati valja pri tom po redu brojeva podnesnih.

Ako opaženo bude, da se koji god od riješenih podnesaka tiče takove stvarnosti gruntovničke, glede koje nije još riješen podnesak, koji je predan bio u isto doba ili ranije, imat će se dojaviti to sudu i s ovržbom upisa počekati, dok ne stigne naputak u tom obziru.

Pri upisivanju imat će se olovkom prebrisati podnesni onaj broj, koji je u smislu § 3, točka 1. olovkom bio zabilježen.

Osim toga valja broj taj prebrisati i onda, kada se uslijed rješidbe sudbene nema obaviti upis (§ 99 b) općenitoga zakona gruntovničkoga).

¹⁾ Prisp. § 4. instr.

§ 7. Dotični urednik imade, držeć se propisa općenitoga zakona gruntovničkoga,¹⁾ upise obavljati u kratko i pismom, koje se razgovjetno može čitati.

Ako pri kojem sudu imade više osoba, kojim je upisivanje povjereno, valja pobrinuti se za to, da pri upisivanju u jednu i istu knjigu a imenito u jedan i isti uložak ne bude, ako je mogoće, više ruka.

¹⁾ Prisp. § 98. i 102, st. 1. z. grunt.

§ 8. Na čelo svakomu upisu ima se staviti praesentatum.¹⁾

Ako upisa valja obaviti uslijed istodobnih podnesaka, koji se tiču istog bića gruntovničkoga, imat će se praesentatumu dodati «podjedno sa», i pri svakom upisu, koji obavljen bude uslijed kojega od tih podnesaka, imadu se navesti podnesni brojevi podnesaka istodobnih.

Ako koji uložak valja označiti kao uložak glavni ili kao uložak uzgredni, imat će se pri upisu, koji sadržaje uknjižbu ili predbilježbu založnoga prava, pokraj praesentatuma metnuti riječi «Uložak glavni» odnosno «Uložak uzgredni».

¹⁾ O znaku spisa vidi op. ¹⁾ kod § 2. instr.

§ 9. U upise ne treba uzimati ništa, što po općenitom zakonu gruntovničkom ne spada u sadržaj upisa gruntovničkoga (§ 98. opć. zak. gr.).¹⁾

Sud, birajuć izraze, imade svakako paziti na zakonite oznake prava, koja se upisuju, i na načine upisa (§§ 8, 9. opć. zak. gr.)²⁾

Gruntovničar, obavljajući upis, imat će u obziru, kako da označi osobe, za koje, i predmete, na koje upis biva, a tako i prava, koja se upisuju, držati se riječi, rabljenih u rješidbi sudbenoj.

¹⁾ § 102, st. 1. z. grunt. i § 7, st. 1. instr. — ²⁾ § 98. z. grunt.

§ 10. Brojevi kojima treba da se označi veličina prava, koje se iznova upisuje, n. pr. tri petine, četiri mjerova, sto forinti itd., u koliko se ne radi o manjim iznoscima u sitnom novcu, kao što su novčići, grošići, centimes, soldi itd., izpisati se imadu pismeni iliti slovi.

Ako se pri upisu kojem napominje: upis raniji, u kojem su brojevi takovi ispisani pismeni, tad se brpjevi ti pisati imadu brojka (ciframa).

Iznos tražbina glavničnih, za koje se pravo založno na svukoliku stvarnost gruntovničku ili na nekoju čest njezinu uknjižuje neposredno a ne kao pravo podzaložno, ima se, osim podataka, koji se po točki 1 ispisuje pismeni, ubilježiti i ciframa i to ili u rubriki, za to odredjenoj, ili — ako u knjizi rubrike takove nema — na rubu s desne strane.¹⁾

Ako za promjene glede zajedničke koje hipoteke otvoren bude u smislu § 112 opć. zak. gruntovničkaga osobit list, imat će se i iznosi tražbina glavničnih, za koje pravo podzaložno ishodjeno bude na zajedničku hipoteku, ubilježiti onako, kao što je rečeno u točki predjašnjoj.

¹⁾ N. min. prav. 8. pros. 1899, uk. 55. za ovržbu III. dijela ces. n. 21. rujna 1899, dz. 176, ob uvednju krunske

vrednote kao zemaljske vrednote u zemljišničkom (arhivsko-knjižnom) poslovanju:

1. Od 1. siječ. 1900 dalje izašle sudske odluke i njihovom temelju vršeci se upisi moraju, ako se isprave, koje služe temeljem, glase u avstrijskoj vrednoti, imati odnosne novčane iznose napisane jedan uz drugi u avstrijskoj i krunskoj vrednoti (§ 7, st. 2. III. dijela ces. nar. 21. rujna 1899, dz. 176). Kod zemljišničkog uknjiženja imade se u takovim slučajevima u smislu §-a 10, st. 1. nar. min. prav. 11. siječ. 1872, dz. 5. riječima pisati samo u avstrijskoj vrednoti izražen iznos; u vrijednosnom predjelu (na desnom rubu knjige) postaviti se imade samo iznos u krunskoj vrednoti.

2. Kad se uknjiženje imade obaviti tek g. 1900 na temelju odluke, učinjene već g. 1899, tad se imadu ipak u ispravama i u sudskoj odluci u avstrijskoj vrednoti izraženi novčani iznosi upisati u zemljišnik samo u toj vrednoti.

3. Sadanji natpis vrijednosnog predjela s for. i novč. imade se s crvenilom precrtati na svakoj strani teretovnice (C), koja će se od 1. siječ. 1900 dalje na novo uporabljivati i nadomjestiti s oznakom **K** i **fil.** takodjer s crvenilom. — Imade li se upis u krunskoj vrednoti obaviti na strani, na kojoj se već nalaze upisi u avstrijskoj vrednoti, onda se imade u vrijednosnom predjelu jako očito s crvenilom napisati **K** i **fil.** neposredno pod poprečnom ertom, koja zaključuje posljednji upis u avstrijskoj vrednoti (§ 11, st. 2. instr.). — I u tom slučaju i kad se vrijednosni predjel promjeni na početku strane, može se uporabiti pečatni tisak.

4. U knjižnim popisima, kao što u prijepisima i popisima iz zbirke isprava imade se novčani iznos pisati uvijek u onoj vrednoti, u kojoj se nalazi u odnosnim knjižnim upisima, odn. ispravama.

5. Navedene odredbe vrijede isto tako za knjige rudarske, željezničke i knjige o nafti.

6. Statistički iskazi o prometu po zemljišnim i arhivskim knjigama (nar. min. prav. 17. pros. 1894, uk. 42) imadu se od 1. siječ. 1900 dalje pisati u krunskoj vrednoti.

§ 11. Uknjižbe, predbilježbe i zabilježbe sva-kovrsne imadu se obavljati upisima uzastopnim¹⁾.

Svaki upis ima se obaviti tako i poprečnim potezom, koji će se crnom tintom povući izpod njega, zaglaviti tako, da ne bude nikakova prostora, gdje bi se što dodati moglo.²⁾

¹⁾ Prisp. § 6. st. 2. instr. — ²⁾ Vidi t. 3, st. 2. n. navedene kod § 10.

§ 12. Upisi, koji se čine u knjigama, sastavljenim iz uložaka gruntovničkih, imadu se u svakom listu (folium-u) uložaka tih (n. pr. u vlastovnici, teretovnici) providjeti rednim brojevima po suslijedu aritmetičnom, koji, ako su se redni brojevi jurve rabili, dovezati se imadu za ove.

Ako učinjeno bude više uknjižba ili predbilježba na temelju jedne te iste odluke, imat će se svaki od tih upisa, makar da se obavili na istom listu, providjeti svojim rednim brojem.

Kad se upisuje pravo koje za više osoba, imadu se imena ovlaštenika, naznačiv količinu, koja koga ide, napisati jedno pod drugim i označiti pismenima, tekućim alfabetično.

Ako se upis odnosi na koji drugi, koji je otprije već učinjen u istom uložku gruntovničkom, imat će se redni broj od navedena upisa, metnuv predanj rječicu „ad“, u slici slomka napisati pod rednim brojem novoga upisa, i ako se navedeni upis nalazi u kojem drugom listu uložka, dodati također oznaka toga lista.

Redni brojevi kasnijih upisa, odnoseći se na upise ranije, koji su u istom uložku, imadu se priklopiti ovim ranijim upisima, metnuv sprijeda slovo *v* (*vide*).

[U knjigama, koje nijesu sastavljene iz uložaka gruntovničkih, ima se zamjenita suvislost upisa, koji se tiču iste stvarnosti gruntovničke i odnose se jedan na drugi, zabilježiti tim, što će se razlučujući oni podaci, pod kojima se navedeni upisi naći mogu, pridati na lijevom rubu, metnuv spreda slovo *v* (*vide*).]¹⁾

¹⁾ Ovaj stavak ne imade uz nove zemljišnike više značenja.

§ 13. Ako se uknjiži brisanje koje uknjižbe ili koje predbilježbe, ili ako se izbriše koja zabilježba, imat će se pri izbrisanom upisu ona riječ, koja označuje vrstu mu (uknjižbu, predbilježbu ili zabilježbu,) podvući crljenom tintom. Ako li se uknjiži samo djelomično brisanje koje uknjižbe ili koje predbilježbe, imat će se pri upisu, djelomično izbrisanom, pod riječ, koja mu označuje vrstu, metnuti nekoliko piknja crljenom tintom.

Isto takovi znaci treba da se metnu pod ime ovlaštenikovo, ako se uknjiži posvemašnji ili djelomični prenos prava njegova.

Ako koji uložak glavni ili uložak uzgredni zajedničke koje hipoteke prestaje kao takov, imat će se oznake «glavni uložak» ili «uzgredni uložak»¹⁾ podvući crljenom tintom.

Bude li koji od upisa, pomenutih malo prije, izbrisan putem utoka, imat će se znaci, učinjeni crljenom tintom (potez ili piknje), prebrisati tintom crljenom.

¹⁾ Prisp. § 112, st. 2. z. grunt. i § 15, st. 5. instr.

§ 14. [Naredbe, koje postoje o rabljenju knjiga isprava (ispravnika) umjesto glavnih

knjiga — ako knjiga glavnih nema ili ako ni-
jesu uređene tako, da bi se u njih uvršćivati
mogli upisi onako, kao što propisuje općeniti
zakon gruntovnički, — tako i naredbe one,
koje postoje o nadomješćivanju nedostatnih
knjiga gruntovničkim izvodima, ostaju i na dalje
u kreposti, i imadu se s toga imenito i para-
grafi 7. i 8, odnosno paragrafi 11.—15. cesar-
ske naredbe od 16. ožujka 1851 (drž. zak. lista
br. 67) uporabljivati u onim zemljama, za koje
je izdata bila cesarska ova naredba.

Upisivanje u knjige isprava, koje se rabe
umjesto knjiga glavnih, odnosno u izvode grun-
tovničke, ima se takodjer obavljati polag usta-
nova §§-a 102.—105 općenitoga zakona grun-
tovničkoga i §§-a 7.—13. naputka ovoga.]¹⁾

¹⁾ Uz nove zemljišnike jesu ove odredbe bez značenja.

§ 15. Kada se otvori nov uložak gruntov-
nički, imat će se postupati onako, da bude
prema uredbi knjige, koju novim uloškom treba
popuniti.

Ako u smislu § 112. novoga zakona grun-
tovničkoga bude poseban list namijenjen za
upis promjena u hipoteki zajedničkoj, imat će
se takov list, ako prostor u teretovnici ne dosiže,
osnovati nov i providjeti istim rubrikama, što
ih imade teretovnica.¹⁾

Ako list nema posebnih rubrika za upisi-
vanje tereta ili nema posebnih uložaka, tada list,
koji je namijenjen za promjene u hipoteki za-
jedničkoj, treba da dobije tri rubrike, i to prvu
za redne brojeve, drugu za upise a treću za
iznose.

Svakako imade se prije pomenuti list providjeti oznakom, upućujućom onamo, gdje je zajednička hipoteka upisana u glavnom ulošku.

Ako hipoteka zajednička ugasne, ili sadržaj lista o promjenama bude prenešen u drugi uložak, ima se rečena oznaka podbrisati crljenom tintom, i povrhu²⁾ toga valja u istom listu zabilježiti, da se ne će više rabiti.

¹⁾ Prisp. § 10, st. 4. instr. — ²⁾ bolje: osim.

Potvrda obavljenoga upisa.

§ 16. Poslije upisa ima se, da je u istinu obavljen po propisu općenitoga zakona gruntovničkoga, potvrditi na ispravi, na kojoj se upis osniva¹⁾. U ovoj potvrdi ima se navesti odluka, koja dozvoljuje ili naredjuje upis, a tako i ono mjesto u gruntovnici, gdje se upis nalazi.

Ako nema isprave, iz koje se pravo na dozvoljen upis neposredno izvoditi može (n. pr. § 14, točka 4, § 34. općenitoga zakona gruntovničkoga²⁾): imat će se potvrda o upisu metnuti na otpravak odluke, koji se dostavlja pro-sitelju.

U ovim, kao i u svim inim slučajevima, gdje se potvrda o obavljenom upisu zabilježiti ima na odluci (n. pr. §§ 54, 58, 99. opć. zak. gr.), potvrđuje se upis stopram³⁾, kad svršeni budu svikoliki otpravci.

¹⁾ Prisp. § 105. z. grunt. i § 39. instr. — ²⁾ Prisp. takodjer st. 3 ovoga §-a, nadalje §§ 88, 89. i 101. z. grunt. ter § 2. nar. min. prav. 6. siječ. 1899, uk. 1. — ³⁾ bolje: tek onda.

Prosudjivanje i pohranjivanje prijepisa isprava.

§ 17. Čim obavljena bude potvrda o upisu, imadu prosuditi se prijepisi, koje je stranka donjela, i ako se isti slažu s izvornicima, imade gruntovničar potvrditi to na prijepisima, pozivajući se na izvornike, koji su pri ruci.

Glede prijepisa, donešenih u svrhu, da se odmjeriti mogu pristojbe, valja postupati po propisima postojećim.

Pri prosudjivanju prijepisa, namjenjenih za zbirku isprava, ne će se prigovoriti (zabaviti), ako prinešeno bude primjeraka prijepisa, koji su menaničkim načinom pomnoženi, a tako isto ne će biti ukora, ako se prijepisi više isprava¹⁾ nalaze na jednom te istom arku.

Prijepisi treba da su pisani u formatu čitavih araka²⁾ od obične veličine čisto i tako, da se dobro čitati mogu, i da na kraju sa strane imadu prazna prostora u širini, koliko ureba za vezanje.³⁾

Ako treba da izvorna koja isprava u smislu § 90. opć. zak. gruntovničkoga pohranjena bude u zbirci isprava, imat će gruntovničar opomenuti za to sud, osim ako je jurve u sudbenoj rješidbi naročito naredilo se, da se izvorna isprava ima pohraniti.

¹⁾ Vidi § 4, st. 2. nar. 17. pros. 1898, dz. 225. kod § 2. instr. — ²⁾ Po § 328. sud. posl. imade biti veličina polovice arka 34×21. — Prijepisi za zbirku isprava mogu biti i na polovici arka. (Rasp. min. prav. 20. listop. 1878, br. 14601). — ³⁾ Urednik, koji vidimira prijepise, imade navesti takodjer broj ispravnih araka. (Uk. 1900, br. 61.).

§ 18. [Prijepisi, namjenjeni za zbirku isprava, a tako i umjesto njih zadržane isprave

izvorne imadu označit se podnesnim brojevima onih podnesaka, ka kojim spadaju.

Prijepisi imadu se, obaška¹⁾ od podnesaka, sakupljati pod krutim koricama u sveščićima u veličini dobrano debele knjige. Prijepisi, koji su u jednom sveščiću, imadu providjeti se tekućim brojevima. Isti brojevi ujedno s oznakom sveščića, imadu zabilježiti se i na podnescima, ka kojima prijepisi spadaju.]²⁾

¹⁾ bolje: napose. — ²⁾ Odredbe ovog §-a preinačuju § 275, st. 5. sud. posl. i § 4. nar. 17. pros. 1898, dz. 225. kod § 2. instr.

§ 19. Ako ne bude potrebno prinijeti prijepisa za zbirku isprava s toga razloga, što se u toj zbirci¹⁾ isprava nalazi jurve prijepis dotične isprave: imat će se u sveščiću zbirke na onom mjestu, gdje bi se prijepis umetnuti imao, umjesto toga prijepisa uložiti list i na tom listu, kao i na podnesku gruntovničkom naznačiti ono mjesto iz zbirke isprava, na kojem je prijepis isprave.

¹⁾ Prisp. § 6. z. grunt.

§ 20. [Prijepisi zbirke isprava imadu se na primjerene rokove uvezivati, i to svaki sveščić u posebno knjigu.]

Ako stranka ostavi izvornu koju ispravu za zbirku isprava, pak do časa, kojega će se vezati sveščić, u koji je isprava metnuta, ne zamjeni ju valjanim prijepisom a ni ne očituje se, da pristaje na to, da se izvorna isprava veže: tada se prijepis, uzam pristojbu, ustanovljenu za udostovjerene prijepise, ima ureda radi sačiniti, u dotični sveščić prijepisa umet-

nuti a izvornik kod spisa pohraniti.¹⁾

¹⁾ Vidi u op. ²⁾ § 18. pozvane odredbe.

§ 21. [Kod onih sudova gruntovničkih, kod kojih su se do sada prijepisi isprava pisali u odredjene za to knjige isprava, ima se taj posao po postojećim sada naredbama nastaviti, držeći se pri tom propisa općenitoga zakona gruntovničkoga.

Ako stranke, da se pospješi ekspedicija, osim izvornika prinesu i prijepisa isprava, imat će se ti prijepisi, ako obnadjeni budu da su u redu, pri upisivanju u knjigu isprava rabiti mjesto izvornika, i s ekspedicijom ne će potrebno bit zatezati, dok se izvornik prepíše u knjigu isprava.

Prijepisi, koje donesu stranke, imadu providjeni potvrdom, da se slažu s izvornicima, pohraniti se kod prošnja.]¹⁾

¹⁾ Ovaj je § ukinut §-om 275, st. 5. sud. posl.

Potvrda u dnevniku, da su uredovna djela obavljena.

§ 22. Kad gruntovničar obavi uredovna djela, koja su mu naložena, imat će u rubriki dnevnika, određenoj za oznaku mjesta, gdje je upis, potvrditi, da ih je obavio, metnuv tu znak svoga imena i naznačiv dan.

Izdavanje i dostavljanje odluka.¹⁾

§ 23. Podnesci, riješeni u uredu gruntovničkom, imadu se dati u ekspedit, i to, ako treba obaviti kakov upis u gruntovnici, imadu se dati onamo, iza kako u dnevniku bude potvrđeno, da je upis obavljen (§ 22), izvan toga

pak, pošto ispunjene budu rubrike u dnevniku (§ 5).

Ako se potvrda o obavljenu upisu imade pridodati opravku odluke suda gruntovničkoga,²⁾ imat će gruntovničar držati to u evidenciji i ekspedit opomenuti o tom, osim ako je jurve prigodom sudbene rješidbe izdat bio ekspeditu naputak u tom pogledu.

¹⁾ § 31. sud. posl. Obavljanje kancelarijskih posala za suce, kojima je doznačeno rješavanje stvari zemljišne knjige, može se spojiti s obavljanjem vođenja zemljišne knjige ili odijeljeno od toga povjeriti sudskoj kancelariji ili posebnomu kancelarijskomu odjelu. Ipak je prvo dopušteno samo onda, kada sucu ili sucima, koji se bave poslima zemljišnika, nijesu dodijeljeni nikakvi drugi sudski posli, za koje bi se u kancelariji morali držati posebni registri ili popisi. Okolnost, da zemljišni sudac u isto doba pripada kojemu građanskomu ili kaznenomu senatu kao njegov član ili je djelatan kao naložen sudac u stvarima građanskoga postupka, ne isključuje da se poslovi kancelarije spoje s poslima, koji su skupčani s vođenjem zemljišnika.

Us pretpostavku naznačenu u prvom stavku, treba da nastupi ovo spojenje naročito kod sudova, gdje postoje posebni zemljišni uredi. Ako kod sudova, za koje se inače za zemljišnoga suca prikazuje shodno, da se spoje vođenje zemljišnika i kancelarijski posli, zemljišni ured ili tu postavljeni voditelji zemljišnika ne bi mogli svladati teret posala, što biva spojenjem, dodijeljenjem kancelarijskih pomoćnika, treba na to paziti, da zemljišni činovnici ne budu s ostalim kancelarijskim poslima oduzeti vođenju zemljišnika.

²⁾ § 16, st. 2. i 3. instr. Vidi takodjer §§ 4. i 24, st. 1. instr.

§ 24. U ekspeditu imade se učiniti potrebito, da sudbena odluka bude otpravljenjena (izdata), pak i dostavljenjena, pošto gruntovničar,

ako je potrebno, dodade potvrdu o obavljenu upisu (§ 23.).

Pri otpravljanju (izdavanju) valja držati se općenitih propisa, koji postoje za sudbeni ekspedit.¹⁾

Za svaki opravak ima se načiniti osobita primka, i u istoj razgovijetnim pismom kazati odnosni datum i podnesni broj odluke ujedno s točnom oznakom priloga, koje možda povratiti treba, zatim točna adresa, t. j. ime i prezime, stališ i prebivališće onoga, kojemu se opravak ima dostaviti.²⁾

Na svakoj primki valja primjetiti, da onaj, koji primi opravak, imade to potvrditi potpisav svojom rukom primku.

Po predjašnjim ustanovama ima se sačiniti i povratna primka, kada se opravak dostavlja poštom.

¹⁾ Vidi o čistopisima § 313. sud. posl. i o njihovom potpisivanju § 79, st. 1. i 2. su., § 191. sud. posl. —

²⁾ Dostavlja se obično poštom (§ 88. cp., § 88. su, § 343. sud. posl. Izvanredno *a*) po sudskim slugama (§ 344, st. 1. sud. posl.), *b*) po općinskim organima (§ 344, st. 3., 346, st. 1. i 2. sud. posl.) — Ekspresno (§ 345. sud. posl.). — O zamoljenjima § 346. sud. posl. — O dostavljanju poštom vidi rasp. trg. min. 10. lip. 1902, br. 29087, uk. str. 218. i § 352, st. 3. sud. posl.

§ 25. Dostava obavlja se po propisima, koji postoje o dostavljanju u vlastite ruke.¹⁾

Pri tom valja nastojati o tom, da se razgovijetno napiše datum a i da se razgovijetno potpiše primka.²⁾

¹⁾ Vidi § 124. z. grunt. i op. 2. kod § 24. instr. O dostavi u vlastite ruke §§ 106. i 107. cp.

²⁾ Za dostave u vlastite ruke u zemlj. stvarima jesu

dostavnice i povratne primnice iz žutoga papira (§ 350. i 363. sud. posl.); za dostave u inozemstvo jesu primnice na plavom papiru po F. 75 a. — Nar. 2. svib. 1898, br. 10505. Po §§ 123. i 124. z. grunt. dostavljati se ima u vlastite ruke samo licima, navedenim u § 123, br. 1.—4. z. grunt. Onomu, koji je zamolio, može se dostaviti namjesnom dostavom, ako se nije ujedno dozvolio upis protiv njega; isto tako opunomoćeniku, ako ujedno bude određena dostava vlastodavcu u vlastite ruke. (Nar. 28. listop. 1885, br. 18522, uk. 72). Kad dakle nije treba dostavljati u vlastite ruke, imadu se rabiti bijele primnice. Eviden. katastr. uredima (oblastima, koje vode katastar), (§ 123, br. 5 z. grunt.) ne treba uručivati (dostavljati), nego samo poslati (§ 378. sud. posl.). — Vidi također op. kod § 123. z. grunt. Potvrda primnice ne smije bit pisana običnom olovkom, može ipak tintnom olovkom (Nar. 9. srp. 1896, uk. 23.). O dostavama oslobođenim pristojbe kod popravljjanja zemlj. knjiga vidi. obj. min. prav. uk. 1905, str. 97.

§ 26. Primke, odnosno povratne primke o dostavi, obavljenoj po propisu, imadu se, ako su providjene potpisom one osobe, kojoj što polag sudbene odluke¹⁾ dostaviti treba, predati neposredno gruntovničkom uredu na pohranu.

Gruntovničar imade zatim, ako na primkama, odnosno na povratnim primkama ne opazi mana, ispuniti rubriku u dnevniku, određenu za dan²⁾, kojega je što dostavljeno.

One primke, odnosno primke povratne, na kojima se opazi mana kakovih, imat će, ako opaženih mana ne bude moguće ukloniti po § 216. naputka za sudove od 3. svibnja 1853. (drž. zak. lista br. 81)³⁾ u zavitku, na kojem su mane pobilježene, predložiti se sudu, a ne treba ih prije toga predavati uredu gruntovničkomu. Tako će isto gruntovničar, ako na primkama ili povratnim primkama, predanim uredu gruntovničkomu, opazi mana, predložiti iste sudu.

Rubriku u dnevniku, određenom za dan obavljene dostave, ispunit će u ovom slučaju gruntovničar onda istom, kada sud naredi pohranu primke, obnadjene da je u redu.

Pošto rubrika u dnevniku, određena za dan obavljene dostave, bude ispunjena, imat će se, ako je potrebno, u rubriki, određenoj za rokove, koje ureda radi nadzirati⁴⁾ valja, naznačiti dan, kojega rok takov ističe.

¹⁾ Vidi § 27, st. 4. instr. — ²⁾ § 2, st. 1, br. 7. i st. 2 instr. — ³⁾ § 216. sud. naput. iz god. 1853 bijaše ukinut člankom II. sud. posl. i dodjoše na njegovo mjesto §§ 376., 356, 368. i 341. sud. posl. Vidi također § 5. nar. 17. pros. 1898., dz. 225. kod § 2. instr. — ⁴⁾ Prisp. § 29. instr. — Po rasp. min. prav. 22. velj. 1905, br. 4125/5 javilo je trg. min., da se k sudskim odlukama dodane prvotne primnice smatrati imadu pošnim tiskanicama, na kojima nije dozvoljeno što god crtati ili preinačiti.

Pohranjivanje spisa.

§ 27. Poslije ekspedicije imadu se spisi, koji će da ostanu kod suda, predati gruntovničkomu uredu na pohranu.

[To isto treba da bude i onda, kada su isti u savezu s onim spisima, koji se pohranjuju u registraturi. Nego u ovom slučaju ima se na dotičnom mjestu opće registrature umetnuti listak s uputom na spise, koji se pohranjuju u uredu gruntovničkom.

Spisi imadu se u uredu gruntovničkom urediti po slijedu podnesnih brojeva i u sveščićima, označenim brojkama, pohraniti pod krutim koricama.

Oni spisi, koji su u savezu s takovom prošnjom gruntovničkom, koja je uzeta jurve u

pohranu, — kao što su primke, primke povratne, dopisi od drugih sudova, utoci, rješidbe utoka, izvješća ureda gruntovničkoga, — imadu metnuti se u prošnju gruntovničku ili u zavitak.

Priloženi takovi spisi treba da se pobilježe na prošnji gruntovničkoj odnosno na zavitku.]¹⁾

¹⁾ U zavorci navedene odredbe, napose one zadnjega i predzadnjega stavka, jesu sada promijenjene, i to: u pogledu sastavljanja spisa, koji se imadu izvršiti po knjižnim ulošcima (§ 81, st. 3. i 4. su. i § 261, st. 1. sud. posl., nadalje § 275, st. 1. sud. posl.); u pogledu dostavnica i povratnih primnica (§ 5. nar. 17. pros. 1898, dz. 225. kod § 2. instr.); u pogledu pohranjivanja isprava po § 4. iste naredbe; u pogledu spisovnih korica s rasp. 5. trav. 1898, br. 8161, uk. rasp. 1, njihovih preglednica § 7. nar. 17. pros. 1898, kod § 2. instr.; u pogledu saveza s parničnim, ovršnim i ostalim spisima po § 275, st. 2. sud. posl. i § 8, st. 1. nar. 17. pros. 1898 kod § 2. instr.; u pogledu sastavljanja spisa kod ukupnih podnesaka po § 275, st. 4. sud. posl.; kod ukupnih uložaka § 8, st. 2. nar. 17. pros. 1898 kod § 2. instr. — U pogledu registrature i uništavanja knjižnih spisa vidi §§ 291. i 296, br. 7. sud. posl.

Vodjenje registra.

§ 28. Vodjenje registra (Indices) ka gruntovnicama¹⁾ ostaje netaknuto naputkom ovim.

¹⁾ Osim realnih i osobnih registra voditi se imadu takodjer: 1) dnevnik (§§ 1. i 2. instr.); 2) popis o naručenim i zgotovljenim izvacima iz zemljišne knjige i prijepisima isprava (§ 40. instr. i § 406, br. 2. sud. posl.); 3) predbilješka onih zemljišnih upisivanja, koja se imadu prigodom raspravljanja ob ostavštini s ureda izvršiti [«evidenčna predbilješka I.»], (z. 23. svib. 1883, dz. 82, § 2, § 406, br. 4. sud. posl., § 5. nar. 6. siječ. 1899, uk. 1.; 4) predbilješka o ispravama i prijepisima isprava predloženih sudu po § 2. z. 23. svib. 1883, dz. 82; 5) predbilješka o upisima, koji se imadu provesti po § 3. z. 23. svib. 1883, dz. 82. [«evidenčna predbilješka II.»], (§ 406, br. 4. sud.

posl. i § 15. pod 3) pozv. nar.; 6) popis slučajeva, kod kojih se je propustilo, da se zemljišnik i katastar slože (§ 406, br. 3. sud. posl.), koji će se popis spojiti sa predbilješkom pod 5); 7) predbilješka o nacrtima, koje treba mijernik da učini na mape (§ 406, br. 5. sud. posl. i § 25. pod 3. pozv. nar.; 8) štatistični izkazi o tabularnom prometu (§ 401, br. 6. sud. posl., nar. 17. pros. 1894, uk. 42., rasp. 8. pros. 1899, uk. 55, i 1900, br. 103.; 9) popis tražbina doznačenih na mjesto isplate (§ 177. sud. posl.) — S obzirom na odredbe §-a 31. sud. posl. mogu se voditi takodjer: 10) registar Nc (§ 245. i 246. sud. posl.); 11) zabilješka izdanih spisa (§ 284. sud. posl.); 12) poslovni kalendar (§§ 402.—404. sud. posl. i nar. 14. ožuj. 1899, uk. 11.). — O odredjenju vrednote u iskazu o tabularnom prometu govori uk. 1900, br. 103.

Izvjeshća ureda gruntovničkoga.

§ 29. Gruntovničar imade sudu podnijeti izvješće, kada iz dnevnika ili iz predbilježba, spadajućih k istome, opazi, da sud ureda radi ima učiniti kakovu odredbu.¹⁾

To treba imenito da bude onda, kada primka o obavljenoj dostavi ne stigne za dobe, kada dojava, koja se od suda kojega očekuje, neobično dugo izostane, kada zabilježbu otpisa (§ 14. zakona od 6. veljače 1869, drž. zak. lista br. 18), reda (§ 18. opć. zak. gr.), uzkratu (§ 101. opć. zak. gr.) ili zabilježbu, učinjenu dok prisprije izvornik ili prijevod (§§ 88, 89. opć. zak. gr.) valja izbrisati ureda radi, ili kada se brisanje, zabilježeno uslijed odluke druge molbe imade s razloga, što nije uložena utok, uknjižiti ureda radi, i obaviti brisanje ove zabilježbe (§ 133. opć. zak. gr.).²⁾

¹⁾ § 2, st. 1, br. 8, i st. 2, ter § 26, st. 5. instr.
 --- ²⁾ §§ 170, 171. i 177. sud. posl.

Ovlaštaju se viši zemaljski sudovi, da mogu ponješto preinčiti ovo poslovanje.

§ 30. Ovlaštaju se viši zemaljski sudovi, da u poslovanju, kako je ovdje uređeno i propisano, mogu dopustiti sljedeće preinake:

1. Ako je mjesnih okolnosti radi bojati se, da će redovitu i uspješnu poslovanju smetati, ako se provede naredba § 5, točka 1 ovoga naputka, moći će se odrediti, da se riješeni podnesci gruntovnički predaju u ured gruntovnički tek onda, kada u ekspeditu budu odluke jurve otpravljenе i primke odnosno primke povratne sačinjene. U ovom će slučaju ured gruntovnički, obaviv poslove, koji su njemu naloženi, otpravke i isprave, zadržav spise, koji treba da se pohrane u uredu gruntovničkom, povratiti ekspeditu, da ih dostavi, kamo treba.

2. U onim slučajevima, gdje su se prijepisi isprava pohranjivali do sada kod podnesaka gruntovničkih, može se ovaj način pohranjivanja zadržati, ili, ako uporabljena bude naredba §-a 18. ovoga naputka, ne će potrebno biti vezati prijepisa, ako s obzirom na buduće preinake granica sudbenoga kojega područja ili na druge mjesne okolnosti obnadjeno bude, da će takove iznimke biti svrsi shodne.

Zagledavanje u knjige i spise u uredu gruntovničkom.

§ 31. U gruntovnice,¹⁾ u registre²⁾, koji k istim spadaju, u zbirku isprava ili u ispravnik³⁾ prosto je zagledavati svakomu u obične ure uredovne, koje se u uredu gruntovničkom⁴⁾ imadu pribiti i tako obznaniti.

U ostale spise, koji se pohranjuje u uredu gruntovničkom, nego izim bilježaka o glasanju, dopušteno će bit zagledati samo onim, kojih spisi pravno tiču, o čem u slučaju sumnje odlučuje predstojnik suda.

Zagledavati u spise slobodno je samo pod nadzorom urednika, i strankama nije dozvoljeno podataka, što ih saznati žele, tražiti u knjigama ili spisima bez posredovanja urednika, kojemu je nadziranje naloženo⁵⁾.

Nego na pitanja imadu se strankama dati sve potrebite obavijesti a navlastito i one obavijesti iz dnevnika, što ih trebaju, da kao što treba prosuditi mogu dotične koje upise.

Kada tko, zagledavajuć u knjige ili spise, želi što bilježiti, ne smije pri tom služiti se tintom⁶⁾.

¹⁾ §§ 1, 2. i 5. z. grunt. — ²⁾ § 28. instr. — ³⁾ § 6. z. grunt. i § 18. instr. — ⁴⁾ Poslovno vrijeme sudišta traje na djelatne dane 7 sati, na svetačne dane najmanje 4 sata (§ 40, st. 1. sud. posl.) — Na nedjelje i božićni dan (25. pros.) počiva sudska služba (§ 43, st. 1. sud. posl.). — ⁵⁾ Min. prav. odobrilo je odredbu predsjedništva nekog viš. zem. sudišta o pohranjivanju zemljišnih knjiga, koja navlastito naručuje, neka se na prvom listu svakog sveska navadjaju strane knjige, na kojima se nalaze pojedini ulošci, ili neka se, što je dakako bolje, u desnom kutu svakoga lista pečatom ili tintom označi broj dotičnog uloška. (Uk. 1900, str. 30). — ⁶⁾ Tintom, koja ne treba da bude baš crna. Ovaj propis ne vrijedi za činovnike (financijske), koji imadu podatke s ureda ispisivati.

Davanje prijepisa i izvadaka.¹⁾

§ 32. Svakomu je prosto tražiti od ureda gruntovničkoga jednostavnih ili ovjerovljenih pri-

¹⁾ § 31. 1. Vidi o. 1. kod § 7. z. grunt.

jepisa, a tako i izvadaka iz gruntovnica, iz zbirke isprava ili iz ispravnika (knjige isprava)²⁾.

Iz ostalih spisa, pohranjenih u uredu gruntovničkom, izim bilježaka o glasovanjima, imadu se prijepisi dati samo onomu, kojega se stvar pravno tiče³⁾.

¹⁾ Prisp. § 288, st. 1. i 2. sud. posl. ter § 31. instr.

— ²⁾ O sudjelovanju sudišta kod uredovnih saznavanja financijskih vlasti u pogledu konverzije tražbina vidi rasp. fin. min. 14. lipnja 1900, br. 21781. u uk. str. 220. — ³⁾ Prisp. § 170. i slijed. H.

§ 33. Prijepisi imadu se kao takovi označiti natpisom očevidnim. Isti prijepisi mogu se kako iz knjiga tako i iz spisa dati u onom opsegu, kao što prositelj to ustanovi. U svakom prijepisu ima se mjesto u knjizi ili spis, od kojega ja prijepis uzet, točno označiti podacima, potrebitim, da se naći mogu.

§ 34. Izvodi daju se iz gruntovnica:

1. o knjižnom stanju čitave koje stvarnosti gruntovničke, ili
2. nekoje stanovite česti njezine, ili
3. tražbine hipotekarne.

U prvom slučaju imadu se izvodi označiti kao općeniti, a u slučaju drugom i trećem kao posebni.

Izvod općeniti treba da sadržaje svekolike u glavnoj knjizi ili, ako glavne knjige nema, a ono u knjizi, koja onu zamjenjuje, sadržane i još sveudilj¹⁾ kreposne upise, iz kojih se razabrati mogu:

1. sadržaj i veličina, kao i pravna svojstva stvarnosti gruntovničke;
2. sadašnji vlasnik njezin, pak i stege,

U ostale spise, koji se pohranjuje u uredu gruntovničkom, nego izim bilježaka o glasovanju, dopušteno će bit zagledati samo onim, kojih spisi pravno tiču, o čem u slučaju sumnje odlučuje predstojnik suda.

Zagledavati u spise slobodno je samo pod nadzorom urednika, i strankama nije dozvoljeno podataka, što ih saznati žele, tražiti u knjigama ili spisima bez posredovanja urednika, kojemu je nadziranje naloženo⁵⁾.

Nego na pitanja imadu se strankama dati sve potrebite obavijesti a navlastito i one obavijesti iz dnevnika, što ih trebaju, da kao što treba prosuditi mogu dotične koje upise.

Kada tko, zagledavajuć u knjige ili spise, želi što bilježiti, ne smije pri tom služiti se tintom⁶⁾.

¹⁾ §§ 1, 2. i 5. z. grunt. — ²⁾ § 28. instr. — ³⁾ § 6. z. grunt. i § 18. instr. — ⁴⁾ Poslovno vrijeme sudišta traje na djelatne dane 7 sati, na svetačne dane najmanje 4 sata (§ 40, st. 1. sud. posl.) — Na nedjelje i božićni dan (25. pros.) počiva sudska služba (§ 43, st. 1. sud. posl.). — ⁵⁾ Min. prav. odobrilo je odredbu predsjedništva nekog viš. zem. sudišta o pohranjivanju zemljišnih knjiga, koja navlastito naručuje, neka se na prvom listu svakog sveska navadjaju strane knjige, na kojima se nalaze pojedini ulošci, ili neka se, što je dakako bolje, u desnom kutu svakoga lista pečatom ili tintom označi broj dotičnog uloška. (Uk. 1900, str. 30). — ⁶⁾ Tintom, koja ne treba da bude baš crna. Ovaj propis ne vrijedi za činovnike (financijske), koji imadu podatke s ureda ispisivati.

Davanje prijepisa i izvadaka.')

§ 32. Svakomu je prosto tražiti od ureda gruntovničkoga jednostavnih ili ovjerovljenih pri-

§ 31. 1. Vidi o. 1. kod § 7. z. grunt.

jepisa, a tako i izvadaka iz gruntovnica, iz zbirke isprava ili iz ispravnika (knjige isprava)²⁾.

Iz ostalih spisa, pohranjenih u uredu gruntovničkom, izim bilježaka o glasovanjima, imadu se prijepisi dati samo onomu, kojega se stvar pravno tiče³⁾.

¹⁾ Prisp. § 288, st. 1. i 2. sud. posl. ter § 31. instr.

— ²⁾ O sudjelovanju sudišta kod uredovnih saznavanja financijskih vlasti u pogledu konverzije tražbina vidi rasp. fin. min. 14. lipnja 1900, br. 21781. u uk. str. 220. — ³⁾ Prisp. § 170. i slijed. H.

§ 33. Prijepisi imadu se kao takovi označiti natpisom očevidnim. Isti prijepisi mogu se kako iz knjiga tako i iz spisa dati u onom opsegu, kao što prositelj to ustanovi. U svakom prijepisu ima se mjesto u knjizi ili spis, od kojega ja prijepis uzet, točno označiti podacima, potrebitim, da se naći mogu.

§ 34. Izvodi daju se iz gruntovnica:

1. o knjižnom stanju čitave koje stvarnosti gruntovničke, ili
2. nekoje stanovite česti njezine, ili
3. tražbine hipotekarne.

U prvom slučaju imadu se izvodi označiti kao općeniti, a u slučaju drugom i trećem kao posebni.

Izvod općeniti treba da sadržaje svekolike u glavnoj knjizi ili, ako glavne knjige nema, a ono u knjizi, koja onu zamjenjuje, sadržane i još sveudilj¹⁾ kreposne upise, iz kojih se razabrati mogu:

1. sadržaj i veličina, kao i pravna svojstva stvarnosti gruntovničke;
2. sadašnji vlasnik njezin, pak i stege,

koje možda postoje glede njegovih povlastica u raspolaganju s pomenutom stvarnosti ;

3. svikoliki tereti, koji su na stvarnosti gruntovničkoj.

U izvod poseban imadu se osim upisa, navedenih pod 1 i 2, uvrstiti samo oni pod 3 pomenuti upisi tereta, koji leže na predmetu, o kojem se izdaje poseban izvod²⁾.

¹⁾ bolje: uvijek. — ²⁾ Kod općenitog izvotka (izvoda) za više knjižnih bića (uložaka) treba platiti 2 K biljegovine po arku papira, nipošto pak po broju zemlj. uložaka. (Nar. 16. siječ. 1874, dz. 3).

§ 35. Svaki izvod ima se izdati kao opširan ili kao sumaran.

U izvodu opširnom imadu se navesti knjižni upisi od riječi do riječi.

U izvodu sumarnom ima se pri upisivanju tereta navesti samo kratka oznaka upisanoga stvarnoga prava i veličina tereta, u koliko u obziru pojedinih upisa ne bude naročito zahtijevano, da se navedu od riječi do riječi.

Izvod sumaran ima se kao takov označiti u natpisu.

§ 36. Uknjižbe i predbilježbe, kojima se je brisanje uknjižilo, zatim izbrisane zabilježbe, imadu se, ako pravna moć brisanja nije nedvojbena, navesti u izvodu ujedno s upisom brisanja.

Ako li je pravna moć brisanja nedvojbena, imat će se, ako proseća stranka nije zahtijevala, da se opširno navedu svikoliki izbrisani upisi, po redu upisa na mjesto izbrisana upisa metnuti riječ «izbrisano», a na mjesto upisa

brisanja riječi «brisanje broja od stavka», uz napomenu upisa, koji se označuje kao izbrisan.

§ 37. Svaki izvod imade gruntovničar, odnosno urednik, koji je zvan izdayati izvode, točno sravniti s gruntovnicom.

Ujedno valja zagledati u dnevnik i u napisnik podnesni ter tim osvjedočiti se, da li je do posljednje zaglave podnesnoga napisnika stiglo k sudu neriješenih gruntovničkih podnesaka, odnosećih se na koji predmet izvoda, i imenito koji su to podnesci.¹⁾

Što obnadjenu bude, ima se uz oznaku broja i sadržaja neriješenih podnesaka kazati na kraju izvoda; na ovom mjestu valja uvrstiti takodjer i paragrafom 116. opć. zak. gruntovničkoga naredjenu uputu na glavni koji uložak a i upise, koji su u njem sadržani, zatim, ako potrebno bude, i paragrafom 27. zakona od 25. srp. 1871 (drž. zak. lista br. 96) propisanu primjedbu o postupku, kojim se gruntovnica u ured doćeruje.

Izvod ima providjet se datumom, koji odgovara posljednoj zaglavi [podnesnoga napisnika]²⁾, i da je datum taj u redu, imat će urednik, koji je izvod sravnio s gruntovnicom, potvrditi svojim potpisom i pečatom³⁾ ureda gruntovničkoga⁴⁾.

¹⁾ Vidi § 73. sud. posl. — ²⁾ Sada: dnevnika za poslove zemljišničke. — ³⁾ Sada: sa sudskim pečatom (vidi § 216, st. 1. sud. posl. i op. ²⁾ kod § 105. z. grunt.). Vidi takodjer § 4. nar. 8 pros. 1899, uk. 55. kod § 10. instr. — ⁴⁾ Taj propis ne proteže se na jednostavne (vidimirane) uredovne prijepise (rasp. 27. lip. 1905, br. 13940, uk. 1905, str. 200.). — Sud se može na molbu stranke k naručenim izvodima od mapnog arhiva pobrinuti za podatke iz ka-

tastra (površina i čisti dohodak) i bez pristojba, ako se dade pripisak učiniti na zemljišničkom izvodu samom. Ovo pak vrijedi samo o izvodima iz operata za sravnivanje zemljarine, nipošto pak iz operata stalnoga katastra. (Nar. min. prav. 30. listop. 1879, br. 16245. i nar. min. fin. 17. listop. 1879, br. 14340.).

§ 38. Promjene, koje nastanu poslije izdata izvotka gruntovničkoga, mogu se dodati kao nastave istoga izvoda.

Ako ne nastane nikakva promjena, a ne stigne k sudu ni gruntovnički kakov podnesak, koji bi se odnosio na sadržaj izvotka, moći će se to, ako stranka¹⁾ zaište, potvrditi na izvodu.

¹⁾ Popunidbe zahtjevaju biljegovinu od 2 K i onda, kad se nalaze na već biljegovanom arku prvotnoga izvoda. (Rasp. fin. min. 12. siječ. 1903, br. 74600, uk. 1903, str. 25).

§ 39. Ako je isprava providjena izvornom potvrdom o upisu, imat će se toj ispravi, ako zaište vlasnik njezin, pridati potvrda o svim kasnijim upisima, koji se tiču upisa toga.

§ 40. O naručenim prijepisima i izvodima ima se voditi popis,¹⁾ u kojem napomenuti valja dan narudžbe, naručujuću stranku, predmet narudžbe, dan izrudžbe, naznaku predanih, kao i povraćenih možda biljegovaka, i napokon potpis primaoca ili potvrdu, da je naručen prijepis ili izvod u istinu otpravljen.

Narudžba može biti usmena ili pismena i ima se odmah uvesti u popis narudžbina. Ako se ište, ima se o narudžbi dati potvrda, u kojoj treba da su napomenute i primljene biljegovke.

Narudžbine imadu se obaviti po redu, u kojem su učinjene. Iznimci od toga pravila

može mjesta biti samo s razloga javnoga interesa i velike sile, i to s dozvolom predstojnika suda. Ova dozvola ima se zabilježiti u popisu.

¹⁾ Popis, koji se imade i sada još voditi (§ 406, st. 2. sud. posl. i op.¹⁾ kod § 28. instr. — Pismenih narudžba (takodjer dopisnicom) za izvode i prijepise isprava ne treba biljegovati, ako se upiše samo u popis po § 406, st. 2. sud. posl. (Rasp. fin. min. 8. siječ. 1900, br. 57951, u uk. 1900, str. 31.).

Davanje potvrda.

§ 41. Potvrda o stvarima takovim, kojih je is knjiga i spisa, pomenutih u § 31, moć razabrati s potpunom sigurnosti, ima sud gruntovnički izdavati, kada to traže one stranke, kojima takovih potvrda treba u pravnim njihovim poslovima.

Nadziranje gruntovničara.¹⁾

§ 42. Predstojnik suda imat će od zgrade do zgrade osvjedočivati se, da li se uredovna djela u uredu gruntovničkom obavljaju točno i po propisu. U tu svrhu valja mu imenito zagledavati u dnevnik, u posebne predbilježbe, koje čine sastavinu dnevnika, zatim i u popise, koji se voditi imadu o naručenim prijepisima i izvodima.

Kod sudova, kod kojih imade ured gruntovnički posebnog predstojnika, imati će u prvom redu ovaj nadzirati poslovanje u uredu gruntovničkom.

¹⁾ Propis §-a 42. vrijedi uz § 309, st. 4. sud. posi. — Poslove vodjenja zemljišnika obavlja sudska kancelarija (§ 54. su.).

Uporabljivanje na knjige rudarske.

§ 43. Naputak ovaj ima se smislu shodno uporabljivati i na vodjenje knjiga rudarskih.

Početak kreposti.

§ 44. Naputak ovaj dolazi u krepost u isto doba, kad i općeniti zakon gruntovnički.

III.**Dodatak zak. odredba, na prijašnjim stranama pozvanih, a ne navedenih.**

a) *Iz uvodnoga zakona k pravilniku sudačke vlasti, (zak. 1. avgusta 1895, dz. 110.)*

Članak XVII. U koliko u pogledu pojedinih djela ili odredjenih načina postupanja nema drugačijih propisa, opći zakon o zemljišnim knjigama određuje nadležnost za dozvoljavanje uknjiženja na nepokretna dobra, zatim za obavljanje svih uredovnih djela što se tiču javnih knjiga. Ostaju bez promjene osobiti propisi o vodjenju rudarskih i željezničkih knjiga a napose odredbe o nadležnosti koje su u tim propisima.

b) *Iz pravilnika sudske vlasti, (z. 1. avg. 1895, dz. 111.)*

§ 5, st. 1—3. Kod kotarskih sudova sudbenost vrši jedan sudac pojedinac ili više njih. To su starješina kotarskoga suda (kotarski sudac) i oni sudački činovnici kotarskoga suda, koji su usposobljeni da vrše sudačko zvanje, a koje je starješina predpostavljenoga višega zemaljskoga suda proglasio ovlaštenim da kod toga kotarskoga suda samostalno vrše sudačko zvanje v gradjanskim pravnim sporovima ili u poslima nesporne sudbenosti. Starje-

šina predpostavljenoga višega zemaljskoga suda može raspoložiti da se nekim između sudačkih činovnika kotarskoga suda, koji su ovlaštteni da samostalno vrše sudačko zvanje, povjeri samostalno otpravljanje svih poslova, koji pripadaju kotarskim sudovima u pogledu obavljanja ovrha i u stvarima zemljišnih knjiga.

§ 7, st. 3. Molbe u poslima amortizacije i zemljišnih knjiga, zatim prijedloge za dopuštanje ovrha, što se predaju okružnim ili zemaljskim sudovima kao sudovima prvoga stepena, mogu kao suci pojedinci rješavati bez predhodnog vijećanja u kojemgod senatu članovi suda, koje starješina sudišta za to odredi. O tome će se naredbom izdati točnije odredbe.

§ 118. Pozvani su da vode javne knjige o nepokretnim dobrima, za koja vrijede propisi općega zakona o zemljišnim knjigama:

1. u pogledu onih dobara, koja su doslije bila predmetom vlastelinskih i feudnih knjiga, sudište prvoga stepena na mjestu, gdje je vlastelinska i feudna knjiga;

2. u pogledu nepokretnih dobara, u okolici gradova, u kojima sudište prvog stepena ima svoje sjedište, tamošnje sudište prvoga stepena;

3. u pogledu svih ostalih nepokretnih dobara kotarski sud u čijem su području ta dobra cijela ili njihove glavne česti.

Do dalje naredbe ostaju u snazi sadašnji propisi za vođenje javnih knjiga o nepokretnim dobrima što su u području bečke općine.

§ 119. Sudsko otkazivanje hipotekarne tražbine (§ 59. općega zakona o zemljišnim knjigama) treba uvijek da biva kod suda zemljišne knjige.

§ 121. Svaki kotarski sud može ovjeravati potpise, vidimirati prijepise i primati naredbe posljednje volje.

c) Iz uvodnoga zakona k ovršnom redu, (z. 27. maja 1896, dz. 78.)

Članak XIII. Ostaju bez promjene:

1. propisi §-a 47. zakona 19. maja 1874 (l. d. z. br. 70) o osnivanju željezničkih knjiga, o moći hipotekarnih prava dozvoljenih na kojoj željeznici i o knjižnom osiguravanju

založnih prava što ih imaju posjednici željezničkih prioriteta; obligacija;

2. propisi o dostavljanju sudskih odluka, kojima se dozvoljavaju uknjiženja, makar se dostava izvršila, dok ovrha teče;

3. propisi §-a 19. carske povelje 9. avgusta 1854 (l. d. z. br. 208) o zavedenju ovršnoga postupka koji se ima s ureda narediti;

4. propisi ministarske naredbe 5. novembra 1852 (l. d. z. br. 227) i 11. februara 1845 (l. d. z. br. 30) o učeravanju i pretvaranju globa što ih sudovi udare u građanskom i kaznenom postupku;

5. propisi općega zakona o zemljišnim knjigama, koji se tiču osiguravanja prava i tražbina predbilježenjem u zemljišnoj knjizi;

6. propisi dvorske odluke 5. novembra 1819 (zb. pravos. zak. br. 1621) o založnome popisu unesenih pokretnina za osiguranje najmovine i zakupnine;

7. propisi općega zakona o zemljišnim knjigama o uvjetima i posljedicama zabilježaja otkaza hipotekarne tražbine, zabilježaja hipotekarne tužbe, zabilježaja spora, pa i o nadležnosti za dozvoljavanje tih zabilježaja;

8. propisi zakona 16. marta 1884 (l. d. z. br. 36) o knjižnom zabilježaju tužbe zbog pobijanja;

Članak XXVI. Odredbe §-a 72. općega zakona o zemljišnim knjigama, koje se tiču zabilježaja ovršne dražbe, treba da vrijede za zabilježaj podijeljena dosudjenja (§ 183. ovršnoga reda).

Članak XXVIII. Svaki vjerovnik, za čiju je izvršivu na nepokretnini osnovano kakvo založno pravo, ili zbog čije tražbine biva ovrha na nepokretninu, može u pogledu hipotekarnih tražbina, što idu pred njim, pravnim putem ili zavedavši postupak zbog amortizacije isticati pravo na izbris hipotekarne tražbine, koje vlasniku nepokretnine pripada plaćanjem ili s kojega drugoga razloga. Ali to ne vrijedi u pogledu pojedinih plaćanja na odbital pri tražbinama koje se imaju povratiti u anuitetima.

Vjerovnik, koji tužbom tjera pravo izbrisa što pripada vlasniku, treba da vlasniku sudski navijesti spor; zaključak o zavedenju postupka zbog amortizacije treba dostaviti i vlasniku.

d) Iz ovršnoga reda, (z. 27. maja 1896, dz. 79).

§ 34, st. 2. Ovrha na nekretnine, koja bijaše započeta za života obvezanikova, može se nastaviti a da i ne bude postavljen privremeni zastupnik ostavštine, ako je još prije smrti obvezanikove bila obavljena zabilješka u zemljišnik, potrebna da se zavede prisilna uprava ili prisilna prodaja na dražbi.

§ 87. Za kakvu izvršivu tražbinu može se po prijedlogu tjerajućeg vjerovnika osnovati založno pravo na kakvu obvezanikovu nekretninu ili na dio nekretnine što njemu pripada.

§ 88. Ako je nekretnina uvršćena u kakvu javnu knjigu, založno pravo osniva se uknjiženjem. — Za dozvolu i provedenje uknjiženja vrijede propisi općega zakona o zemljišnicima 25. jula 1871, l. d. z. br. 95, uz ova pravila:

1. da je, prema različnosti ovršnoga naslova, nadležan da dozvoli uknjiženje kojigod od sudova, naznačenih u § 4, br. 1 do 4, ako li se pak prijedlog osniva na kojem drugom ovršnom naslovu, tada onaj sud, kod koga se nalazi uložak, u kojemu se ima obaviti uknjiženje;

2. da rok za ulaganje utoka iznosi četrnaest dana.

Pri uknjiženju založnoga prava ima se označiti da je izvršiva tražbina, za koju se upisuje založno pravo. Ovo uknjiženje ima tu moć, da se radi izvršive tražbine može voditi ovrha na nekretninu ili na dio nje neposredno proti svakom poznijem stečniku.

§ 89. Ako je postala izvršivom kakva tražbina, za koju bijaše uknjiženo kakvo založno pravo na temelju toga, što je založenje bilo prije nego li je nastupila izvršivost, tada po prijedlogu tjerajućega vjerovnika može biti dozvoljeno da se u javnu knjigu zabilježi izvršivost. — U pogledu dozvoljavanja i izvršivanju zabilježenja vrijede odredbe općega zakona o zemljišnicima 25. jula 1871, l. d. z. br. 95, s razlikama navedenim u § 88. Ovim zabilježenjem postaje tražbina izvršivom proti svakomu poznijemu stečniku nekretnine ili jednog njenog dijela. — (F 144 [112], 145 [113].)

§ 96. Ako je tjerajući vjerovnik, bilo samim založnim pravom prisilno osnovanim, bilo uz druga založna prava, što ih je već od prije postigao na nekretninama za istu izvršivu tražbinu (§ 89), dobio veću sigurnost,

nego li je ona što je zakon iziskuje za ulaganje sirotinjskih novaca, tada može po prijedlogu obvezanika ovršni sud narediti da bude ukinuto ili ograničeno založno pravo prisilnim načinom osnovano, ili poimence da založno pravo, kojim je za izvršivu tražbinu opterećeno više nekretnina ili dijelova nekretnina, bude ograničeno na jednu ili na pojedine od tih nekretnina, samo ako sigurnost, što još preostaje, odgovara propisima o ulaganju sirotinjskih novaca. Pri ovom ograničenju u svakom slučaju ostaju u snazi založna prava, koja su ugovorom postala. — Obvezanik mora da dokaže činjenice, na kojima se osniva njegov prijedlog. — Zaključak može biti izvršen tek pošto postane pravomoćan.

§ 98. Pri nekretninama, što su uvrštene u kakvu javnu knjigu, ima sud, koji dozvoli prisilnu upravu, s ureda zamoliti onaj sud, kod koga se nalazi uložak o toj nekretnini, da u teretovnici odnosne nekretnine zabilježi prisilnu upravu, ili s ureda narediti to zabilježenje, ako je taj isti sud zemljišnička vlast. U zabilježenju mora se naznačiti po imenu tjerajući vjerovnik i izvršiva tražbina. — Ovo zabilježenje nosi tu posljedicu, da se dozvoljena prisilna uprava može provesti proti svakomu poznijemu stečniku nekretnine. — U isto doba kad se naredi zabilježenje u zemljišnik, ima se zamoliti ovršni sud, da provede prisilnu upravu. — (F 152—156, [115—119]).

§ 130. O tome, da je bila obustavljena prisilna uprava, imaju se obavijestiti upravitelj, obvezanik, tjerajući vjerovnik, financijsko odvjetništvo (§ 99) i eventualni suvlasnici nekretnine. — Kad zaključak o obustavljenju postane pravomoćan, postizava obvezanik iznova vlast da gospodari i da se služi nekretninom, da pobire prihode i da njima raspolaže. Ovršni sud ima s ureda narediti brisanje zabilježenja prisilne uprave i napatiti upravitelja da preda obvezaniku nekretninu, da obznani ona lica, koja su po smislu §-a 110 pozvana da upravitelju plaćaju, te da prikaže zaključni račun. Pretičak, što bi proizašao iz zaključnoga računa, ima se predati obvezaniku.

§ 134. Za nekretnine, što nijesu uvrštene u kakvu javnu knjigu, ima ovršni sud, čim dozvoli dražbu ili bude zamoljen da provede kakvu dozvoljenu dražbu s ureda narediti založno opisanje nekretnine (§ 90 i sl.) na korist

izvršive tražbine tjerajućega vjerovnika. U zapisniku o provedenju založnoga opisanja ima se zabilježiti dozvoljena dražba. — Pri nekretninama uvršćenim u kakvu javnu knjigu, ima sud, koji dozvoli dražbu s ureda zamoliti onaj sud, kod koga se nalazi uložak o toj nekretnini, da za tu nekretninu zabilježi u zemljišnik dozvolu dražbe (zabilježenje zavedenja dražbenoga postupka), a ako je on sam zemljišnička vlast, tad ima s ureda narediti ovo zabilježenje. U zabilježenju ima se naznačiti ime tjerajućega vjerovnika i izvršiva tražbina. — Ako se prema stanju javne knjige ne može provesti dražba, tada ovršni sud ima postupati po propisu §-a 101. — (F 168—171, [127—130]).

§ 135. Zabilježenje zavedenja dražbenoga postupka donosi tu posljedicu, da se dozvoljena dražba može provesti proti svakomu poznijemu stečniku nekretnine, i da je vjerovnik, na čiju korist biva zabilježenje, preči u pogledu naplate svoje izvršive tražbine i porednih pristojbina s dobivenom dražbenom cijenom od svih lica što tek kasnije steku knjižnih prava na nekretnini ili isposluju dražbu te nekretnine. Za prvenstvo prava naplate tjerajućega vjerovnika mjerodajan je čas, u koji je zemljišničkoj vlasti prispjela zamolnica da izvrši zabilježenje, ili ako je sama zemljišnička vlast pozvana da dozvoli dražbu, čas kad se učini prijedlog o dražbi (§ 29. opć. zak. o zemljišnicima).

§ 139, st. 1. Pošto u zemljišniku bude zabilježeno zavedenje dražbenog postupka, ne može se, dok taj postupak teče, na korist daljih izvršivih tražbina više zavesti poseban dražbeni postupak u pogledu te iste nekretnine. Pri nekretninama, koje nijesu uvršćene u kakvu javnu knjigu, odlučuje čas kad je obavljeno založno opisanje i kad je u zapisniku sastavljenom o prije obavljenom založnom opisanju zabilježena dozvola dražbe (§ 138, stavak 2). (F 176).

§ 148, st. 2. Ako je po smislu §-a 147, stavka 3, najvišemu rudiocu bilo oprošteno davanje jamčevine, mora mu odmah, čim se zaključi dražbena prodaja, zabraniti prodavanje, opterećivanje ili zalaganje tražbine uknjiženjem osigurane i ova zabrana s ureda zabilježiti u javnoj knjizi pri odnosnoj tražbini. Uknjiženja, što proti njemu budu postignuta poslije ovoga zabilježenja, ne mogu spriječiti da tražbina bude upotrebljena na podmiru svih tra-

ženja što proisteku na dražbi proti nudiocu najviše cijene. — (F 194 [146]).

§ 156, st. 2. Tek pošto dražbeni kupac izvrši sve dražbene uvjete predaje mu se nekretnina i prodani pribor i uknjižuje se njegovo vlasničko pravo. Predaja nekretnine biva po odredbama §-a 349.

§ 158, Dokle nekretnina, što je dospjela na dražbu, nije još predana dražbenome kupcu, može tjerajući vjerovnik i svaki vjerovnik, što je založnim pravom osiguran na nekretnini, predložiti ovršnome sudu, da se naredi privremena uprava nekretnine na dražbi prodane. — Zavedenje takove uprave može predložiti i dražbeni kupac na dražbenom ročištu ili kasnije, ako nije u odvlaci s izvršenjem dražbenih uvjeta.

§ 159, br. 3. uprava svršava čim se pravomoćno obustavi dražbeni postupak ili se nekretnina preda dražbenomu kupcu (§ 156, stavak 2); ovršni sud, kad naredi da dražbenomu kupcu bude predana nekretnina, mora izdati potrebite naloge u smislu §-a 130;

§ 171, st. 3. Ako je uknjiženo založno pravo za tražbine, što mogu nastati iz kakve dane vjeresije, iz kakva preuzeta vodjenja posala ili iz dužnosti jamčenja ili naknadjenja štete, ima se suviše pozvati vjerovnik, da najkasnije na dražbenom ročištu prije početka dražbe prijavi, do kojega su iznosa na temelju odnosnog pravnog odnošaja nastale zanja proti obvezaniku stanovite tražbine.

§ 173. Ovršni sud ima s ureda odrediti, da u javnoj knjizi pri nekretnini što se stavlja na dražbu bude zabilježeno utanačenje dražbenog ročišta. — Ako ne bijahu obznanjena o dražbi lica, na korist kojih bijaše zaškano uknjiženje stvarnih prava i tereta ili kakva prava prijekupa prije nego što se je obavilo ovo zabilježjenje, mora se tim licima dostaviti opravak dražbenog izroka (§ 171. stavak 2 i 3). — (F 189 [141]).

§ 183, st. 3. Dosudjenje mora se kroz osam dana nakon dražbenog ročišta razglasiti, pribivši oglas na sudskoj ploči, i zabilježiti u javnoj knjizi (§ 72. opć. zakona o zemljišnicima). U razglasu o dosudjenju mora se oglasiti visina najviše ponude, što se je postigla, rok u kojem je prosto povisivati ponudu i najmanji iznos dopuštena po-
viška ponude. — (F 194 [146]).

§ 186, st. 3. Zakračenje dosudjenja ima se zabilježiti u javnoj knjizi. Ovo zabilježenje nosi tu posljedicu, da u slučaju kad bi u višem stepenu bio ukinut zaključak, povraćaju se pravne posljedice što ih nosi zabilježenje dražbe (§ 72. opć. zak. o zemljišnicama) na čas kad se zabilježi zakračenje dosudjenja. — (F 196 [148]).

§ 188, st. 1. Pošto stupi u pravnu moć zaključak, kojim se zakračuje dosudjenje, ima se najvišemu nudiocu na njegov zahtjev povratiti sigurnost što je dao, ili se u slučaju §-a 148, stavka 2, ima ukinuti zabrana proti njemu izdana i brisati iz zemljišnika zabilježenje.

§ 199, st. 1. Prijašnja dražba gubi svoju valjanost, čim postane pravomoćno sudsko prihvaćenje kakva poviška. Sud ima s ureda ukinuti prijašnje dosudjenje i podijeliti dosudjenje povišivaocu. Ovaj zaključak valja kroz osam dana, pošto postane pravomoćnim prihvaćenje poviška, dostaviti u pismenu opravku (§ 183, stavak 2.) povišivaocu, čija je ponuda prihvaćena, obvezaniku, tjerajućemu vjerovniku i prijašnjemu dražbenomu kupcu. U tom istom roku ima se razglasiti dosudjenje pribivši oglas na sudskoj ploči i zabilježiti u javnoj knjizi; ovo zabilježenje ima istu pravnu moć kao zabilježenje dražbe (§ 72. opć. zak. o zemljišnicama). Proti zaključku, kojim se podjeljuje dosudjenje, nije dopušteno dalje povišivanje. — (F 200).

§ 207. Pošto mine četrnaest dana odkad je pravomoćno obustavljen kakav dražbeni postupak, ima ovršni sud odrediti s ureda da se brišu iz zemljišnika sva zabilježenja, što se odnose na ovaj dražbeni postupak. O pravomoćnom obustavljenju treba obavijestiti takodjer i upravitelja nekretnine, što je postavljen u smislu §§-a 158. ili 199. — Ako se dražbeni postupak obustavi samo u pogledu jednoga ili nekoliko vjerovnika a u isto doba nastavlja se na korist ostalih vjerovnika, tad se imaju brisati iz zemljišnika samo ona zabilježenja, koja su uknjižena na korist vjerovnika što istupa iz dražbenog postupka.

§ 208. Svi vjerovnici, na čiju je korist u javnoj knjizi zabilježeno zavedenje dražbenoga postupka (§ 134.), mogu u roku naznačenom u § 207, stavku 1, predložiti ovršnome sudu, da u redu prednosti ovoga zabilježenja bude uknjiženo za njihovu izvršivu tražbinu pravo zaloga

na nekretninu ovrhom zahvaćenu. — Za dozvolu i izvršenje ovoga uknjiženja vrijede odredbe općega zakona o zemljišnicima od 25. jula 1871, l. d. z. br. 95, s razlikom naznačenom u § 88, br. 2, ovoga zakona. Takovomu uknjiženju založnog prava ne protivi se to, što je obvezanik međjutim otudjio ili opteretio nekretninu. — Nasuprot ne može se zadovoljiti prijedlogu, koji se postavi po 1. stavku, ako je dražbeni postupak bio obustavljen radi toga, što uopće nije dopušten ovršni postupak na korist neke stanovite tražbine, jer ovršni naslov bijaše pravomoćno ukinut ili proglašen nevaljanim ili jer traženje, za koje se vodi ovrha, bijaše vjerovniku pravomoćno podmireno ili priznato kao ne postojeće.

§ 216, st. 2. Od suda utvrđeni parnični i ovršni troškovi, što nastadoše postavljanjem kojeg od traženja navedenih u br. 2 do 4, i kamate, rente, novci za izdržanje i ostale povremene daće na koje se ima pravo na temelju kakva ugovora ili zakona, a koji ne zaostadoše dalje od tri godine prije dana dosudjenja, uživaju istu prednost kao glavnica ili pravo pobiranja. Isto prednost, kao što i glavnica, imadu takodjer i traženja što potječu iz kakva ugovora sklopljena za slučaj da se prije vremena plati kakva tražbina založnim pravom osigurana. Ne dosiže li djeljiva masa tad se poredne pristojbine moraju podmiriti prije glavnice.

§ 218, st. 2. Zbog kakvog uknjiženog ustupa prednosti stupa hipotekarne tražbine kojoj se ustupa prednost, na mjesto hipotekarne tražbine koja natrag odstupa. Ako je tražbina, što naprijed stupa, veća od one što natrag odstupa, ona prethodi i na svojem prijašnjem mjestu tražbini koja je odstupila, osim ako su stranke što drugo utanačile.

§ 220, st. 4. Kao tražbine pod raspusnim uvjetom smatraju se one tražbine, u pogledu kojih upisano je u javnoj knjizi zabilježenje parnice ili zabilježenje tužbe o brisanju.

§ 228. Zemljišnička predbilježenja uzimlju se u obzir jedino, ako se najkasnije na zadnjem diobenom ročištu dokaže, da teče postupak za opravdanje predbilježenja, ili ako u to doba nije jošte istekao rok da se zavede taj postupak.

§ 237. Dražbeni kupac može, još prije nego što se riješi razdioba kupovne cijene, iskati kod ovršnoga suda uknjiženje svoga vlasničkog prava, što ga je dosudjenjem stekao na nekretnini dražbom prodanoj, prijenos knjižnih prava što su skopčana s vlasništvom nekretnine, brisanje zabilježenja dražbe, dosudjenja i svih ostalih zemljišničkih zabilježenja što se odnose na dražbeni postupak, ako докаже, da je na vrijeme i uredno izvršio sve dražbene uvjete. — Sud može, prije nego što zadovolji iskanju, saslušati tjerajućega vjerovnika i ostala lica, što imaju stvarnih prava na nekretnini, ili nekoja od tih lica, ako mu se to čini potrebitim, da se razbistri stvar i navlastito da se popune prineseni dokazi; ovo saslušanje biva o trošku dražbenoga kupca. Kad se to prikazuje zgodnijim, da bi se zaštitila prava spomenutih lica, sud može narediti, mješte da se ta lica saslušaju, da budu obaviješteni o tome, da se je zadovoljilo iskanju. Kad sud zadovolji iskanju, ima u isto doba odrediti što je potrebito, da se obave uknjiženja. — Tek pošto postane pravomoćan zaključak o razdiobi, može izvršni sud po prijedlogu dražbenoga kupcu dozvoliti da se brišu tereti i prava, što su uknjižena na nekretnini dražbom prodanoj, a dražbeni kupac ih nije na se primio; s ovim prijedlogom može se spojiti iskanje naznačeno u prvom stavku.

§ 239. Nema mjesta utoku protiv zaključaka, kojima :

1. lica, što imaju pravo otkupa, i založni vjerovnici bivaju obaviješteni o dozvoli dražbe (§ 133, zadnji stavak), ili se naredjuje da u zemljišniku bude zabilježeno zavedenje dražbenoga postupka;

8. zbog toga, što je pravomoćno bio obustavljen ili proveden dražbeni postupak, biva određeno da se brišu iz zemljišnika zabilježenja, koja se na ovaj postupak odnose.

§ 320. Vodi li se ovrha na tražbine, za koje je uknjiženo založno pravo na kakvoj nekretnini ili na dijelu nekretnine, tad je potrebito za pljenidbu tih tražbina uknjiženje založnog prava u javnoj knjizi. Ako je na korist tražbine, koja se ima izvršiti, bilo uknjiženo kakvo založno pravo na tražbinu uknjiženjem osigurano na temelju kakva prijašnjeg zalaganja, tad je dovoljno za pljenidbu zabilježenje izvršivosti u zemljišniku. — Prijedlog, da se

dozvoli pljenidba kakve tražbine uknjiženjem osigurane, sadržava u sebi prijedlog da se dozvoli uknjiženje založnoga prava; sud, koji dozvoli pljenidbu, ima ujedno s dozvolom pljenidbe odrediti što je potrebno da se izvrši ovo uknjiženje. Pri uknjiženju ovoga založnog prava ima se naznačiti, da sud dozvoljava to uknjiženje zbog ovrhe neke izvršive novčane tražbine. — Ako više vjerovnika isposluju pljenidbu iste tražbine založnim pravom osigurane, tad se u pogledu reda prednosti založnih prava upotrebljuju odredbe općega zakona o zemljišnicima. — Ujedno s dozvolom uknjiženja založnoga prava ili zabilježenja izvršivosti ima sud izdati obvezaniku i njegovu dužniku zabrane naznačene u § 294. — (F 242 [176]).

§ 321. Tražbine uknjiženjem osigurane ne smiju se novčiti prodajom na javnoj dražbi.

§ 322. Doznačenje u svrhu utjeravanja kakve tražbine uknjiženjem osigurane ima se s ureda zabilježiti u javnoj knjizi.

Osim povlastica naznačenih u § 308. ovlašten je tjerajući vjerovnik u ovom slučaju, da isposluje zabilježenje otkazanja i hipotekarne tužbe u zemljišniku i da daje u ime obvezanikovo sve one izjave, koje su potrebite da se izbriše iz zemljišnika založno pravo što je uknjiženo za doznačenu tražbinu. Da ove izjave o brisanju budu mogle djelovati, treba da ih odobri ovršni sud. — (F 243 [177], 244 [178]).

§ 323. Ako se tjerajući vjerovnik odreče prava što ih je stekao doznačenjem u svrhu utjeravanja, mora se s ureda brisati zabilježenje doznačenja.

§ 324. Ako se kakva uknjiženjem osigurana tražbina doznači na mjesto isplate, tada se na temelju i po mjeri pravomoćnog sudskog doznačenja moraju s ureda uknjiženjem prenijeti obvezanikova prava na tjerajućega vjerovnika. — Ujedno s ovim prijenosom ima se odrediti brisanje založnoga prava što je po § 320, stavku 1, uknjiženo za tjerajućega vjerovnika. Pravna moć ovoga brisanja proteže se na prezaložna prava što su međjutim uknjižena na založno pravo tjerajućega vjerovnika; ova prezaložna prava imaju se prenijeti na hipotekarnu tražbinu što ju je tjerajući vjerovnik stekao doznačenjem na mjesto isplate.

§ 328, st. 1.—2. Kad se doznači kakvo obvezanikovo traženje, što smjera na davanje kakve nepokretne stvari, tu stvar ima obvezanikov dužnik nakon dospelosti traženja po prijedlogu tjerajućega vjerovnika predati upravitelju što ga imenuje sud. Nije li strar položena u području ovršnoga suda, tad na zamolnicu ovršnoga suda ima imenovati upravitelja onaj kotarski sud, u čijem se području nalazi stvar. — Tjerajući vjerovnik, da naplati svoju izvršivu novčanu tražbinu, ima voditi ovrhu na stvar, predanu upravitelju, prisilnom upravom ili prisilnom dražbom, po propisima što vrijede za ovrhu na nepokretni imetak, ali pri prisilnoj dražbi nije potrebno uknjiženje obvezanika; ako tjerajući vjerovnik isposluje prisilnu upravu, mogu i on i upravitelj iskati uknjiženje obvezanikova prava vlasništva. Nadležan je da dozvoli i provede ovu ovrhu onaj kotarski sud, u čijem se području nalazi stvar.

§ 350. Ovrha kakvog traženja, što smjera na podijeljenje, prijenos, ograničenje ili ukidanje kakvog knjižnog prava, biva tim, što se obavi odnosno uknjiženje u zemljišniku. — Na temelju ovršnog naslova može tjerajući vjerovnik iskati, da on bude kao vlasnik uknjižen na nekretninu ili na dio nekretnine što mu bijaše dosudjena ili da na njegovo ime bude preneseno uknjiženje kakvog knjižnog prava, što mu bijaše dosudjeno, i ako obvezanik do tada nije bio upisan u zemljišniku kao vlasnik nekretnine ili knjižnoga prava. Ovršna molba ima u ovom slučaju sadržavati dokaz o prednjacima kako ga zahtijeva § 22. općega zakona o zemljišnicima. — Ako se silom ovršnoga naslova imaju obaviti uknjiženja na obvezanikovo nekretnini ili na dijelu nekretnine, u pogledu kojih obvezanik nije još uknjižen ili predbilježen kao vlasnik, ili ako se uknjiženjem imaju opteretiti obvezanikova prava, koja za njega nijesu jošte uknjižena ili predbilježena, tad može tjerajući vjerovnik, dokazavši pravno sticanje obvezanikovo, iskati ujedno s ovrhom da na obvezanikovo ime bude uknjiženo vlasništvo ili odnosno knjižno pravo.

Sud, koji je nadležan da dozvoli ovrhu, ima odrediti što je od potrebe, da se obave predložena uknjiženja. — Izreka suda, što dozvaljava ovrhu, nadomješta obvezanikove izjave, koje su po propisima općega zakona o zemljišnicima potrebite za takova uknjiženja. — Ako se uz osnivanje knjižnoga prava ima takodjer nekretnina predati

tjerajućemu vjerovniku ili se on ima uvesti u posjed prava, tad će se ujedno postupati po § 349. — Iste odredbe vrijede, ako traženje tjerajućega vjerovnika smjera na podijeljenje, prijenos, ograničenje ili ukidanje prava da se vadi paklina ili da se vade rude, kojima se može okoristiti radi toga što sadržavaju pakline (§ 2. zakona 11. maja 1884, l. d. z. br. 71).

§ 370. Da se osiguraju novčane tražbine, može se na temelju odredaba izdanih od našozemskih građanskih sudova u nespornim pravnim poslima, koje za čas nijesu još izvršive, te na temelju konačnih presuda našozemskih građanskih sudova, po prijedlogu dozvoljeti da se preduzimlju ovršna djela još prije nego što te odredbe postanu pravomoćne ili prije nego što mine rok u njima naznačen za činjenje, ako se sudu učini vjerojatnim, da ti se bez toga osiguravanja osujetilo ili znatno otežčalo utjeranje novčane tražbine, od suda dosudjene, ili da bi se presuda, u svrhu utjeranja te tražbine, morala izvršiti u inozemstvu.

§ 371. I bez toga zasvjedočenja ima se dozvoliti preduzimanje ovršnih djela u svrhu usiguravanja novčanih tražbina:

1. na temelju konačnih presuda prvoga stepena izdanih po priznanju (§ 395. građanskog postupnika), ako je proti ovim presudama prikazan priziv;
2. na temelju naloga (zapovijedi) isplate naznačenih u § 1, br. 2, ako su se proti njima iznijeli prigovori;
3. na temelju uvjetnih zapovijedi isplate izdanih u postupku opominanja, ako je dužnik zaiskao povraćaj u predjašnje stanje da podigne oporbu;
4. na temelju odluka kaznenoga suda o traženjima privatnog prava, kad je dozvoljena obnova kaznenoga postupka.

§ 372. Da se osiguraju traženja na izdržanje, ima se po prijedlogu dozvoliti preduzimanje ovršnih djela, ako je protiv obvezanika (§ 4, br. 6) trebalo već jednom voditi ovrhu, da se utjerajo dospjeli obroci izdržanja. Osiguranje smije se dozvoliti svaki put samo za iznos obroka za izdržanje što će dospjeti u jednoj godini.

§ 373. Kad postoji zajamčena uzajamnost (§ 79), može se dozvoliti preduzimanje ovršnih djela, da se osi-

guraju novčane tražbine, na temelju konačnih presuda i naloga isplate građanskih sudova, izdanih u zemljama ugarske krune, koji nijesu još postali pravomoćni ili nijesu još bezuvjetno izvršivi:

1. ako je molbu postavio parnički sud ili onaj sud, koje je izdao nalog isplate;

2. ako taj sud potvrdi, da bi se bez tih ovršnih djela osujetilo ili znatno otešćalo utjeranje dosudjene novčane tražbine, i

3. ako ujedno ne opstoji ni jedan od razloga navedenih u § 81, br. 2 do 4, da se zakrati ovrha.

§ 374. U svrhu osiguravanja novčanih tražbina može se dozvoliti jedino pljenidba predmeta pokretnog imetka, predbilježenje u zemljišnik založnoga prava na nekretnine i na prava na njima ukorijenjena, prisilna uprava, ili, ako je zaplijenjena kakva obvezanikova tražbina te ako je s odvlačenjem tuženja te tražbine skopčana opasnost za njezinu naplativost ili gubitak prava na regres prema trećim licima, može se dozvoliti doznačenje zaplijenjene tražbine u svrhu utjeravanja. — Ako se to prikazuje potrebitim, da bi se pribavila dovoljna sigurnost, može se u isto doba dozvoliti više ovih ovršnih djela. — Iznosi, što pri prisilnoj upravi spadaju na tražbinu koja se ima osigurati, ili se dobiju utjeravanjem zaplijenjene tražbine, imaju se držati u sudskoj pohrani sve, dok ne nastupi izvršivost tražbine ili pojedinih obroka za izdržanje ili dok se ne ukinu ovršna djela što bijahu dozvoljena u svrhu osiguranja.

§ 375. Nadležan je, da dozvoli ovršna djela: u slučaju §§-a 370, 371, br. 1 i 2, i 372, parnički sud prvoga stepena ili sud, pred kojim je tekao u prvom stepenu pravni posao nesporne sudbenosti, u slučaju §-a 371, br. 3, kotarski sud, što je izdao uvjetni nalog isplate, u slučaju §-a 371, br. 4. kotarski sud naznačen u § 4, br. 6, i napokon u slučaju § 373. ono sudište prvoga stepena, u području kojega nalazi se taj kotarski sud. — U zaključku, kojim se dozvoljava osiguravanje, ima se naznačiti iznos što se ima osigurati s porednim pristojbinama i, pozivajući se na okolnost, od koje zavisi nastup izvršivosti traženja, vrijeme za koje se daje sigurnost. — (F 261 [180], 262 [181].)

§ 382. Sredstva osiguravanja, što ih sud ima narediti prema naravi svrhe, koja se u svakom pojedinom slučaju ima postići, jesu navlastito:

6. sudska zabrana otudjivanja, opterećivanja ili zalaganja nekretnina ili prava, što su upisana u kakvoj javnoj knjizi i na koja se odnosi traženje, što ga je stavila stranka u opasnosti ili što joj bijaše već dosudjeno.

§ 384. Ako se protivniku stranke u opasnosti naloži, da preduzme ili propusti stanovita djela ili promjene, tada se imaju primjereno primjenjivati propisi §§-a 353. do 358. u svrhu provedenja ovih sudskih odredaba. — Zabranjena otudjivanja, opterećivanja ili zalaganja nekretnina i knjižih prava s ureda će se zabilježiti u javnoj knjizi, u koju je upisana nekretnina ili odnosno pravo. — Uknjiženjima, koja se obave nakon ovoga zabilježenja na temelju kakva dobrovoljnog raspolaganja, što ga protivnik stranke u opasnosti preduzme protiv zabrane, postizava se kakvo pravo prema stranki u opasnosti samo tada, ako je pravomoćno bilo odbijeno traženje, što ga je ona stavila na nekretninu ili knjižno pravo. — (F 271, 272.)

*e) Iz sudbenoga poslovnika, (naredba min. pravde
5. maja 1897, dz. 112).*

§ 10. Samo savjetnici i oni vijećnički tajnici, kojima je podano pravo glasanja za vršenje sudbenosti kod ovoga sudskoga dvora, mogu se uoblastiti da samostalno vrše sudbenost u stvarima amortizacije i zemljišnih knjiga (posli zemljišne, vlastelinske, rudarske, naftalske i željezničke knjige) i da rasudjuju o prijedlozima za dozvolu ovrhe (stavak 3 §-a 7, pravilnika sudske vlasti); uoblašćenje može se u svako doba povući natrag. Predsjednik sudskoga dvora prijaviti će svako takovo uoblašćenje naznačivši krug posala, na koji se odnaša, predsjedniku višega zemaljskoga suda, koji, ako to drži potrebitim, može narediti da se natrag povuče uoblašćenje ili da se promijeni doznačeni krug posala. — Gornje odredbe vrijede i u pogledu na sudbenost u poslima arhivskih zapisa. — U svrhu, toliko da se rasterete članovi sudskoga dvora, koji imaju pravo glasanja, koliko da se olakša sastavljanje senata, ima se kod sudskih dvorova, što je više moguće

služiti oblasti, da se molbe amortizacije, zemljišnih knjiga i arhivskih zapisa, zatim prijedlozi za dozvolu ovrhe, riješe, a da senat ne prihvati zaključka. — Uoblaštenje može se podijeliti i s ograničenjem, da prije nego se oprave, budu predsjedniku prikazane sve ili stanovite grupe osnovanih riješenja ili samo riješenja meritorne naravi. Dvoji li predsjednik u kojem pojedinom slučaju o načinu riješenja, to treba prihvatiti u senatu zaključak o tom riješenju. Senatu će se pridružiti sudački činovnik, kojemu je bilo povjereno riješenje, zatim po mogućnosti članovi sudskoga dvora, koji su uoblašteni da samostalno vrše sudbenost za stvari iste vrsti. Isto ograničenje može narediti predsjednik višega zemaljskoga suda. Čim ovo nije više osnovano, ima se dignuti; ako je ograničenje slijedilo po naredbi predsjednika višega zemaljskoga suda, može se ovo dignuti jedino s njegovom dozvolom. — Postupati će se po odredbama prvoga stavka pri postavljanju sudaca pojedinaca za rješavanje mjenično pravnih naloga isplate i osiguranja (stavak 4 §-a 7, pravilnika sudske vlasti).

§ 19, br. 5. Isto tako i zemljišne stvari i stvari arhivskih zapisa, u koliko je moguće, neće se razdijeliti među više sudaca; moraju li se ipak razdijeliti, ta će se razdioba učiniti po mjesno ograničenim okružjima (općinama); agrarske operacije i posli da se uspostavi suglasnost između zemljišne knjige i katastra, računati će se među zemljišne stvari i vrijedit će njihova razdioba.

§ 21, br. 7. Odnosno na razdiobu zemljišnih stvari (posli zemljišnika, vlastelinske, rudarske, naftalske i željezničke knjige) i stvari arhivskih zapisa, ostalih posala nesporne sudbenosti i stvari o pravnoj pomoći, vrijedit će ista načela kao za razdiobu tih posala kod kotarskih sudova (br. 5 do 8 §-a 19).

§ 30. Broj sudskoga odjela, kojemu pripada predatak trebe naznačiti ili na rubrum predatka ispod označenja suda ili na prvu stranu teksta u natpisu kao dodatak imenovanju suda. — Viši zemaljski sudovi putem odvjetničkih i bilježničkih komora, sazvat će odvjetnike i bilježnike, da na predatke, koje oni prikažu, zabilježe na označeni način, broj nadležnoga sudskoga odjela, u koliko im taj bude poznat. — Na predatke, kojim se zameće koja nova pravna stvar, naznačivati će se broj odjela, na osnovu

priopćenoga prijgleda o razdiobi posala. — Predaci o zemljišnim knjigama imaju se osim toga kao takovi na rubrumu označivati na očevidni način.

§ 40, st. 1. Poslovno vrijeme suda traje u djelatne dane 7 sati a u svetačne dane najmanje 4 sata.

§ 41, st. 1. Hitne poslove u slučajevima, koji se nijeso mogli predvidjeti, treba rješavati i izvan utvrdjenih poslovnih sata. Glavar suda u naprijed će odrediti medju raspoloživim osobljem lica, koja za to moraju biti spravna, utvrdivši izmjenu medju njima.

§ 42, st. 1. Izuzevši prostorije, u kojima se nalazi zemljišnik i trgovački i drugarski registar, prostorije ureda sudske kancelarije ili pojedinih kancelarijskih odjela mogu u odredjene poslovne sate biti zatvorene općinstvu, izuzevši hitne slučaje.

§ 57, st. 2. Mogu se s toga na sudske dane davati na zapisnik tužbe, privatne osvade, prijave, molbe, prijedlozi i ostale izjave, koje zakon dopušta da se usmeno prikazuju, uručivati sucu pismene predatke svake vrsti, izuzevši one, s kojima se ima položiti novac ili novčana vrijednost. Pridržani su rokovi odredjeni za davanje izjava, za predavanje pismenih sastavaka ili za druge predatke, ako se prije nego isteče rok, na sudski dan dade izjava na zapisnik ili se predatak predade sucu. Ipak za red prvenstva u stvarima zemljišnika i arhivskih zapisa, odlučno je samo doba, kad molbe predane na sudski dan ili prijedlozi dani na zapisnik, upisani su u dnevnik za zemljišne predatke ili za predatke arhivskih zapisa (stavak 3, § 61.).

§ 61. Zapisnici primljeni na sudskom danu i predaci sucu uručeni, upisavati će se u popis susljedice i redomičnim brojevima, naznačivši ime stranaka i predmet, pa će se u jedno s ovim popisom odmah iza povratka na kotarski sud predati onomu licu, koje ima da prima predatke, što dolaze na kotarski sud, u svrhu propisanoga daljega poslovnoga postupanja. Zemljišni predaci, koji su u isto doba predati i koji se odnose na istu nekretninu ili na isto uknjiženo pravo, stavljati će se u popis s dodatkom »U isto doba s br. . . .« — Ovi će se popisi, uređjeni po mjestima sudskeoga dana i po datumu, čuvati i stavljati medju prezidijalne spise. — Upisivanja u dnev-

nik za zemljišne predatke ili za predatke arhivskih zapisa i u registre, koji se na sudu drže, bivat će po redu predanoga popisa i s obzirom na istodobnost, koja je u njem zabilježena. — Kod ovjeravanja i drugih riješenja, koja se opravljaju odmah na sudskom danu, ovo biva pod brojem popisa, koji se je držao na tom sudskom danu, kao »Sudski dan u N. 23. februara 1898, br. 15.«

§ 66, st. 2. Kod hitnih stvari, kod svih predataka u zemljišnim stvarima i kod predataka, s kojima uz ostalo ima da se izvrši koje zemljišno uređovno djelo (§ 76.), treba u bilješci prikazanja naznačiti sat, kad su ti predaci stigli (stigao 17. decembra 1898 u 10 sati). Prikaže li se u isto doba na predavalište više predataka, koji se odnose na istu nekretninu ili na isto uknjiženo pravo, u kratko će se na svakom od tih predataka, kod bilješke prikazanja uputiti na ostale predatke, koji su u isto doba prikazani (kao »u isto doba s predatkom A—a za uknjiženje založnoga prava za 1000 for.«).

§ 69. Ako su kojemu predatku priložene biljegovke, koje se imaju upotrebiti na opravcima sudskih riješenja ili na prijepisima i izvodima iz zemljišnika, arhivskih zapisa, trgovačkih registara itd. ili su priloženi novčani iznosi, da se s njima kupe biljegovke za takove opravke, za pristojbine upisivanja i sl. činovnik na predavalištu zabilježiti će na predatke ispod bilješke prikazanja iznos, koji je stigao u gotovu ili u biljegovkama i postaviti će svoje ime. — Poslati će se kancelarijskomu činovniku zemljišnoga ureda (voditelju zemljišnika, voditelju arhivskih zapisa), koji ima da drži dnevnik, oni novčani iznosi ili biljegovke, koje stižu s predacima, s kojima se pitaju uknjiženja u zemljišne knjige ili gotovljenje prijepisa ili izvoda iz zemljiških knjiga ili koji se odnose na arhivske zapise. Ovaj će činovnik posvjedočiti na predatku primanje novčanoga iznosa ili biljegovaka, što je stiglo (»primljeno 1 for. 50 n. u biljegovkama 24./10. 98.«) i to, ako tko zahtijeva, odmah kad prima u prisutnosti onoga, koji je dao predatak (činovnika predavališta, sluge) i taj će iznos osim toga naznačiti u rubriku za opaske dnevnika za zemljišne predatke ili za predatke arhivskih zapisa.

§ 76. Svi predaci, kojima su predmetom uknjiženja u zemljišnike (zemljišna, vlastelinska, rudarska, naftalska i

željeznička knjiga) suda ili se odnose na takova uknjiženja (zemljišne molbe u pravom smislu, uredovni dopisi, utoci, riješenja utoka, uredovna izvješća, hipotekarne tužbe, tužbe pobijanja i ostale tužbe, koje se pita, da budu u zemljišniku zabilježene), zatim svi predaci, koji se tiču ovrhe nekretnina, što su upisane u kojem zemljišniku suda ili tražbine zemljišno osigurane ili privremene odredbe u pogledu takovih nekretnina ili tražbina, poslati će se iz predavališta činovniku, kojemu je poverjeno držanje dnevnika za zemljišne predatke (voditelju zemljišnika), ali ako zemljišni ured ima posebnoga glavaru, ovomu glavaru. Predaci, o kojima nema da rasudi zemljišni sudac, poslije nego se upišu u dnevnik i sravnu sa stanjem zemljišnika, povratiti će se na predavalište, odkle će se bez odlaganja odnijeti na mjesto, koje ima da ih izradi. Propusti li se upisati u dnevnik koji od predataka imenovanih u prvom stavku, netom se opazi da toga nema, taj će se predatak odmah i bez posredovanja predavališta prikazati voditelju zemljišnika ili glavaru zemljišnoga ureda, da ga upiše u dnevnik i da ga sravna sa stanjem zemljišnika. — Predaci, koji su pogrešno stigli voditelju zemljišnika ili glavaru zemljišnoga ureda, poslati će se odmah predavalištu ili, ako je poznato mjesto, koje ima da predatak izradi, neposredno ovomu mjestu, ne upisavši ih u dnevnik.

§ 77. vidi kod § 2. instr. (II.).

§ 81. Po naredbi ministra pravde lice, koje prima predatke, koji se nosi iz pravdališta, potrdjivati će svaki put njihov broj u knjigu primnicu, naznačivši dan in sat primanja. U saobraćaju medju predavalištem i odjelom ili činovnicama, koji vode zemljišnik, po naredbi ministra pravde držati će se knjiga primnica po formularu br. 12, u koju će se u kratko naznačivati predaci poslani iz predavališta po danu i satu prikazanja, stranke i predmet, a lice, koje prima, svojim će potpisom posvjedočivati primanje predataka, zatim eventualni povratak na predavalište, dodavši k tomu datum.

§ 93. vidi kod § 5. instr. (II.).

§ 97. Pismeni predaci sudu, koji bivaju telegrafom (§ 89. z. o s. u.), morajo se ponoviti pismenim sastavkom u obliku, koji je već za njih propisan, ako depeša nema bitne zakonske zahtjeve pismenoga sastavka. Gdje se za-

htijeva potpis stranke ili odvjetnika, može se tomu udovoljiti poznijom kratkom pismenom izjavom, da pristaje na sadržaj depeše ili da ju zastupa, a zahtjevu da se prilože isprave može se udovoljiti poznijim poslanjem isprava i potrebitih prijepisa. — Ako pismeni sastavak treba prikazati u više opravaka, ovi će se naknadno sudu poslati, ako već depeša ne sadržava molbu, da se učine prijepisi od telegrafske depeše na troškove stranke; novčani iznos, koji je po svoji prilici potrebit da se pokriju ovi troškovi, u koliko se ne radi o strankama sudu poznatim ili o odvjetnicima, mora se doznačiti ili po kojem naloženom licu položiti u sudsku kancelariju; troškovi će se zatim izračunati. — Pismeni sastavak, zatim sva naknadna saopćenja, pošiljke i polozi moraju se prikazivati najdalje za tri dni, pošto isteče rok, koji je utvrđen za odnosni predatak, a ako toga roka nema, za tri dni pošto stigne depeša. U ove će se rokove uračunavati i dani tečaja pošte pismenih sastavaka, saopćenja ili pošiljaka. Propusti li se taj trodnevni rok neće se dalje imati nikakova obzira na depešu. — Zakljuci, kojima se dira u prava drugih lica (n. pr. dozvola zemljišnog upisivanja, otvorenja stječaja itd.) smiju se prihvaćati tek pošto stigne pismeni sastavak ili stignu pismene izjave napomenute u stavku 1.

§ 98. Ne primjenjuju se propisi § 97, ako stranka ili punomoćnik, koji joj je postavljen za tu pravnu stvar, stanuje u mjestu gdje je sud, kojemu treba predati predatak ili ako stanuje u području toga suda ili u području sudskoga dvora prvoga stepena, koji je tomu sudu nastavljen. U ovom slučaju, pismeni predaci sudu, koji bivaju telegrafskim putem, moraju se ponoviti još prije, nego isteče rok utvrđen za prikazanje predatka, inače ne smije se imati nikakva obzira na depešu a predatak smatrati će se da je kasno prikazan.

§ 157. Ako koji drugi sud nego li je sud zemljišnoga uložka, dozvoli prisilno osnivanje založnoga prava zemljišnim uknjiženjem ili predbilježenjem (§ 374. o. r.) založnoga prava ili zabilježenjem izvršivosti, zamoliti će se, da izvrši upisivanja neposredno sudski dvor ili kotarski sud, kod kojega se nalazi uložak o dotičnoj nekretnini. — Uknjiženja ovršnoga prava zaloga ili zabilježenja izvršivosti,

prisilne uprave, zavedenja dražbenoga postupka i druga zemljišna upisivanja i zabilježenja ovršnoga postupka, koja su dozvoljena ili naredjena u kojem drugom odjelu zemljišnoga suda, izvršivati će se u zemljišniku, a da upravljač zemljišnoga odjela ne prihvati zaključka niti što odredi, na osnovu zaključka prikazanoga u matici (Vid. zemljišnik). Gdje se drže arhivski zapisi, predavati će se u istu svrhu voditelju arhivskih zapisa opravak zaključka, koji se ima upisati. — Ove odredbe vrijede i za izvršenje zaključaka, s kojima se briše, prenaša, ukida ili steže založno pravo na kojoj nekretnini stečeno za koju izvršivu tražbinu ili, kad odio zemljišnoga suda, koji se ne bavi zemljišnim stvarima, naredjuje brisanje zemljišnih zabilježenja, koja se odnose na ovršni postupak.

§ 159. Sud, koji je zamoljen za upisanje kakvoga zemljišnoga zabilježenja, što se odnaša na koji ovršni postupak, koji visi kod drugoga suda (zabilježenje prisilne uprave, zametanja dražbenoga postupka itd.), odmah će ovršnomu sudu objaviti, da je izvršio zabilježenje. — Saopćivati će činovnik, komu je povjereno da vodi zemljišnu knjigu (zemljišni ured) bez daljega sudskoga naloga.

§ 168. Ako zemljišna vlast mora da prijavi ovršnomu sudu, da je prema stanju zemljišnika prisilna uprava ili dražba neprovedljiva (§§ 101, 136. o. r.), učiniti će se ova prijava kratkim saopćenjem na spisima, koji se imaju natrag poslati.

§ 170. Ako se kod kojega suda mora provesti dražbeni postupak na koju nekretninu, čiji se uložak nalazi kod kojega drugoga suda, to će sud zemljišnoga uložka, čim je zamoljen da zabilježi zametanje ovršnoga postupka i objavljen mu je datum zemljišnoga izvoda, koji je kod ovršnoga suda, s ureda učiniti ovršnomu sudu saopćenja naznačena u stavcima 2 i 3 §-a 136. ovršnoga reda. Ovo se ne će činiti, kada se ovršni sud i sudski dvor, kod kojega se vodi javna knjiga o nekretnini, nalaze u istoj zgradi. — Činovnik, kojemu je povjereno vođenje zemljišnika (zemljišni ured), bez daljega sudskoga naloga, izvršivati će saopćenja o stanju zemljišnika i nova zemljišna upisivanja, koja se moraju činiti po §-u 136. ovršnoga reda i po odredbama predjašnjega stavka.

§ 171. Ako se ima staviti na dražbu nekretnina,

koja jamči za koju uzajamnu hipoteku kao poredni uložak, a prijedlogu za dozvolu prisilne dražbe nije pridružen uredovni izvod iz javne knjige o nekretnini, koja jamči kao glavni uložak, to će ovršni sud, čim stigne zamolnica za provedenje ovrhe, narediti tjerajućemu vjerovniku, da za nekoga određenoga roka prikaže takav zemljišni izvod. Iz zemljišnoga izvoda mora se viditi zadnje zemljišno stanje glavnoga uloška. Čim ovaj rok uzaludno isteče, sudska će kancelarija (kancelarijski odio) ovršnoga suda, dobiti zemljišni izvod na troškove tjerajućega vjerovnika (§ 313, br. 8). — Ako je dražbenomu prijedlogu bio pridružen zemljišni izvod o glavnom ulošku ili ako tjerajući vjerovnik donese taj zemljišni izvod, prije nego je na to zazvan, odmah će se njegov datum objaviti sudu glavnoga uloška. — U ustalom propisi §-a 136. ovršnoga reda i odredbe predjašnjega paragrafa ovoga poslovnika, primjenjivati će se smislu shodno dražbi porednih uložaka.

§ 173. Dražbeni kupac može, ako dokaže da je u vrijeme i uredno izvršio sve dražbene uvjete (stavak 1. §-a 237. o. r.), s prijedlogom da se zametne razdioba prodajne cijene, u isto doba izjaviti prijedlog za zemljišno uknjiženje prava vlasništva, što ga je dosudjenjem stekao, za prijenos zemljišnih prava, što su skupčana s vlasništvom nekretnine i za brisanje zemljišnih zabilježenja, koja se odnose na dražbeni postupak ili usmeno ga postaviti na raspravi za razdiobu prodajne cijene; u zadnjem će se slučaju prijedlog staviti u ročišni zapisnik. Ako dražbeni kupac nekretnine dražbom prodane, izričito ne zahtijeva što drugo, može se u oba slučaja saslušanje tjerajućega vjerovnika ili lica, što imadu stvarna prava na nekretnini (stavak 2 §-a 173. o. r.) spojiti s raspravom o razdiobi prodajne cijene. Već prije, nego što postane pravomoćan zaključak razdiobe, može se izvršiti uknjiženje prava vlasništva dražbenoga kupca i ostala zemljišna upisanja, što ih ovaj u isto doba zahtijeva, ako se sudački zaključak pobija samo u pogledu razdiobe kupovne cijene i brisanja tereta i prava, koja dražbeni kupac nije na se primio.

§ 177. Prijedlog za doznačenje koje tražbine zemljišno osigurane upisati će se u dnevnik za zemljišne predatke i za predatke arhivnih zapisa. — Toliko ako sud, uslijed spojenja obaju prijedloga, u isto doba dozvoli pje-

nidbu koje tražbine zemljišno osigurane i njezino doznačenje na mjesto isplate, koliko i onda, kada se na osnovu prije stečenih založnih prava, napose pita i dozvoljava doznačenje na mjesto isplate (stavak 2. §-a 303, §§ 320. i 324. o. r.), zaključak će se prikazati na pregled (Vid. zemljišnik) činovniku, komu je povjereno, da drži zemljišnu knjigu (zemljišnomu uredu). Gdje se drže arhivski zapisi, predati će se voditelju arhivskih zapisa opravak zaključka. — Voditelj zemljišnika zabilježiti će sva dozvoljena doznačenja na mjesto isplate u jedan popis, za tim će pitati za datum, u koji je zaključak bio dostavljen udionicima i paziti će kada zaključak postane pravomoćan. Čim doznačenje postane pravomoćno, voditelj će zemljišnika bez daljega prijedloga prikazati sucu koncept zaključka, s kojim se dozvoljava zemljišni prijenos doznačene tražbine na tjerajućega vjerovnika i brisanje založnoga prava za njega upisanoga po stavku 1. §-a 320. ovršnoga reda i eventualno uknjiženih prezaložnih prava.

§ 198, st. 1. i 2. kod § 5. instr. (II); st. 3. i 4. Što se tiče upisivanja u arhivske zapise, ostaje se kod propisa, koji za to do sada vrijede. — Zaključak, s kojim se dozvoljava koje upisanje u zemljišnik ili u arhivske zapise potpisati će samo sudac, koji je riješenje zaključio. Ovo vrijedi i za rješavanje prijedloga o stvarima zemljišnika i arhivskih zapisa, podnesenih kod kojega sudskoga dvora prvoga stepena, ako jih rješava koji član sudskoga dvora kao sudac pojedinac. Kada se sastavljaju sudačka riješenja, treba imati obzira na propise stavka 2. §-a 182.

§ 216. Udariti će se sudski pečat: na opravke (na prijepise u čistu) presuda, naloga isplate, zapovjedi isplate nagodaba i dozvola ovrhe, na opravke izroka i uvjetaka odobravanja u poslima štitništva, skrbništva i povjeraba, na uredovne svjedodžbe i na ovjerenja uzevši amo i opravke, izvode i prijepise sudskih spisa (stavak 3, §-a 56. z. o. s. u.), zatim na prosvjede, na izvode iz zemljišnika i ostava i na sva pisma u saobraćaju s inozemskim vlastima ili organima vlasti. — Za sudske naloge izručenja upotrebljavati će se posebni sudski pečati, koji po obliku i po boji, moraju se razlikovati od svih ostalih pečata, koji se kot suda upotrebljavaju.

§ 231, st. 1. Ne smiju se uzimati u registar *Hc* za-

molnice za izvršenje zemljišnih upisivanja (§ 37. pravilnika sudske vlasti); ove idu u dnevnik za zemljišne predatke i za predatke arhivskih zapisa. Zamolnice za dostavljanja upisivati će se u registar *Hc* samo onda, kad osim dostave ima se preduzeti još koje drugo uredovno djelo, kao predlaganje spisa ministarstvu pravde da ga prevede i sl.; inače s ovim će se stvarima postupati po propisu §-a 377. Nasuprot, molbenice da se preduzmu realna djela, koja nijesu spojena sa zemljišnim upisivanjima (§ 117. pravilnika sudske vlasti), idu u registar *Hc*. Isto tako treba uzimati k ovim registrima zamolnice učinjene u stvarima obraničkoga suda da se preduzme sudačka djela (§ 589. g. p. i XXII. članak uvodnoga zakona građanskomu postupniku), zatim zamolnice komisija za porez na obrte i komisija za procjene da se preslušaju svjedoci i vještaci.

§ 261, st. 1. i 2. Sva pisma (predaci, zapisnici i druge pismene bilješke, rasude, dostavnice itd.) koja se tiču iste pravne stvari ili u zemljišnim stvarima tiču se istoga uložka, spojiti će se pod istu zajedničku oznaku (spisi, biljeg spisa). — Listovi spisa providjeni su redomičnim brojevima. Bude li više od 250 listova, redovno će se osnovati nov svezak.

§ 264, st. 3. Biljeg spisa za zemljišne spise (vlastelinska, rudarska, naftalska, željeznička knjiga) sastavlja se označenjem uložaka, na koje se spisi odnose (kao 56 zk. Grafenberg; 24. ž. k.), a biljeg spisa za arhivske zapise sastavlja se brojem dnevnika i brojem godine, kao 51/98.

§ 266, st. 4. U registre, predbilješke i iskaze, u koje se ovim poslovníkom ne dira, u koje po propisima, što sada postoje, treba naznačivati broj predatnoga zapisnika ili broj predatka, unaprijed će se naznačivati poslovni broj u smislu gornje odredbe.

§ 275. Za svaki zemljišni uložak (vlastelinska, rudarska, naftalska, željeznička knjiga) osnovati će se posebni spisi. Za spise u zemljišnim stvarima upotrebljavati će se korice. Sve predatke, isprave, prijepise i druga pisma, koja se odnose na isti zemljišni uložak, treba uzimati k istim spisima. Za svaki zemljišni uložak voditi će se pregledni arak po formularu br. 58. — Ako pisma, koja se tiču zemljišnih upisivanja, zbog svoje sveze s drugim pravnim stvarima, treba uzeti k spisima parnice ili ovrhe ili k dru-

gim spisima, a zemljišnim spisima nije već priložen ovjeren prijepis od pisma ili od opravka zaključka, na odnosno će se mjesto u zemljišnim spisima umetnuti list i na ovaj će se zabilježiti predmet pisma i u isto doba oznaka spisa, ka kojima je pismo doneseno. Dostavnice, koje se odnose na takova pisma, prije nego se donesu k spisima, prikazivati će se činovniku, koji drži dnevnik za zemljišne predatke, da ih upiše u dnevnik. — Ovjereni prijepisi isprava, na osnovu kojih biva koje zemljišno upisanje stavljati će se u zemljišne spise k molbama za upisanje zadržanim kod suda, kojima su ove isprave priložene (stavak 3, § 81. z. o s. u.); ne treba stavljati nikakav prazan prostor na pokrajcu ovih prijepisa. — Ako kod istoga suda, uslijed istoga predatka ili na osnovu istih isprava, bivaju upisivanja u razne zemljišne uloške, a da se ne primjenjuju propisi o uzajamnim hipotekama, predatak ili ovjereni prijepis iprave uzeti će se k spisima onoga zemljišnoga uloška, koji sudac označi; naprot, među spise ostalih zemljišnih uložaka, na mjesto na koje bi se bio imao staviti predatak ili prijepis isprave, staviti će se list i na nj će se označiti zemljišni uložak, čiji spisi sadržavaju predatak ili prijepis isprave. Kod uzajamnih hipoteka, predatak ili ovjereni prijepis isprave uzimati će se k spisima glavnoga uloška. — Stupaju izvan kreposti odredbe stavka 2, § 18. i §§ 20. i 21. n. m. p. 12. januara 1872 l. d. z. br. 5. — Spisi u stvarima arhivskih zapisa čuvati će se na dosadašnji način.

§ 296. Isključeni su od izbacanja: 7. zemljišne knjige, vlastelinske knjige i sve ostale javne knjige, spisi o osnivanju javnih knjiga, dnevnici za zemljišne predatke (za prodanke u vlastelinskim, rudarskim, naftalskim, željezničkim poslima) i predaci arhivskih zapisa, svi spisi, koji se odnose na vodjenje zemljišnih i drugih javnih knjiga uzevši amo i koncepte o zemljišnim odlukama (vlastelinske, rudarske, naftalske, željezničke odluke), ipak izuzevši spise o zemljišnim predbilježenjima pristojbina, koja su opet bila izbrisana, napokon spise o uredjenju služnosti i o rasterećenju zemlje.

§ 309, st. 4. Što se tiče nadziranja voditelja zemljišne knjige, ostaju osim toga u snazi propisi § 42, naredbe ministarstva pravde 12. januara 1872, l. d. z. br. 5.

§ 311, st. 1. Po potrebi može glavar suda narediti da mu se kad i kad predlože iskazi zaostataka iz stanovitih registara i popisa, napose iz dnevnika za zemljišne predatke.

§ 321. U pravnim stvarima nesporne sudbenosti, u koliko se u pojedinom slučaju smiju naustice izjavljivati, mogu se u sudskoj kancelariji (u kancelarijskom odjelu) uzimati na zapisnik: 6. prijedlozi zadozvolu zemljišnih upisivanja jednostavne vrste, napose prijedlozi za uknjiženje vlasnosti ili kojega založnoga prava, u slučaju da nijesu spojeni s prijedlozima i s izjavama, koje po zakonskom propisu ima da primi sam sudac, i prijedlozi za dozvolu upisanja u arhivske zapise. — 7. molbe za produženje roka da se uredi zemljišno stanje (§ 3. zakona 23. maja 1883, l. d. z. br. 82).

§ 350, st. 2. Za poštanske će se pošiljke upotrebljavati povratne primnice po formularima br. 66 (na bijeloj hartiji) i br. 67 (na mudroj ili žutoj hartiji). Prve služe za dostave, koje se ne morajo obaviti u vlastite ruke, povratne primnice po formularu br. 67 na modroj hartiji, određene so za dostave u vlastite ruke, (za tužbe i za vsa ostala poslovna pisma, koja se imaju dostaviti po propisima izdatim za tužbe) a iste povratne primnice na žutoj hartiji, određene su za dostave u zemljišnim stvarima i u stvarima arhivskih zapisa.

§ 363, st. 2. Za dostave po sudskim slugama i po organima općine i spahiluka upotrebljavati će se dostavnice po formularima br. 74 (na bijeloj hartiji) i br. 75 (na modroj ili žutoj hartiji). Prve služe za dostave, koje se ne morajo obavljati u vlastite ruke, dostavnice po formularu br. 75 na modroj hartiji, određene su za dostave u vlastite ruke a iste dostavnice na žutoj hartiji, određene su za dostave u zemljišnim stvarima i u stvarima arhivskih zapisa (§ 350.). Za saopćenja i zazive, koje u smislu §§ 104. i 106. gradjanskoga postupnika treba upravljati licima, kojima se ima dostaviti, upotrebljavati će se formulari br. 76 do 78.

§ 406. Sudovi će u gradjanskim pravnim stvarima i u stvarima pravosudne uprave, osim registara, knjiga, predbilježaka i popisa naznačenih u ovome poslovniku, držati još ove popise i predbilješke:

A. Kod svih sudova, kod kojih ima posala odnosne vrste:

1. popis procjenitelja, stalno zakletih vještaka i tumača, uzevši amo i vještake za slučajeve željezničkih razvlaštenja (§ 31. ministarske naredbe 3. jula 1854 l. d. z. br. 169 i § 24. zakona 18. februara 1878 l. d. z. br. 30);

2. popis o naručenim i zgotovljenim izvodima iz zemljišne knjige i prijepisima isprava (§ 40. ministarske naredbe 12. januara 1872 l. d. z. br. 5);

3. popis slučajeva, kod kojih se je propustilo da se zemljišnik i katastar slože (točka 3. naredbe 2. jula 1889 l. n. m. p. br. 35);

4. predbilješku onih zemljišnih upisivanja, koja se prigodom kojega raspravljanja o ostavštini, imaju s ureda izvršiti (§§ 2. i 3. zakona 23. maja 1883 l. d. z. br. 82); ova će se predbilješka, po mogućnosti, spojiti s popisom naznačenim pod br. 3 i kao i zadnji držati će ju voditelj zemljišnika (zemljišni ured);

5. predbilješku o nacrtima, koje mijernik treba da učini na mape (n. m. p. 13. juna 1894 l. n. m. p. br. 22);

6. registre k arhivskim zapisima i registre sakupljenih hipotekarnih svjedodžba.

f) Iz zakona od 27. nov. 1896, dz. 217, (zakon o sudskom ustrojstvu).

§ 54, st. 1. Sudskoj se kancelariji doznačuje vođenje zemljišne knjige i obavljanje svih posala, koji su s time u savezu, a koje po propisima, što o tom vrijede, ima vršiti voditelj ili ured zemljišne knjige. Gdje imade osobitih ureda za zemljišne knjige, sačinjavaju ti uredi samostalan odio sudske kancelarije.

§ 81, st. 3. i 4. U stvarima zemljišnih knjiga spisi će se sastavljati po ulošcima zemljišnih knjiga. Može se propisati, da se ovjerovljeni prijepisi isprava, na kojih temelju biva uknjiženje, dodadu k molbama zbog uknjiženja, koje se nalaze kod suda i kojima su one isprave bile priložene. Svi podnesci, isprave, prijepisi i ostali spisi, koji se odnose na isti uložak zemljišne knjige, uzeti će se k istim spisima. — Osobitim naredjenjem ministra pravde utvrditi će se rok, do kojega se imadu urediti po ulošcima zemljišnih knjiga spisi, koji se već nadju, kad stupi u život ovaj zakon.

IV.

Propisi o postupku kod odjeljivanja zemljišta i zemljišničke razdiobe.**1. Zakon 6. veljače 1869, dz. 18,**

o pravima
i postupku kod zemljišničke razdiobe koje nepokretnine.

S privolom jednoga i drugoga doma carevinskoga vijeća naredjujem ovo:

§ 1. Kod odjelivanja (ocjepljivanja) kojega dijela od imovine¹⁾ upisane u javnim knjigama ne treba onda, — kad se za odijeljeni komad otvori novi uložak i u taj uložak upišu sva na imovini upisana prava, i to založna prava u svojstvu zajedničkih (uzajamnih) hipoteka, — prethodnoga obavješćenja niti privole osoba, za koje su na zemljištu upisana stvarna prava.

§ 1. 1. Pravo vlasništva procjenjenoga i na dražbi prodanoga sastavnoga dijela kojega zemljišta može se za dražbenoga kupca upisati samo postupkom izvedenim u smislu zakona 6. veljače 1869, dz. 18.—30. lipnja 1874, br. 6888, Zb. 5777.

2. Postupak, propisan zakonom 6. velj. 1869, dz. 18, ima se samo onda uporabljivati, kad je zemljišni komad, za koji se kani otvoriti novi uložak, sastavni dio zemljišta upisanoga već u javnoj knjizi. 27. siječ. 1875, br. 701, Zb. 6736.

Ti su upisi oprošteni od pristojbina.

O izvršenom odjeljenju i otvorenju novog uloška imadu se obavijestiti vsi učesnici.²⁾

¹⁾ = njem. Gut (dobro) prema Grundstück (zemljište).

— ²⁾ Zbog rasterećenja i uredjenja zemljišta u javnim knjigama potrebiti otpisi i pripisi izvršiti se imadu s ureda i ne saslušavši hipotekarnih vjerovnika, koji nijesu podigli prigovora protiv odredba, koje naredjuju rasterećivanje i uredjivanje (§ 39. ces. pat. 5. srp. 1853, dz. 150).

§ 2. Osim u slučaju navedenom u § 1. dopušteno je odjeljenje kojega dijela od imovine, upisane u javnim knjigama, bez dokaza izričite privole u § 1. naznačenih osoba samo na temelju zazivnog postupka, provedenog u smislu idućih paragrafa.¹⁾

¹⁾ Prisp. § 13, st. 3. z. 24. trav. 1874, dz. 49.

3. Zahtjev za odjeljenje kojega dijela od zemljišta upisanoga u javnim knjigama, za otpis kojega komada od tabularnoga uloška i otvorenje novoga tabularnoga uloška ne može se predati po redovitom pravnom putu tužbom, već jedino prošnjom. 8. siječ. 1878, br. 13802, Zb. 6780.

4. Zemljišničko tijelo opterećeno je s na nj upisanom i točno označenom služnosti samo u toliko, u koliko se protiče ta služnost. Komadi, koji se imadu odijeliti i na koje to ne utječe, oprošteni su služnosti, koje tabularni upis takodjer nema pravnoga naslova u pogledu naznačenih komada te se ima radi toga izbrisati. 3. siječ. 1889, br. 15017, Zb. 12537; (1. velj. 1899, br. 1425, Z. f. N. 1901/100.)

5. Odjeljenje kojega komada od nepokretnine, na kojoj su upisani kao suvlasnici svakodobni vlasnici više inih nepokretnina, nije moguće, ako k tomu ne privole hipotekarni vjerovnici sviju posljednje naznačenih nepokretnina. 4. trav. 1900, br. 4329, Z. f. N. s. 167.

6. Prisp. o. 1. i 2. kod § 32. z. grunt. i o. 1. kod § 16. ov. z.

§ 2. 1. Protiv volje suvlasnika ne može se tabularno razdijeliti ukupno zemljišničko tijelo. 24. srp. 1878, br. 4062, Z. f. N. 1879/3.

2. Prisp. o. 1. kod § 16.

§ 3. U svrhu zavedenja toga postupka imade posjednik imovine, od koje on kani dio odijeliti, javiti ovu nakanu preko tabularne vlasti osobama, za koje su na imovini upisana stvarna prava, sa zazivom, neka prijave eventualni prigovor protiv odjeljenja kod te vlasti prije nego mine rok, koji se imade ustanoviti prema prilikama, jer će se inače uzeti, da onaj, koji se zivlje, pristaje na odjeljenje i da se od časa, kad se provede otpis u knjizi,¹⁾ odriče svoja prava u pogledu komada, koji se imade odijeliti.

Vlast ne smije odrediti za prijavu prigovora nikad roka ispod trideset dana.

Prošnja za odjeljenje imade se zabilježiti u javnoj knjizi kod imovine, kod koje se imade odjeljenje provesti.

Taj zabilježaj ima posljedicu, da kasniji upisi kojega stvarnoga prava ne mogu odjeljenje spriječiti.²⁾

¹⁾ Min. prav. priopćilo je u uk. 1889, s. 214. raspis viš. zem. sudišta u Brnu od 15. listop. 1889, br. 6313 o tom, da je dopustan tabularni otpis pojedinih sastavnih dijelova kojega zemljišničkoga tijela nakanom, da se otvori nov zemljišnički uložak i na nj upiše pravo vlasništva dosadašnjega vlasnika.

Taj raspis dopušta takove otpise samo onda: 1. kad otvorenje novoga uloška zaukazuju kreposni zakoniti propisi, n. pr. kod promjene vlasniškog razmjera ili opterećenja

§ 3. 1. Suvlasnik zemljišta nije upravičen (ne može) protiv suvlasnika nepoznatog boravka (bivališta) započeti zazivni postupak. 7. svibnja 1884, br. 10588, Links 4. sv. 244. — Prisp. o. 1. kod § 2.

2. §§-ima 2. i 3. izključen je na odijeljeno zemljište prijenos založnih prava, radi kojih nije bio podignut prigovor. 27. stud. 1877, br. 13765, Zb. 6671.

založnim pravom, ako bi se inače te promjene ne mogle izvršiti (§§ 10, 11. i 13. z. grunt.); 2. kad to opravdava vlasnikova gospodarstvena korist, n. pr. kod gradjenja novih kuća ili kod parcelacije zemljišta u svrhe gradjenja; 3. kad se imadu od tabularnoga tijela otpisati u smislu § 33. z. 2. lip. 1874, dz. 97, pripisani, u drugoj poreznoj općini ležeći, sastavni dijelovi.

²⁾ Ob otvorenju novih uložaka za željeznička zemljišta vidi n. min. prav. 9. lip. 1900, br. 4541.

§ 4. U prošnji, na koju izadje zaziv, valja komad, koji se ima odijeliti, točno naznačiti, do potrebe nacrtima ili mapama.¹⁾

Prošnja se ima svakomu, koji se zazivlje, dostaviti po zakonima, koji vrijede za dostavljanje tužba.²⁾

¹⁾ Vidi § 1. z. 23. svib. 1883, dz. 82. — ²⁾ Vidi § 106. ep., § 124. z. grunt. i § 25. instr.

§ 4. 1. Prošnja za odjeljenje može se dostaviti zvanima po § 4. zazivnoga z. takodjer napisima (rubrikama); a ti moraju imati bistvene oznake, napose brojeve čestica in površinu komada, koji se kani odijeliti. 25. velj. 1883, brj 93. J. 80, Zb. 4884.

2. Kad se po zakonu od 6. velj. 1869, dz. 18, prosi za otvorenje novoga tabularnoga uložka za dio zemljišta upisanoga u javnim knjigama ili za njegov pripis k drugomu tabularnomu uložku, tad je za svjedodžbu, potrebitu za povoljno rješenje prošnje, da pripada komad, koji se kani odijeliti, k osnovnomu zemljištu, što nije niti iz javnih knjiga razvidivo, niti dokazano ispravama s potpunom dokaznom moći, dovoljan prepodatak (izručenje) uredovno potvrđenoga katastarskoga ispisa o tom pripadanju i ujedno potvrda općinskoga ureda, u području kojega leži osnovno zemljište, o tom, da se komad, koji se ima odijeliti, tada obrađuje i porezuje ukupno s osnovnim zemljištem. Plss. 21. velj. 1871, k br. 456. J. 70. priopćen raspisom min. prav. 16. trav. 1871, br. 3003.

3. Protiv započетка zaziynoga postupka radi odjeljenja kojega komada od zemljišta nije dopušten reviz. utok po § 130. z. grunt. 5. stud. 1879, br. 12139, Zb. 7640.

§ 5. Rok prigovora započinje od dana poslije dostave zaziva, teče neprekinuto i bez odbijanja dana, što se prigovor nalazi na pošti, te se ne može produljiti.

Ako se propusti taj rok, ne će se povratiti predjašnje stanje.

§ 6. Zazvanik imade svoj prigovor prijaviti kod zemljišničke vlasti, i to pismeno ili usmeno; razloga prigovora ne treba naznačiti.

Prigovor neka se s ureda priopći onomu, koji je isposlovao zaziv.

Ako se prigovor ne podigne u za to određenom roku, tad neka zemljišnička vlast sastavi na zahtjev potvrdu o tom i naznači zazvane, koji nijesu podigli prigovora.

Za tu potvrdu imade se kao za uredovnu svjedodžbu platiti pristojbina propisana u tarifnom stavku 116 *aa* zakona od 13. pros. 1862.

§ 7. Za vremena podignuti prigovor sprečava namjeravano odjeljenje. Zapreka se može ukloniti isplatom duga (§ 8.) ili sudskom presudom, kojom se izriče, da je prigovor neosnovan (§§ 9.—12.).¹⁾

¹⁾ Prisp. z. 11. svib. 1874, dz. 116.

§ 8. Vjerovnici, koji su podigli kakve prigovore, moraju, ako je njihova tražbina upisana kao glavnica s određenim iznosom, primiti isplatu i tada, ako još nije istekao rok, u kojem prispijeva njihova tražbina; ali im je pridržano lično pravo na naknadu za štetu, koju even-

§ 6. 1. Tabularnomu vjerovniku, koji je podigao prigovor, ne ide povraćaj prigovornih stroškova. 31. listop. 1888, br. 13364, Prč. 1889/268. — Prisp. o. 2. kod § 9.

tualno pretrpe s toga, što se drug plati prije vremena.¹⁾

¹⁾ Prisp. § 8, st. 2. z. 11. svib. 1894, dz. 126, i § 29., st. 1. z. 19. svib. 1874, dz. 70.

§ 9. Kad koji vjerovnik prigovara protiv promjene zemljišta, koja su namjenjena poljodjelskom obradivanju, tada može zemljišnička vlast izreći presudom, da je prigovor nevaljan (bezuspješan), kad se posjedi mjenjalaca promjenom mogu zaokružiti ili bolje obradljivati i kad ni u jednom ni u drugom slučaju po odredbama § 1374. ogz. ne nastaje radi promjene opasnost za sigurnost tražbine, radi koje je učinjen prigovor.

Na nadležnost zemljišničke vlasti za tu presudu ne utječe, da li tražbina na brizi koje javne vlasti (feudne, fidejikomisne, substitucijske, fondovne, zakladne, štitničke, kuratorske ili inače starateljske) i da li je tražbina namjenjena za koju određenu svrhu, n. pr. za kauciju.

§ 9. 1. Presuda u smislu § 9. ov. z. dopuštena je samo kod promjenjivanja. 18. ožuj. 1873, br. 2534, Zb. 4908.

2. Prigovor u postupku odjeljivanja po §§ 9.—12. ov. z., koji prigovor tabularna vlast nije izrekla valjanim, nalaže dužnost povraćanja troškova, jerbo se postupa doduše s ureda ipak ujedno kontradiktorično; u pogledu povraćaja stroškova u tom postupku imadu se dakle smisloma uporabljivati odredbe civ.-pravdnoga reda. 13. trav. 1887, br. 4070, Zb. 11538. — Prisp. o. 1. kod § 6.

3. Ako tražbina hipotekarnoga vjerovnika, koji je podigao prigovor protiv izvršenja promjene poljodjelskih zemljišta, nije v času promjene zakonito zasigurana u smislu § 1374. ogz., ne može se izreći njegov prigovor nevaljanim, premda su bila promjenjena jednakovrijedna zemljišta. 19. velj. 1907, br. 1875, uzb. 1063.

§ 10. U prošnji za presudu naznačenu u § 9. može se dokazati, da so se promjenom zemljišta zaokružila, ili katastarskom mapom ili, ako nje nema, uredovnom svjedodžbom općinskoga glavara one općine, u područje koje leže zemljišta, ili inače na vjerodostojan način. Putevi i potoci ne prekidaju sveze medju zemljištima.

Dokaz, da se promjenom zemljišta može postići bolje gospodarenje, imade se iznijeti tako, da se prikaže odluka onih organa, koji su po zemaljskim zakonima odredjeni, da to prosude i o tom odluče.¹⁾

¹⁾ Odnosni zakoni jesu za: Dalmaciju 10. srp. 1898, zem. 23; Goricu i Gradišku 5. trav. 1870, zem. 24; Istru 5. trav. 1870, zem. 25; Trst, 23. trav. 1873, zem. 20; Korušku 5. trav. 1870, zem. 23; Kranjsku 15. svib. 1872, zem. 17; Štajersku 23. ožuj. 1873, zem. 22; Avstriju nad Anizu 5. trav. 1870, zem. 17; Avstriju pod Anizu 5. trav. 1870, zem. 32; Bukovinu 5. trav. 1870, zem. 19; Česku 5. trav. 1870, zem. 33; Galiciju 5. trav. 1870, zem. 36; Moravsku 5. trav. 1870, zem. 27; Predarlsku 31. ožuj. 1900, zem. 26; Solnogradsku 5. trav. 1870, zem. 20; Šlesku 5. trav. 1870, zem. 22. — Glasom sviju tih zakona, osim onoga za Trst, jesu organi, koji to prosudjuju, političke kotarske vlasti, u području kojih se nalaze zemljišta, što se promjenjuju. Kad se nalaze zemljišta u dvijema ili više polit. kotara, tad se može prošnja predati u kojemgod tih kotara. Nadalje odredjuju svi ti zakoni, osim onoga za Česku, da je onda, kad se nalaze sastavni dijelovi zemljišta, koja se promjenjuju, u dvijema ili više polit. kotara, nadležna ona polit. vlast, u području koje se nalazi sijelo (dom, kuća), ako pak ovoga nema, glavni dio posjeda.

U Trstu nadležen je za to gradski magistrat.

Vidi takodjer zakone o sijelima srednje veličine: za Korušku 16. ruj. 1903, zem. 33; za Tirolsku 12. lip. 1900, zem. 47; nadalje drž. komasacijski zakon 7. lip. 1883, dz. 92, i odnosne zemaljske zakone.

§ 11. O prošnji (§ 10.) treba da zemljišnička vlast pozove na ročište sve one, koji su podigli prigovore, i da ih upozori, da će se o prošnji presudjivati, ako oni i ne dodju na ročište.

Prošnja se imade prema zakonima, koji vrijede za dostavu tužba,¹⁾ dostaviti svakomu, koji je pozvan. Pozvanima je slobodno poslati svoje izjave na ročište pismeno.

¹⁾ Prisp. § 106. i slijed. cp.

§ 12. Zemljišnička će vlast odlukom presuditi o prošnji pošto mine ročište i pri tom se ureda istražiti, postoje li u § 9. naznačeni zahtjevi, u koliko to istraživanje ne pristoji inim organima (10, st. 2.), te će u tu svrhu, ustreba li, odrediti izvidjaje i procjene.

Za ovu presudu ide ista pristojbina, kao što za presudu o zazivnim tužbama (tarifna stavka 103 *A aa* zakona 13. pros. 1862¹⁾).

¹⁾ Taj zakon vrijedi jošte danas. (§ 3. ces. n. 26. pros. 1897, dz. 305).

§ 13. Otpis kojega komada od zemljišničkoga uloška i pripis njegov k drugomu ulošku ili otvorenje novoga uloška za nj imade se zamoliti u jednoj jedinoj prošnji¹⁾.

Kad se imadu odredbe o tom izvršit u knjigama dviju zemljišničkih vlasti, tada valja prošnju predati kod one vlasti, kod koje se

§ 12. 1. Rok utoka imade se računati po § 126. z. grunt. 21. listop. 1880, br. 10925, Zb. 8147.

§ 13. 1. Ako se imade koja nepokretnina pripisati k fidejekomisnomu posjedu, tad mora ugovor potvrditi fidejekomisni ured (§§ 627, 633. i 634. ogz.). 21. kolov. 1888, br. 9866, Uzb. 380; 9. listop. 1901, br. 13600, Prč. 1902/727.

imade otpis izvršiti. Ako ova nema ništa protiv dozvole, neka zabilježi u knjizi otpis i pošalje prošnju radi dozvole i izvršenja pripisa ili otvorenja novoga uloška drugoj zemljišničkoj vlasti s opaskom, da protiv otpisa nema zapreke.

Zabilježaj otpisa imade posljedicu, da svaki kasniji upis na zemljište, u koliko se tiče komada, što se imade odijeliti, vrijedi samo u slučaju, kad se ne dozvoli njegov upis u drugi uložak.

1) Prisp. § 92, st. 1. i § 74. z. grunt.

§ 14. Druga zemljišnička vlast mora, ako takodjer nema ništa protiv toga, provesti pripis ili otvorenje novoga uloška i o tom obavijestiti prvu zemljišničku vlast, koja imade odmah provesti zabilježeni otpis označivši knjigu i uložak, u kojem je bio uknjižen otpisani sastavni dio, i priopćiti to učesnicima.

Kad se pak pripis ili otvorenje novoga uloška ne dozvoli, tad se to mora priopćiti prvoj zemljišničkoj vlasti i naznačiti joj razloge odbačenja. Ova imade obavijestiti o tom prosioca i priopćiti mu razloge odbačenja s opaskom, da će se zabilježaj otpisa brisati pošto postane pravomoćnom odluka, kojom je prošnja odbačena.

Ako se provede otpis i pripis, imade se prošnja s priložima pohraniti kod one zemljišničke vlasti, kod koje je bio proveden pripis ili otvorenje novoga uloška.

Na jednak način se ima postupati takodjer kod otpisa ili pripisa čestica (parcela) radi promjene. Učesnici mogu predati prošnju kod

kojegod od obiju zemljišničkih vlasti.

§ 15. Čim se izvrši otpis, gube, osim u slučaju §-a 1, u pogledu otpisanoga komada valjanost svi upisi, što postoje na imovini.

Pripisom stječu potpunu valjanost takodjer u pogledu pripisanoga komada svi upisi, što postoje na imovini, kod koje je pripis učinjen.

§ 16. Ovaj zakon ne dira u odredbe, koje sada još gdje postoje o potrebi političke dozvole za odjeljenje zemlje i za promjenu zemljišta, napose s obzirom na to, da li su ili dominikalna (zemaljsko- ili feudno-knjižna) ili pak rustikalna (gradsko-knjižna ili zemljišnička.)

§ 17. Mojim se ministrima unutrašnjih posala, pravosudja i financija nalaže izvršivanje ovoga zakona.

2. Zakon 11. svibnja 1894, dz. 126,

o odjelivanju zemljišta u zemljišnim knjigama za potrebe javnih cesta ili puteva, zatim za potrebe kakve naprave, koja se preduzme u javnom interesu, da bi se upravila ili odvrtila kakva voda.

S privolom obaju domova carevinskoga vijeća naredjujem ovo :

§ 1. Ako se od kakvog tabularnog tijela, koje je opterećeno stvarnim pravima, ište da se odijeli zemljište, koje je upotrebljeno ili

a) da se sagradi, premjesti ili raširi i da se uzdržava koja javna cesta ili koji javni put, ili

b) za potrebe kakve naprave, koja se preduzme u javnom interesu, da bi se upravila

ili odvratila kakva voda (naprava za natapanje, isušivanje, vodjenje vode, gradnja za zaštitu ili za uredjenje, zagradjivanje bujice), uzevši amo i naprave koje su za to potrebite (na primjer naprave za tjeranje i za zaustavljanje vode),

to treba u prošnji, osim propisane točne oznake odijeljenog zemljišta, kazati i njegovu predjašnju vrstu obradivanja i njegovu površinu te valja prikazati isprave, kojima se dokazuje, da je nabavljeno odijeljeno zemljište, zajedno s odnosnim položajnim planovima, nadalje uredovnu potvrdu, da je odijeljeno zemljište opredijeljeno u gornju svrhu.

Tu potvrdu, koja će se davati bez biljega, pozvana je da izdaje u pogledu putnih radnja kompetentna politička kotarska, odnosno autonomna vlast, a u pogledu vodnih radnja ona politička kotarska vlast, koja je po zakonima o vodnom pravu uopće kompetentna u poslima vodnog prava.

Prošnju može prikazati gospodar zemlje, ili onaj što nabavlja zemljišta što će se odijeliti.¹⁾

¹⁾ Min. prav. je nar. 13. list. 1894, br. 20724, uk. 36, prijavilo rg. fin. min. 22. srp. 1894, br. 32043, kojim su se dali organima evidenčnog katastra napuci u svrhu ujednostavljenja i pospješivanja njihovog poslovanja u prigodama, kad valja uporabljivati pozv. zakon. — Uslijed ovih naputaka ne će često trebati da se doprinese prošnjama za knjižno odjeljivanje odnosnih zemljišta razdiobeni nacrt u smislu §-a 1, zadnj. st. z. 23. svibnja 1883, dz. 82. — Za takova odjeljivanja zemljišta neka se odnosno uporabljaju odredbe §§ 45. i 46. z. 23. svibnja 1883, dz. 83, i ovržb. nar. 11. lip. 1883, dz. 91, o privremenoj provedbi promjena. Knjižno

sudište imade prijaviti privremenu provedbu oglasnim arkom, u kojem neka se navede takodjer privremeno označenje čestice cesne, odn. vodne naprave, i bez da bi se priložio kakav nacrt. Konačnu (definitivnu) je promjenu u zemljarinskom katastru provesti onda, kad budu cesne, odn. vodne naprave gotove u jednoj kat. općini, i to na temelju situacijskog nacrtu (tlorisa), koji je stigao evidenčnome uredniku sa zemljišničkom odlukom, ako jošte nema ovih pripomoćaka, pak na temelju podataka mjerenja, koje imade načiniti evidenčni urednik sam. Po napućima fin. min. mora evidenčni urednik mjerske radnje što prije izvršiti i onda knjižnomu sudištu s propisanim prijavnim arkom predložiti točnu kopiju o dotičnom urisu u kat. mapu, kad pak toga urisa jošte nema, površno načinjen nacrt. Za svaku kat. općinu učiniti se imade poseban oglasni arak s odnosnim dijelom nacrtu. — Kad se promjena odnosi takodjer na nepokretnine, upisane u zemaljskoj knjizi (daski) i kad treba dodati kopiju kat. mape, dodati se imadu po dvije ovakove, da knjižno sudište jednu ustupi vlasti zemaljske knjige u smislu nar. min. prav. 27. rujna 1887. uk. 31. t. 5. al. 5. — U smislu navedenog trebat će knjižna sudišta rijetkokada davati kod rješavanja odiobenih prošnja česticama privremene oznake po pripomoćima, koji im budu na ruku. Kad se to primjeri, imade pak cesna, odn. vodna naprava, ako ne sastoji iz više predmeta (u kat. općini), dobiti samo jedno označenje čestice, i to kod novih predmeta broj, koji dolazi za posljednjim brojem čestice dotične kat. općine.

Nar. min. prav. 24. rujna 1900. uk. 38. priopćuje rasp. fin. min. od 12. rujna 1900. br. 29552, kojim je ovo određilo, da se imade u svim slučajevima oglasnim arcima o promjenama, prouzročnim cesnim i vodnim napravama, priložiti točna kopija u kat. mapu upisanih promjena, i da se imadu u oglasnim arcima posvjedočiti površinske mjere pojedinih čestica po starom i novom stanju. — Prijavnom arku dodati se imade po nekakom dodanom uzoru učinjeni popis iz proračunskoga napisnika (Berechnungsprotokoll), kojega sudište ne treba vraćati, iz kojega se pak uzmognu razabrati k odnosnim cesnim, odn. vodnim napravama dodani dijelovi čestica. — Takovi oglasni arci predati se imadu koncem onoga mjeseca, kojeg bijaše dovršen površinski račun. Ovo se imade izvršiti početkom

kancelarijskog djela, koje se vrši poslije razmjerenja. — Konačno bijahu evidenčni urednici i arhivi za kat. mape opomenuti na odredbe t. 2. rasp. fin. min. 14. siječ. 1893, br. 40497 iz 1892, uslijed kojega se imadu zemljomjerski nacrti o pojedinim česticama ili zemljištima uručiti najkasnije u šest tjedana po narudžbenom danu.

Ova je naredba preustrojena naredbom 14. rujna 1908, uk. 11.

Min. fin. naručilo je rasp. 2. stud. 1900, br. 63824. svim fin. zemaljskim vlastima, da imadu evidenčni funkcionari svoje sudištima prije 12. rujna 1900 o takovim napravama predane prijavne arke na prošnju sudišta popuniti u smislu gornjeg raspisa. (Obj. u uk. 1900, str. 268).

Predsjedništvo viš. zem. sudišta u Beču izdalo je o tom raspis 9. list. 1900, Präs. 9519, (Obj. u uk. 1900 str. 255) sa sljedećim sadržajem: Pošto je odslije svakomu oglasnomu arku evidenčnog urednika priložiti točna kopija nacrtu u kat. mapi, ne treba stranka više predavati nikakvog razdiobenog nacrtu. Stranka može se u prošnji za odijeljenje pozvati na nacrt, koji je priložen oglasnom arku, koji se imade zatim položiti u zbirku isprava. — Svakako se pak imade predati i kopija položajnoga plana, koji se imade u smislu § 16. z. 11. svib. 1894, dz. 126. iznijeti na javni ogled kod općinskoga ureda one općine, u čijim granicama leže zemljišta, što će se odijeliti, koje kopije ne može nadomestiti kopija, što je priložena oglasnomu arku predanom sudištu, jerbo se imade ova kopija uložiti u zbirku isprava. — Navedena kopija položajnog plana može se prema propisanoj maloj pristojbi naručiti kod evidenčnog mjeraca ili kod arhiva kat. mapa. — Nadaljni oprost moguć je takodjer na taj način, da se za sva zemljišta, što će se odijeliti, načini samo jedna stjecateljna isprava u tabularnome obliku, uslijed koje u njoj imenovani zemljišni vlasnici izručuju odnosna zemljišta stjecateljima ter im dozvoljavaju otpis i uknjiženje prava vlasništva. Odnosna zemljišta mogu se u stjecateljnoj ispravi lahko točno navesti, pošto se nalaze razdiobeni plan i popis iz proračunskoga napisnika kod sudišta. — Stjecateljne isprave nijesu oproštene od biljega. — Na nagodbene napisnike, koji su se pred sudom napisali možda uslijed poziva po § 433. gradj. parb. post., imadu se priljepiti biljezi

napisnika i nagodbe. — Stjecateljne isprave moraju biti učinjene naravno po odredbama z. grunt (§§ 26, 27, 31. i 74.); imati moraju dakle valjan pravni naslov. Za suprugu ne može potpisivati muž, koji se ne iskaže njenom punomoći. — Nije dozvoljeno odnosno uporabljivati predzadnji stavak nar. min. prav. 26. list. 1894, uk. 40, jerbo se u tom stavku naglasuje, da se ograničuje tamo navedeni postupak isključivo na slučajeve, koji se odnose na pogreške, koje se zbudu prigodom uređivanja zemljišnika. — Zbog polakšica kod uvjerovljivanja potpisa na ispravama podsjeća se na z. 5. lip. 1890, dz. 109, i odnosne zem. zakone. — Po § 83. z. grunt. mogu se zemljišničke prošnje kod inokosnih sudišta predavati takodjer usmeno. Glasom §-a 32, st. 2. z. grunt. mogu se izjave u pogledu odludžbe odavati na dotični napisnik tako, da nema dvojbe, da se moždašnji nedostaci stjecateljne isprave otpreme izjavom u napisniku. — U pogledu označenja zemljišta, što će se odijeliti po česticama, poziva se raspis na konac gornje nar. min. 24. rujna 1900, uk. 38, i dodaje, da javnog dobra dakako nije uzimati u koji zemljišnički uložak, nego samo u popis, koji se imade pisati po § 33. z. 2. lip. 1874, dz. 88, 89 i 90.

Knjižnim sudištima, bavećim se s zakonom 11. svibnja 1894, preporučuju se dakle ovaj postupak: 1. Prijava o privremenoj provedbi promjena po st. 4. nar. 13. list. 1894, uk. 36, služi samo u tu svrhu, da knjižno sudište uzme evidenčni slučaj u pregled. U toj prijavi dakle ne treba naredjivati saslušanja stranke. — 2. Ako stigne oglasni arak o konačnoj provedbi, pak mu nije dodana niti točna kopija posvjedočenja u kat. mapi, niti popis iz proračunskog napisnika, tada se imade evidenčna kat. vlast zamoliti, da pošalje u smislu rasp. fin. min. 12. rujna 1900, br. 29552, priloge, koji manjkaju. — 3. Kad stigne u smislu spom. rasp. fin. min. opravljene oglasni arak, imadu se po § 3. z. 23. svib. 1883, dz. 82, o roku, potrebitom za uređenje zemljišnika, saslušati zastupnici uprave za cesnu, odn. vodnu napravu, nipošto pak pojedini zemljišni posjednici, koji odstupaše zemljišta za naprave. — 4. O tom ročištu saslušanja imadu se navedeni zastupnici, ako ne znadu prava, podučiti o odredbama z. 11. svib. 1894, te napose o tome, da se mogu u prošnji za odijeljenje, koja se može na zahtjev odati na napisnik, pozvati na razdiobeni plan,

koji se nalazi kod sudišta i da ima je slobodno, naručiti kopiju položajnog plana, koji se imade u smislu §-a 15. iznijeti na javni ogled kod općinskog ureda, uz isplatu stanovite pristojbe ili kod evidenčnog urednika ili kod arhiva kat. mapa. — Ovima je nadalje kazati, da je za izdavanje po § 1, st. 2. potrebite uredne potvrde u pogledu naprava putova nadležna politička kotarska odn. samoupravna oblast, u pogledu pak vodnih naprava odnosna politička kotarska oblast. Ovom je prigodom napose dati primjeren usmen naputak, kako da se u odnosnom slučaju bez osobitih poteškoća učine potrebite stjecateljne isprave. — 5. Pošto bijaše predana pismena ili usmena prošnja za odijeljenje i pošto odstranjeni budu moždašnji nedostaci povoljno rješenje prijećeći, imade se po spomenutom zakonu što brže moguće nadalje uredovati. — 6. Pokažu li se usprkos odredbama nar. min. prav. 24. rujna 1900, u pogledu položajnog plana i njegovih kopija kakove zapreke, imade ih nadležno predsjedništvo zemaljskog (okružnog) sudišta prijaviti predsjedništvu višeg zemaljskog sudišta.

§ 2. Za saslušanje lica, za koja su zapisana stvarna prava na tabularno tijelo (tabularni vjerovnici), sud će, ako nadje da se prošnji inače može zadovoljiti, zavesti postupak, koji je propisan u slijedećim paragrafima, mjesto postupka, koji je uređen u zakonu 6. februara 1869 (l. d. z. br. 18).

§ 3. Prošnju za odjeljenje treba prije svega zabilježiti kod tabularnog tijela, od kojega će se zemljište odijeliti. Ta bilješka ima posljedicu, da poznije zapisano tabularno pravo ne može spriječiti odjeljenje. U isto doba odrediti će se ročište za primanje eventualnih prigovora tabularnih vjerovnika protiv odjeljenja.

§ 4. O ročištu (§ 3.) treba da sud odlukom obavijesti prositelja, gospodara odnosnog tabu-

larnog tijela i sve tabularne vjerovnike¹⁾ i da točno naznači predmet, za koji se ište da se odijeli. Ovoj će se obavijesti dodati, da se prošnja zajedno s priložima može vidjeti kod suda, da tabularni vjerovnici, koji misle da je vrijednost zemljišta, što se ima odijeliti, veća od pedeset forinti, ili da je odjeljenje opasno za njihovo tabularno pravo, imaju kod ročišta prigovarati namjeravanomu odjeljenju, jer će se inače uzeti da oni na nj pristaju, da je inače tabularnim vjerovnicima slobodno poslati svoje prigovore pismeno k ročištu, i da se pri prigovaranju mora kazati, da li se prigovara s toga što je vrijednost zemljišta, što će se odijeliti, veća od pedeset forinti ili s toga što je odjeljenje opasno za tabularno pravo.

S toga što se propusti ročište, odnosno rok za prigovore ne će se povratiti predjašnje stanje.

¹⁾ Prisp. § 2. ov. z. i § 3. z. 6. velj. 1869, dz. 18.

§ 5. U pogledu učinjenih prigovora¹⁾ sud treba da uredovno obavi shodne izvode o svim odnosnim prilikama, a naročito treba da dobavi i upotrijebi izvode iz operata zemljarinskoga katastra o površini i čistom prihodu, zakupne ili kupovne ugovore i slična pomoćna sredstva.

O važnijim koracima, što sud namjerava u ovome pogledu, a naročito o takovim, koji bi prouzrokovali troškova, valja da sud obavijesti prositelja.

Kao vrijednost zemljišta, što će se odijeliti, uzimati će se suma, koja je kazana u nabavnoj

ispravi, a najmanje onaj iznos, koji izlazi na osnovu poreznoga višekratnika, što je u svrhu odmjerjenja pristojbina propisan za odredjenje vrijednosti nepokretnih stvari podložnih zemljarini.

¹⁾ Prisp. § 17, st. 1. ov. z.

§ 6. Prigovor kojega tabularnoga vjerovnika ne smeta, da se dopusti traženo odjeljenje, ako se je sud, pomnjivo promotrivši posljedak izvida spomenutih u § 5, uvjerio, da vrijednost zemljišta, što će se odijeliti, nije veća od pedeset forinti i da iz odjeljenja odnosnomu tabularnomu vjerovniku očevidno ne prijeti nikakva šteta s obzirom na vrijednost ostalog tabularnoga tijela, koja izlazi pošto se odjeljenje obavi te uzmu u obzir njegove posljedice, i na stanje tabularnih tereta.

Sud odlukom presudjuje, da li su i dokle su učinjeni prigovori u smislu predjašnjega stavka osnovani ili nijesu.

§ 7. Prigovor, koji je priznat osnovanim, zaustavlja namjeravano odjeljenje¹⁾. Ako se presudi da prigovor nije osnovan, to se on ne uzimlje u obzir pri rješavanju prošnje za odjeljenje (§ 11).

¹⁾ Vidi § 17, st. 2. ov. z.

§ 8. Prigovor gubi silu i ako se plati dug.

Vjerovnici, koji su učinili kakve prigovore, moraju, ako je njihova vjeresija uvrštena glavnicom s odredjenim iznosom, primiti plaćanje i tada, ako još nije istekao rok u kojem pripjeva njihova vjeresija; ali im je pridržano

lično pravo na naknadu za štetu, koju eventualno pretrpe s toga, što je dug plaćen prije vremena.

§ 9. Presudu, koja se izreče po § 6. ovoga zakona, treba dostaviti prositelju, gospodaru odnosnoga tabularnog tijela i tabularnim vjerovnicima, koji su prigovarali.

§ 10. Presude o prigovoru mogu se utokom pobijati za 14 dana pošto budu dostavljene.

Protiv odluke druge molbe nema mjesta kakvom daljemu pravnomu sredstvu.

Sud prve molbe treba da odmah odbije utoke, koji po odredbi predjašnjega stavka nijesu dopušteni.

§ 11. Pošto presuda stupi u krepost (§ 6) ili ako nije bilo prigovora, sud će riješiti prošnju za odjeljenje po propisima¹⁾, koji budu u kreposti, i držeći se posljedaka predistrage.

¹⁾ t. j. § 74. z. grunt. i §§ 13.—15. z. 6. velj. 1869, dz. 18.

§ 12. Podnesci zajedno s priložima, protokoli, presude i otpravci, koji bivaju u postupku po §§ 1, 5, 6, drugom stavku, 9 i 10 ovoga zakona, uživaju oprostjenje od biljegovine.

§ 13. Odredbe ovoga zakona neka se prema smislu primjenjuju i prošnjama, koje se tiču ustupljenja više zemljišta, s popunama i promjenama, koje su utvrđene u slijedećim paragrafima 14. do 17.

§ 14. Nekoliko ustupljenja zemlje, koja se tiču zemljišta, koja će se odijeliti a pripadaju

jednomu istomu putu (§ 1. a), odnosno jednoj istoj vodnoj gradjevini (§ 1. b) te leže u istoj katastralnoj općini, mogu se kod kompetentnog tabularnog suda iskati jednom jedinom prošnjom i tada, kad se nabava tih zemljišta osniva na različitim ispravama.¹⁾

¹⁾ Prisp. § 86. z. grunt.

§ 15. S prošnjom za odjeljenje (§§ 13. i 14), ako pojedina zemljišta, što će se odijeliti, sastoje iz dijela od čestica, treba osim geometričkih slika, koje su potrebite po § 1. zakona 23. maja 1883 (l. d. z. br. 82), prikazati i još jedan ovjereni nebiljegovani prijepis položajnog plana, koji će se prilikom oglasa, koji je predviđen u slijedećem paragrafu, iznijeti na javni ogled kod općinskoga ureda one općine, u čijim granicama leže zemljišta što će se odijeliti.

§ 16. Tabularni će se vjerovnici obavijestiti o ročištu za eventualne prigovore (§§ 3. i 4.) oglasom, koji će se pribiti na uredovnoj tablici suda, zatim u općini, u kojoj leže zemljišta što će se odijeliti, i u susjednim općinama, a prema prilikama će se oglasiti i na drugi koji način što je u mjestu običan.

U slučaju, koji je spomenut u § 15, ovi će se oglasiti činiti s dodatkom, da se jedan prijepis položajnoga plana može vidjeti osim kod suda i kod općinskoga ureda one općine, u kojoj leže zemljišta, što će se odijeliti.

§ 17. O tome, da li vrijednost pojedinih zemljišta, što će se odijeliti, ide preko pedeset

forinti, treba da sud uredovno obavi izvide i presudi, i ako u tome pogledu nije bilo nikakva prigovora¹⁾.

Ako sud nadje, da vrijednost nekog zemljišta, što će se odijeliti, ide preko pedeset forinti, to odnosna presuda zaustavlja, kao prigovor koji je priznat osnovanim, namjeravano odjeljenje toga zemljišta (§ 7). Taku presudu treba dostaviti prositelju i gospodaru odnosnoga tabularnoga tijela.

¹⁾ Vidi § 5, st. 1. ov. z.

§ 18. Ako bude kakvih troškova zbog izvida, koji se obave u smislu §-a 5, i zbog oglasa i izvida prema §§-ima 16. i 17, to oni padaju na teret prositelja.

§ 19. Mojim se ministrima pravde, unutrašnjih posala, poljodjelstva i financija nalaže izvršenje ovoga zakona.

V.

Zakon od 7. srpnja 1896, dz. 140,**o dozvoljavanju prijekih puteva.*)**

S privolom obaju domova carevinskoga vijeća naredjujem ovo:

§ 1. Za nepokretninu, koja s mrežom javnih puteva nema putne sveze, koja je potrebita za redovno gospodarenje ili upotrebljavanje, — pa bilo da takve sveze uopće nema ili da nije dostatna za potrebu, — vlasnik u onim slučajevima, u kojim za to, da se zadovolji potrebi puta, nijesu tu uvjeti za razvlastu ili za besplatno dopuštenje po § 365. općega građanskoga zakonika ili po drugim zakonima o tome izdatim, može zahtijevati, da mu se putem suda prema ovomu zakonu dozvoli prijeki put preko tuđjih nepokretnina.

Za primjeno ovoga zakona razumije se pod izrazom »putna sveza« udešeni (utrveni) put, pa i služnost puta koja se izvršava bez udešenog puta.

Za šumska zemljišta nema mjesta¹⁾ dozvoli prijekog puta po ovome zakonu.

¹⁾ Prisp. § 4. ov. z.

*) U Hrvatskoj uredjuje ovu stvar «Zakon o nužnim prolazima» od 6. travnja 1906.

§ 1. 1. Ovakov put može se zahtijevati takodjer ka kući, postavljenoj na dijelu njive, koja bi po ovom zakonu imala steći prijeki put. 10. siječ. 1905, br. 19273, Prč. 1905/444.

§ 2. Zahtjev, da se dozvoli prijeki put, nije dopušten, ako korist prijekoga puta ne nadmašuje štete, koje on u sve nanosi nepokretninama, što se imaju opteretiti, nadalje, ako je tome, što nema putne sveze, kriva velika nemarnost vlasnika zemljišta, koja je nastala pošto je ovaj zakon stupio u krepost.

Za to, da bi se postigla kraća putna sveza, nego li je ona što već ima, ne dozvoljava se prijeki put.

§ 3. Prijeki put sastoji u služnosti prolazjenja, gonjenja stoke ili voženja, ili u raširenju takovih putnih prava, što već postoje; napose može se kao prijeki put dozvoliti i zajednička upotreba privatnog puta, koji već postoji¹⁾, ili udešenje puta preko tudjeg zemljišta²⁾.

¹⁾ § 6. ov. z. — ²⁾ § 4, st. 1, zadnja izreka i § 7. ov. z.

§ 4. Za vrstu, opseg i pravac prijekoga puta i za bliže modalnosti njegove upotrebe mjerodajnom je potreba nepokretnine koja treba put. Ali u isto doba treba se obzirati na to, da s jedne strane tudje nepokretnine budu što manje opterećene, a njihovi vlasnici što manje smetani, a s druge strane da vlasniku, koji treba put, budu prouzrokovani što manji troškovi; napose treba što više ograničiti slučajeve, gdje se dozvoljava da se udesi put¹⁾.

2. Takve potrebe pak ne imade zemljište, koje neposredno graniči na javni put, premda ga od ovoga dijeli jarak ili nasip, te je njegova uporaba teža, ili skopčana s većim gubitkom vremena i većim naporom, ka što bi to bilo kod puta, koji neka bi se dozvolio. 28. pros. 1897, br. 15338, Prč. 1898/199.

3. Prošnja za dozvolu prijekog puta ne smije se odbiti samo radi toga, što bi ovaj put omogućio stjecanje vapnenog kamenja, ilovače itd., pošto je nakana ovog zakona, da uzmogne posjednik zemljišta učiniti svoje poduzeće shodnijim, sposobnijim i boljim za obradivanje. 17. stud. 1896, br. 13373; Prč. 1897/411.

4. Prijeki put može se dozvoliti takodjer k šumskoj čestici (parceli), koja se pak dozvolom političke

Prijeki put može se dozvoliti samo dotle, dokle njim ne bude nemoguće ili znatno teže redovno gospodariti ili upotrebljavati nepokretnine, što se imaju opteretiti.

Ne može se dozvoliti prijeki put kroz zgrade, zatvorena dvorišta i kroz vrtove, koji se nalaze kod kuća za stanovanje a ogradjeni su za to, da ne bi tudji ljudi mogli pristupati, nadalje preko takih zemljišta, koja se iz javnih obzira ne mogu upotrebljavati kao prijeki put²⁾.

1) §§ 3. i 7. ov. z. — 2) § 9, st. 4. ov. z.

§ 5. Vlasnik zemljišta, koji treba put, valja da glavničnim iznosom dade odštetu za svaku štetu, što bi ih dozvola prijekoga puta eventualno nanijela nepokretninama, što se opterete prijekim putem.

Pravo na tu odštetu pripada neposredno vlasniku opterećene nepokretnine protiv vlasnika, koji treba put. Drugi, koji imaju neko pravo na tu nepokretninu (koji imaju pravo uživanja, zakupnici ili najamnici itd.), — ako se ne radi o stvarnim pravima, za kojih namirenje treba da služi glavnicu za odštetu (§ 22.), — napućeni su na njenog vlasnika; kada se odredjuje odšteta, treba se obazirati i na one štete, koje dozvolom prijekoga puta trpe gore naznačena lica, što imaju neko pravo na nepokretninu.

§ 6. Ako se dozvoli zajednička upotreba tudjeg privatnog puta, to će se u iznos odštete uvrstiti viši troškovi, koji zbog toga izlaze oko uzdržavanja puta.

§ 7. Ako se radi o tome, da se udesi put, vlasnik nepokretnine, koja se ima opteretiti, ima pravo zahtijevati da vlasnik, koji treba put, preuzme u svoje vlasništvo zemljište, koje treba za prijeki put. U tome slučaju, kada se odredjuje otkupnina, treba se obazirati ne samo na vrijednost zemljišta, što će se ustupiti, već i na gubitak vrijednosti, što ga trpi onaj dio posjeda, koji ostaje odnosnomu vlasniku, naročito i na poteš-

vlasti uporablja samo za kamenolom, i to dok bude ova uporaba trajala. 15. velj. 1898, br. 2145. Zb. 28.

koće, što bi ustupom nastale u gospodarenju ostaloga posjeda.

§ 8. Pravo na dozvolu prijekoga puta nije podložno zastari.

§ 9. Rasprava o pravu na dozvolu prijekoga puta biva na molbu vlasnika nepokretnine, za koju treba put.

K raspravljanju je pozvan onaj kotarski sud (i gradski delegirani kotarski sud), u kojega se području nalazi nepokretnina, za koju treba put.

Pri tome se primjenjuju, dokle u ovome zakonu nije što drugo naredjeno, načela nespornoga postupka.

Što se tiče pitanja, da li i dokle javni obziri se protive tome, da se neko određeno zemljište upotrijebi kao prijeki put (§ 4, stavak 3), treba da u svakom odnosnom slučaju sud zaište izjavu kompetentne upravne vlasti, te tu izjavu treba da pri rasudi smatra obaveznom.¹⁾

¹⁾ §§ 10, st. 2., 11, st. 2. i 16, st. 3. ov. z.

§ 10. U molbi treba naznačiti, koji i kakav se put ište i kojim pravcem, navedavši katastralne brojeve i vrsto obradivanja odnosnih nepokretnina, te dodati ime, stalež i prebivalište njihovih vlasnika; osim toga treba i kazati razloge, s kojih se put ište. Ako su nepokretnine predmetom zemljišne knjige, treba navesti i uloške zemljišne knjige.

Molbu treba prikazati u toliko opravaka, da se uzmože svakomu vlasniku nepokretnina, koje se imaju opteretiti, dostaviti po jedan egzemplar a jedan egzemplar zadržati kod suda; osim toga treba predati i jedan nebiljegovani egzemplar, koji će se dostaviti kotarskoj političkoj vlasti.

Za više susjednih nepokretnina, za koje ima jednaka potreba prijekog puta, dozvola prijekog puta može se zahtijevati samo jednom molbom.

§ 10. Prijeki se put može zahtijevati samo od tabularnoga vlasnika. 28. stud. 1899, br. 17024. N. Z. 1903/29.

§ 11. U poledu molbe treba da se sud prije svega iz javnih knjiga osvjedoči, da su u molbi točni podaci o odnošajima vlasništva nepokretnina, o kojim se radi; pa ako se ništa ne protivi da se zavede postupak, treba da odredi ročište za raspravu, na koje će pozvati sve stranke. Vlasnici nepokretnina, koje se imaju opteretiti, pozivlju se držeći se propisa, koji su mjerodajni za dostavljanje u vlastite ruke¹⁾.

O tome, da je određeno ročište, treba obavijestiti i kotarsku političku vlast zbog javnih obzira, na koje eventualno treba paziti (§ 4, stavak 3). Ova će, ako u odnosnom slučaju nije sama pozvana, da štiti javni interes, odmah stvar priopćiti kompetentnoj upravnoj vlasti.

¹⁾ §§ 106.—108. gradj. parb. post.

§ 12. Sud će pozvati dva vještaka te će redovno na licu mjesta izvidjeti sve prilike, koje su mjerodavne za pitanje u potrebi prijekoga puta i o njegovom obliku, zatim za utvrđenje odštete.

U sasvim jednostavnim slučajevima može se i ne objaviti mjesni izvidjaj.

U izvidjaj mogu se uzeti i takove nepokretnine, koje vlasnik, koji treba put, nije spomenuo u svojoj molbi, ako se čini da se imaju upotrebiti za to, da se na najzgodniji način udesi prijeki put. U tome slučaju moraju se pozvati k raspravi takodjer i vlasnici odnosnih nepokretnina.

§ 13. Kao vještaci uzimati će se ljudi koji poznadu mjestu a vješti su gospodarskim prilikama, koje se imaju uzeti u obzir. Imena vještaka treba javiti strankama, kada se ove pozivlju k raspravi.

Stranke mogu eventualne prigovore u pogledu sposobnosti i nepristranosti vještaka iznijeti do početka rasprave. Ti će se prigovori, ako se čine sucu osnovanim, uzeti u obzir. Namjesto isključenog vještaka bez odlaganja će se pozvati drugi.

§ 14. Vještake treba zakleti prije nego li počne izvidjaj, ako se sve stranke ne odreku toga, da budu zakleti.

Vještaci će, pošto točno ispitaju stanje stvari, kazati svoje mnijenje o prijekom putu, koji se ima dozvoliti, i o odšteti, što se ima dati.

Svaki je vještak dužan kazati činjenične pretpostavke i ostale osnove, na kojima se osniva njegovo mnijenje.

§ 15. Sud će s obzirom na rezultate rasprave, ne dirajući u odredbu 4. stavka §-a 9, po slobodnom uvjerenju, ne budući vezan na kakva dokazna pravila, rasuditi o prijekom putu, koji se ima da dozvoli, i o odšteti, koja se ima dati, ali u razlozima rasude treba da kaže okolnosti, koje su bile mjerodajne za njegovo osvjedočenje.

U isto će se doba presuditi o tome, kako će se platiti troškovi postupka (§ 25.).

Dozvoljeni prijeki put treba da se što točnije naznači, ako bude potreba, pozivljući se na skicu položaja, što će se prirediti.

Ako prijeki put ide preko nekoliko čestica, koje imaju različite vlasnike, odnosno koje pripadaju različitim tjelesima zemljišne knjige, to će se odšteta utvrditi napose za svakoga vlasnika, odnosno za svaku grupu tih čestica, koje će se razlučiti po tjelesima zemljišne knjige.

Rok za plaćanje odštete iznosi četiri nedjelje pošto stupi u krepost rasuda. Ako pak onaj, koji je dužan platiti odštetu, to zaište, odrediti će se mu dulji rok i to do tri godine, pošto stupi u krepost¹⁾ rasuda, uz uvjet da se za to vrijeme plaćaju kamati za iznos odštete.

Rasuda će se strankama dostaviti držeći se propisa, koji vrijede za dostavljanje u vlastite ruke.

¹⁾ § 17, st. 1. ov. z.

§ 16. Sudska se rasuda može pobijati samo pravnim sredstvom utoka.

Rok za utok iznosi 14 dana.

Utok treba prikazati u toliko egzemplara, da se uzmogne jedan egzemplar zadržati kod suda, a po

jedan egzemplar dostaviti onim protivnicama žaljiteljivim, u kojih interes dira žalba. Ovim je zadnjim prosto predati za 14 dana svoje očitovanje o utoku.

Pošto stignu ta očitovanja, odnosno pošto bezuspješno isteče rok, koji je za to odredjen, spisi će se u ime ureda prikazati sudu drugoga stepena.

Gornje uredbe vrijede i za pobijanje rasude suda drugoga stepena.

Ako se u slučaju utoka radi o rasudi pitanja, da li se i dokle se javni obziri protive upotrebi nekog odredjenog zemljišta kao prijekog puta (§ 4, stavak 3), to će se u drugom i u trećem stepenu smatrati mjerodajnom izjava kompetentne više upravne vlasti, koja će se o tome zaiskati.

Dokle se sudska presuda osniva na izjavi kompetentnoga ministarstva o tome pitanju, nema mjesta utoku protiv nje.

Nema mjesta redovnomu pravnomu putu, da bi se isticala prava, o kojima se ima rasuditi postupkom, što je uredjen ovim zakonom.

§ 17. Ako se pravomoćnom rasudom dozvoli prijeki put uz odštetu, to će sud, pošto isteku četiri nedjelje dana otkada stupi u krepost rasuda, na osnovu rasude u ime ureda narediti, da se prema propisima o zemljišnim knjigama izvrši odnosno uknjiženje, te će u isto doba narediti da se uknjiži založno pravo za prisudjeni iznos odštete s kamatima na nepokretninu, koja ima pravo na prijeki put, a ako je ova u doba, kada se vrši uknjiženje, spojena s drugim nepokretninama u jedno tijelo zemljišne knjige, na cijelo tijelo zemljišne knjige. Pri tome će se iznos

§ 16. 1. Protiv suglasnih rasuda nižih sudova dozvoljen je utok samo pod uvjetima §-a 16. ces. pat. od 9. kolov. 1854, dz. 208. — 8. siječ. 1902, br. 1802/11, Prč. 1902/51.

2. Žalba nije dozvoljena protiv rasude utočnoga sudišta, kojom se je u samoj stvari ukinula rasuda prvoga sudišta i naredilo dopunjenje postupka. 28. velj. 1901, br. 2248, uzb. 391.

koji se ima da zapiše izrijekom naznačiti kao iznos odštete, koji je utvrđen povodom dozvole prijekoga puta, te će se nepokretnina, za koju je taj iznos utvrđen, navesti sa svojim katastralnim brojem i uloškom zemljišne knjige.

Ako nepokretnina, koja ima pravo na prijeki put, nije uvrštena u kakvu zemljišnu knjigu, to će se u svrhu, da se dokaže založno pravo za iznos odštete s kamatima, u ime ureda izvršiti založni popis nepokretnine.

Ako se pak sudu u spomenutom roku od četiri nedjelje dana dokaže, da je međutim već podmiren, odnosno da je kod suda položen iznos odštete s odnosnim kamatima (§ 22.), to otpadao siguranje odštete, koje je naredjeno v prvom in drugom stavku ovoga paragrafa. U takvom slučaju treba da se odluka ureda zemljišne knjige, kojom se naredjuje, da se uknjiži prijeki put, pozivlje na to, da je dokazano, da je iznos odštete s kamatima podmiren, odnosno kod suda položen.

Ako je pravomoćnom rasudom dozvoljen prijeki put a da nije za to prisudjena odšteta, to će se odmah, netom stupi u pravnu krepost rasuda, narediti da se prijeki put uknjiži u zemljišnu knjigu, kao što je određeno u prvom stavku ovoga paragrafa.

§ 18. Kad sud zazna za kakve promjene u licu vlasnika, koje su kod odnosnih nepokretnina nastale, pošto je zaveden postupak o dozvoli prijekoga puta, treba da se sud na te promjene obazire, u svrhu da bi novi vlasnici namjesto svojih pravnih prednjaka stupili u dalji postupak.

U svakom slučaju pravno stanje, koje je stvoreno sudskom rasudom, obavezno je — ako bude kakvih promjena u vlasništvu pošto se zavede postupak — i za pravne nasljednike stranaka koje su imenovane u rasudi, i to takodjer tada, ako su ove stekle vlasništvu na osnovu sudske dražbe. Prema tomu promjena u vlasništvu odnosnih nepokretnina, koja bi se međutim zbila, ne smeta da se izvrše uredovna djela propisana u § 17. Nego onaj, koji kojugod od

tih nepokretnina steče ugovorom prije sudske obavijesti o djelu ureda zemljišnih knjiga, odnosno o zapljeni nepokretnine, a ne znajući za postupak zaveden o prijekom putu, ima pravo odstupiti od ugovora, ali o tome treba da se izjavi drugoj ugovornoj stranci u roku, koji mu je otvoren za utok protiv odnosno sudske odluke.

§ 19. Gdje imaju knjige o arhivskim zapisima, primjenju se s obzirom na arhivski zapis sudske rasude, što se ima da izvrši, prema smislu odredbe §§-a 17. i 18.

§ 20. Služnosti prijekog puta treba, u slučaju da se na silu proda služno dobro, sačuvati kao teret toga dobra te prenijeti na novoga vlasnika ne računajući ih u kupovnu cijenu.

§ 21. Iza državnih poreza i drugih javnih daća iznosu odštete, koji je po založnom pravu osiguran, pripada prednost pred svim ostalim iskanjima, što leže na založnom objektu.

§ 22. Odšteta se i osim slučajeva, koji su naznačeni u § 1425. općega građanskoga zakonika, ima dati sudskim pologom kod realnog suda, ako na nepokretnini, koja je opterećena prijekim putem, postoje stvarna prava trećih lica.

Ali potreba sudskoga pologa otpada, ako i dokle ta stvarna prava pored smanjene vrijednosti odnosno nepokretnine, što ju prouzrokuje dozvola prijekoga puta, opet ostanu tako izvan opasnosti, da hipoteke sačuvaju sigurnost, koja odgovara §-u 1374. općega građanskoga zakonika, a sigurnost drugih prava očevidno ne dodje u nikakvu opasnost.

Sud, koji je pozvan da vodi javne knjige, ima pravo, na molbu vlasnika nepokretnine, izdati mu na osnovu svojega osvjedočenja, što ga steče obavljenom istragom, potvrdu o tome, da postoji zahtijevana sigurnost.

Položeni iznos odštete upotrebiti će se, — prema smislu primjenjujući odredbe o razdiobi kupovne cijene što se postigne pri silovnoj dražbi, — za to, da se namire iskanja onih, što imaju neko stvarno pravo

na nepokretnini (stavak 1.), osim ako se vjerovnici odreku te razdiobe; u zadnjem slučaju položeni iznos odštete ili onaj njegov dio, što ga vjerovnici ne zaištu, predati će se vlasniku zemljišta, koji ima na nj pravo.

§ 23. Ako je za koju nepokretninu bio dozvoljen prijeko put na osnovu ovoga zakona, to se u buduće na osnovu ovoga zakona može zahtijevati, da se taj prijeko put raširi ili da se dozvoli novi prijeko put, samo tada, ako su se međutim odnosne činjenične prilike u nekom važnom pogledu promijenile.

§ 24. Ako služnost prijekog puta, koja je dozvoljena na osnovu ovoga zakona, u buduće postane nepotrebnom, to će sud na molbu jedne ili druge stranke, pošto ispita stanje stvari, o tome presuditi te će, pomnjivo se obazirući na sve mjerodajne okolnosti, po pravici odrediti, da li vlasnik služne nepokretnine ima povratiti vlasniku gospodujućega dobra jedan dio odštetne glavnice, koja je u svoje doba plaćena, i u kojem iznosu. U tim slučajevima prema smislu će se primijeniti odredbe za postupak o dozvoli prijekog puta.

Na isti će se način postupati na molbu vlasnika, nepokretnine opterećene služnošću prijekoga puita ako na toj nepokretnini gradjenjem, promjenom obradivanja ili takim čim ima nastati taka promjena, koja u smislu 2. ili 3. stavka §-a 4. ne dopušta, da služnost dalje traje. Služnost prijekoga puta ukinuti će se, ako se učini vjerojatnom namjeravana promjena nepokretnine, te će se učiniti da ukinuće služnosti zavisi o shodnim mjerama opreznosti zbog toga, da se odnosna promjena zbilja izvrši.

Namjesto ukinute putne služnosti, ako to zaište vlasnik, koji treba put, u isto će se doba odrediti drugi prijeko put.

§ 25. Troškove postupka, koji je uredjen u ovome zakonu, podmiriti će vlasnik zemljišta, koji treba put,

§ 25. 1. Prosilac imade vratiti troškove protivne stranke, koja je došla k ročištu, potrebitom po § 11. ov. z., nipošto pak troškova zastupstva po odvjetniku, jerbo zastupanje po odvjetniku nije potrebito. Podigne li protivni stranka žaobu, što joj se ne dosudiše troškovi, dobiti

dokle ih ne prouzrokuje neopravdano postupanje koje-
god protivne stranke.

Troškovi, koji bi proizašli od posredovanja uprav-
nih vlasti zbog štíćenja javnih obzira (§ 4, stavak 3.),
ne padaju na teret vlasniku zemljišta.

U slučajevima predvidjenim u § 24, u kojim se
docnije ukine služnost prijekoga puta, sud će po pra-
vici presuditi o tome, kako će stranke platiti troškove,
obazirući se na korist, koju imade svaka stranka po
rezultatu postupka.

§ 26. Dokle pravomoćne rasude, koje budu iz-
dane prema ovomu zakonu, trebaju prisilnog izvršenja,
može se na njihovu osnovu voditi ovrha po propisima
spornoga postupka.

§ 27. Odšteta položena kod suda oproštena je od
plaćanja čuvarine.

§ 28. Ovaj zakon stupa u krepost onoga dana, u
koji bude obznanjen.

Njegovo izvršenje nalaže se Mojim ministrima
pravde, unutrašnjih posala i financija.

imade takodjer povratek žaobénih troškova, kad je žaoba
bila uspješna. 17. listop. 1899, br. 14799, Prč. 1900/86;
7. kolov. 1900, br. 11066, Prč. 1900/733; 20. listop. 1903,
br. 14357, Prč. 1905/26.

2. K troškovima postupanja, koje imade po ovom
paragrafu nositi zemljišni vlasnik, koji treba prijeki put,
spadaju takodjer intervencijski i zastupniški troškovi vlas-
nika, kojega zemljište se imade opteretiti, i to troškovi
narasli u prvom i prizivnom stepenu, ipak samo u toliko,
što su bili ovi i navlastito troškovi zastupanja po pravnim
zastupnicima potrebiti u svrhu primjerne pravne obrane i
u koliko ne bijahu prouzročeni neopravdanim nastupom
protivne stranke onoga, koji prijeki put treba. Plss. 13. svib.
1902, k br. 12380 ex 1900, uzb. 608.

VI.

Zakon od 25. srpnja 1871, dz. 96,

o postupku, kojega se valja držati, da se u red doćeraju gruntovnice i knjige rudarske prigodom, kad se osnivaju, dopunjuju, obnavljaju ili promjenjuju.

S privolom jedne i druge kuće vijeća carevinskoga naredjujem, kako slijedi:

§ 1. Postupku, uredjenom zakonom ovim u svrhu, da se po njem u red doćeruju gruntovnice, bit će mjesta:

- a) kada se uslijed zakona zemaljskoga imadu ili osnovati na novo gruntovnice ili postojeće jurve gruntovnice preinačiti tako, da to od upliva bude na razmjerja posjedovna i vlasnička ili na trhovnicu¹⁾;
- b) kada se popuniti imade gruntovnica upisom nepokretnine, koja nije još u nijednoj gruntovnici upisana²⁾;

§ 1. Kad se imade zemljišnik popuniti upisom nepokretnine, koja se ne nalazi jošte ni u jednom zemljišniku, tad imade postupak u smislu § 1. b), koji će po § 2. ovog zakona ukazati viši zem. sud, započeti već po savršenom upisu dotične nepokretnine, upis pak imade u prvoj molbi provesti realna oblast. Ova imade dakle listine (ispise) i ujedno nacrt odnosnog knjižnog uloška predložiti tek onda, kad već bude upis dozvoljen. 4. travna 1872, br. 3326, Zb. 4556; 26. lip. 1872. br. 6499, Zb. 4644.

2. Propisi, koji vrijede kod osnivanja novih zemljišnika, uporabiti se mogu i kod dopunjivanja zemljišnika. 20. srp. 1875, br. 7958, Zb. 5799.

c) kada se gruntovnica ili koja čest njezina obnoviti imade s razloga, što je gruntovnica ili koja čest njezina³⁾ izgubila se ili što nije više za porabu.

¹⁾ = teretovnicu; §§ 3.—19. i 22. — ²⁾ § 20. — ³⁾ § 21.

§ 2. Viši sud zemaljski nadležan je narediti ovaj postupak. Ovržba pak postupka toga pripada sudu onomu, kod kojega se gruntovnica vodi.

1. Kada se osnivaju nove gruntovnice.

§ 3. Čim osnova novih gruntovnica, sastavljenih prema propisima općenitoga zakona gruntovičkoga i zakona zemaljskih, za savkoliki okoliš sudbeni bude dovršena, odredit će viši zemaljski sud dan, od kojega će se osnova ova rukovati kao gruntovnica (dan, kojega će se otvoriti gruntovnica), i odredit će pojedno postupak, da u red bude dočćerana.

Odredbe ove mogu se učiniti i onda, ako osnova dogotovljena bude ma i samo za jednu čest okoliša sudbenoga.

§ 4. Javne knjige, koje još postoje, imadu se onoga dana, kojega otvorena bude nova gruntovnica, zaglaviti i dokinuti u toliko, u koliko ih zamjenjuje gruntovnica nova.

§ 2. 1. Uvedbenih naredba (u smislu § 2.) nije smatrati tabularnim odlukama, ne mogu se dakle pobijati utokom. 27. pros. 1874, br. 11239, Z. f. N. 1875/18.

2. Protiv odluke po § 2. ov. z. dozvoljeno je upozorenje i utok po § 9. ces. pat. 9. kolov. 1854, dz. 208. 15. siječ. 1873. br. 263, Z. f. N. 1873/43. — Prisp. o. kod. § 7; o. 1. i 2. kod § 13. i o. 1. kod § 15. Vidi takodjer o. 1. kod § 1.

One pak prošnje za koji upis u postojeće javne knjige, koje stignu prije dana, kojega se otvori nova gruntovnica, a ne budu riješene još dana toga, imadu se riješiti po propisima, postojećim za knjige one, i dozvoljeni upisi obaviti u knjigama, koje se dokidaju.

§ 5. Povedenje postupka a i dan, od kojega će se gruntovnička osnova imat rukovati kao nova gruntovnica¹⁾, imadu se proglasiti prvim izrokom.

Izrok ovaj imade područje, za koje je sastavljena osnova gruntovnička, označiti, navedši sudbene kotare ili porezovne općine; kazati mjesto, gdje je prosto svakomu razgledati novu gruntovnicu, i sadržavati pouku, da se od dana toga nova prava vlastovna, založna i druga knjižna prava na nepokretnine, upisane u gruntovnici, mogu sticati, stezati, na druge prenositi ili dokidati jedino upisom u novu gruntovnicu.

¹⁾ § 23.

§ 6. Izrok ima osim toga sadržavati poziv na prijave, pomenute u § 7, naznačiti sud, kod kojega se uručuju prijave, i uglaviti za nje rok, koji neka ne bude kraći od godine dana a ni dulji od godine i šest mjeseci, odrediv posljednji dan po koledaru. Ujedno naznačit će se, da će

§ 6. 1. Propuštena prijava kakvog prava imade posljedicom gubitak prava na poćerivanje samo protiv trećih osoba, koje stekoše prava u dobroj vjeri, nipošto pak medju prvotnim učesnicima. 24. rujna 1885, br. 9570, Zb. 10709; 9. svib. 1888, br. 2859, Zb. 12181; (26. svib. 1880, br. 4323, Zb. 8750).

pravni posljedak zanemarena roka biti gubitak prava na poćerivanje prijaviti se imajućih zahtjeva naprema onim trećim osobama, koje u dobroj vjeri steku prava knjižnih na temelju upisa, u novoj gruntovnici sadržanih i neprijepornih¹⁾.

Povrati u stanje prvašnje poradi promašena roka izročnoga nema mjesta, i rok se ovaj za pojedine stranke produljiti ne može. Ustanove ove imadu se navesti u izroku.

¹⁾ Vidi nar. 6. travnja 1885, uk. 26. kod § 23.

§ 7. Da prijavu učine, pozvati se imadu:

- a) svi oni, koji na temelju prava, stećena prije dana, kojega otvorena bude nova gruntovnica, traže kakvu preinaku upisa, sadržanih u njoj i odnosećih se na razmjerja vlasništva ili posjeda, bez razlike, da li se ima preinaka učiniti otpisom,

2. Pobijanje upisa novog zemljišnika u izročnom roku djeluje i protiv trećih osoba, koje stekoše temeljem ovog upisa knjižnih prava. 29. trav. 1890, br. 3893, Zb. 13261).

3. Po koledaru odredjen dan u izroku za prijave kod osnivanja zemljišnika jest posljednje ročište. 1. trav. 1884, br. 3580, Zb. 9965; 22. ožuj. 1887, br. 3346, Zb. 11513.

4. Prisp. o. kod § 11.

§ 7. 1. Prijava starih tereta k teretovnici knjižnog uloška nepokretnine nije dozvoljena, kad je nepokretnina sačinjavala već prije zemljišničko tijelo, ako prijavljeni teret nije bio već u starom zemljišniku upisan. 10. list. 1883, br. 10819, Zb. 9593.

2. Utoci nijesu dopusni protiv odluka, s kojima bijaše dozvoljen zemljišnički upis po § 7. prijavljenog prava. 22. trav. 1879, br. 3313, Zb. 7429. — Prisp. o. 1. kod § 2, 1. i 2. kod § 13, o. 1. kod § 14. i 1. kod § 15.

pripisom ili prijepisom, popravkom oznake nepokretnoga dobra, ili poredbom stvarnosti gruntovničkih ili na koji drugi način¹⁾);
 b) svi oni, koji su još prije dana, nego što se otvori nova gruntovnica, stekli na upisane u njoj nepokretnine ili česti njezine založnih, služnih ili drugih prava, sposobnih za uknjižbu, u koliko se prava ova kao spadajuća k staroj trhovnici upisati imadu, a nisu u novu gruntovnicu upisala se već prigodom osnutka njezina²⁾).

Tim, što se pravo, koje prijaviti treba, vidi ili iz javne koje knjige, koja će doći izvan porabe, ili iz sudbene koje rješidbe, ili što se pri sudu nalazi jurve prošnja stranaka, odnoseća se na to pravo, ne mijenja se u ničem dužnost prijavljivanja, i imade se to izrijekom obznaniti u izroku.

¹⁾ § 8. i slijed. — ²⁾ § 12. i slijed.

§ 8. Svaka prijava zahtjeva, naznačenih u § 7. sl. a), ima se odmah u gruntovnici zabilježiti, da bude u očevidnosti.

§ 8. 1. Svaka u prvom izročnom roku obavljena prijava kakvog prava zabilježiti se imade u zemljišniku i ujedno odrediti ročište za prijavu koje uporbe te postupati poslije po § 15, ako ne bude prijava riješena već prije, nego li proteče drugi izročni rok. 20. trav. 1881, br. 3438, Zb. 8363.

2. U smislu §-a 8. kod osnivanja novog zemljišnika u ispravnom postupku obavljeno zabilježenje prava, prijavljenog po § 7. ov. z., ne sprečava, da se nadalje zabilježi do § 9. pozv. zakona podana reklamacijska tužba, ako njezin zahtjev prestizava prije prijavljeni zahtjev. Ovo jest zabilježenje tužbe u smislu § 61. z. grunt. — 21. rujna 1886, br. 11002, Zb. 11174.

Ako ne bude dokazano, da o predmetu prijave teče parnica, imat će se podjedno ureda radi povesti rasprava o prijavi kako s onima, proti kojim je naperena, tako i s onima, koji osim toga po sadržaju gruntovnice pravno pri tom učestvuju.

§ 9. Ako pri ovoj raspravi, za koju se izvidi i preslušci, kojima bi se stvar razjasnila, činiti imadu, ako potrebno bude, na licu mjesta, ne uzmognu se dotičnici složiti medju sobom: imati će se oni, koji zahtjevaju, da se upis promjeni, otpraviti na put pravde, i odmjeriti će im se za to primjeren rok, koji se produljiti

§ 9. 1. O zahtjevu stranke, stavljenom u ispravnom postupku, da je predmet, s kojim se je kod osnivanja novog zemljišnika postupalo kao s javnim imećem, njezino vlasništvo imadu sudovi i onda odlučivati, kad je nadležna upravna vlast izjavila, da je javno imeće. 13. lip. 1889, br. 6881, Zb. 12785.

2. Protiv otprave na put pravde po § 9. dozvoljen je utok, za koji iznosi rok 14 dana (§ 11. ces. pat. 9. kolov. 1854, dz. 208). — 11. lip. 1881, br. 15070, Zb. 8246.

3. S prošnjama za produljenje roka po § 9. postupati se imade po odredbama grad. parb. postupnika. 30. list. 1894, br. 12925, Zb. 15270, (31. srp. 1888, br. 9129, Zb. 12289); protiv dviju istoglasnih odluka, s kojima bijaše dozvoljen rok po § 9, nema dakle izvanrednoga revizij-skoga utoka. 16. ruj. 1885, br. 10939, Zb. 10698.

4. Takodjer na utoke podane po istoku roka se imade obazirati, kad nije iz odluke, protiv koje smjera utok, nitko drugi prava niti stekao, niti ih po sadržaju odluke mogao steći. 6. ožuj. 1883, br. 2222, Zb. 9331.

5. § 130. z. grunt. ne može se upotrijebiti kod izvanrednih reviz. utoka u ispravnom postupku kod osnivanja novih zemljišnika, te se imade njihova nadležnost prosudjivati po § 16. ces. pat. od 9. kolov. 1854, dz. 208. — 21. siječ. 1880, br. 14476. R 101, Zb. 7818.

može jedino s važnih razloga¹⁾.

Ako se učesnici slože glede promjene u gruntovnici, tada će se ista i izvesti²⁾.

¹⁾ § 26. — ²⁾ § 11, st. 1.

§ 10. Ako rok, do kojega valja nastupiti put pravde, bude zanemaren, ili ako podignuta tužba bude konačno-valjana odbijena, imat će se zabilježba o prijavi izbrisati.

Brisanje narediti će se na zahtjevanje dotičnika, iza kako saslušana bude stranka protivna.

§ 11. Upis, koji obavljen bude na temelju, što su se dotičnici¹⁾ složili među sobom, imati će valjanost upisa gruntovničkoga.

Upisi, postojeći jurve prigodom, kada se otvori gruntovnica, imati će istu vrijednost, ako u roku izročnom ne bude prijavljen zahtjev, koji je s njom u opreci, ili ako rok za pobijanje istih bude promašen ili podignuta tužba bude konačno-valjana odbijena.

¹⁾ § 9, st. 2.

§ 10. 1. U postupku kod osnivanja i promjenjivanja zemljišnika ne smije se propala stranka osuditi u povrnuće protivniških troškova, ma ko se je i kontradiktorno raspravljalo. 20. lip. 1882, br. 6928, Zb. 9796.

2. Isto vrijedi o troškovima utoka, pošto se imade postupak smatrati izvanparbenim. 27. svib. 1884, br. 6033, Zb. 11925.

3. Započeti postupak u svrhu promjenjivanja zemljišnika ne sprečava takve ovrhe. 16. stud. 1876, br. 13176, Zb. 6288.

§ 11. 1. Upis, koji imade po § 11. uknjiženje posljedicom, može se pobijati samo s takovih razloga, s kojih se knjižni upisi uopće mogu pobijati. 2. listop. 1894, br. 11238, Zb. 15238.

§ 12. U prijavi zahtjeva, naznačenih u § 7. sl. b), valja pravo ujedno s redom, koji se za nj traži, i gruntovničke stvarnosti, na koje se ima upis obaviti, označiv ih, točno navesti u novoj gruntovnici.

U prijavi imade se povrh¹⁾ toga navesti, na čem se osniva prijavljeno pravo i red, koji se za nj traži; isprave, koje o tom postoje, predložiti se imadu s prijavom, ili se imade kazati, gdje su te isprave upisane ili gdje se pohranjuju²⁾.

¹⁾ = osim = izim. — ²⁾ § 25.

2. Pobijanje s razloga materijalnoga prava moguće je protiv dobrovjernih osoba u trim godinama, protiv inih u vremenu zastaranja, određenom gradjanskim pravom. 19. lip. 1890, br. 6355, Zb. 13324.

3. Odredbe §-a 11. zak. od 25. srpnja 1871, dz. 96, §§ 1467. i 1500. ogz. zahtijevanju, da zemljišnički vlasnik bude u dobroj vjeri, odn. pouzdanje u istinitost knjižnoga upisa. Po § 63. z. grunt. i § 1467. ogz. uzmoglo je pravo onoga, koji kod osnivanja zemljišnika nije prijavio svoga prava vlasništva, odn. koji se nije upro uknjiženju, ugasnuti samu nasuprot onome, koji bijaše kod stečenja svoga knjižnoga prava u dobroj vjeri. — Oporbena tužba dozvoljena je i kod nepokretnina (§§ 37. i 170, br. 5. or.) — Vjerovnik, koji niti upogledao nije u zemljišničku mapu, koji dakle niti poznao nije sadržaja zaloga ne može zahtijevati varstva publicae fidei, da je tobože založno pravo stekao u dobroj vjeri, da su kakova mjesta sastavni dijelovi založenoga zemljišta. 26. lip. 1907, br. 7761, Prs. 1907/263.

4. Prisp. o. 1. i 2. kod § 6.

§ 12. 1. Kod prijava u ispravnom postupku ne treba predlagati isprava. 12. stud. 1879, br. 10943, Zb. 7646.

2. Kod prijave starih tereta po § 12. ne treba predlagati prijepisa isprava. 16. kolov. 1887, br. 9045, R. 137, Zb. 11706.

§ 13. Prava teretna, prijavljena u smislu ustanova §-a 12. upisati se imadu, napomenuv red, koji se za njih traži, pri dotičnoj stvarnosti gruntovničkoj pod natpisom: «stari tereti».

§ 14. Čim mine rok, odredjen u prvom izroku za prijavu prava teretnih, raspisati ima viši sud zemaljski drugi izrok.

I drugi izrok imade u smislu § 5. označiti područje, na koje se nova gruntovnica proteže, i za koje je upis starih tereta uslijed prvoga izroka izveden ili nadopunjen, i pozvati sve one, koji drže, da su opstankom ili uknjižnim redom kojega upisa u pravima svojim povrijeđeni, neka učine svoje prigovore u roku, koji se ima u izroku uglaviti, u protivnom bo slučaju da će upisi steći moć upisa gruntovničkih¹⁾.

Rok da ne bude kraći od šest mjeseci a ni dulji od godine dana, i posljednji dan toga roka po koledaru ima se u izroku napomenuti.²⁾

§ 13. 1. Protiv zavrnuća upisa po § 13. dozvoljen je utok. 11. ruj. 1880, br. 10713, Zb. 8103.

2. Protiv upisa naredjenog po § 13. nema utoka. 13. trav. 1880, br. 4212, Zb. 6942.

3. Prisp. o. 2. kod § 7, o. 1. kod § 14. i o. 1. kod § 15.

§ 14. 1. Knjižnim upisima prema odredbama z. od 25. srpnja 1871, dz. 96, ne može se upirati utokom, što više samo oporbom, podanom u ovom postupku. 1. ruj. 1903, br. 12617, Prč. 1903/743.

2. Prigovor, naveden u § 14, moguć je samo protiv upisa teretnoga prava ili njegovog reda prednosti, provedenog (upisa) uslijed prijave po § 7, lit. b) i § 12, nipošto pak protiv uknjiženja prava vlasništva za prosioca u pogledu nepokretnine, koja doslije ne bijaše upisana ni u jednoj javnoj knjizi. 4. kolov. 1874, br. 7595, Zb. 5432.

3. Prisp. odludžbe kod § 13.

Odredba § 6. točke 2. ima vrijediti i za ovaj izrok.

¹⁾ § 17, st. 2. — ²⁾ § 24.

§ 15. Svaki prigovor, koji se prijavi proti upisu prava teretnoga ili proti njegovom redu, ima se odmah zabilježiti pri istom pravu¹⁾.

Ako ne bude dokazano, da o predmetu prigovora teče parnica, imade se podjedno ureda radi odrediti rasprava o njem ne samo s onima, proti kojima je prigovor naperen, nego i s onima, koji se osim toga po sadržaju gruntovnice vide kao pravni u tom učesnici.

Ako se pri ovoj raspravi učesnici ne slože medju sobom, imat će sud odrediti, koja od stranaka, kojima su zahtjevi po rezultatu rasprave u opreci, ima udariti putem pravde²⁾ i odmjeriti joj za to rok, koji će se računati od onda, kad nastane pravna moć sudačke odluke, sadržavajuće ovu odredbu, i koji će se jedino s važnih razloga moći produljiti.

Ako se učesnici slože glede promjene u gruntovnici, tad se ista ima obaviti³⁾.

¹⁾ § 25. — ²⁾ § 26. — ³⁾ § 17, st. 1.

§ 15. 1. O prigovorima protiv teretovnih prava ne smije se odlučivati putem utočnim. 24. pros. 1879, br. 13205, G. H. 1880/25. Prisp. o. 2. kod § 7, o. 1. i 2. kod § 13. i o. 1 kod § 14.

2. O upisu staroga tereta, obavljenom po § 15. na službujućem zemljišničkom tijelu, imade se obavijestiti knjižni vlasnik ovog tijela. 17. stud. 1881, br. 11749, Z. f. N. 1883/277.

3. Usljed prigovora ne imade se posjednik u ispravnom postupku prijavljene i upisane služnosti, već onaj, koji jest prijavio prigovor, nakazati na parbeni put. 12. ruj. 1890, br. 10517, Zb. 13402.

§ 16. Ako stranka koja zanemari rok, odmjeren joj za nastup puta pravde, ili ako parnicu izgubi, tada se, ako je prigovor učinio njezin protivnik, upis prema tomu, da li je obstanak ili red upisa bio pobijan, polag prigovora, koji je uslijed zanemarena roka postao nepobitan, ili polag konačne odluke, izrečene u parnici, izbrisati ima ili ispraviti; ako je pak ona sama prigovorila, tad se ima zabilježba prigovora izbrisati.

Ove odredbe učinit se imadu na prošnju kojega učesnika, pošto se najprije sasluša stranka protivna.

§ 17. Upisu, koji se obavi na temelju sporazumka medju učesnicima¹⁾, pripadaju posljedice gruntovničkoga upisa.

Istu muć imadu i upisi, koji u staroj trhovnici²⁾ prigodom, kada se otvori nova gruntovnica, postoje ili koji uslijed prijave budu obavljeni, ako nije proti njima učinjen prigovor u roku izročnom, ili ako je u slučaju prigovora stranka, koja je prigovorila, otpravljenjena bila na put pravde, pak je promašila rok, odredjen za nastup puta parbenoga, ili ako je stranka ova iza konačne odluke u povedenoj parbi izgubila parnicu³⁾.

¹⁾ § 15, st. 4. — ²⁾ bolje: teretovnici. — ³⁾ § 14, st. 2

§ 18. Da laglji bude pregled stanja gruntovnice, moći će viši zemaljski sud po dovršenoj raspravi, pomenutoj u § 15, narediti, neka se stari tereti prenesu po redu, koji ih ide, na nov list, koji se otvoriti ima.

List, koji se je rabio prvobitno za upisi-

vanje starih tereta, ne će se rabiti iza dovršena prijenosa.

§ 19. Podzaložni vjerovnik vlastan je činiti one korake, koji su potrebni za dokaz prava ili prigovora, pripadajućih glavnomu vjerovniku, i to u isto doba i na isti način, kao i ovaj.

2. Kada se dopunjuje gruntovnica.

§ 20. Kada se imade gruntovnica dopuniti upisom nepokretnine, koja još ni u jednoj gruntovnici nije upisana, tad se postupak, da se gruntovnica u red dovede po ustanovama ovoga zakona, imade ureda radi povesti s tom razlikom, da se novo upisana nepokretnina označiti ima točno u izroku, koji će se izdati, i da se rok izročni, odredjen po § 6. i po § 14., obaliti¹⁾ može do na tri mjeseca dana.

Ako je pak nepokretnina, novo upisana u gruntovnicu, bila javno dobro, i ako se iz poznatih ili iz vjerodostojno posvjedočenih okolnosti vidi, da trećim osobama ne pripadaju na ovu nepokretninu nikakova prava stvarna, tad može viši sud zemaljski zaključiti, da ne treba

§ 20. 1. Na novo upisanom nepokretninom §-a 20, koji se pozivlje radi postupka na prijašnje odredbe zakona, razumijevati se imade u smislu §§ 3. i 4. samo upis proveden u nacrtu novoga knjižnoga uloška. 4. velj. 1873, br. 925, Zb. 4866.

2. Za početak ispravnog postupkn po § 20. dovoljna jest potvrda općinskog ureda, da imade prosilac dotičnu parcelu u zadnjoj faktičnoj posjedi. 22. ruj. 1875, br. 10282, Zb. 5863.

3. Ispravni postupak primjenivati se imade bez razlike, jesu li nepokretnine, koje se imadu pripisati, spa-

pomenutoga postupka³⁾). U zaključku ovom ima viši sud zemaljski ujedno uglaviti dan, od kojega će obavljen dopunak imati moć upisa grunтовничкого.

¹⁾ = skratiti. — ²⁾ Nar. 9. siječ. 1889, uk. 4.: Da se kod osnivanja zemljišnika uknjiženjem nepokretnina, koje još ni u jednom zemljišniku nijesu upisane, postigne jednotni postupak i smanje stroški, određuje min. prav. za dopunjivanje zemljišnika, kod kojeg dopunjivanja jesu, kao što izrijeком ukazuju u pojedinim zemljama kreposni zakoni za osnivanje zemljišnika, smisloma uporabljivati propisi o osnivanju zemljišnika, slijedeće preinake propisa za osnivanje zemljišnika, kao što ih zahtijeva običnije osnivanja zemljišničkog dopunjivanja:

1. Za uvođenje postupka nije treba posebnih imenika nepokretnina, koje se imadu u zemljišnik na novo upisati,

dale prije k nepokretninama, upisanim u zemljišniku ili u zemaljskoj daski (knjizi). 3. siječ. 1872, br. 15320, Zb. 4423; 27. siječ. 1875, br. 701, Zb. 6736.

4. Dozvoljeno jest naredjenje knjižnog uloška za podrume i vinske namještaje pod parcelom, koja se ne nalazi ni u jednom zemljišničkom ulošku, pošto se mogu ovakovi podrumi i namještaji po dekr. dvors. kanc. od 2. srp. 1832 (zjz. 151 ex 1832) stjecati i graditi i pošto se odredbe §§ 3. i 11. z. grunt. ne smiju uporabljivati u ovom slučaju, kad se radi o dopunjivanju zemljišnika upisom nepokretnina, koje još ni u jednom zemljišniku nijesu upisane, a ne o osnivanju novoga zemljišnika. 12. pros. 1877, br. 14664, Zb. 6704.

5. Čestice (parcele), označene doslije javnim imećem, ne mogu se upisati u zemljišnik bez postupka određenoga u § 20. — 7. pros. 1898, br. 16354, Zb. 823. — Vidi o. kod § 9.

6. Postupak kod dopunjivanja zemljišnika provadja se s ureda, s toga imade se realna molba (instanca) sama pobrinuti za potrebita pomagala (nacрте). 28. srp. 1897, br. 9015, Links. 5050.

7. Vidi o. 1. kod § 1.

i njihovih posjednika, niti kopija katastralnih mapa, što više zadošća točno označenje ovih nepokretnina, napose kod dijelova čestica njihov geometrički nacrt po situacijskom nacrtu (tlorisu), koji je odredjen za zbirku isprava i učinjen u smislu §-a 1. zakona od 23. svib. 1883, dz. 82. i min. nar. 1. lip. 1883, dz. 86, u koliko je ovakov nacrt kod razdioba zemljišta uopće propisan.

2. Istraživanje o posjednim i ostalim dotičnim odnosajima moraju se obično vršiti kod suda time, da se pozovu osobno svi interesenti i sudski svjedoci. — Uvrštenje izroka o istraživanjima, koja se imadu vršiti, u zemaljske novine može izostati, osim ako bude to s obzirom na osobite odnošaje umjesno. — Kod istraživanja mora se sud obazirati navlastito na one rasprave, koje su se vršile o zemljištima, koja valja upisati, možda, prigodom osnivanja novih zemljišnika, i ako su bila ova zemljišta javno dobro, saslišanjem organa, kojemu je povjerena njihova uprava, prema odnošajima takodjer više nadzorne vlasti ili na koji inače shodan način, pojasniti u smislu 2. st. §-a 20. z. 25. srp. 1871, dz. 96, imadu li drugi ljudi stvarnih prava na zemljištima ili ne.

3. Izradak istraživanja valja upoložiti na općeniti upogled kod općinskog predstojnika one općine, u okružju koje leže zemljišta, koja valja upisati. — Uvrštenje izroka o roku za utoke i moždašnja nadaljna istraživanja u zemaljske novine, može se propustiti, osim ako bude to s obzirom na osobite odnošaje umjesno; ipak je svom brigom nastojati, da se objavi ovaj, kao što i pod br. 2. navedeni izrok na svaki inače umjesnim spoznati način u svim učesnim i susjednim općinama.

4. Po izvršenim istraživanjima mora se zemljišnički uložak odmah upisati i ujedno predložiti izradak istraživanja predsjedniku nadležnoga sudskog dvora prve molbe, da ga pregleda.

5. Pošto je predsjednik sudskog dvora pregledao izradak istraživanja i možda nadjene pogreške odstranio, imade ga predložiti višem zemaljskomu sudištu u nadležno poslovanje u smislu §-a 20. z. 25. srpnja 1871, dz. 96. o ispravljaonom postupku.

Više će zemaljsko sudište s obzirom na odredbe pod br. 2. imati dostatnu podlogu, da uzmogne prosuditi, neka

ispravljaoni postupak u smislu 2. st. §-a 20. imenovanog zakona izostane ili ne, u kojem pogledu mora inače zemljišnički sud, kad predlaga izradak (točka 4.), izreći svoje mnijenje.

6. Kad stignu spisi od višeg zemaljskog sudišta natrag k zemljišničkom sudu, izvršiti se imade možda potrebiti popravak zemljišničke mape, ako se nije izvršio već kod istraživanja, koja su naznačena pod točku 2, kao-što i ispravak imenika i registra.

3. Kada se obnavlja gruntovnica.

§ 21. Kada se gruntovnica ili koja čest njezina s razloga, što se je gruntovnica ili koja čest njezina izgubila ili što nije više za porabu, imade obnoviti, tad se postupak, za dovesti ju u red po ustanovama zakona ovoga, povesti ima ureda radi po mjeri onoga sadržaja, koji obnoviti treba. Pri tom se rok izročni, koji opredijeljen bude po § 6. i takodjer § 14, može skratiti do na tri mjeseca dana.

4. Kada se promjenjuje gruntovnica.

§ 22. Kada se putem zakonodavstva zemaljskoga naredi takova općenita ili djelovita promjena gruntovnice, koja je od upliva na posjedovna i vlasnička razmerja, tad će se §§ 1. do 7. sl. a) i 8.—11. zakona ovoga uporabljivati po svom smislu.

Ako ova promjena upliva imade i na teretovnicu, tada će se postupati osim toga i po §§ 7. sl. b) i 12.—19. zakona ovoga.

5. Općenite ustanove.

§ 23. Izroci, koji se po propisu zakona ovoga budu izdavali, proglasivati će se u ze-

maljskim novinama, opredijeljenim za sudbene oglase, tri puta u primjerenim razrocima i obznanjivati u općinama, u kojima se nalaze nepokretnine, kojih se tiču uredovna djela, koja se budu obavljala.

Osim proglašenja izroka imat će se, koliko je moguće, skrb i na drugi način, da se stranke primjereno upute o važnosti postupka, koji se uslijed ovoga zakona izvesti ima, i osobito da se opomenu skrbničke oblasti, neka brane prava maloljetnika ili osoba, stojećih pod skrbstvom¹⁾.

¹⁾ Nar. 6. trav. 1885, uk. 26, izvadja, da stranke češće propuščaju prijavu u smislu §-a 7. ov. z., zbog čega se mora poslije poslovati po § 3. z. 23. svib. 1883, dz. 82; kod ovoga poslovanja pokažu se zapreke odredbi devolucijskoga postupka. Zbog toga se sudovima preporučuje, neka stranke poduče u smislu §-a 20. ov. z.

§ 24. Rokovi izročni, što ih odmjeri viši zemaljski sud, ne mogu se pobijati nikakvim pravnim sredstvom.

Da se izročni rok, raspisan na temelju ovoga zakona, kasnije produlji, moći će, ako općeniti razlozi budu iziskivali, na prijedlog višega zemaljskoga suda, saslušav zemaljski odbor, dozvoliti ministar pravosudja, koji se pri tom ne mora držati granice, ustanovljene u §§ 6. i 14.

§ 25. Prijave ili prigovori, koji stignu, pošto je minuo rok izročni, određen za predadbu istih, odbiti se imadu ureda radi.

§ 26. Ako stranka za postupka, povedena po ovom zakonu, otpravljenom bude na put pravde, imati će se nadležnost za provedbu parnice prosuditi po općenitim ustanovama o podsudnosti.

§ 27. Ako izvod gruntovnički o nepokretnini ili o pravu stvarnom, koje je na njoj, podijeljeno bude u vrijeme, gdje postupak, koji se ureda radi provesti ima, da gruntovnica u red bude dovedena, nije još zaglavljen glede te nepokretnine: imat će okolnost ova navesti¹⁾ se u izvodu gruntovničkom.

¹⁾ § 37, st. 2. instr.

§ 28. Uredovna djela, što ih bude pri osnivanju, dopunjivanju, obnavljanju i promjenjivanju gruntovnica, prosta su od biljegovine i pristojba.

Oprost ovaj uživat će i svi napisnici, otpravci, podnesci i prilozi dotle, dok su namijenjeni samo za provedbu postupka, određenoga zakonom ovim, izim rasprava¹⁾, koje su pridržane za put pravde.

¹⁾ Nar. 26. stud. 1887, uk. 39, izvadja, da se opisani oprost ne proteže na one isprave zemljišnika, u koliko su dopusne bez štete stečenih prava drugih osoba, koje stranke zamoljavaju po ispravnom postupku. Min. fin. je pak s rasp. 18. stud. 1887, br. 33722, dozvolilo, da mogu stranke, kad se ide za otpravu koje pogrješke, koja se pojavila kod osnivanja zemljišnika, biljege k prošnji i priložima platiti naknadno kod poreznog ureda. Sud imade metnuti ovu zaprozbuzu za porezni ured u obavijesnu odludžbu. Ova su je pogodnost produžila najposlije s nar. 10. pros. 1891, uk. 44.

§ 29. Zakon ovaj ima se smislu shodno uporabljivati i na knjige rudarske, nego držeći se pri tom ustanova zakona rudarskoga.

§ 30. Zakon ovaj dolazi u krepost onoga dana, kojega bude proglašen¹⁾.

¹⁾ Ovo se je izvršilo 15. kolov. 1871. u XXXVII. komadu dz.

§ 31. Izvržba ovoga zakona nalaže se ministru pravosudja, koji imade izdati u ovu svrhu potrebite naredbe izvršne, i ministru financija¹⁾).

¹⁾ Min. prav. izreklo je u rasp. 4. listop. 1871, br. 11200, da nema povoda izdavati ovršne naredbe k ovome zakonu; dotične su na ime odredbe stupile u krepost s proglašom (§ 30.) i imadu se uporabljivati uvijek, kad nije treba osobitog zemaljskog zakona (§ 1. a). Kod dopunjivanja zemljišnika dosad propisani postupak promjenio se je pak u smislu §-a 9. ogz. samo ondje, gdje to zakon određuje. Osnivanje zemljišničkih uložaka i ono, što novim zakonom nije određeno, ostaje kod prijašnjeg, dok se to ne promjeni zemaljskim zakonodavstvom. — Jednako izreklo se je s rasp. 19. pros. 1871, br. 14224, 14340. naglasujuć, da su §§ 1. i 3. ovog zakona: osnova novoga zemljišnika i zahtjev, da se taj popuni, dvojna vrsta poslovanja, na ime osnivanje uložka i ukaz ispravnog postupka. Poslovanje prve vrste nije predmet ovoga zakona, ono druge vrste stupilo je pak po § 30. odmah u krepost ter se imade upotrebljavati uvijek, kad budu ispunjeni u §-u 1. navedeni uvjeti.

VII.

1. Dalmacija.

a) **Zakon 10. veljače 1881, p. I. 15,**
o osnivanju zemljišnika i o njihovom unutarnjem
uredjivanju za kraljevinu Dalmaciju.

S privolom zemaljskoga sabora kraljevine Dalmacije naredjujem kako slijedi:

1. Općenite ustanove.

§ 1. U kraljevini Dalmaciji imadu se osnovati zemljišnici.

To se osnivanje s ureda obavlja.

§ 2. U zemljišnike imadu se uvrstiti svekolike nepokretne stvari i svakolika prava, koja se smatrati imadu kao jednaka nepokretnim stvarima.

Izuzimajo se od ovoga pravila javna dobra i one nepokretnine, koje imadu biti predmetom željezničke knjige ili rudarske knjige.

§ 1. O nedozvoljenom otvorenju novih zemljišničkih uložaka željezničkim zemljištima vidi rasp. min. prav. 9. lipnja 1900, br. 4541, uk. 1900/164.

§ 2. Nastane li kod osnivanja novih zemljišnika dvojba, je li koja voda javna ili zasebna, tad neka sudac ukrene sve potrebno u pojašnjenje stvari, napose upozori nadležne upravne vlasti, da pravodobno zastupaju javnu korist, kao što je njihova zadaća, po tome neka sudac samovlasno odluči, imade li se odnosna vodna čestica upisati u koji zemljišnički uložak ili primiti u kazalo, određeno u razglednost čestica, koje v zemljišniku nijesu upisane. O. 6. svibnja 1884, br. 18; J. 115, Zb. 10023.

2. Unutarnja uredba zemljišnim knjigama.

A) Glavna knjiga.

§ 3. Zemljišnički ulošci, koji obuhvaćaju nepokretnine jedne katastralne općine, čine skupa jednu knjigu glavnu. Za poveće gradske općine, ako lakšega pregleda radi bude potrebno, moći će se sačiniti više razdjela omedjašenih po mjestima, a za svaki od tih razdjela osnovati će se po jedna glavna knjiga. Ako bude potreba, osnovati će se dopunidbenih svezaka, i to za svaku glavnu knjigu napose.

a) Što je u zemljišničkom ulošku.

§ 4. Zemljišnički uložak ima po pravilu sadržavati u sebi samo jedno zemljišničko biće.

Ali može se upisati u jedan uložak više zemljišničkih bića, koja su istoga vlasnika svojina¹⁾, kad nije bojati se pometnje u stanju zemljišnika.

§ 5. Svaka nepokretnina, koja predstavlja cijelinu, fizično spojenu, može sačinjati samostalno zemljišničko biće.

Što se tiče onih kuća, glede kojih zakonito postoji fizična dioba, moći će se otvoriti osobitih vlastovnica i teretovnica prama stanju posjeda, kakvo će biti kad se zemljišnik zasnuje, bude li to dozvoljeno putem naredbe.

Više nepokretnina, koje su jednoga istoga gospodara, moći će se sjediniti u jedno zemljišničko biće samo onda ako iste nisu različito opterećene a i ako u obziru stega glede prava vlasnosti nema nikakove razlike, ili ako pri sjedinjenju uklonjene budu zapreke, koje sjedinjenju smetaju.

b) Listovi zemljišničkog uloška.

§ 6. Svaki zemljišnički uložak sastavljaju imovnica, vlastovnica i teretovnica.

§ 7. U imovnici treba da su navedene svekolike sastavine zemljišničkog bića a i ona stvarna prava, koja

§ 4. ¹⁾ T. vlasništvo.

§ 5. Vidi §§ 22. i slijed. ov. z.

§ 7. 1. §§ 359, 618. i slijed. ogz.

2. Katastarska je mapa bistveni sastavni dio zemljišnika i čini potpuni dokaz za opseg u imovinskom listu

su skopčana s vlasništvom zemljišničkog bića ili kojega god mu dijela.

Oznaka sastavinama zemljišničkog bića treba da se sudara s oznakama katastra i katastralne mape.

Ako je koje zemljišničko biće pod stanovitim imenom općenito poznato, treba da to navedeno bude u natpisu imovnice.

U natpisu tom ima takodjer biti naznačeno, ako je zemljišničko biće predmetom odnošaju, različitom od potpuna vlasništva.

§ 8. Svaka promjena u sadržaju imovnice, koja nastane po upisu na drugom kojem listu, ima se s ureda naznačiti u imovnici.

Ako koja zemljišna služnost upisana bude u ulošku služnoga dobra, imat će se to, kao i svaka promjena u upisu, u isto doba s upisom, s ureda naznačiti u imovnici dobra gospodujućega.

§ 9. Vlastovnica treba da prikazuje prava vlasnosti, kao i one stege, kojima je vlasnik za svoju osobu podvržen u pogledu slobodnoga upravljanja imovinom¹⁾.

Osim toga upisati treba u vlastovnicu stege, koje se imaju upisivati u teretovnicu, i koje se tiču svakoga vlasnika u pogledu raspolaganja sa zemljišničkim bićem ili s kojim mu dijelom²⁾.

§ 10. Teretovnica treba da predočuje sva prava stvarna, kojima je nepokretnina koja opterećena, kao i

upisanih zemljišta. 19. pros. 1888, br. 12157, Zb. 12489; 20. pros. 1893, br. 14740, Zb. 14958; ako ne imade utvrđenih dvojba o tom, da li je mapa sačinjena po faktičnom i pravnom razmjeru. 30. svib. 1895, br. 6381, Zb. 15503. Prisp. o. 3. kod § 11. z. 25. lip. 1871, dz. 96. Prisp. o. kod § 9. z. grunt.

§ 9. ¹⁾ Prisp. § 20. a) z. g. — ²⁾ Fidejkomisne stvari § 618. ogz. i §§ 230. i 174, br. 3. pat. od 9. kolov. 1854, dz. 208. — Fidejkomisaričke substitucije neka se upisuju samo u list B (Nar. 1904/167). — Vidi F. 194, 196, 200, 271 i 272.

§ 10. ¹⁾ § 9. z. grunt. §§ 359; 618. ogz., §§ 174. i 230. ces. pat. od 9. kolov. 1854, dz. 208. — Vidi F. 151—154, 156, 159 i 201; 185; 168—171; 189; 271, 272.

prava što su se na tim pravima stekla, zatim prava otkupna, prekupna i uporabna in one stege u raspolaganju sa zemljišničkim bićem ili s kojim mu dijelom, kojim je podvržen svaki vlasnik dobra opterećena¹⁾. — Upisat će se u nju i prava, koja bi mogla pripadati kmetu ili težaku uslijed onih odnošaja kmetstva ili težaštva, koji u pojedinim krajevima Dalmacije postaju na temelju osobitih zemaljskih uređaba ili posebnih pogodaba.

§ 11. Ako je u istom ulošku više zemljišničkih bića, imadu se sva ta na imovnici upisati svako za sebe na posebnom mjestu, na oba pak druga lista upisati će se sva zemljišnička bića po tekućem redu.

Svako takovo zemljišničko biće treba da u imovnici providjeno bude osobitom oznakom, to tekućim brojevima, a ova oznaka napomenut će se kod svih upisa, tiućih se istog zemljišničkog bića na vlastovnici i teretovnici. Pri ovoj napomeni treba da ti tekući brojevi napisani budu i slovima.

Ako koje zemljišničko biće, s drugimi navedeno u istom ulošku, bude prenešeno u uložak drugi, imati će se taj prenos obaviti sa svim upisima, koji se odnose na to zemljišničko biće.

c) Upisnici (registri).

§ 12. Za svaku glavnu knjigu imadu se voditi upisnici o zemljišničkim bićima i o brojevima čestica, što se u njoj sadržavaju, a tako i ob osobama, za koje i proti kojima bude što upisano.

B) Zbirka isprava.

§ 13. Zbirka isprava ima se držati zajednički za svekolike glavne knjige jednoga suda.

3. Postupak pri osnivanju zemljišnika.

a) Organi.

§ 14. Kotarski suci, u koje brojiti je i koji su predpostavljeni gradskim preturama, ili namjesnici njihovi, imati će

§ 14. Vidi op. kod § 37. ov. z.

osnivati zemljišnike, pod nadzorom predsjednika sudišta prve molbe ili, pod nadzorom sudbenih činovnika, koje predsjednici ti narede.

Kotarskih sudaca namjestnici mogu pri tom biti samo takovi sudbeni činovnici koji su ispitani za izvršivanje sudstva. Da bi bilo bojati se, da s poslovnih ili službenih odnošaja kojega kotarskoga suda, kotarski sudac ne će moći osnovati zemljišnike onako kao što treba, ili ne u primjernom roku, moći će prizivnog suda predsjednik ovu zadaću, dokle god potrebno bude, povjeriti drugomu kojemu sudbenomu činovniku ispitanom za izvršivanje sudstva, koji će se na vremenito službovanje predijeliti kotarskomu sudu.

Isto tako moći će predsjednik sudištu prve molbe, po svom uvidjanju, odrediti jednoga ili više sudbenih činovnika služećih pri istom sudištu i naložiti ima, da u mjesto predstojnika gradskoj preturi osnuju zemljišnike za grad, u kojem je sjedište sudištu i za njegov srez tjesniji.

Sudbeni činovnici, kojima na ovi način naloženo bude osnivanje zemljišnika samostalno će obavljati poslove, koji su u ovom zakonu doznačeni kotarskim sudovima i kotarskim sucima.

§ 15. Pri raspravama sa strankama sudbeni će se činovnik, koji izvide rukovodi, služiti zapriseženim perovodjom.

b) Pripravne naredbe.

§ 16. Da se priugotove izvidi, koji će se morati učiniti za svaku katastralnu općinu napose, imati će se na temelju katastra napraviti koliko moguće podpun popis svih u katastralnoj općini nahodećih se nepokretnina i posjednika njihovih, i pribaviti prijepis katastralne mape.

§ 17. Izvidi imadu se učiniti u katastralnoj općini ili u onoj mjesnoj općini na kojoj spada katastralna općina, a i na licu mjesta, kad bi potreba bila, da se razvidi kakvo je uprav stanje stvari.

Za početak tim izvidima ustanoviti će se dan i proglasiti obznanom, za koju će se barem na 30 dana prije narediti da bude uvrštena u pokrajinske novine i obnarodavana u svim zanimanim i u susjednim općinama. U ob-

znani napomenuti će se, da sve one osobe, kojima je s pravnih razloga stalo do toga, da se saznadu posjedovni odnošaji, mogu glavom doći i navesti sve što god može služiti za razjasnit stvari i za obranit njihova prava.

§ 18. Svi znani posjednici onih nepokretnina ležećih u katastralnoj općini, u pogledu kojih potrebito bude izviditi posjedništvo, imati će se napose pozvati, da dodju, i to s opomenom, da donesu sa sobom isprave, koje se odnose na njihove posjedovne odnošaje.

Posjednike, stanujuće u onoj mjesnoj općini, u kojoj će se činiti izvidi, pozivat će občinski načelnik.

Posjednicima, koji stanuju izvan te općine, onaj sudbeni činovnik koji rukovodi izvide, poslati će pismenih poziva i nastojati će, da im budu za dobe predani.

§ 19. Za posjednike, koje bi pozvati trebalo, ali koji nisu samosvojni i za koje ne zna se, koji su im zakoniti zastupnici, kao i za one, kojima se ne zna boravište i koji nisu naredili punomoćnika, imat će kotarski sud (§ 14.) odrediti zastupnika za rasprave, što ih bude povodom osnivanja zemljišnika.

Ako koja od pozvanih osoba ne dodje, tad će, ako radi uspješnijega napredovanja izvida bude potrebito, sudbeni činovnik, koji izvide rukovodi, narediti za nju zastupnika o njezinom trošku.

§ 20. K izvidima imadu se kao sudbeni svjedoci prizvati dva pouzdanika, odabrana po općinskom zastupstvu.

c) Što je predmet izvidima i kako se izvidi čine.

§ 21. Izvidima je predmet:

1. prosuditi da li su popisi nepokretnina i katastralne mape, točni i podpuni, i dati popraviti, ustrebali, popise i prijepise mapa, prizvavši do potrebe zapriježena vještaka;

§ 21. Vidi razgl. od 9. ožuj. 1896, br. 4758, nar. br. 57. Opseg prava ribarstva, koje je bez dvojbe u savezu s posjedom kakvoga zemljišta, imade sudište ustanoviti, koje jedino odlučuje o takvim saznanjima. O. 6. lip. 1889, br. 6735, Zb. 12782.

2. iznaći prava vlasništva, stege tim pravima i prava kmetova i težaka naznačena u §§ 9. i 10;
3. razviditi koje će zemljišne čestice imati same za sebe sačinjati zemljišničkih bića, i koje će se zemljišne čestice imati složiti ujedno, da obrazuju zemljišničkih bića;
4. iznaći prava, koja su skopčana s posjedom nepokretnina, a tako i poljske i gradske služnosti, kojima su opterećena.

Doznati za sva ina stvarna prava a imenito za podlogovna prava ostaje pridržano postupku, što će se povesti po zakonu 25. srpnja 1871, dz. 96.

§ 22. Pri sastavljanju zemljišničkih nepokretnine bića, koje pripadaju jednomu istomu posjedniku, moći će se sjediniti u jedno zemljišničko biće jedino uz njegovu privolu i onda samo, kad proti takovu sjedinjenju ne bude nikakove zakonite zapreke (§ 5). O tom, da li postoji takovih zapreka, potrebno će biti, na način koliko moguće siguran, činiti potraga, upitav posjednika, zagledav u spise sudbene ili drugim shodnim načinom.

§ 23. Ako se obnadj, da sastavine zemljišničkomu kojemu biću leže u drugoj kojoj katastralnoj općini, imati će se pronaći, koje zemljišne čestice, u onoj općini ležeće, valja smatrati kao spadajuće k ovom zemljišničkom biću.

§ 24. Ako dokazi ob onom što stranke tvrde ili traže, ne uzmognu do opsvjedočaja dovesti, ili ako proti tomu bude prigovora, imati će se pronaći posljednji faktični posjed, i ove istrage ispadak uzeti će se za podlogu svim kasnijim uredovnim djelima.

§ 25. Ispadak izvida, i sve ono što su stranke važna i bitna izjavile, uvrstit će se u napisnik.

Napisnik podpisat će sudbene osobe i pouzdanici općine.

§ 22. Složenje više uložaka može se obaviti uredovnim poručanjem t. j. bez pristojbe, ako kod neopterećenih ili jednako opterećenih uložaka dozvole učesnici; ovo biva naime u svrhu narodnogospodarstvenu, a ne zasebnu. (Uk. 1903, br. 43.).

Povrh toga svaka stranka treba da potpiše svoje izjave; ako koja stranka ne bude htjela da se potpiše, navesti će se u napisniku razlog, s kojega je svog potpis uskratila.

d) Sastavljanje i ispravljanje posjedovnih listova.

§ 26. Pošto se dovrše izvidi, koji se odnose na katastralnu koju općinu, sastaviti će se posjedovni listovi.

Za svakoga samoposjednika, kao i za svaku zajednicu suposjednika osnovati će se jedan ili više posjedovnih listova, u koje će se, uređene po zemljišničkim bićima, uvesti sve nepokretnine, što ih isti posjednik, ili ista zajednica suposjednika imade u katastralnoj općini, i upisati će se svi ispaci izvida spomenutih u § 21, koji se odnose na te nepokretnine.

Ako sastavine kojeg zemljišničkog bića leže u drugoj kojoj katastralnoj općini, to će se zabilježiti na posjedovnom listu.

§ 27. Posjedovni listovi ujedno s ispravljenim popisima nepokretnina, s prijepisima katastralnih mapa i s napisnicima o izvidima izložiti će se barem 30 dana, da ih svako može razgledati, i to u općinskom uredu ili pak na drugom kojem mjestu, gdje odredi onaj, koji rukovodi sudbene izvide.

Pojedno narediti će rukovoditelji izvida dan, počamši od kojega činiti će se opet izvida u slučaju, da bi bilo prigovora proti istinitosti posjedovnih listova.

Ovaj će se dan donijeti na opće znanje obznanom, koja će se uvrstiti u službeni pokrajinski list i proglasiti u svim zanimanim općinama i u susjednim.

§ 28. Prigovori proti istinitosti posjedovnoga kojega lista mogu se usmeno ili pismeno predati toli kotarskomu sudu, koli onomu, koji rukovodi izvide, u dan pomenuti u § 27.

Ako se prigovori ovi osnivaju na takovim učinima, za koje se kod predjašnjih izvida nije znalo, preduzeti će se što bude potrebno, de se stanje stvari razjasni.

Ako li se obnadje, da je prigovor temeljit, ispraviti će se prema tomu posjedovni list.

§ 28. Vidi o. kod § 2.

e) Sastavljanje zemljišničkih uložaka.

§ 29. Pošto se dovrše rasprave, izazvane prigovorima učinjenim proti posjedovnim listovima, spisi će se podnijeti predsjedniku onoga sudišta prve molbe, kojemu se u okolišu nalazi katastralna općina, u kojoj su činjeni izvidi, da pregleda, da li se je pri izvidima postupalo onako, kao što propisuje zakon.

Ako bude opaženo mana, izdati je shodne odredbe, da mane budu uklonjene, a ako bude potrebno, narediti je novih izvida.

Spisi obnadjeni, da su u redu, a i spisi ispravljeni poslati će se zatim sudu, koji je pozvan da drži zemljišnu knjigu, te koji ima da sastavi zemljišničke uloške.

§ 30. Zemljišnički ulošci treba da budu napravljeni po ustanovama ovoga zakona, i ima se na nje prenijeti sve što sadržavaju posjedovni listovi.

Nego posjedovni listovi, koji su sastavljeni poput zemljišničkih uložaka, mogu se rabiti kao takovi, ako upisi odgovaraju zakonitim ustanovama o sadržaju listova zemljišničkog kojega uloška.

§ 31. Uložak za zemljišnička bića, kojih sastavine leže u više katastralnih općina, uvrstiti će se u zemljišnik one katastralne općine, u kojoj je glavna sastavina, o čem će u slučaju dvojbe odlučna biti izjava, koju daje posjednik.

U tom smislu postupati će se takodjer ako se po obavljenom zgotavljenju zemljišnika bude zjediniilo više zemljišničkih bića u jedno biće.

Nego zjedinjenje takovo, protezalo se isto na jedan ili na više sudbenih okoliša, ne će se moći obaviti, dok ne mine rok koji je po zakonu 25. srpnja 1871 (br. 96 d. zak. lista) ustanovljen za prijavu opteretnih prava.

O svim nepokretninama ležećim u kojoj katastralnoj općini koje spadaju k takovim zemljišničkim bićima, što nisu sadržana u zemljišniku te općine, ili koje su po § 2. ovoga zakona isključene od uvrzbe u zemljišnik, ima se sačiniti popis i dodati taj popis zemljišniku. U ovom popisu treba da za sve one nepokretnine, što su u kojoj javnoj knjizi upisane, budu navedeni svi nužni podaci, po kojima će moguće biti naći ih.

§ 32. Čim rasprave postupka, koji se ima povesti po zakonu 25. srpnja 1871 (br. 96 drž. zak. lista) budu

dovršene, i čim obavljen bude prijenos starih tereta, što ga je na temelju § 18. onoga zakona možda naredio prizivni sud, zemljišnički uloži svake katastralne općine obilježiti će se tekućim brojevima, na koliko nije to jurve učinjeno, i u primjerehoj količini uvezati će se u knjige.

U svakom svesku označiti će se strane brojevima, a predstojnik suda zapisati će na prvom listu, koliko ima strana, zatim potpisati će se i udariti će uredovni pečat.

f) Pohranjivanje spisa o osnutku.

§ 33. Spisi, koji se odnose na osnutak zemljišnika uzeti će se u pohranu kod onih sudova, koji su pozvani da te knjige drže.

4. Dužnosti općina.

§ 34. Općine imadu pribaviti pisarničke prostorije, potrebite za uredovne rasprave, uzdržavat ih u dobru stanju, kada potrebno bude, grijati jih, a i davati pomoć, koje treba za činit na ruku uredovanju.

5. Postupak, kada se zemljišne knjige dopunjuju ili nove osnivaju.

§ 35. Ustanove o postupku pri osnivanju zemljišnika imadu se shodno uporabljati i onda, ako zemljišnik upisom kakove nepokretnine, koja još nije upisana ni u jednom zemljišniku, ustreba kasnije kada dopuniti, ili ako ustreba glavnu knjigu ili koju čest te knjige iznova osnovati s razloga, što se je javna knjiga ili koja čest te knjige izgubila ili što nije više za porabu.

6. Početak kreposti i izvržba ovoga zakona.

§ 36. Ovaj zakon postane krepostan onoga dana, kojega bude proglašen.

§ 37. Ovoga zakona izvržba nalaže se ministru pravosudja, koji će izdati provedbene naredbe, potrebite u tu svrhu.

b) **Naredba ministarstva pravosudja dne
7. srpnja 1881, p. l. 29,**

kojom se prama § 37. zakona 10. veljače 1881 (p. z. l. br. 15.) i na temelju članka V. zakona uvođenoga k općenitom zakonu o zemljišnicima 25. srpnja 1871, (d. z. l. br. 95) i § 31. zakona 25. srpnja 1871 (d. z. l. br. 96) izdaju izvršbeni propisi o osnivanju, ispravljanju i vodjenju zemljišnika u kraljevini Dalmaciji.

Pripravne odredbe.

§ 1. Predsjednici sudišta prve molbe imaju, saslušavši kotarske sudove, odrediti, kad će početi i kojim će redom susljedno teći radnje odnoseće se na osnivanje zemljišnika.

§ 2. Kad se odlučilo bude kojim redom du susljedno teku radnje, imati će se obzir s jedne strane na radne sile, koje su pri ruci, a s druge strane pako na potrebe prometa.

U dvojbi dati će se prednost onim općinama, za koje je predvidjeti, da će se u njih radnje hitrije dokončati.

§ 3. Sudbeni činovnik, komu je naloženo da za koju općinu osnuje zemljišnik, ima najprije dati prepisati ispravljene sadržajne nacрте izpuštivši imena osoba što su u istima navedena. Ovi nacrti rabiti će se mjesto karastralnih mapa.

Nadalje pribaviti će se ostalo gradivo, što ga je izvaditi iz katastra.

Pri tom paziti je, da se izbjegnu opširna prepisivanja, ako ih je moguće nadomjestiti prikraćenim naznakama.

§ 4. U popis nepokretnina, koji će se zasnovati po obrascu I, upisati je, ispuniv prve dvije rubrike, ponajprije gradjevne čestice, zatim ostale zemljišne čestice poredane po djelovima aritmetičnim redom s oznakama, kako ih sadržaje ispravljen katastar.

Osim toga imaju se u popisu, koji će se voditi po obrascu II, navesti jasno brojevi katastralnih čestica, koji su za svakoga pojedinoga posjednika u ispravljenom katastru upisani, a u trećoj rubrici ovog popisa navesti će se imena kmetova dotično težaka, kojima po katastru pripadaju prava na te čestice.

U popisu što će se prirediti po obrascu III, ispuniti je prvu rubriku.

§ 5. Osim gradiva pomenuta u § 3. sabirati će se shodnim putem svakoliki drugi podaci, koji mogu služiti pri mjestnim izvidima.

Pri tom rabiti će se navlastito sudbeni spisi, u koliko se bude to moć bez opširna istraživanja.

§ 6. Kad pripreve tako daleko dopiru, da bude moguće približno opredijeliti rok, koga početi osnivanje zemljišnika, uglaviti će se dogovorno s općinskim načelnikom što treba, kako bi se svekolike pripravne mjere provodile tako, da se poslovi skopčani s osnivanjem zemljišnika budu mogli obavljati bez prekidanja i bez da bi se znatno smetala gospodarstvena djelatnost pučanstva.

Općinama, a tako i pojedinim strankama, koje žele pospješiti napredovanje radnja, može se ostaviti na volju, da same dadu na raspolaganje potrebno pisarničko osoblje.

§ 7. Općinskomu načelniku podati će se potrebiti napuci, kako će pozivati posjednike zemljišta, koji u općini prebivaju.

Ovi se pozivi mogu činiti i usmeno.

Valjati će i shodne izvide obaviti, da uzmognu biti za dobe učinjena sudbena pozivanja i postavljeni zastupnici, što jih ima odrediti kotarski sud.

Kako se izvidi čine.

§ 8. Izvidi započeti će se najprije s onim posjednicima, koji su upisani u pripravljenom popisu.

Pri tom treba držati se alfabetskog reda u koliko obziri cijelishodnosti ne bi savjetovali drugačiji postupak.

§ 9. Pravilom biti će da rasprava započeta s jednim posjednikom uslijedi neprekidno baviti se o svim nepokretninama, što ih taj posjeduje kao sam vlasnik ili kao suvlasnik. Postoji li odnošaj suvlasništva, pozvati će se tad i suvlasnici i provesti će se rasprava s njima u pogledu nepokretnina, koje stoje u suvlasništvu.

§ 10. Na početku svake rasprave valjati će obznaniti vlasnika najprije, i to pomoću pripravljenih popisa i sadržajnog nacрта, koji je posjed za nj upisan u katastru zajedno sa upisom prava kmetova ili težaka što taj posjed opterećuju.

U koliko od potrebe bude, da se dvojbe uklone, navlastito da se dokaže istovjetnost nepokretnina, razgledati će se ove na licu mjesta.

§ 11. Ustvrđi li koji posjednik da posjeduje čestica, koje u pregledanom katastru nijesu upisane na njegovo ime, ili dodje li na vidjelo, da čestice, za koje je on upisan kao posjednik, tko drugi posjeduje, pozvati će se zanimane stranke, u koliko to bude nužno a da se iznadje koji su odnošaji.

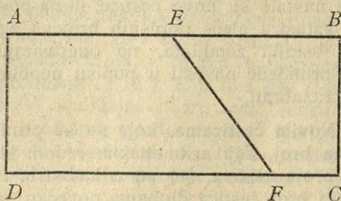
U svakom slučaju držati će se takove promjene u očevidnosti za rasprave, koje će se kasnije sa strankama povesti.

§ 12. Ako iz izvida proističe, da je koja katastralna čestica promjenila, bilo to uslijed diobe ili s drugih razloga, svoj oblik, kakav je naznačen u nacrtu, te ako nije moguće prizvati vještaka, da napravi geometričan snimak sedanjega njezinoga oblika, ili ako toga nije moguće nadomjestiti krajobrazom, koji bi bio pri ruci, učiniti će se takav opis promjene, nastale odkad je sadržajni nacrt sastavljen iz koga bude lasno moguće vještaku naznačiti promjenu u rečenom nacrtu. (§ 26.).

Za svrhe takova opisa preporuča se navlastito da se nova granica čestice tako opredijeli da bude naznačena udaljenost krajnjih točaka crte ili više ravnih crta koje sa-

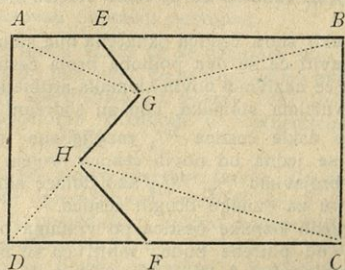
činjavaju novu granicu od dviju točaka koja je vidjeti u sadržajnom nacrtu.

Bude li n. pr. čestica $ABCD$

razdijeljena crtom EF u dvije nove čestice, biti će dovoljno, a da bude moguće ovu novu graničnu crtu naznačiti na mapi, da se opredijeli daljina točke E od A i B i točke F od C i D .

Da bi pak trebalo ovu graničnu crtu rastaviti u više ravnih crta, kao n. pr. u crte EG , GH i HF ,

tad će se osim točaka E i F opredijeliti još i točka G mjerenjem crta AG i BG te točka H mjerenjem crta CH i DH .

U upisu imade se navesti ustanovljena duljina na temelju mjerenja obavljenog po zanimanim strankama ili takva, koje su te stranke pripoznale. Mjeriti se može mjerčkim lancem.

K opisu priložiti će se i nacrt, koji će ga razjasnjivati; u tom nacrtu neka se razgovjetno navedu i brojevi čestice, koje spomenutom česticom graniče.

§ 13. Dodje li na vidjelo da je čestica, koja je upisana u katastru, izginila sasvim uslijed prirodnih nepogoda i da opstoji čestica, koja nije uvršćena u katastar, ili da uslijed diobe nastale su nove čestice, ili da podaci, koji su navedeni u katastru glede popisnih brojeva zgrada i vrsti obradjivanja ostalih zemljišta, ne odgovaraju istinitosti, jesu nastale promjene navesti u popisu nepokretnina da se budu mogle razabrati.

§ 14. Novim česticama, koje su se pronašle, pridati će se pri tom broj, koji aritmetičkim redom slijedi odmah iza zadnjeg broja čestica, što su u katastru.

Je li bio broj čestica diobama povećan, označiti će se nove čestice s ulomcima. Je li stara čestica, koja je bila razdijeljena, označena bila čitavim brojem, imade taj broj činiti brojnik slomka, kojim će se morati označiti svaka čestica nastala uslijed diobe. Nazivnici toga slomka ustanoviti će se počamši od 1 redom aritmetičkim. Ako je dakle n. pr. čestica označena sa brojem 50, razdijeljena bila u tri dijela, označiti će se nove čestice brojevima $\frac{50}{1}$, $\frac{50}{2}$ i $\frac{50}{3}$.

Je li pako stara čestica označena bila slomkom, n. pr. sa $\frac{10}{4}$, nastaviti će se ova podioba broja čestice takovim načinom, da će nazivnici novih slomaka aritmetičkim redom slijediti nazivnicima slomaka, koji su sadržani u katastru.

Ako je dakle čestica $\frac{10}{4}$ razdijeljena u tri dijela, označiti će se jedna od novih čestica brojem $\frac{10}{4}$, ostale dvije pako brojevima $\frac{10}{9}$, $\frac{10}{10}$ ako dolaze slomci $\frac{10}{5}$ do $\frac{10}{8}$ u katastru za oznaku drugih čestica.

U pogledu oznake čestica po vrstama obradjivanja, ako takova od potrebe bude, rabiti će se nazivoslovlje kakvo je propisano u § 16. zakona 24. svibnja 1869 (d. z. l. br. 88).

§ 15. Svekolike nove oznake čestica, koje se učine uslijed mjesnih izvida, bilo brojevima bilo naznačenjem vrsti obradjivanja, vrijediti će sve dotle kao oznake pred-

§ 14. Kako jest ravnati sa prikritim dijelovima vodovja u zemljarskom katastru i u zemljišniku, određuje nar. od 12. lip. 1902, uk. 26.

§ 15. §§ 27, 34. i 35. ove naredbe.

bježne, dok se ne postigne sudaranje s katastrom, i upisati će se u popis nepokretnina među zaporkama.

Ovo zabilježenje zaporkama činiti će se i kasnije kad god se bude učinila takova predbježna oznaka.

§ 16. Promjene, koje su se opazile prigodom mjesnih izvida u pogledu broja i oblika katastralnih čestica te opis ovih promjena (§ 12.), koji ima biti dostatan a da se kasnije ispravi sadržajni nacrt, pak svekolike promjene koje su se preduzele glede oznake čestica (§§ 13, 14.) staviti će se u očevidnost na takav način, da se budu mogle pripočiti vlasti, kojoj je povjereno ispravljanje kastastra.

Pošto se ustanovi broj, položaj i oznaka čestica, koje se nalaze u posjedu jedne stranke, protezati će se izvidi na ostale podatke, koji su potrebiti za osnivanje zemljišnika (§§ 21, 22. pokrajinskog zakona 10. veljače 1881 p. z. l. br. 15).

Što je predmeta ovih izvida, pridržati će se u svimkolikim raspravama isti red, u koliko razlozi cijelishodnosti ne bi savjetovali drugačiji postupak.

§ 18. Izvidi voditi će se načinom, koji njihovoj svrsi odgovara i pri tom imati će se pred očima ustanove zakona o osnivanju zemljišnika 10. veljače 1881 (p. z. l. br. 15) u svezi s općenitim zakonom o zemljišnicima 25. srpnja 1871, (d. z. l. br. 95).

§ 19. Iza svake rasprave stavke, što će ih se uslijed iste smatrati opremljenima, označiti će se u popisima nepokretnina i posjednika; ujedno nadopuniti će se ili popraviti alfabetični popis, ako to bude od potrebe.

Pošto se dovrše rasprave s posjednicima upisanim u alfabetičnom popisu, zavesti će se rasprava o onim nepokretninama, koje se u popisu nepokretnina pokazuju još neriješenim.

Zapisivanje.

§ 20. Pri zapisivanju ispadaka izvida prosto je odnositi se na gradivo, koje bi sabrano prigodom predradnja, pozivajući se n. pr. na popis označen u § 4. točki 2. ove naredbe, ili na posjedovni list priredjen prije nego što je osnivanje počelo (§ 22.), bez da bi se opetovali podaci u

njih sadržani, ako se dokazalo pri izvidima, da su ti podaci točni i potpuni. Ako se takovo pozivanje odnosi na druge spise, to se ga ima učiniti na način da ne bude dvojbe o istovjetnosti mjesta, na koje se upućuje i da bude lako takovo mjesto u tim spisima naći.

U svakom se slučaju pak imaju u zapisniku zbiveno i u kratko označiti podloge, na kojima će počivati sastavljanje zemljišničkih bića i upisi, što će se učiniti u zemljišniku onih prava vlasnosti, onih stega pravu raspolaganja, onih prava pripadajućih kmetovima a dotično težacima, pa onih prava skopčanih s nepokretninom i onih zemljišnih služnosti koje su se pronašle pri izvidima.

Na isti način navesti će se i svekolike bitne izjave privoljenja stranaka.

Je li se učinilo potankih izvida o stvarnom stanju stvari, to će se pri zapisivanju ispadaka takodjer navesti podloge, na kojima se ti izvidi osnivaju.

Ako stranke izrično zaištu, da se u zapisnik uvrste pojedine izjave, koje imaju pravnu važnost, ne će im se moći to uvršćenje uskratiti.

§ 21. Zapisivanje može se obaviti ili na posebnim za svaku raspravu opredijeljenim listovima, koji će se sašiti po dokončanim raspravama, ili pak u jednom raspravnom tekućem zapisniku.

Nego i u ovom posljednjem slučaju, u koliko moguće bude, nastojati je, da izvidi koji u svezi stoje medju sobom, pa ma se i prekinuli za koje vrijeme, uvršteni budu u zapisnik nerazlučeno.

Stranke potpisati će se pod svakom raspravom koja se njih tiče.

Zapisniku, ako objamom veoma naraste, naznačiti će se strane brojkama i pridati će se kazalo, po kojem da bude laglje moguće naći pojedine rasprave.

Sastavljanje posjedovnih listova:

§ 22. Posjedovni listovi pripraviti će se tečajem mjesnih izvida, u koliko to moguće bude bez zatezanja tih izvida.

Taka pripravna radnja moći će se obaviti jurve u vrijeme predradnja za osnivanje zemljišnika u pogledu onih zemljišničkih bića, glede kojih može se po svoj prilici držati

da podaci, koji će se uzeti iz katastra, ne će pri izvidima biti ni ispravljani niti nadopunjeni.

Posjedovni listovi, koji se ne sastavljaju prije još nego što se dokončaju izvidi, sastavljati će se ondje, gdje je sjedište kotarskoga suda, kojemu izvidi nalijegaju.

§ 23. Za osnivanje posjedovnih listova odabrati će se oblik zemljišničkih uložaka, ako se bude moglo držati da po svoj prilici proti upisima, koji će se preduzeti, ne će nitko ustati prije još nego što se otvori zemljišnik.

Izuzam ovaj slučaj, naznačiti će se na čelu prve strane ime posjednika s podacima, koji se odnose na njegovu osobu; za ostale upise pak rabiti će se obrazac propisan za imovnicu.

Upisi u posjedovnim listovima zaglaviti će se poprečnim potezima, koji će se povući preko čitave strane lista.

§ 24. Posjedovni listovi sašiti će se, ako sastoje iz više listova, tako da se izbjegne pogibao da se uslijed česte porabe rasparaju.

Ti će se listovi providjeti brojevima, a njihovi brojevi navesti jasno u popisima nepokretnina i u alfabetičnom popisu.

§ 25. Zagledati u posjedovne listove, koji će se brižljivo čuvati u svescima osrednje veličine, a tako i u ostale spise, koji se odnose na osnivanje zemljišnika, moći je samo pod nadzorom osoba za to odredjenih.

Ispravljanje nacрта.

§ 26. Prije nego što se posjedovni listovi izlože na opći ogled, uredba li učiniti ispravaka na sadržajnom nacrtu, za koje se hoće strukovna znanja, dati će ih se učiniti pod sudačkim nadzorom po zakletom mjerniku ili, ako takova ne bude pri ruci, po drugom kojem vještaku.

Pri ispravljanju sadržajnog nacрта imaju se crte koje je ispraviti, zatim brojevi čestica, koje je izbrisati prekriti malenim poprečnim potezima; nove crte a tako i novi brojevi zemljišnih čestica ubilježiti će se crvenom bojom, novi pak brojevi gradjevnih čestica crnom bojom.

Ako bi ove naznake mogle biti od štete jasnoći, nacrtati će se iznova dotični dio nacрта u primjereno povećanom razmjerju na praznom prostoru nacrtoga lista ili

pak na posebnom listu, a pri tom obilježiti će se očevidnim načinom odnošaj položaja prama graničecim česticama.

Na mjestu nacрта, koji se ima ispraviti, uputiti je na povećano nacrtanje, što se je učinilo.

Općenje s katastralnom vlašću.

§ 27. Pošto se dokončaju svikoliki mjesni izvidi, priopćiti će se vlasti, kojoj je povjerenom ispravljati katastar, svekolike razabrane promjene, koje se tiču katastralnih podataka (§ 16.) i upraviti u jedno na tu vlast pitanje, da li se mogu pridržati predbježne oznake, što su uslijed mjesnih izvida odabrane.

Dodje li od ove vlasti prijava, da na to pristane, prekriziti će se zaporke, koje su pristavljene predbježnim oznakama.

Ako uslijed prijave od te vlasti nastane potreba, da se koja predbježna oznaka promjeni, obaviti će se ta promjena na način potrebiti a da se postigne sudaranje sa katastrom.

Nego ne će se dopisivanjem o izboru oznaka obustavljati napredak radnja, koje će još biti potrebite za osnivanje zemljišnika.

Sastavljanje zemljišničkih uložaka.

§ 28. Da se sastave zemljišnički uložci, upotrebljavati će se listovi od veoma čvrsta i trajna papira, providjeni štampanim rubrikama, koji će se dobiti po napucima, što će ih izdati predsjednici sudišta prve molbe.

Svaki list i svaka strana, koja je namijenjena upisima, što će se imati učiniti u imovnici, u vlastovnici ili u teregovnici, označit će se u prvom slučaju slovom A, u drugom slučaju slovom B, a u trećem slučaju slovom C.

Imovnica.

§ 29. Imovnica sastoji od dva odjela.

Prvi odjel sadržavati će osim natpisa sastavine zemljišničkog bića.

U drugom će se odjelu navesti jasno prava skopčana sa zemljišničkim bićem a tako i zemljišne služnosti, koje

pripadaju dobru gospodujućemu, i obaviti će se svikoliki upisi određeni za imovnicu.

Ovaj odjel voditi će se, ako je u jednoj imovnici upisano više zemljišničkih bića, za svakolika ova zemljišnička bića neprekinuto.

Jedan i drugi odjel imovnice mogu, ako ureba, stati na razlučenim listovima, ili na obadvije strane jednoga te istoga lista, ili na jednoj te istoj strani.

§ 30. Ako u imovnicu koju treba upisati samo jedno zemljišničko biće, rabiti će se za to obrazac IV, ako li pak treba upisati više zemljišničkih bića tad obrazac V.

U posljednjem slučaju staviti će se pred svako zemljišničko biće u sredini lista uz oznaku, koja služi kao natpis, ili u mjesto nje, broj napisan arapskim znamenkama, koji će nositi zemljišničko biće u ovom ulošku.

Ako se koje od ovih zemljišničkih bića kasnije upiše u drugi uložak, navesti će se ovaj broj zemljišničkog bića u novom ulošku medju zaporkama, i staviti će se broj prijašnjega zemljišničkoga uloška podanj u obliku slomka.

Izmedju pojedinih zemljišničkih bića ostaviti će se primjeran prazan prostor za kasnije dodatne upise.

§ 31. Svaka katastralna čestica ima se upisati po pravilu u prvi odjel imovnice kao posebni stavak.

Ali ako više katastralnih čestica sačinjavaju zajedno fizičnu cijelost n. p. oranicu, šumu, livadu, kuću s dvorom i vrtom, upisati će se ove kao jedan jedini stavak i brojevi čestica staviti će se uspored u rubriku za njih određenu.

§ 32. Ako sastavine zemljišničkog bića leže u više katastralnih općina, navesti će se te sastavine u prvom odjelu imovnice obaška po općinama. Brojevi stavaka, što ih dobiju čestice, počimat će iznova za svaku općinu. Prije nego se počme navadjati brojeve čestica, valja metnuti ime općine i sudbenoga kotara.

Sudbeni kotar ne će se navesti u pogledu onih općina, koje leže u području kotarskoga suda, kod kojega se vodi zemljišnik.

Iza nabranjanja čestica, koje spadaju k jednoj te istoj katastralnoj općini, ostaviti će se primjeran prostor za kasnije dodatne upise.

§ 33. Sastaviti će se po obrascu VI. popis, što ga je metnuti u zemljišnik nepokretnina, spadajućih k zemljišničkim bićima, upisanim u kojem drugom zemljišniku (§ 31. pokrajinskoga zakona 10. veljače 1881 [p. z. l. br. 15]).

Ako treba više takovih popisa metnuti u zemljišnik, tad će se isti označiti rimskim brojkama.

§ 34. Ako ustreba, pošto se je zemljišnik otvorio, da se promjeni koji broj čestica ili druga kakova oznaka čestica, ili da se ispravi mapa uslijed kojega zemljišničkoga uredoavnoga djela, treba postupati po §§ 14, 15, 26, 27. ove naredbe u pogledu predbježnih oznaka, pronalazenja trajne oznake, ispravljanja mape i općenja s vlasti, kojoj je počinjen katastar.

§ 35. Promjene u podacima, što ih sadržava rubrika opredijeljena za oznaku čestica (kućni broj, vrst obradivanja) s ureda će se označiti očevitim načinom u imovnici, ustreba li takodjer na mapi, i pošto je jur zemljišnik otvoren, ali na temelju prijave što ju je koja za to zvana vlast učinila.

To isto vrijedi i za promjene, koje su bile učinjene u katastru u pogledu brojeva čestica, u koliko je moguće učiniti u zemljišniku takovih promjena, a da se u zemljišničkom stanju ne nadje zapreka.

Takova zapreka smatrati će se postojećom, kad je promjena brojeva čestica u katastru slijedila na temelju diobe, koja još nije u zemljišniku obavljena, i kad se objam na novo stvorenih čestica ne sudara z granicama zemljišta, koje je upisano u kojoj imovnici kao samostalan stavak.

Ako takove promjene nije moguće provesti u zemljišniku, zadržati će se u zemljišničkom uredu prijava, što ju je učinila katastralna vlast o promjeni mape, sve dotle, dok ne nastupe pretpostave, us koje je moguće promjenu u zemljišniku ubilježiti.

§ 36. Ako zemljišnički ured ima prijavu o kojoj diobi zemljišta učinjenoj u katastru, moći će stranka, koja bude pitati zemljišnički dodatni upis i izbris odgovarajući ovoj diobi, pozvati se na podatke, koji su sadržani u onoj prijavi za oznaku odcijepljena zemljišta, a u takovom slučaju nije od potrebe da se podnese osobit razdiobeni krajobraz.

Vlastovnica.

§ 37. Vlastovnica ima se osnovati po obrascu VII. U onim slučajevima, u kojima su obadva odjela imovnice na istoj strani upisana, može vlastovnica sačinjavati drugu stranu takova lista.

Teretovnica.

§ 38. Teretovnica ima se urediti po obrascu VIII. Teretovnica ima sadržavati najmanje dvije strane.

§ 39. Ako se iznadje pri mjestnim izvidima, da opstojе prava kmeta ili težaka, što se imaju po § 21, br. 2, pokrajinskog zakona 10. veljače 1881 (p. z. l. br. 15) s ureda izviditi, ili da opstoji koja zemljišna služnost, uložiti će se pred teretovnicu list, providjen rubrikama teretovnice i natpisom: »Stari tereti« (§ 47) i nanj upisati će se iznadjeni teret.

Nadopunjivanje uložaka i pojedinih listova.

§ 40. Pri opredjelivanju prostora, koji će se odrediti za svaki od trojice listova zemljišničkog uloška, paziti će se na to, da prostor taj dostatan bude za dulje vremena.

Ispuni li se prostor kojega lista prije još nego što su zemljišnički ulošci uvezani, pristaviti će se ulošku novih listova u potrebitom broju.

Pokle se uvežu zemljišnički ulošci, moći će se otvoriti nastavak jednoga lista na prostom prostoru drugoga lista istoga uloška.

Ako su listovi jednoga uloška potpuno ispunjeni, otvoriti će se nastavak uloška, ako nastane slučaj novoga upisa u dopunidbenom svesku.

Taj nastavak, za koji imadu se prirediti rubrike pojedinih listova po obrascima priloženim ovoj naredbi, opredjeljen je za svekoliko buduće upise, koji ti se ticali i toga uloška.

Savez medju prvobitnim uloškom i nastavkom njegovim naznačiti će se zamjenitim pozivima.

Što treba izvana zemljišničkim ulošcima.

§ 41. Posjedovni listovi, koji su sastavljeni u obliku

zemljišničkih uložaka, mogu se pri osnivanju zemljišničkih uložaka pridržati samo onda ako nema na njima popravaka.

Broji, koje na sebi nosi posjedovni list, prekriziti će se u slučaju da se list pridrži.

§ 42. Upise obavljene prigodom sastavljanja zemljišničkih uložaka na svakoj strani lista treba zaglaviti poprečnim potezima, koji će se povući preko čitave strane lista.

Listovi, koji spadaju k jednom zemljišničkom ulošku ako ne sastoje samo od jednoga jedinoga lista, sašiti će se tako, da se izbjegne pogibao da bi se rasparati mogli pri češćem rabljenju.

§ 43. Zemljišnički ulošci providiti će se brojevima, koji će slijediti aritmetičkim redom, i sahraniti će se u sveske osrednje veličine. Brojevi zemljišničkih uložaka čuvanih u jednom svesku ubilježiti će se na koricama.

Nastojati treba, da zemljišnički ulošci čuvani u istome svesku ne budu niti pri njihovom rabljenju rastreseni.

Upisnici.

§ 44. Ako popis nepokretnina i alfabetični popis ne budu se mogli više rabiti u tu svrhu, imati će se osnovati stvarni i osobni upisnici po obrascima propisanim za ove popise, pri čem će se izostaviti rubrika, koja je određena za broj posjedovnih listova.

U svakom slučaju paziti će se na to, da upisnici budu providjeni s podrazdjelima, kojima će se prijedgled olakšati, i da je u istima toliko praznog prostora, koliko će po svoj prilici od potrebe biti da za jedno dugo vrijeme bude u nje uvršćeno nadopunitaba.

Nadopunidbe i ispravci ovih upisnika obaviti će se odmah iza zemljišničkih upisa, uz koje su uslovljeni.

Kako se vodi ispravni postupak.

§ 45. Postupak za ispravljanje zemljišničkih uložaka jedne katastralne općine slijediti će što prije moguće iza kako se dovrše takovi ulošci.

Ako osobite okolnosti ne preporučuju drugačijega postupka, povesti će se takav postupak u isto doba za

svokolike općine, u kojima su u isto vrijeme obavljani mjesni izvidi.

No ako u zemljišniku koje katastralne općine ima zemljišničko biće, kojemu sastavni dijelovi leže u drugoj općini, usavršiti će se zemljišnički uložak, koji sadržava to zemljišničko biće u svakom slučaju prije nego što bude poveden ispravni postupak.

§ 46. Prijave, koje se odnose na posjedovne ili vlasniške odnošaje (§ 7. a) zakona 25. srpnja 1871 d. z. l. br. 96), metnuti će se na onaj list u očevidnost, na kojem je valjalo obaviti upis, koji odgovara stavljenoj tražbi.

Na tom istom listu ima se obaviti i isknjižba takve prijave.

§ 47. Za prijave, kojima je predmet opterećenje zemljišničkog bića (§ 7. b) zakona 25. srpnja 1871 d. z. l. br. 96), ima se, ako to nije učinjeno jurve prigodom sastavljanja zemljišničkog uložka, otvoriti poseban list s natpisom: »Stari tereti« na način naznačen u § 39. ove naredbe.

Na ovom listu obaviti će se svikoliki upisi, koji se odnose na prijavljene stare terete.

§ 48. Prijave i rasprave, koje s njima stoje u savezu, držati će se u očevidnosti u popisu, koji će se voditi obaška od dnevnika.

Očevidnost o napredovanju radnja.

§ 49. Predsjednici sudištva prve molbe imadu izvjestiti o teku radnja za osnivanje zemljišnika svake četvrt godine, a zemljišnički sudovi o teku i ispacima ispravnog postupka svake pol godine.

Ta izvješća dostaviti će se ministarstvu pravosudja putem prizivnog suda.

§ 50. Ova naredba postane kreposna danom, kojega bude proglašena.

§ 50. 15. rujna 1881.

Obrazac I. k §-u 4.

Popis nepokretnina*)

u katastralnoj općini :

Katastralni broj	Oznaka čestice (kućni br., vrst obradj.)	Broj posjedovnog lista	Broj zemljiškog uloška	Opaske

*) Ako se popis rabio bude i nadalje kao stvarni upisnik (§ 44, za Istru § 46.), promjeniti će se natpis i napisati će se: »Stvarni upisnik k zemljišniku katastralne općine«

Obrazac II. k §-u 4.

Popis

katastralnog posjeda pojedinih posjednika u katastralnoj općini :

Ime i druga obilježja, koja služe za oznaku posjednika	Katastralni brojevi	Opaske

Obrazac III. k §-u 4.

(Alfabetični popis*)

za katastralnu općinu :

Ime i druga obilježja, koja služe za oznaku osobe**)	Broj posjedovnog lista	Broj zemljiškog uloška	Opaske

*) Ako se popis bude rabio i nadalje kao osobni registar (§ 44, za Istru § 46.) promjeniti će se natpis i staviti će se: »Osobni upisnik k zemljišniku katastralne općine«

***) Do imena kojega kmeta ili težaka naznačiti će se to njegovo svojstvo. — U Istri toga nema.

Obrazac IV. k §-u 30.

A.

Broj uloška zemljišničkog:*) Katastralna općina:

Natpis.

Br. st.	Katastr. broj	Oznaka čestice (kućni broj, vrst obradjivanja)	Br. st.	Katastr. broj	Oznaka čestice (kućni broj, vrst obradjivanja)

*) Ako se obrazac bude rabio za posjedovni list, broj ovoga, prepostavljaajući mu slova br. p. l. (broj posjedovnoga lista), staviti će se pod mjesto određeno za broj zemljišničkoga uloška.

Broj stavka	U P I S

Obrazac V. k §-u 30.

A.

Broj zemljišničkog uloška:

Katastralna općina:

Kat. broj	Oznaka čestice (kućni broj, vrst obradjivanja)	Kat. broj	Oznaka čestice (kućni broj, vrst obradjivanja)

Natpis: (Broj zemljišničkog bića).

Obrazac VI. k §-u 33.

Broj popisa:

Katastralna općina:

spada k zemljišničkom biću:

u zemljišničkom ulošku:

katastralne općine:

sudbenoga kotara:

Broj st.	Kat. broj	Oznaka čestice (kućni broj, vrst obradjivanja)	Broj st.	Kat. broj	Oznaka čestice (kućni broj, vrst obradjivanja)

Obrazac VII. k §-u 37.

B.

Broj stav.	U P I S

Obrazac VIII. k §-u 38.

C.

Broj stavka	U P I S	K	fil.

2. Istra.

a) **Zakon od 11. ožujka 1875, dz. 29,**

krepostan za markgrofiju Istarsku, o osnivanju gruntovnica, glede kojih je zemaljski sabor markgrofije Istarske na temelju §. 12, točke 2, državnoga temeljnoga zakona od 21. prosinca 1867 (dz. l. br. 141.) ustupio regulaciju zakonotvorstvu cesarevine, i o unutarnjoj uredbi tih gruntovnica.

S privolom jedne i druge kuće vijeća cesarevinskoga naredjujem, kako slijedi:

1. Ustanove općenite.

§ 1. U markgrofiji Istarskoj imadu se osnovati gruntovnice.

Gruntovnice osnivaju se ureda radi; osnivanje proteže se na svakolika područja zemaljska, bez obzira na to, da li se za sad za nje vode gruntovnice, ili knjige notifične, ili pako ne vode nikakve javne knjige.

§§ 2.—13. jednaki su §§-ima 2.—13. zakona za Dalmaciju, s razlikom da 2. stavka §-a 10, ter riječi »i o brojevima čestica« u § 12. z. za Dalmaciju ne imade kod odnosnih §§ z. za Istru.

§ 14. Gruntovnice imadu pod neposrednim nadzorom predsjednika zemaljskoga suda u Trstu i okružnoga suda u Rovinju ili pod nadzorom sudačkih urednika¹⁾, koje predsjednici ti narede. osnivati suci kotarski, neizključujuć načelnika gradsko-delegovana suda kotarskoga u Rovinju, ili pak namjesnici njihovi.

Namjesnici sudaca kotarskih mogu pri tom biti samo takovi urednici sudački, koji su ispitani za izvršivanje sudstva. Ako bi se poradi poslovnih ili službenih razmjera kojega suda kotarskoga slutiti moglo, da sudac kotarski ne će moći osnovati gruntovnica onako, kao što treba, ili ne uz vrijeme primjereno, moći će predsjednik višega

zemaljskoga suda ovu zadaću, dokle god potrebno bude, izručiti drugomu kojemu za izvršivanje sudstva ispitanomu sudačkomu uredniku¹⁾, koji će se na vremenito službovanje pridijeliti sudu kotarskomu.

Isto tako moći će predsjednik okružnoga suda u Rovinju po svom razboru odrediti jednoga ili više sudačkih urednika¹⁾, služućih pri istom sudištu, i naložiti im, da umjesto načelnika gradsko-delegovanoga suda kotarskoga osnuju gruntovnice za grad Rovinj.

Sudački urednici, kojima na ovi način naloženo bude osnivanje gruntovnica, imati će samostalno obavljati poslove, koji su u ovom zakonu doznačeni sudovima kotarskim i sucima kotarskim.

¹⁾ = činovnika (-u).

§§ 15.—20. jednaki su §§ 15.—20. zakona za Dalmaciju, s tom razlikom, da znaša rok, naznačen u 2. st. §-a 17. z. za Dalmaciju s 30 dana, u z. za Istru 14 dana, te da zadnjega dijela 3. st. u § 18. z. za Dalmaciju: »i nastojat će, da im budu za dobe predani« ne imade u § 18. z. za Istru.

c) Što je predmet izvidima i kako se izvidi čine.

§ 21. Izvidima je predmet:

1. prosuditi, da li su popisi nepokretnina i mape katastralne prave i potpune, i popraviti ove popise i mape, ako ureba; k tomu se poslu, ako okolnosti budu zahtijevale, prizvati imade i zaprisežen vještak;

2. razviditi, koje će zemljišne čestice (parcele) imati same ob sebi sačinjati sućnosti gruntovničke, i koje će zemljišne parcele imati složiti se ujedno, da budo sućnosti gruntovničke;

3. pronaći prava, koja su skopčana s posjedom nepokretnina, a tako i poljske i kućne služnosti (servitute), koje su na njima,

§ 22. U pogledu onih nepokretnina, koje su jurve upisane u gruntovnici, prosto će biti upustiti se u izvid, da se pronadju i saznadu prava i služnosti, naznačene u § 21, br. 3, samo onda, ako nisu još uvrštene u gruntovnici, i u toliko samo, u koliko glede tih prava i služnosti vlada medju strankama potpuno suglasje.

Glede onih nepokretnina, koje nijesu upisane ni u jednoj gruntovnici, imati će se izvid protegnuti također na to, da se saznadu prava vlasništva a i stege, kojima su povlastice vlasnika u obziru razpolaganja potvrđene.

Ne treba pak pod nipošto upuštati se u isljedjivanje inih stvarnih prava, koja nijesu pomenuta u § 21. br. 3, dakle imenito ne u isljedjivanje prava hipotekarnih.

Ovo će isljedjivanje, u koliko se ne radi o pravima uknjižbenim, koja se po § 32. ovoga zakona prenijeti imaju u nove gruntovnice, ostati pridržano postupku, koji će se imati povesti po zakonu od 25. srpnja 1871 (dz. l. br. 96.)

§ 23. Pri sastavljanju sućnosti gruntovničkih (§ 21, br. 2) ima se glede onih nepokretnina, koje su do sada upisane bile u gruntovnici, uzeti za podlogu ono posjedništvo, koje se sudara s tom knjigom.

Nepokretnine, koje u gruntovnici nijesu bile upisane, imati će se, ako su jednoga istoga posjednika, i ako ovaj ne traži, da bi se napravile posebne sućnosti gruntovničke, sjediniti u jednu sućnost gruntovničku, u koliko proti takovu sjedinjenju ne bude nikakve zakonite zapreke (§ 5.). O tom, da li postoji takva zapreka, potrebno će biti na način koliko moguće siguran, činiti potrage, upitav posjednika, zagledov u spise sudbene ili drugim shodnim načinom.

§§ 24.—31. jednaki su §§-ima 23.—30. zakona za Dalmaciju, s razlikom, da st. 2. u § 27. z. za Istru citira osim §-a 21. takokjer § 22., dok tomu odgovarajući § 26 z. za Dalmaciju §-a 22. ne citira, već samo § 21.

§ 32. U uloške onih nepokretnina, koje su do sada upisane bile u kojoj gruntovnici, imaju se prenijeti gruntovnički upisi, koji se odnose na te nepokretnine i sudaraju se po predmetu svojem s općenitim zakonom gruntovničkim. Nego upisa jurve izbrisanih prenositi ne treba.

Ako u slučaju, naznačenom u § 22, točki 1, prednadjena bude kakova služnost, ležeća na nepokretnini, imati će se ista upisati iza tereta, koji se prenose ureda radi.

Od prenošenja starih privatnih tražbina, kod kojih nastanu uvjeti usmrdbе (amortizacije), valja također od-

ustati, ako obvezanik za dobe zaište, neka se tražbine ne prenesu.

§§ 33.—39. jednaki su §§-ima 31.—37. zakona za Dalmaciju.

b) **Naredba ministarstva pravosudja od
16. ožujka 1875, dz. l. br. 30,**

kojom se u smislu § 39. zakona od 11. ožuj. 1875 (dz. l. br. 29), zatim na temelju članka V. zakona uvodbenoga k općenitomu zaoknu gruntovničkomu od 25. srpnja 1871 dz. l. br. 95) i § 31. zakona od 25. srpnja 1871. (dz. l. br. 96) izdaju za markgrofijo Istarsku ovržbeni propisi o osnivanju, ispravljanju i vodjenju gruntovnica.

Prilpravne odredbe.

§ 1. Predsjednici sudišta prve molbe, kojima je povjeren nadzor kod osnivanja gruntovnica, imaju u dogovoru sa sudovima kotarskim odrediti, kad će pričeti i kako će susljedno teći radnje, odnoseće se na osnivanje gruntovnica.

Ovi poslovi ne će u pojedinim općinama pričeti prije, nego što se dovrši popravak katastra, koji se u pogledu istih provesti imade po zakonu od 24. svibnja 1869 (dz. l. br. 88).

§ 2. Kad se prosudjivalo bude, kako da susljedno teku radnje u onim općinama, u kojima je jurve katastar ispravljen, imati će se obzir s jedne strane na radne sile, koje su pri ruci. a s druge strane pak na potrebe prometne.

U koliko moguće bude, nastojati valja oko toga, da radnje za osnivanje gruntovnice čim prije pričnu, pošto je katastar ispravljen, inenito pak u onim općinama ka-

tastralnim, u kojima je posjed potvrđen čestim promjenama.

U dvojbi dati će se prednost onim općinama, za koje je predvidjeti, da će se u njima poslovi brže dokončati.

§§ 3.—9. jednaki su §§-ima 3.—9. zakona za Dalmaciju, s razlikom, da kod § 4. z. za Dalm. navedenoga dijela 2. st.: »a u trećoj rubrici . . . prava na te čestice« ne imade u odgovarajućem §-u z. za Istru.

§ 10. Kad bude pričimala svaka rasprava, obznaniti će se ponajprije vlasniku posjed, koji je zanj upisan u katastru i to pomoću pripremljenih napisa i sadržajnih nacрта.

§§ 11.—16. jednaki su §§-ima 11.—16. z. za Dalm., s razlikom, da ovaj z. citira u § 16.: §§ 14. i 15., dok citira na odgovarajućem mjestu z. za Dalm. §§ 13. i 14.

§§ 17.—19. jednaki su §-ima 17.—19. z. za Dalm., s razlikom, da §§ 17. i 18. ov. z. citiraju zakon od 11. ožuj. 1875, dz. 29, dok se odnosni §§ zakona za Dalm. pozivlju na z. od 10. velj. 1881, p. 1. br. 15.

§§ 20.—32. jednaki su §§-ima 20.—32. z. za Dalm., s razlikom, da st. 2. §-a 20. ov. z. glasi drukčije, kao tomu odgovarajuće mjesto z. za Dalm., i to ovako :

U svakom slučaju imadu se ipak u napisniku zbito i u kratko označiti podloge, na kojima počivati imadu upisi, kakovi su pronadjeni pri izvidima i koji se preduzeti moraju u gruntovnici u pogledu prava vlasništva, ograničivanja prava raspolaganja, zatim prava, skopčanih s nepokretninom i zemljišnih služnosti, nadalje osnivanja sućnosti gruntovničke — i da su na koncu §-a 24. ov. z. dodane §-u 24. zakona za Dalmaciju jošte riječi: »i posjednika.«

§ 33. Popis nepokretnina (zemljišta), spadajućih k sućnosti gruntovničkoj i upisanih u drugoj gruntovnici (§ 33. z. od 11. ožuj. 1875, dz. 1. br. 29), koji valja položiti u gruntovnicu, sastavljati se imade po obrascu VI.

Ako treba više takovih popisa metnuti u gruntovnicu, tad će se isti označiti rimskim brojkama.

§§ 34.—38. jednaki su §-ima 34.—38. z. za Dalm.

§ 39. Ako se pronadje pri mjesnim izvidima, da opstoji služnost zemljišna, koja počiva na kojoj sućnosti gruntovničkoj, a ta sućnost još u gruntovnicu nije upisana, uložiti će se pred teretovnicu list, providjen rubrikama teretovnice i napisom: »Stari tereti« (§. 49) i na nj upisati služnost.

§ 40. Ako je sućnost gruntovnička, glede koje je pri mjesnim izvidima iznova pronadjena služnost zemljišna, upisana u knjigi javnoj, koja se smatra za gruntovnicu, prenijeti će se takova služnost u običnu teretovnicu.

Upis služnosti, koji se istom obaviti ima, pokle¹⁾ su ureda radi prenešeni tereti, provesti će se istom onda, kad se otvori gruntovnica, i pridržati će se u očevidnosti u napisu, koji će se do tad za to napose odrediti.

¹⁾ = pošto

Prijenos gruntovničkih upisa.

§ 41. Upisi, koji se imadu iz jedne gruntovnice ureda radi prenijeti u na novo sačinjene uloške gruntovničke, providjeti imadu se rednim brojevima slijedom aritmetičkim, imajuć obzira pri tom na propise naputka gruntovničkoga od 12. siječnja 1872, (dz. l. br. 5).

Ovaj prijenos odnositi će se na svekolike za to sposobne upise, koji se prije, nego što će se zaglaviti odnosi ulošci gruntovnički, obaviti imadu is knjige, koja ne će biti za porabu više bud' samo djelovito¹⁾ ili sasvim.

¹⁾ = djelomice.

Nadopunak uložaka i pojedinih listova.

§§ 42.—49. jednaki su §§-ima 40.—47. z. za Dalmaciju.

§ 50. Prijave, koje se tiču prijenosa tereta, nahodećih se u gruntovnici, koji ureda radi obaviti treba, navesti će se na običnom listu teretnom tako, da ih viditi bude moguće.

Očevidnost o napredovanju radnja.

§§ 51.—53. jednaki su §§-ima 48.—50. z. za Dalm. Istotako vrijede obrasci navedeni kod z. za Dalmaciju i za ovaj zakon.

c) Naredba c. kr. predsjedništva višega zem. sudišta u Trstu od 3. pros. 1876, p. I. br. 6,

odredjuje, kojim neka se načinom kod osnivanja novih zemljišnika ne prenose u nje tereti, koji više ne postoje. Ta naredba, koja se u slovenskom izdanju ove knjige jošte nalazi, nema više značenja, pošto su novi zemljišniki u tom području već gotovi.

VIII.

Biljegovina i upisnina zemljišničkih prijedloga (prošnja).

A. Prijedlozi.

1. Ovi se biljeguju, (i kad se stave na zapisnik kod suda), po vrijednosti prava: do 100 K za svaki arak biljegom 1 K, preko 100 do 200 K za prvi arak 1 K 50 fil, preko 200 K, ili ako se pravo ne može procijeniti, za prvi arak 3 K, za daljne arke po 1 K. To vrijedi bez razlike, imade li se postići bezuvjetno pravo (uknjižba) ili uvjetno (predbiložba), ili se imade uknjiženje provesti u druge svrhe (zabilježbe,) kao što i onda, kad se prosi ujedno za više uknjiženja.

Kad se imadu uslijed iste uloge obaviti uknjiženja u zemljišnicima **različitih sudova**, tad se imade priljepiti na prvi arak biljeg za toliko puta, kao što imade sudova. To ne vrijedi, kad se sud glavnoga uloška samo umoljava, da upošlje izvornik sudu nuzgrednoga uloška, vrijedi pak kod prošnje uložene za upis brisanja založnoga prava kod suda glavnoga uloška s prijedlogom, neka se brisanje zabilježi takodjer kod sudova nuzgrednih uložaka.

Kod odmjere biljegovine (kao što i upisnine) za prijedlog **odlučna je cijena nepokretnine**, za koju se upisuje pravo vlasništva, odnosno visina tražbine, sa svim pripacima (n. pr. kamati do prijedloga i kavcija [osiguranje] za osobite obvezatnosti). U sudskom ovršnom postupku obavljena uknjiženja se pak ne obaziru kod odmjere odstotne (%) pristojbe na kamate i troške osim, kad su ovi samostalan predmet ovrsi. (N. min. fin. 5. siječ. 1899, br. 56323, i 29. veljače 1908, br. 7559, uk. VI.).

Kad je vrijednost založnoga predmeta manja nego uknjižena obvezanost, ravna se pristojba po **založnom predmetu**. Ovo vrijedi napose kod uknjiženja nadzaložnoga prava, kad je prvotno uknjižena tražbina manja nego na nju osigurana tražbina podvjerovnika. (Rp. min. fin. 19. trav. 1905, br. 26780).

2. Prijedlozi za prisilnu upravu ili za prisilnu dražbu nepokretnina imadu se biljegovati kao što i ostali zemljišnički prijedlozi prema visini tražbine (bez pripadaka), kad za ovo još nije uknjiženo založno pravo. Je li pak založno pravo već zasigurano, tad se imadu ovakve prošnje biljegovati kao što obične uloge, t. j. do 100 K — 24 fil, preko 100 K — 1 K na svakom arku.

3. Prošnje za zabilježbu ovršnosti koje tražbine, kao što i prijedlozi za plijenidbu knjižno osigurane tražbine s predbilježbom ovršnosti biljeguju se također kao obične uloge, jerbo je za ovršnu tražbinu već prije knjižno osigurano založno pravo na nepokretnini, odn. na tražbini, koja se plijeni. — Zbog toga se imadu prijedlozi za uknjiženje ovršnoga založnoga prava, kao što i za plijenidbu knjižne tražbine s uknjiženjem nadzaložnoga prava na korist izvršivoj tražbini, biljegovati kao knjižne uloge.

4. Prošnje za doznačenje knjižno osigurane tražbine u svrhu ućeravanja ili umjesto isplate biljeguju se kao knjižnji prijedlozi.

5. Prošnje za zabilježbu izvršivosti utuženoga iznosa kamata, knjižno osiguranoga ujedno s glavnicom, biljeguju se prema visini kamatnoga iznosa ili sa 24 fil (do 100 K) ili s 1 K (preko 100 K), (rp. min. fin. 8. rujna 1900, br. 24784).

6. Prijedlozi za obustavu ovrhe, obavljene osnovom založnoga prava i za ukinuće dosada provedenih ovršnih čina imadu se biljegovati kao što uloge za uknjiženja. (Rg. min. fin. 2. svib. 1901. br. 13043). Rp. min. fin. 16. velj. 1906, br. 88903/5.: Prošnje pak, koje zahtijevaju samo obustavu prisilne dražbe ili uprave, a ne također brisanja odnosne knjižne zabilježbe, imadu se biljegovati samo s 1 K, odn. 24. fil.

7. Ako se je knjižnja prošnja zbog oblikovnih pogriješaka vratila (§ 95. z. grunt.), ili opozvala prije, nego li se je o njoj odlučivalo, predložiti se imade ispravljena prošnja s običnim biljegom (24 fil. ili 1 K) osim, ako bijaše prošnja zavrnutu te se podaje na novo, (rp. min. fin. g. 1865. br. 56948). Ovdje trebalo bi biljega po br. 1.

8. Nije odlučno, je li se zamolila zabilježba u zemljišniku posebnom ulogom ili u tužbi. U posljednjem slučaju mora biti jedan otpravak tužbe biljegovan s knjižnim biljegom, (rp. min. fin. 21. pros. 1873, br. 33585.)

9. Uloge, kojima se samo predlagaju isprave s prijepisima u svrhu, da se s ureda provedu uknjiženja, kojima bijaše temelj pripravljen u ostavinskom postupku, trebati će običan biljeg osim, ako su ujedno knjižne uloge. Te se pak priloge mogu predložiti samo bez prijedloga; prosi li se za uknjiženje temeljem dosudjujuće isprave po ostavini s pravnim knjižnim prijedlogom, imade se naravno i uloga u tom smislu biljegovati.

10. Prošnje za **amortizaciju** knjižnih tražbina preko 200 K se biljeguju, i to: prva prošnja, na koju se izdade izrok, po 2 K na prvi arak, po 1 K na ostale arke; druga prošnja za izrečenje amortizacije i brisanje kao obični knjižni prijedlozi. — Prošnje za amortizaciju po manjih obvezatnosti (do 200 K bez pripadaka) jesu bez biljega.

11. Uloge, koje su **ujedno pravne isprave** (n. pr. izjave za brisanje) moraju imati osim biljega za prošnju također pristojbu za odnosni pravni ugovor.

12. Posebnim propisima oslobodiše se posvema ili djelomice biljega napisnici, uloge sa svojim priložima, isprave. Tako jest na pr. kod različitih javnih zgrada, vodovoda, zajmova kod melioracija zemljišta, loznom uši uništenih vinograda, zajmova općina, kod konverzije knjižnih tražbina, kod dopunidbe, obnove i ispravka zemljišnika, otvorenja željezničkih uložaka i t. d. (Odnosni zakoni nalaze se u dr. Volčiča zborniku «Zakoni o javnih knjigah»).

13. Čiste narudžbe knjižnih izvadaka (ekstrakta) jesu bez biljega, kad se obave posebnim dopisom n. pr. dopisnicom ili na kuponu doznačnice, kojom se mogu poslati također novci za biljege izvadaka. — Kod izvadaka iz zemljišnika spada na svaki arak biljeg za 2 K, ako i jest na arku napisanih više uložaka. Dopunidba izvadaka na praznome mjestu starog izvadka jest opet biljegovati sa 2 K, ako i nije treba novoga arka, osim ako se dopunidba s ureda odredi u ovršnom postupku. — Pravo siromašnih za parnice proteže se također na knjižne izvadke, priredjene za odnosnu parnicu (rp. min. fin. 12. siječ. 1903, br. 74600/2). — Pismena pojašnuća, koja bi knjigovodja i usmeno dao te na kojima nema sudskog pečata, jesu bez biljega; potvrde iz zemljišnika imadu se biljegovati na prvom arku sa 2 K, na ostalim po 1 K; pravi izvaci imadu se pak biljegovati, kao što jest gore rečeno. (Rp. min. fin. 24. ruj. 1906. br. 5173.).

Nebiljegovani knjižni izvadeći dozvoljeni su također pojedinim propisima, n. pr. za konverziju tražbina.

B. Prilozi

knjižnih biljegovanih prošnja (prijedloga) biljeguju se s 30 fil za svaki arak, u prijepornim stvarima do 100 K samo sa 20 fil. za arak. Izvornici situvacijskih nacrtā, dodanih k ispravi, imaju se smatrati njezinom sastavinom te biljegovati po 1 K arak; kad su pak samo prilozi (u pojasnuće), kao arci priloga (rp. min. fin. 29. svib. 1907, br. 29725).

Isprava, biljegovanih već prije po drugim zakonitim propisima, ili takovih, za koje bijaše pristojba prije plaćena, ne treba više biljegovati, ako se kasnije trebaju kao prilozi.

Prijepisi isprava za zbirku isprava i pristojbinski ured jesu bez biljega. Istotako kopije nacrtā za razglednost (evidencu) katastra.

C. Natpisi

(rubrike) jesu u opće bez biljega.

D. Utoci

(žao) biljeguju se na prvome arku sa 2 K, na daljnim arcima s 1 K, u pomanjim stvarima (do 100 K) na prvome arku s 1 K, na daljnim arcima po 24 fil. Prigovara li koji vjerovnik proti promijenjivanju zemljišta namijenjenih seljačkome obradivanju, biljeguju se odnosni utoci sa 2 K 50 fil. na prvome arku i s 1 K na ostalim arcima (§ 12. z. 6. velj. 1869, dz. 18).

E. Upisnina.

1. Kod uknjiženja (predbilježbe) prava vlasništva:
 a) Kad se od pravnog ugovora ili stečajnog naslova plaća prijenosna pristojba — ne odmjerava se nikakova upisnina (p. 45 A a). Također kad prijenosna pristojba otpadne po § 2, br. 1. a) zak. 18. lip. 1901, dz. 74, ne uplaćuje se upisnina; b) u ostalim slučajevima — $1\frac{1}{2}\%$ (bez doklada) procjene (p. 45. A b i § 4 zak. 18. lip. 1901, dz. 74.)

2. Za uknjiženje (predbilježbu) ostalih stvarnih prava, dakle napose služnosti (osobito uporabe i uživanja nepokretnina), najamna prava (procjena po § 16. prist. zak., gdje je pak priuzdržaj prijevremenog otkazanja bez značenja), prava založna, (takodjer uknjiženje prava do zajednice dobara po § 1236. ogz.):

a) Kad se predmet **dade procijeniti** te vrijedi više 200 K, $\frac{1}{2}\%$ s 25% dokladom od cijene faktično upisanoga prava;

b) kad se predmet **ne daje procijeniti** ili ne vrijedi više 200 K, — nikakova pristojba (p. 45 B). — Uknjiženje zakonitoga prava uživanja za supruga, koji dulje živi (§ 757 ogz.) na ostavinske nepokretnine jest bez pristojba. — Po § 9. ces. n. 26 pros. 1897, dz. 305. jesu u §§ 98. i 134. or. naznačene knjižne zabilježbe prisilne uprave i uvedbe dražbenoga postupka, ili pristupa k dražbenom postupku (§ 139, or.) obvezatne, ako već ne postoji kod u ovrhu povučene ili druge koje nepokretnine pravo založno u korist odnosnoj tražbini čerajućega vjerovnika, te se je pristojba za njegovo uknjiženje već uplatila, polovičnoj pristojbi označenoj pod 2 a). (To vrijedi takodjer, kad bijaše založno pravo doduše uknjiženo, a bez pristojba). Na taj se način uplaćena pristojba uračuna u pristojbu za naknadno uknjiženje založnoga prava u korist istoj tražbini, u koliko se za-prosi za to uknjiženje založnog prava prije brisanja odnosne zabilježbe.

(Ako prosioći nijesu priložili upisnine u biljezima, tad moraju sudovi prijepise odnosnih zabilježbenih zaključaka uručiti nadležnomu poreznomu uredu u svrhu pristojbinske odmjere.

Po § 8. konverzijskoga zak 22. velj. 1907. dz. 49. jesu vjerovnici i dužnici, koji zatražiše za novične posude udobnosti §-a 2, nerazdijelno dužni u 8 dana po odmaku jednogodišnjog doba financijalnu vlast obavijestiti, da se nije obavilo brisanje konvertovane hipotekarne tražbine, i naknadno uplatiti pristojbe.) — Knjižne zabilježbe u §§ 158. do 161. or. naznačene privremene uprave dražbom prodane nepokretnine i prisilne uprave naredjene §-om 201) or. umjesto dražbenoga postupka jesu oproštene pristojba, kao što sve ostale zabilježbe.

Upisnina neka bude prošnji (prijedlogu) dodana u

nepririjepljenim biljezima, najbolje u zamotu, kad ne prestizava 10 K. Veće upisnine mogu se priložiti u biljezima, to pak nije od potrebe. — Kad se imade upisnina vratiti, ako se uknjiženje nije dozvolilo ili se opozvalo, tad mora sud u svom zaključku izreći njezin iznos brojkama i riječima, osobu, koja ju smije primiti, te mora na odluku pritisnuti pečat. U tu svrhu ne treba posebnoga naloga pristojbinskomu uredu.

3. Upisnine napose ne zahtijevaju:

a) Uknjiženja za brisanje prava. Kad pak ostavinski sud uslijed prošnje, podane za brisanje ostavnikove tražbine, koja bijaše baštinicima isplaćena i po njima kvitirana, dozvoli samo prijenos tražbine na baštinike, knjižni pak sud odredi provedenje, te ujedno dozvoli i odredi brisanje, tad se mora za prijenos otproviti uknjiženina $\frac{1}{2}\%$ s dokl;

b) Ponovno ili obnovno uknjiženje istoga prava uslijed spora ili ovrha za istu osobu, kad bijaše upisnina plaćena kod prvotnoga uknjiženja.

c) Uknjiženje istoga prava kod daljnjih nepokretina (§ 1. zak. 6. velj. 1869, dz. 18, § 222, st. 4. or.), kad bijaše upisnina kod prvotnoga uknjiženja na prvotnu stvar već plaćena;

d) Uknjiženje, kojim se provede razdioba dosad nerazdijelno uknjiženoga prava vlasništva ili prava uživanja na pojedine dionike, kad bijaše upisnina otprovljena kod prvotnoga uknjiženja;

e) Uknjiženja prava, koja si je ustupajući vlasnik, uživatelj i t. d. kod izručivanja odnosno nepokretnine za se izgovorio (iznos kupovine, najamno pravo i t. d.); ipak se ne može bez upisnine uknjižiti založno pravo za kupovinu u korist baštinicima, ako se je nepokretnina prodala prije dosudjenja ostavine;

f) Uknjiženja potrebna, da se posljedni stjecatelj knjižno osiguranoga prava upiše pravnim nasljednikom;

g) Uknjiženje bilježničke kavecije, hipotekarno osigurane (rp. min. fn. 26. ožuj. 1861, br. 10164.).

4. Kad se je uknjiženje založnoga prava uslijed utoka učinilo bezkreposnim (a ne, kad se je ovo zbililo parnicom), vrati se otprovljena upisnina ili njezin dio na nebiljegovanu prošnju, ako ju stranka opremi s potrebitim priložima.

Potpuna upisnina i prenosnina knjižnih (hipotekarnih) tražbina $1\frac{1}{2}\%$ i 25% doklade od iznosa):

Od kruna	Do		Kruna	fil.
	kruna	fil.		
200	241	99	1	50
242	281	99	1	75
282	321	99	2	—
322	361	99	2	25
362	401	99	2	50
402	441	99	2	75
442	481	99	3	—
482	521	99	3	25
522	561	99	3	50
562	601	99	3	75
602	641	99	4	—
642	681	99	4	25
682	721	99	4	50
722	761	99	4	75
762	801	99	5	—
802	841	99	5	25
842	881	99	5	50
882	921	99	5	75
922	961	99	6	—
962	1001	99	6	25
1002	1041	99	6	50
1042	1081	99	6	75
1082	1121	99	7	—
1122	1161	99	7	25
1162	1201	99	7	50
1202	1241	99	7	75
1242	1281	99	8	—
1282	1321	99	8	25
1322	1361	99	8	50
1362	1401	99	8	75
1402	1441	99	9	—
1442	1481	99	9	25
1482	1521	99	9	50
1522	1561	99	9	75
1562	1601	99	10	—

Upisninu i prinosninu od tražbina nad 1601 K 99 fil. određuju c. kr. porezni-, odn. c. kr. ured za odmjerivanje pristojba, a može se takodjer pridati u biljezima, i to za svakih 40 K po 25 fil. više.

VIII.

Naredba ministara unutrašnjih posala, — za bogoštovlje i nastavu, — pravde, — financija, — trgovine, — za javne radnje i ministra poljodjelstva od 26. trav. 1909. (p. l. br. 13.), o upotrebljavanju jezika kod c. kr. civilnih državnih oblasti i ureda u Dalmaciji.

Izvanjska služba.

§ 1. Ministarska naredba od 20. trav. 1872, p. l. br. 17, o upotrebljavanju zemaljskih jezika u izvanjskoj službi političko-upravnih oblasti, sudova i državnih odvjetništva u Dalmaciji, kao i ministarska naredba od 21. stud. 1887, p. l. br. 37 o općenju političko-upravnih oblasti, sudova i državnih odvjetništva u Dalmaciji s autonomnim organima u zemlji, imaju se primjenjivati kod svih c. kr. državnih civilnih oblasti i ureda u Dalmaciji, podređenih ministarstvu unutrašnjih posala, ministarstvu za bogoštovlje i nastavu, ministarstvu pravde, ministarstvu financija, ministarstvu trgovine, ministarstvu za javne radnje ili ministarstvu poljodjelstva.

Javne knjige.

§ 2. Upisivanja u javne knjige t. j. u zemljišnike, u trgovačke i zadrugarske registre itd. obavljati će se u jeziku, u kojem vlast izdaje zanimanoj stranci uredovnu odluku.

Uredovno dopisivanje medju oblastima.

§ 3. C. kr. civilne državne oblasti i uredi u Dalmaciji, koji su u § 1. naznačeni, u službenom međusobnom dopisivanju i u dopisivanju sa svojim c. kr. civilnim organima u Dalmaciji, imaju upotrebljavati hrvatski ili srpski jezik, u koliko ne nastupi koji izuzetak po niže naznačenim odredbama.

Dopisivanje medju vlastima (uredima, organima) spomenutim u prvoj stavci, uslijed pismenih i usmenih podnesaka u talijanskom jeziku, može se obavljati i u ovom jeziku.

Unutarnja služba.

§ 4. C. kr. civilne državne oblasti i uredi u Dalmaciji, koji su naznačeni u § 1. pri svom uredovanju u unutarnjoj i manipulacijskoj službi (vodjenje registara, računске knjige, popisi, prenotacije itd.) upotrebljavaju, uz izuzetke navedene u niže naznačenim odredbama, hrvatski ili srpski jezik.

Važna mnijenja — osobito ona pravne ili tehničke naravi — koja su određena jedino za unutarnje uredovno upotrebljavanje — mogu se izuzetno podati pismeno ili usmeno također u talijanskom jeziku, ako dotični činovnik nije za to dosta vješt hrvatskom ili srpskom jeziku.

U zbornim sudovima vijećanje slijedi u onom jeziku, u kojem se ima izdati odluka. Ipak svaki se član suda, davajući svoj glas, može poslužiti i drugim zemaljskim jezikom.

Carinske i potrošarinske izjave.

§ 5. Jezik pismenih carinskih izjava i pismenih potrošarinskih izjava, odnosno na potrošarinu «dazio consumo» ravna se prema postojećim zakonskim propisima.

Tehnička služba.

§ 6. Za tehničku službu pridržano je poglavici ureda, s obzirom na osobite prilike, izuzetno, prema potrebi, narediti da se projekti, trebovnici itd. sastave talijanski.

Poštanska i pomorska služba.

§ 7. Odredbe §§ 3. i 4. primjenjivati će se na unutarnje službeno poslovanje i na manipulaciju poštanske i telegrafске prometne službe, te ureda lučkih i pomorskog zdravlja, u koliko općenje s uređima izvan Dalmacije i zahtjevi stručne kontrole ne bi učinili apsolutno potrebitim neko izuzetno ograničenje.

Odredbe §§ 3., 4., 8. i 9. ne će se primijeniti na vojničke poštanske urede.

Javne obznane.

§ 8. Javne obznane, koje budu pribijanjem objavljene sa strane oblasti i ureda u zemlji naznačenih u § 1., imaju se sastaviti u hrvatskom ili srpskom jeziku, a u slučajevima niže naznačenim u hrvatskom ili srpskom i u talijanskom jeziku:

- a) obznane, objavljene na zgradi ili u zgradi onih oblasti ili ureda, krug djelovanja kojih obuhvaća cijelu zemlju, — b) obznane, objavljene u onim mjestima na moru, u kojima je sijelo kotarskog suda, — c) obznane, izdane u kakvom poslu stranke, koji se po § 1. mora riješiti u talijanskom jeziku.

Uredovni pečati i uredovne table.

§ 9. Natpisi na uredovnim pečatima i uredovnim tablama (pločama) oblasti i ureda naznačenih u § 1. imaju biti u hrvatskom ili srpskom jeziku, a u slučajevima niže naznačenim u hrvatskom ili srpskom i u talijanskom jeziku:

- a) natpisi na uredovnim pečatima i uredovnim tablama onih oblasti i ureda, krug djelovanja kojih obuhvaća cijelu zemlju, — b) natpisi na uredovnim pečatima i uredovnim tablama oblasti i ureda, sijelo kojih se nalazi u jednom od mjesta naznačenih u § 8, slovo b. Osim toga u mjestima, za koja postoji posebno historičko talijansko ime, poštanski žigovi imaju biti u oba zemaljska jezika. Popis tih mjesta biti će od c. kr. ministarstva trgovine objelodanjen na temelju komisionalnog ustanovljenja.

Školske oblasti i nastavni zavodi.

§ 10. Školske oblasti u općenju s nastavnim zavodima i s njihovim namještenicama, upotrebljavati će onaj zemaljski jezik, koji je nastavni jezik odnosnog zavoda. —

Upotrebljavanje jezika državnih nastavnih zavoda u uredovnom dopisivanju, u unutrašnjoj službi, u javnim obznanama i na uredovnim pečatima i tablama (§§ 3, 4, 8. i 9.) ravna se po nastavnom jeziku odnosnog zavoda.

Prijelazne odredbe.

§ 11. Za oblasti i urede političke, sudske i poštanske uprave, i za nastavne oblasti i urede, odredbe §§ 1, 3 i 10, a osim toga, za nastavne oblasti odredbe §§ 4, 8. i 9. ove naredbe staju odmah na snagu.

U ostalom, ova naredba stati će na snagu za sve oblasti i urede naznačene u § 1. najkasnije 1. siječ. 1912.

Pretpostavljena oblast može, i prije ovoga roka, narediti upotrebljavanje hrvatskog ili srpskog jezika, u granicama ove naredbe, za jednu upravnu granu, netom u njoj budu opstojale za to mjerodavne pretpostavke.

